

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМОКОВ

2021-2027

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОДНА ЧАСТ	9
ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМОКОВ	19
1.1 ОБЩ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА САМОКОВ	19
Териториален обхват (географско местоположение и населени места)	19
Географски особености и природни ресурси	21
1.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА	34
Икономически анализ	34
Отраслова структура на икономиката	48
1.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	67
Демографски характеристики, заетост и образователна структура	67
Интегрирано социално развитие (здравеопазване, образование, социални услуги)	72
Културна дейност	87
Комуникации и партньорства в социалната, здравна, образователна и културна сфера	89
1.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА	90
Транспортна инфраструктура.....	90
Инженерна инфраструктура	94
Перспективно развитие	95
1.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ	98
1.6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ	105
1.7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО	108
1.8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР	113
1.9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Ъ ГРАНИЦИ	118
1.10. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ	Error! Bookmark not defined.
1.11. SWOT-АНАЛИЗ	123
Част II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027	134
2.1. Подход, принципи и контекст за разработване на стратегията за развитие .	134
2.2. Формулиране на визия за развитие	146
2.3. Стратегически цели	147
2.4. Приоритети и мерки	149

Част III. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНАТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	161
3.1. Принципи	161
3.2 Етапи на осъществяване на комуникационната стратегия	163
3.3 Средства и инструменти за изпълнение на комуникационната стратегия	166
Част IV. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНАТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ - ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ	168
Първа зона за въздействие. Градска зона	170
Втора зона за въздействие. Зона за туризъм	171
Трета зона за въздействие. Икономическа зона	173
Четвърта зона за въздействие. Крайградска функционална зона	174
Част V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ	195
Част VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	196
4.1 Ограничаване изменението на климата и адаптиране към климатичните промени	196
4.2 Намаляване на риска от бедствия	201
Част VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО	205
ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	209

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АГРС	Автоматична газоразпределителна станция
АД	Акционерно дружество
АМ	Автомагистрала
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БКТП	Бетонни комплектни трансформаторни постове
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВОМР	Водено от общността местно развитие
ГКПП	Гранични контролно-пропускателни пунктове
ДВ.	Държавен вестник
ДЗЗД	Дружество по Закона за задълженията и договорите
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕПК	Едроплощен кофраж
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИК	Информационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата
КАВ	качеството на атмосферния въздух
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МДТ	Местни данъци и такси
МИГ	Местна инициативна група
МИРГ	Местната инициативна рибарска група
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерството на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерството на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
НАСЕМ	Националната система за екологичен мониторинг

НДЕФ	Националният Доверителен Екофонд
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НПО	Неправителствена организация
НПРД	Национална приоритетна рамка за действие
НСИ	Национален статистически институт
НУ	Начално училище
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОЕТК	Общоевропейски транспортни коридори
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОПУ	Основно прогресивно училище
ОУ	Основно училище
ОУП	Общи устройствен план
ПГ	Професионална гимназия
ПДЧ	пресовани дървесни частици
ПИРО	Плана за интегрирано развитие на община
ППП	Пакетно повдигани плочи
ПРР	Програма за развитие на регионите
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадъчни води
ПТГ	Професионална техническа гимназия
ПУП	Подробни устройствени планове
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗОК	районна здравноосигурителна каса
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СД	Събирателно дружество
СЕОС	Системата за електронен обмен на съобщения
СУ	Средно училище
ТБО	твърди битови отпадъци
ТП	трансформаторни постове
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УНСС	Университет за национално и световно стопанство
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ЦАО	Центъра за административно обслужване
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦОП	Център за обществена подкрепа

ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ЮЗР	Югозападен регион
ЮЗРП	Югозападен регион за планиране
ISBN	International Standard Book Number
ISO	International Organization for Standardization
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats
LAU	Local Administrative Units
NUTS	Nomenclature of territorial units for statistics

Списък на фигури:

Фигура 1: Административно деление на Софийска област	19
Фигура 2: Община Самоков, географска карта	21
Фигура 3: Местоположение на предприятията по населените места на Община Самоков	51
Фигура 4: Местоположение на предприятията на град Самоков	54
Фигура 5: Самоков, Население в трудоспособна възраст.....	70
Фигура 6: Самоков, Население над трудоспособна възраст.....	70
Фигура 7: Самоков, Население под трудоспособна възраст.....	70
Фигура 8: SFO39 Самоков, Завършили основно образование в общообразователни и специални училища	71
Фигура 9: SFO39 Самоков, Завършили средно образование в общообразователни и специални училища	71
Фигура 10: SFO39 Самоков, Завършили средно в професионални училища	72
Фигура 11: Свързаност на община Самоков	119
Фигура 12: Модел на националната транспортна мрежа	120
Фигура 13: Възможности за сдружаване на общините за прилагане на интегрирани териториални инвестиции	121
Фигура 14: Градска зона	171
Фигура 15: Зона за туризъм / к.к. Боровец	172
Фигура 16: Зона за туризъм / к.к. Мальовица.....	172
Фигура 17: Зона за туризъм / к.к. Белчин бани	173
Фигура 18: Икономическа зона	174
Фигура 19: Крайградска функционална зона с. Алино	175
Фигура 20: Крайградска функционална зона с. Бели Искър.....	175
Фигура 21: Крайградска функционална зона с. Говедарци.....	176
Фигура 22: Крайградска функционална зона с. Гуцел	176
Фигура 23: Крайградска функционална зона с. Белчин (Белчински бани)	177
Фигура 24: Крайградска функционална зона с. Горни Окол	177
Фигура 25: Крайградска функционална зона с. Доспей.....	178
Фигура 26: Крайградска функционална зона с. Долни Окол	178
Фигура 27: Крайградска функционална зона с. Драгушиново	179
Фигура 28: Крайградска функционална зона с. Злокучене	179
Фигура 29: Крайградска функционална зона с. Клисурса	180
Фигура 30: Крайградска функционална зона с. Ковачевци.....	180
Фигура 31: Крайградска функционална зона с. Маджаре	181
Фигура 32: Крайградска функционална зона с. Мала Църква	181
Фигура 33: Крайградска функционална зона с. Марица	182
Фигура 34: Крайградска функционална зона с. Ново село	182

Фигура 35: Крайградска функционална зона с. Поповяне	183
Фигура 36: Крайградска функционална зона с. Продановци	183
Фигура 37: Крайградска функционална зона с. Радуил	184
Фигура 38: Крайградска функционална зона с. Райово	184
Фигура 39: Крайградска функционална зона с. Рельово	185
Фигура 40: Крайградска функционална зона с. Шипочане	185
Фигура 41: Крайградска функционална зона с. Широки дол	186
Фигура 42: Крайградска функционална зона с. Ярлово	186

Списък на таблици

Таблица 1: Брой на регистрираните предприятия (2010-2019).....	49
Таблица 2: Динамика на населението в община Самоков през последните 10 години	67
Таблица 3: Динамика на населението в общинския център и селата	67
Таблица 4: Динамика на ражданията в община Самоков.....	68
Таблица 5: Механичен прираст в общината	69
Таблица 6: Състояние на училищната инфраструктура	80
Таблица 7: Относителен дял на жилищата по население места в община Самоков	114
Таблица 8: Жилища по форма на собственост, нови сгради и нови жилища	116
Таблица 9: Сравнително представяне на стратегическата рамка за развитие на община Самоков за периода 2014-2020	141
Таблица 10: Картиране на приоритетните зони за въздействие	187

УВОДНА ЧАСТ

Цел, място и роля на плана за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 година

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО), като част от системата документи за стратегическо планиране в периода 2021-2027 год., интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на проблемите, нуждите и потенциалите за развитие на общината и нейната територия, които следва да се имат предвид при разработването на инвестиционни програми, идентифицирането на проекти и финансови инструменти, включително и съфинансиране от фондовете на Европейския съюз.

ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

В този контекст се осъществява изискваното планиране и реализиране на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

ПИРО се изработва за цялата територия на общината, като се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие, като се изследват и възможностите за коопериране (съвместни проекти) със съседни общини.

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО) определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината.

Демаркация с общия устройствен план на община Самоков (ОУП):

– *Различие в нормативната база:* ОУП се разработва в съответствие със Закона за устройство на територията, а правната основа за разработването на ПИРО е Законът за регионалното развитие.

– *Диференциран планов хоризонт:* ОУП е стратегически документ с дългосрочна визия за развитие от 15-20 години напред, а ПИРО е средносрочен планов документ за период от 7 години.

– *Различен предметно-целеви обхват:* ОУП определя преобладаващо предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, а ПИРО следва да бъде разработен като стратегически планов и програмен документ, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с другите документи за планиране на регионалното развитие, като съдържат конкретни параметри за развитието на територията и планират ресурсната обеспеченост на изпълнението.

Законови норми, подход и принципи, на които се основава ПИРО

Планът за интегрирано развитие на община Самоков (ПИРО) за периода 2021-2027 год. се изготвя в съответствие с Методически указания на министъра на регионалното развитие и благоустройството, издадени на основание на чл.17, т.9 от Закона за регионалното развитие (ЗРР)¹, които имат за цел определяне на унифицирани процедури за възлагане, изработване, оценка, одобряване и прилагане на планове за интегрирано развитие на общините планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР).

Предвид изпълняваната Пътна карта за нов подход в политиката за регионално развитие, в настоящия документ са взети под внимание и новите подходи в прилагането на регионалната политика в страната, в т.ч. и предложенията за промяна в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие.

В тази връзка е важно да се подчертае, че планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г.(ПИРО) съвместяват в рамките на един документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които действаха за периода 2014-2020 г.

Използваният подход, методите и принципите при разработването и приемането на ПИРО гарантират, че стратегическият документ е в съответствие със следните изисквания:

- нормативните изисквания в областта на регионалното развитие;
- определените национални, регионални цели и приоритети на развитието в България;
- специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство,

¹ Закон за регионалното развитие, обн. ДВ. бр.50 от 30 май 2008г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020г.

опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината.

ПИРО се разработва в съответствие с целите на *кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 год.* и е ориентиран в максимална степен към целта на политиката *„Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“*. Планът ще допринесе за осъществяване целите на политиката, особено по отношение на предвидени мерки, свързани с подкрепа на индустриални зони, енергийна ефективност, устойчива мобилност, инфраструктура за подобряване на секторни политики и др.

Основен стратегически документ, който очертава политиките за развитие на България за следващите години, е *Националната програма за развитие: България 2030*². Програмата е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи. Той детерминира визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Концептуалната структура на Националната програма за развитие: България 2030 се формира от 3 стратегически цели, 5 ключови интегрирани оси на развитие и 13 приоритета, фокусирани към успешната реализация на предвижданите мерки и дейности.

За пръв път в национален стратегически документ се формулира самостоятелна трета стратегическа цел, пряко ориентирана към стимулиране на регионалното развитие: *„Намаляване на неравенствата“*. Като основна цел на политиката за периода до 2030 г. е заявен националният ангажимент на управляващите за *„постигане на по-включващ и по-устойчив растеж, при намаляване на социалните и териториални неравенства и способстване на споделен просперитет, както и при отдаване на първостепенна важност на защитата на правата на човека“*³.

В рамките на третата ос за развитие *„Свързана и интегрирана България“* е включен Приоритет (П9) *„Местно развитие“*, чиято основна задача е осигуряване на предпоставки за повишаване конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, както и насърчаване на местното развитие, специфичния местен потенциал и адресиране на местните проблеми и предизвикателства. Това ще се постигне чрез интегрирано развитие на ресурсно обвързани и допълващи се икономически сектори

² Национална програма за развитие: България 2030

³ Национална програма за развитие: България 2030. Приложение № 1, с.6.

с цел увеличаване добавената стойност за регионите и развитието на страната и изпълнението на комбинирани мерки, вкл. от сферата на туризма, подкрепа за културно-историческото наследство, модернизиране и осъвременяване на образователната инфраструктура, развитие на социална инфраструктура и др. Този приоритет има изключително териториална насоченост, като се следва т.нар. „place-based approach“, в основата на който стои териториалната единица (локацията, общината, районът) със своите специфични дадености и потребности.

*Национална концепция за пространствено развитие (НКПР) на България за периода 2013-2025 год. (Актуализация 2019)*⁴. Актуализирането на стратегическия документ също се обосновава и с необходимостта от създаване на актуална информационна основа за стратегическо планиране за периода 2021-2027 год., отчитаща новия подход в прилагането на регионалната политика в страната. Ролята на НКПР като пространствен координатор на процесите в територията и секторните политики се запазва, но се осъвременява в контекста на общоевропейското пространствено развитие, с акцент върху комплексно, интегрирано планиране и засилена стратегическа ориентация. Актуализираната НКПР отделя по-голямо внимание на регионите за планиране от ниво 2, на по-високата степен на управляемост на развитието им чрез целенасочени интегрирани инвестиции, реагирайки в унисон с тенденциите за засилване на регионалното и териториалното измерение на европейските политики.

В методологично, структурно и съдържателно отношение планът за интегрирано развитие на община Самоков е обвързан и е функция на *Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране (ЮЗРП)*. В този смисъл актуални аспекти от планираното развитие на Югозападен регион за периода 2021-2027 год. са структуроопределящи за идентифицираните проблеми и планирани дейности за интегрирано развитие в настоящия план.

В рамките на района община Самоков се категоризира като средно урбанизирана община⁵ и попада в категорията на общините от четвърто йерархично ниво. Общинският център град Самоков принадлежи към категорията „малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини“⁶. Формулираните три приоритета за развитие на Югозападен регион имат за цел да постигнат положителна промяна във всяка от

⁴ Решение на Министерски съвет № 306 от 07-ми май 2020, обн. ДВ, бр.42 от 12 май 2020 год.

⁵ Средно урбанизирана община - междинни (средно урбанизирани) общини с изявен град център.

⁶ Такива градове с население около 30 хил. д. освен Самоков в Югозападния регион са Дупница, Петрич, Сандански, Гоце Делчев и Ботевград.

общините на тази територия, вкл. община Самоков, като част от Софийска област. Привличането на повече инвеститори, чрез създаването на необходимите за техния интерес социално-икономически условия, постигнати чрез съвместните усилия на районите от NUTS 3 (областите в ЮЗР) има за цел да приближи ефектите от инвестиционната активност до по-голям спектър общини от района. За община Самоков доброто партньорство с общините от Софийска област е ключов фактор за участие в този процес. В стратегическите документи за пространствено и регионално развитие, актуални за периода 2021-2027 год.⁷ се акцентира върху „постигане на балансирано пространствено развитие, базирано на местния потенциал и сближаване на районите в териториален, икономически и социален аспект”.

Базов инструмент за реализиране целите на регионалната политика е *оперативна програма „Развитие на регионите“ (2021-2027)*. Стратегията на програмата също е фокусирана върху териториалната цел на политиката „Европа по-близо до гражданите“ и допринася за осъществяването на нейните задачи, особено по отношение на предвидените мерки, свързани с индустриалните зони, енергийната ефективност, устойчивата мобилност, инфраструктурното осигуряване на секторните политики и др.

Програмата за развитие на регионите ще се изпълнява чрез използването на инструменти за интегрирано териториално развитие, с цел постигане на по-добър инвестиционен фокус, по-ефективни и ефикасни интервенции, засилен междусекторен диалог между широк кръг заинтересовани страни.

Основна цел на Програма „Развитие на регионите“ (2021-2027) е „да създаде жизнени, икономически силни и устойчиви региони, като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаващите се вътрешнорегионални и междурегионални неравенства“. Предвижда се да бъде постигната значителна промяна в отношението, възгледите и перспективите за регионално развитие, което ще се реализира чрез прилагането на коментирания по-горе интегриран териториален подход. Същностен негов акцент е ефективното използване на местния потенциал на всяка територия в тесен диалог и сътрудничество между институции, работещи на различни управленски нива, както и заинтересовани страни и партньорски организации, действащи на съответната територия.

В стратегическата част на Програмата се включват 2 (два) специфични

⁷ Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. (Актуализация, м. март 2020) и проект на интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион (2021-2027).

приоритета: първият - за интегрирано градско развитие и вторият - за интегрирано териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2 (NUTS 2). Предвиден е и (допълнителен) приоритет за техническа помощ, за да улесни прилагането на новия териториален подход. Интегрираният териториален подход в България ще се изпълнява на базата на т. нар. интегрирани териториални инвестиции. В обхвата на Програмата за развитие на регионите 2021-2027 (ПРР 2021-2027) попадат всички градски общини на територията на България. Десетте най-големи градски общини ще бъдат подпомагани по Приоритет 1 за интегрирано градско развитие, а всички останали градски общини ще бъдат подпомагани по Приоритет 2 за интегрирано териториално развитие на регионите. Важно е да се отбележи, че всички дейности и проекти, които ще се подкрепят от оперативната програма, следва да са идентифицирани като потребности и нужди в плана за интегрирано развитие на територията на община Самоков, която попада в обхвата на действие на Приоритет 2 за интегрирано териториално развитие на 40 градски общини в регионите за планиране от ниво 2.

Структура и съдържание на ПИРО

В съответствие с Методическите указания, Планът за интегрирано развитие на община Самоков за периода 2021-2027 година съдържа следните структурни и съдържателни компоненти (тематични части):

I. Териториален анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината;

II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г.;

III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на плана при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини - приоритетни зони за въздействие;

V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;

VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО.

Посочените компоненти имат логическа последователност и взаимна

обвързаност. Аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата му част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

Основно изискване по отношение на ПИРО за периода 2021-2027 г. е прилагането на *интегриран подход на развитие*, т.е. подход на тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент на съобразеното с конкретното място разработване на политика. Жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, за да окажат своето влияние върху икономическото и социалното развитие. Разработването на общи приоритети предполага високо ниво на прилаганата експертиза, тъй като всяка от секторните политики, действащи на общинската територия, има свои собствени цели, приоритети и бюджети. Независимо от това, чрез използването на интегрирания подход за развитие трябва ясно да се определи как тези институционално сегментирани елементи си въздействат взаимно. Ключово изискване е принципът на интегрирания подход следва да бъде водещ при разработването на настоящия стратегически документ и съответно да бъде прилаган по отношение на всяка част от неговата структура.

Отговорности на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО

Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява от бюджета на общината и чрез средства от фондовете на Европейския съюз и други финансови източници, като кмета на общината ежегодно планира необходимите за целта финансови ресурси.

Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО. Кметът осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване на ПИРО.

Със заповед на кмета е сформирана работна група, която отговаря за подготовката, изготвянето и одобряването на ПИРО. В работната група се включват общински служители и представители на икономически и социални партньори, неправителствени организации, граждански сдружения и академичните среди, а за останалите се осигурява непрекъснат публичен достъп до информация и възможност за

излагане на становища на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО.

Работната група определя етапите, практическите действия и приема оперативен график за изработването на ПИРО. Изготвеният проект на стратегическия документ се обсъжда и съгласува с широк кръг заинтересовани страни, имащи отношение към развитието на общината, като получените становища и коментари се отразяват по преценка на работната група, по предложение на кмета и/или след обсъждане от общинския съвет .

Кметът на общината публикува на интернет страницата на общината проекта на ПИРО и отправя покана за публично обсъждане, съдържаща мястото и датата за неговото провеждане.

Процесът на публично обсъждане се обективира в протокол с отразени становища от заинтересованите страни. Протоколът е неразделна част от проекта на плана за интегрирано развитие на общината при внасянето му за разглеждане и приемане от общинския съвет.

В изпълнение на правните норми и методическите указания, одобреният ПИРО се представя от кмета на общината пред областния съвет за развитие на Софийска област в срок до три месеца от неговото приемане от общинския съвет на община Самоков.

ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет в установения от Закона за регионалното развитие срок.

Очаквани резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво

Планът за интегрирано развитие на община Самоков (ПИРО) за периода 2021-2027 год. е ключовият инструмент за анализ и идентифициране на проблемите, нуждите и потенциалите за развитие на община Самоков и нейната територия, които са взети предвид при разработването на програмата за реализация на ПИРО, систематизирането на проектни предложения и оценка на индикативни финансови ресурси, включително и чрез съфинансиране от фондовете на Европейския съюз.

Прилагането на интегриран подход за регионално развитие и местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие, предполага да се определят интегрирани зони за въздействие. По този начин се очаква да бъде осъществена фокусирана подкрепа за удовлетворяване на

идентифицираните нужди не само на определените зони за въздействие, но и по-ефективно оползотворяване на потенциала за общо развитие на общината, вкл. и възможно коопериране на община Самоков със съседни общини в изграждане на партньорски мрежи, за разработване и изпълнение на съвместни проекти от общ интерес.

Изпълнението на стратегическите цели, приоритети, мерки и дейности в плана за интегрирано развитие на община Самоков (2021-2027) предвижда позитивни резултати, чрез реализиране на конкретни мерки и дейности в няколко тематични направления:

- Насърчаване на икономическата активност (включително инвестиции в индустриални зони или друга техническа инфраструктура за развитие на икономически дейности, подкрепа за иновации и развитие на МСП);
- Здравна и социална инфраструктура, включително детски ясли;
- Образователна инфраструктура за предучилищно, училищно и висше образование, включително детски градини и професионално обучение;
- Културна инфраструктура;
- Спортна инфраструктура;
- Жилищно настаняване, включително обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики;
- Енергийна ефективност, включително обновяване на жилищния фонд и кръгова икономика;
- Инвестиции за устойчива мобилност и функционални зони и всички видове мерки за пътна безопасност, включително превенция и повишаване на осведомеността;
- Цифрова и безопасна транспортна свързаност;
- Качествена и безопасна среда, включително зелена инфраструктура;
- Туризм, съобразен с местната специфика;
- Културно-историческо наследство.

Планът за интегрирано развитие на община Самоков за периода 2021-2027 год. (ПИРО) се изготвя като стратегически документ, който изгражда обща рамка и последователност от конкретни действия за бъдещото устойчиво и интегрирано местно развитие. Планът и програмата за неговата реализация са резултат от обединените усилия на широк кръг заинтересовани страни и партньори в процеса на неговата подготовка и приемане. Разработен в общия контекст на актуалната нормативна и стратегическа рамка за регионално развитие на България и Европейския съюз,

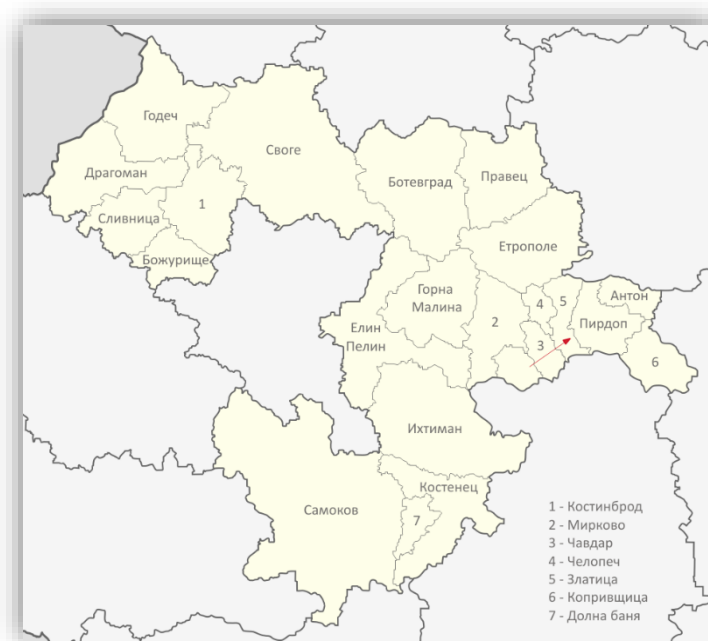
основавайки се на местния потенциал и специфични нужди, ПИРО предлага аргументирани решения за разнообразни икономически, социални, екологични, културни и управленски предизвикателства в подкрепа на бъдещото позитивно развитие на територията на община Самоков.

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМОКОВ

1.1 ОБЩ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА САМОКОВ

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ (ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И НАСЕЛЕНИ МЕСТА)

Община Самоков се намира в Западна България и заема южната част на Софийска област, представляваща една от съставните ѝ общини. С площта си от 1 209,86 хил. кв. км, тя съставлява 17.13% от територията на областта, което я нарежда на първо място по територия не само в област София, а и в цяла Западна България (като изключим Столичната община). Територията ѝ съставлява 1,09 % от територията на България и 5,96 % от територията на Югозападен район, като така тя се нарежда на четвърто място по площ община в България след Община Сливен, Столична община и община Добрич-селска.

Фигура 1: Административно деление на Софийска област⁸

⁸ Административно деление на Софийска област, картата е създадена от Любомир Таушанов

Границите на община Самоков са както следва:

- ✓ на североизток – община Ихтиман;
- ✓ на изток – община Костенец и община Долна баня;
- ✓ на юг – община Якоруда и община Белица, област Благоевград;
- ✓ на югозапад – община Рила, област Кюстендил;
- ✓ на запад – община Дупница и община Сапарева баня, област Кюстендил;
- ✓ на северозапад – община Радомир и община Перник, област Перник;
- ✓ на север – Столична община, област София.

Общинският център - град Самоков е разположен на 60 км. от София, на 10 км. от курорта Боровец, на 8 км. от един от входовете на Национален парк Рила, на 29 км. от минералните извори в Сапарева баня, на 14 км. от тези на Белчин баня, на 27 км. от балнеоложкия комплекс в Долна баня и на 12 км. южно от язовир Искър. В относителна близост са и граничните контролно пропускателни пунктове със Сърбия, Македония и Гърция.

В състава на община Самоков се включват 28 населени места⁹. Това са административният център град Самоков и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисурса, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.

По данни на НСИ към 31.12.2020 година, в населените места на община Самоков живеят 36 124 души¹⁰, като общинския център се населява от близо 70% от жителите на общината - 24 942 души, а селата живеят 11 182 души. В рамките на една година, населението на общината се е увеличило с 1 389 души, но съпоставено с данните за 2011 е отчетено общо намаляване на броя му с 1 615 жители.

Община Самоков има благоприятно разположение спрямо два от Общоевропейските транспортни коридори, преминаващи през страната. Това в известна степен компенсира липсата на пряко обслужване на път от висок клас. Територията на общината се обслужва единствено от автомобилен транспорт. Дължината на пътната мрежа е 236,6 км, като малко повече от половината пътища са от II и III клас (156,1 км).

⁹ Регистър на населените места, НСИ, справка към дата 08.11.2021 г., <https://www.nsi.bg/nrm/index.php?ezik=bul&f=3&date=08.11.2021&level=3&hierarchy=1&sap=1000232>

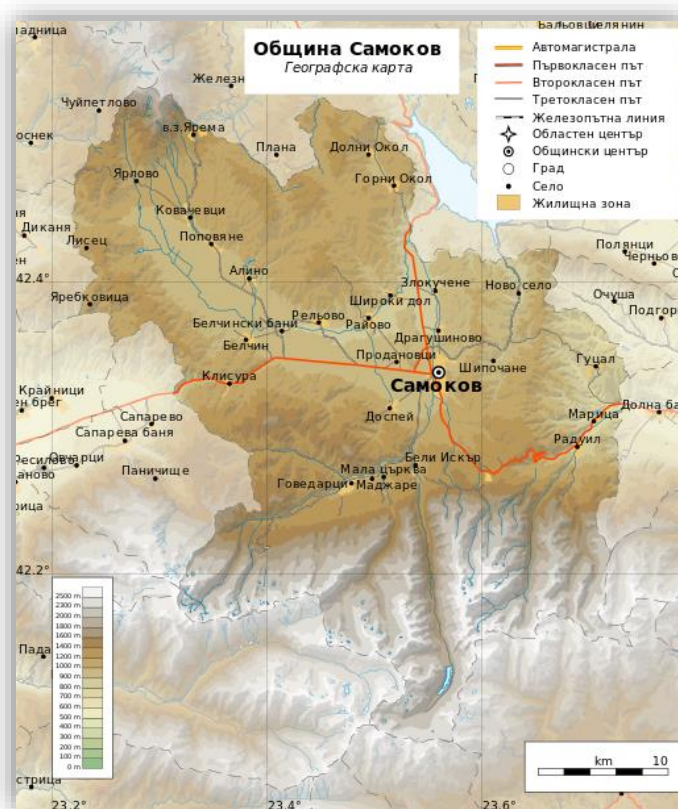
¹⁰ НСИ, Население по области, общини, местоживееие и пол, 2021

През общината преминават изцяло или частично 8 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 156.1 км.

ГЕОГРАФСКИ ОСОБЕНОСТИ И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Релеф и геоложки особености

Релефът на територията на общината може да се определи като планински, високопланински и котловинен. Планинският и високопланинският релеф преобладават и представляват приблизително 4/5 от територията на общината.

Фигура 2: Община Самоков, географска карта

Централната част на община Самоков се заема от Самоковската котловина. Тя е разположена между планините Рила, Верила, Витоша, Плана и Шипочански рид, част от Ихтиманска Средна гора. Котловината има неправилна форма, наподобяваща изпъкнала на югоизток дъга с дължина от 55 км. и максимална ширина от 10 км. Площта ѝ е около 185 км², а средната ѝ надморска височина е 950 м, което я прави една от най-високите котловини в България. Състои се от западна – Палакарийска (Палакарска), и източна – Искърска част. Западната част има посока изток-запад, а източната – север-юг. Искърската (Източна) част се състои от Горно и Долно Самоковско поле, свързани

помежду си чрез късия Калковски пролом. Долното Самоковско поле е залято от водите на язовир „Искър“.

Южно от котловината се извисяват най-високите части на Рила планина, като в пределите на община Самоков попадат участъци от четири от петте ѝ дяла. Източно от дълбоката долина на река Бели Искър се простира Източния дял. Тук се извисява най-високата точка на България и Балканския полуостров – връх Мусала 2925,4 м. Районът между долините на реките Бели Искър и Леви Искър се заема от северните части на Централна Рила – връх Голям Скакавец 2711 м, а между Леви Искър и Черни Искър се простират северните склонове на Северозападна Рила със своя първенец връх Мальовица 2729,3 м, разположен на границата с община Рила. Между долината на Черни Искър на юг, Самоковската котловина и Клисурската седловина на север е разположен най-ниският дял на Рила – Лакатишка Рила (Доспей планина) с връх Зекирица 1733,8 м, издигащ се на около 1 км. северно от хижа „Вада“.

Между Клисурската седловина на юг, Букапреслапската седловина на север и Самоковската котловина на североизток се простира планината Верила – връх Голям Дебелец 1414,5 м, разположен на около 1 км източно от село Яребковица.

Крайният северозапад на община Самоков между Букапреслапската седловина на юг и седловината Ярема се заема от южните склонове на планината Витоша. Максималната ѝ височина в пределите на общината е 2195 м, намираща се на границата със Столична община и община Перник.

В северната част на община Самоков попада около 2/3 от територията на Плана планина. На запад чрез седловината Ярема тя се свързва с Витоша, на изток със стръмни склонове се спуска към дълбоката долина на река Искър и язовир „Искър“, а на юг склоновете ѝ са полегати и постепенно потъват в Самоковската котловина. Най-високата ѝ точка на територията на община Самоков е 1315,3 м, разположена на около 6 км източно от село Ковачевци.

Източният район на община Самоков, между Самоковската котловина на запад и Боровецката седловина на юг се заема от крайните югозападни, най-високи части на Ихтиманска Средна гора. Между долините на реките Искър на запад и десния му приток Шипочаница на изток, язовир „Искър“ на север и Боровецката седловина на юг, в посока север-юг е разположен Шипочанският рид с максимална височина от 1312 м, намиращ се на 500 м северно от Боровецката седловина. Източно от него се простират западните и югозападните части на рида Шумнатица. Неговата най-висока точка от 1392,6 м се

намира само на 1,5 км източно от най-високата точка (1312 м) на Шипочански рид. Двата рида са най-високите в Ихтиманска Средна гора и я свързват с Рила.

Южно от рида Шумнатица и източно от село Марица, в коритото на река Марица, се намира най-ниската точка на община Самоков – 674 м н.в.

Височинният пояс от 1600 до 2000 м. се характеризира с наличие на богати водни ресурси, ценна иглолистна растителност и висококачествени пасища. Височинният пояс над 2000 м. представлява естествена база за развитие на високопланинския туризъм, поради специфичните климатични условия, формите на релефа и не на последно място високите рекреационни качества.

Климат

Основен фактор за формирането на климата е надморската височина. Поради голямата височинна амплитуда (850-2925 м/н.в.) на територията на община Самоков, се наблюдават два вида климат: умерено - континентален (за територията под 1000 м/н.в.) и планински (над 1000 м/н.в.). Климатичната характеристика на Самоковската котловина се обуславя от географското ѝ положение и от влиянието на специфични местните условия. Ихтиманската Средна гора и Плана планина защитават котловината от североизточните ветрове, а планините Рила и Верила – от южните и югозападните ветрове.

Климатичните условия са предопределени от силното планинско влияние и се характеризират с умерено топло лято и мека и продължителна зима. Котловинният характер е предпоставка за температурни инверсии, вследствие на които ниските температури понякога достигат значителни стойности. По данни от метеорологичната станция Боровец (1346 м) доминира северозападният вятър, който е почти постоянен 10 месеца в годината. Само през януари доминира западен, а през ноември източен вятър. Спокойното е времето през приблизително 55 % от годината, а най-спокойни са месеците август, септември и октомври.

По данни от метеорологична станция Самоков (1029 м) преобладават западните ветрове през седем месеца в годината. Източни ветрове духат през месеците V, IX, X, XI. Силен вятър (със скорост ≥ 14 m/s) духа 8 дена в годината с предимно източна посока (в 70% от случаите). Тихо време има средно 37.3 % през годината.

За височинният пояс на Рила планина са характерни бурните ветрове (24-25 м/сек). Най-силни югозападни ветрове се наблюдават през есента, зимата и пролетта а характерни са по-слабите северозападни и североизточни ветрове. През лятото по

склоновете на планината духат и местни ветрове – Долняк и Горняк. Фьон се формира главно през зимата и пролетта.

Средногодишната температура на въздуха е 8.6°C, а средно минималните варират от -16 до -22°C. Максималните температури са измерени през месец юли, като стойностите им не надвишават +32 / +34°C. Въз основа на регистрирана средна годишна температура (-3,0°C) връх Мусала представлява най-студеното място в България. В района на Мусаленския масив често се наблюдават температурни инверсии при антициклонално състояние на атмосферата и при ясно и тихо време. Особено интензивни са те през студено полугодие във вертикалния профил между Боровец и Ситняково, което се отразява и на средните температури на тези два пункта. Тези инверсии са мощни и трайни в ортографски добре затворената Самоковска котловина и в подножието над Боровец, и водят до формиране на много ниски температури през зимата. Така курортът Боровец изпитва и някои от неблагоприятните въздействия на тези котловинни понижения.

Разпределението на валежите е повлияно от надморската височина и експозицията на склоновете. Те са с изразен пролетно летен максимум и зимен минимум. Средният годишен валеж на територията на общината е значително по-висок от този за страната (в Самоков той е 667 мм, в Боровец 929 мм, в Ситняково 977 мм, а на вр. Мусала 1193 мм). Минимумът на валежите в Боровец е февруари, а максимумът е през май и юни, докато на вр. Мусала има по-големи зимни, отколкото летни валежи. **Устойчива снежна покривка се образува всяка зима**, като средната продължителност за общината е над 150 дни, за Боровец е 161 дни, за Ситняково - над 180 дни, а на връх “Мусала” - над 250 дни, което е **важен фактор за зимните спортове и туризма**.

Води и водни ресурси

Климатичните условия в Рила планина и Самоковската котловина са основна предпоставка за наличието на богати водни ресурси на територията на общината. Територията на община Самоков принадлежи към двата основни водосборни басейна на България – Черноморския и БеСамоковорския. Главният вододел на България в нейните предели следи билото на Витоша в югозападна посока, слиза до Букапреслапската седловина, преминава по цялото било на планината Верила, пресича Клисурската седловина и по билото на Лакатишка Рила (Доспей планина) достига до най-високите части на Рила. Тук следи границата на общината с общините Сапарева баня, Дупница, Рила, Белица и Якоруда и при Маришки чал отново навлиза в пределите на община

Самоков. Тук посоката му е северна, като преминава през връх Мусала, слиза до Боровецката седловина, следи западното било на рида Шумнатица и североизточно от село Ново село напуска територията на община Самоков. По този начин около 80% от площта на общината принадлежи към Черноморски водосборен басейн, а останалите около 20% – към БеСамоковорския водосборен басейн.

Основна водна артерия на община Самоков е река Искър (десен приток на Дунав), принадлежаща към Черноморския водосборен басейн и протичаща през нея с част от горното си течение. Река Искър се образува от сливането на реките Черни Искър (лява съставляща) и Бели Искър (дясна съставляща), на 500 м северно от село Бели Искър, на 1047 м/ н.в. Веднага след това навлиза в източната част на Самоковската котловина, пресича я от юг на север и преди да се влее в Искър и язовир „Искър“ напуска нейните предели. Основните ѝ притоци на територията на общината са реките: Черни Искър, Бели Искър, Мусаленска Бистрица, Палакария и Шипочаница, които, с изключение на последната, изцяло протичат през територията на общината.

Река Черни Искър (23 км) води началото си от Езерото на чистотата в Рила, като събира водите си от обширния циркус между Зелени връх и връх Харамията, североизточно от връх Дамга, на около 2510 м/н.в. под името Прави Искър. Тече в североизточна посока в дълбока залесена долина, преминава през малката Говедарска котловина и на 500 м северно от село Бели Искър, на 1047 м/н.в., се съединява с идващата отдясно река Бели Искър и двете реки дават началото на река Искър. Площта на водосборния ѝ басейн е 237 км², което представлява 2,7% от водосборния басейн на река Искър.

Река Бели Искър (28 км) изтича от Канарско езеро (на 2270 м/н.в.), северно от връх Реджепица в Централна Рила. Тече в северна посока в дълбока долина със стръмни склонове и голям наклон. На 500 м северно от село Бели Искър, на 1047 м/н.в., се съединява с идващата отляво река Черни Искър и двете реки образуват река Искър. Площта на водосборния ѝ басейн е 91 км², което представлява 1% от водосборния басейн на река Искър. Водите ѝ се използват за производство на електроенергия – язовир „Бели Искър“ (ВЕЦ „Бели Искър“) и водоснабдяване.

Река Мусаленска Бистрица (19 км) изтича от най-високото (Ледено езеро) от Мусаленските езера, на 2709 м/н.в., северно от връх Мусала. До курорта „Боровец“ протича в дълбока залесена долина с много голям наклон. Влива се отдясно в река Искър, на 964 м/н.в., в югозападната част на град Самоков. Площта на водосборния ѝ басейн е 57 км², което представлява 0,6% от общия водосборен басейн на река Искър.

Река Палакария (39 км) извира от южното подножие на връх Купена във Витоша, на 2015 м/н.в. Тече в южна посока, а след село Ярлово – на югоизток и протича в широка долина (Палакарията) между планините Плана на североизток и Верила на югозапад. При село Белчин завива на изток, преминава през Самоковската котловина, при село Райово се насочва на североизток, а след село Широки дол на север и се влива отляво в река Искър на 827 м/н.в. в близост до вилната зона „Мечката“. Площта на водосборния ѝ басейн е 402 км², което представлява 4,7% от водосборния басейн на река Искър.

Река Шипочаница (28 км) извира от местността „Църковното“ на около 2 км северно от курорта „Боровец“. Тече на север в тясна, дълбока и залесена долина между планинските ридове Шипочан на запад и Шумнатица на изток. Влива се в най-южната част на язовир "Искър" на 810 м/н.в. на 2 км северно от село Ново село. Площта на водосборния ѝ басейн е 120 км², което представлява 1,5% от водосборния басейн на река Искър.

Останалите 20% от територията на община Самоков принадлежат към Беломорски водосборен басейн и се отводняват от най-горното течение на река Марица. Тя води началото си от двете Маричини езера, разположени в дълбок циркус на 2378 м/н.в. между върховете Манчо на югоизток, Маришки чал на юг и Близнаците на запад в Източна Рила. Надолу от езерата Марица протича с много голям наклон – над 300‰, в ледникова долина с широко дъно, като преодолява неравностите на терена с редица бързеи и водопади. След вливането в нея на река Права Марица реката тече в почти права, северна посока до навлизането ѝ в теснината между върховете Червената скала на изток и Черната скала на запад. В този участък надлъжният ѝ наклон е вече около 100‰. От кота 1400 м/н.в. долината ѝ приема свършено друга форма. От кота 1000 м/н.в. реката навлиза в местността Маришко присое, което представлява едно късо долинно уширение. Над село Радуил долината има характер на пролом, но участъкът е къс (между 900 и 800 м/н.в.). Дотук склоновете на долината са стръмни, като наклонът им надминава 70‰. Същите са изцяло залесени със смърчови и елхови гори. Надлъжният наклон на коритото е 67,5‰. На 1,5 км източно от село Марица река Марица навлиза в Костенецко-Долнобанската котловина и напуска пределите на община Самоков.

Основен приток на река Марица на територията на община Самоков е река Ибър (19 км). Тя се образува от сливането на реките Малък Ибър (лява съставяща) и Голям Ибър (дясна съставяща) на 42°13'05" с. ш. 23°41'40" и. д., на 1678 м/н.в. За начало се приема дясната съставяща Голям Ибър, която води началото си от 2180 м/н.в., северозападно от връх Ортачал (2434 м). По цялото си протежение (с изключение на най-

горното течение), протича на север в дълбока и гориста долина. Влива се отдясно в река Марица, на 867 m н.в., в югозападната част на село Радуил.

Важна част от водното богатство на общината са големия брой ледникови езера, като повечето от тях са постоянни, с малката площ и обем. Води им имат значение не толкова с количеството си, а със своето качество и красота, която привлича ежегодно хиляди туристи. По - известните езера са Маричините, Мусаленските, Мальовишките и Урдините.

На територията на община Самоков през 1932г. е каптиран термоминералният извор „Белчин бани“, чиято вода излиза с температура от 41 градуса и дебит 8 л/с. Изворот е от типа азотни терми, водата е слабо минерализирана – 0,888 г/л, сулфатно-хидрокарбонатно натриева, хлорна, без цвят и миризма. Има приятен вкус и се използва за лечение на опорно-двигателния апарат, хронични възпалителни процеси, гинекологични заболявания, на периферната нервна система и др. Край село Ярлово е установено наличие на субтермални води, като е възможно наличие на такива води да има и в долината на река Палакария.

Почви

Характерни за община Самоков са четири почвени типа, които са разположени по нейната територия. Планинско-ливадните почви се разпростират във високите части на Витоша и Рила, тези с надморска височина от 1800-2000 м. По своята същност те са високо плодородни, но поради типологията на климата на тази височина, са по-подходящи за развитие на пасищно растениевъдство и животновъдство.

На надморска височина между 700 и 1800 м, са разположени кафявите горски почви. Това са териториите на високите склонове на Рила, Плана, Витоша и Шипочанския рид. Те притежават потенциал за отглеждане на фуражни култури, ръж, картофи и имат характеристиката на естествени ливади.

Друг почвен тип, характерен за община Самоков са канелени горски почви. Те са разположени в района на Говедарската котловина, Лакатишка Рила и източните склонове на Верила. По – голямата част от този почвен тип попада в територията на горския фонд. Той от своя страна е добре залесен, в следствие на което ерозационните процеси са незначителни. Те са подходящи за отглеждане на картофи, лен, хмел, тревни фуражни култури и някои овощни видове.

В Самоковската котловина, по поречието на р. Палакария и р. Искър са разпространени главно алувиално-ливадните почви. Те са подходящи за отглеждане на

разнообразни земеделски култури, но поради голямата надморска височина диверсификацията им е ограничена.

По територията на общината се наблюдава и развитието на някои ерозионни процеси, с различна интензивност. Действащата ерозия се разпростира на около 270 ха площ. Най-застрашени и опасни в ерозионно отношение са водосборите на реките Марица, Ибър, Бели и Леви Искър. По стръмните урвести склонове има оголени до основната скала места, които представляват сипеи и грохоти.

Полезни изкопаеми

На територията на община Самоков се срещат и някои полезни изкопаеми, но те нямат промишлена стойност. В района на с. Ковачевци са установени полиметални орудявания, а в района на с. Долни Окол медни орудявания. Биха могли да се реализират допълнителни геоложки проучвания, за да се изясни тяхното количество, качество и възможности за добив и включването им в стопанската дейност на региона. С допълнително неизяснена перспектива са установените находища на фелдшпат и пегматити, залежи в района северозападно от с. Райово. Неексплоатирани са лигнитните въглища на Рило-Доспейския въглищен басейн със запаси над 100 хил. тона. Подобна е ситуацията със Самоковския въглищен басейн, чиито запаси възлизат на 31960 хил. тона с дълбочина на залягане от 30 до 70 м.

В Рило-Доспейския въглищен басейн са разкрити нефтошисти, с предполагаеми запаси от около 150 млн. т. Те представляват предимно глинести до глинесто-карбонатни или алевроитови скали, които съдържат ограничено въглищно вещество.

Към момента се изследват залежите на метални полезни изкопаеми в площта „Ребека”.

Растителен и животински свят

Биологичното разнообразие в общината е богато. От една страна това е повлияно от близостта на общината с най-големия природен парк на Балканите – Национален парк „Рила“ (площ: 81 046 хектара и височина от над 1000 м/н.в.). Залесяването на територията на парка се състои основно от смърч, бяла мура и бял бор. Ендемични видове са 57, а локални ендемити са 3 – рилска иглика, павловско шапиче и рилиски ревен. По територията на община Самоков, естествено растящите дървесни видове са: бял бор, черен бор, смърч, ела, бяла мура, клек, бук, зимен дъб, габър, цер, елша, върба, трепетлика, офика, шестил, дива череша, явор, благуна. Посредством изкуствено

залесяване са създадени култури от бял бор, смърч, ела, черен бор, листеница, дуглазка, черен дъб.

Многобройни храстови, полухрастови и тревни видове, допълват състава на растителните формации. Типичните за общината представители са: хвойна, шипка, леска, глог, бърз, малина, ягода, черна и червена боровинка, връшняк, птиче грозде, лазаркиня, папрат, беладона, коприва, заешки киселец, валеzieва власатка, планинска власатка, халерова власатка, светлика, лечебна медуница, чашкодрян, зъбник, картъл, алпийска ливадина, алпийска роза, петниста тинтява, извита острица, гъжва, скална полевица, триделнолистна дзука, жерардиева класица и много други. Някои от видовете са уникални за региона на общината, защото се срещат единствено по територията на Рила планина и никъде другаде по света. Това са рилска иглика, божествена иглика, павловско шепиче, янкиев лопен, рилско подрумниче, българско омайниче и давидово винче. В община Самоков виреят и някои застрашени растения, вписани в Червената книга в категориите “редки” и “застрашени от изчезване”. Това са жълт планински крем (самодивско лале), оливиеров минзухар, златиста кандилка, планинска тинтява.

Поради наличието на изобилна влага Национален парк „Рила“ се превръща в своеобразно царство на мъховете. Към момента по територията на общината са изследвани и категоризирани 282 вида мъхове от всички екологични групи.

Защитената територия на Рила планина е обитавана от 2934 вида безгръбначни и 172 вида гръбначни животни. Птичият свят е представен от 99 вида, което е около 30 % от гнездящите видове в страната. В Национален парк „Рила“ обитават най-многобройните в България популации на дива коза, глухар, лещарка, планински кеклик, пернатонога и малка кукумявка, златка, както и най-голямата високопланинска популация на лалугер.

Високата степен на урбанизация на по-ниските части на община Самоков, ограничават силно популациите на животински видове. Там се срещат единствено представители на обикновена къртица, таралеж, обикновена полевка, рядко се срещат лисица, невестулка и някои други видове. Някои от типичните представители на птиците са сврака, врабче, синигер, кос, горска зидарка.

С повишаване на надморската височина, животинския свят става все по-разнообразен. **Горският пояс на Рила** се обитава от представители, характерни за северноевропейските иглолистни гори и Сибирската тайга. От птиците често се срещат глухар, лещарка, пернатонога кукумявка, трипръст кълвач, кръсточовка. Бозайниците са представлявани от кафявата мечка, горската полевка, лисица, невестулка, черен пор,

пъстър пор, златка, катерицата. **В преходната част** между алпийския и планинско-горския пояс се срещат мечки, глигани, сърни, понякога и елени. Характерен представител на дребните бозайници е подземната полевка, а разнообразието на птичия свят се състои от водна бърбрия, балканска чучулига, глухари. **Алпийският пояс** се характеризира с наличието на разнообразни скални обитания, съчетани с алпийски ливади, благоприятни за много видове студенолюбиви високопланински животни. От бозайниците често се срещат подземната полевка, а от птиците – сивогушата завирушка и алпийската чучулига. От влечугите характерно земноводно животно е планинската жаба. От групата на безгръбначните животни са разпространени пеперуди, боровия копринопред и буковото пауново око.

В алпийския район се срещат представители на някои защитени насекоми - червена горска мравка, бръмбар носорог, алпийска розалия. От защитените земноводни са разпространени дъждовник, обикновен тритон, алпийски тритон (включен в Червената книга), дългокрака горска жаба, жаба дървеница. Представителството на защитените влечуги се състои от слепок, смок-мишкар, усойница и живороден гущер. Почти всички видове птици, обитаващи алпийския район на община Самоков, имат статут на защитени, изключение правят само някои водоплаващи и вранови. Срещат се и някои защитени бозайници. Това са таралеж, обикновена кафявозъбка, мечка, невестулка, пъстър пор и вълк.

Суровите климатични условия в най-високите части на Рила с надморска височина от над 2600 м. са обитавани от студенолюбиви животински видове от арктичен и бореален произход. Един от популярните представители е дивата коза. Някои от характерните представители на птиците са скален орел, планинска пъстра завирушка, скалолазка, белогърд бързолет, скална лястовица. От безгръбначните видове животни широко разпространение имат пеперудите и твърдокрилите насекоми – бръмбар бегач. Водите на територията на община се обитават от 5 вида риба.

Поземлени ресурси, селскостопански и горски фонд

Общата площ на територията на община Самоков е 1209859 дка от които Земеделските територии заемат общо 495342 дка (41,0% от площта на общината при средно за страната 58,7%).

По територията на община Самоков се разпростират 495 342 дка земеделска площ. Те сформират 41% от площта на общината, при средна стойност за страната от около 59%. От нея обработваемата част е около 40%. Най-голям дял заемат:

- нивите – 153911 дка (61,1 % от обработваемите земи);
- трайните насаждения заемат 3707 дка площ (1,5 %);
- ливадите – 93136 дка (37,0 %);
- други обработваеми земи – 1069 дка (0,4 %).

Необходимо е да се проучат възможностите за ангажирането в активна земеделска дейност на неоползотворения потенциал, въпреки че настъпилите промени през последните две десетилетия доведоха до значително реструктуриране на земеделието и намаляване на добивите и обхватът на обработваемите земи. Особено висок е делът на площите, обработвани през миналото, но изоставени. Създадените напоителни условия обхващат поливни площи от 12 181 дка, които се категоризират като годни за напояване, но от тях в ефективно използване са ангажирани едва половината.

Земите попадащи под разпоредбите на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи са с обща площ 653 дка, разположени в землищата на гр. Самоков и на селата Белчин, Долни Окол и Ново село.

Мерите и пасищата заемат площ от 155 900 дка, а високопланинските пасища – 61 352 дка. Площите на пасищата и естествените ливади заемат 310 388 дка. Те са източник за получаване на висококачествен тревен фураж за животните. **Едно от предизвикателствата, възникващо през последните години е, че част от ливадите и пасищата са изоставени. Терените им са пустеещи. Липсва адекватна грижа и стопанисване за тяхното рационално използване.**

Горските територии в община Самоков включват площта на Държавния горски фонд и заемат 671 315 дка. Това формира 55.5% от територията, при средно за страната 33.6%, което е оправдано поради спецификата на региона.

Населените места и другите урбанизирани територии заемат 29 569 дка площ (2,4 % при средно за страната 5,0 %). От тях 22 055 дка са в селищните територии на населените места, 1 638 дка са курортни комплекси, 316 дка вилни зони, 1656 дка промишлени и складови зони, 2614 дка застроени терени извън регулация и 1290 дка гробища и извънселищни паркове.

Водните течения и водни площи са 0,6 % (при средно за страната 1,8 %), с площ 6984 дка. Териториите за добив на полезни изкопаеми и депа за отпадъци са с най-малка площ - 162 дка (0,01 % при средно за страната 0,3 %). Площта на териториите за техническа инфраструктура е 6487 дка (0,5 % при средно за страната 0,6 %).

Защитените територии са национално богатство и достояние. Те заемат около 27% от територията на общината и включват:

- Национален парк „Рила”, с обща площ от 81 046 ха. От него на територията на община Самоков попадат 29 378 ха., от които 25 088 ха. горски фонд и 4 290 ха. високопланински пасища и ливади. Паркът включва част от землищата на гр. Самоков и селата Говедарци, Маджаре, Мала Църква, Бели Искър и Радуил.

- Природният парк „Витоша” заема 3 140 ха. площ от територията на Общината и включва част от землището на с. Ярлово.

В екологичната мрежа НАТУРА 2000, в частта ѝ за защитените зони по чл. 6 ал. 1 т. 1 и 2 от ЗБР (Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете) попадат части от територията на община Самоков, както следва:

- Защитени зони по директивата за местообитанията: BG0000308 Верила, BG0000113 Витоша, BG0001307 Плана, BG0000617 Река Палакария, BG0000495 Рила, BG0000496 Рилски манастир, BG0000301 Черни рид.

- Защитени зони по директивата за птиците: BG0000113 Витоша, BG0002084 Палакария, BG0000495 Рила, BG0000496 Рилски манастир. В шест от защитените зони по НАТУРА 2000 с обща територия 13 503 ха. са идентифицирани видове, чието състояние е оценено като „неблагоприятно-лошо“ и „неблагоприятно-незадоволително“, съгласно резултатите от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ и НПРД – 3 вида прилепи, обикновена блатна костенурка и голям гребенест тритон. **За тези видове е необходимо предприемането на възстановителни дейности.**

Защитени местности: местността „Букова Усойка”; местността „Юруковото”; местността „Корията”; местността „Чакърови поляни”; местността „Черната скала”.

В обобщение на направената обща характеристика на община Самоков, могат да бъдат направени следните основни **изводи**, относими към процеса на планиране на интегрираното развитие на община Самоков:

- Географското разположение, климатичните и природни условия създават предпоставки за обосноваването на регионално интелигентно специализиране на територията, в съответствие с новите модернизирани похвати за планиране на ЕС. Такива специфични възможности се състоят в развитие на туризма, търговията, индустрията,

селско стопанство и комуникациите и генерирането на иновации в района. Културното наследство е потенциал за развитие на културно-познавателния туризъм.

- Специфичният височинен релеф на част от площта на общината и обособените климатични условия водят до относително ограничаване възможностите за осъществяване на разнообразна стопанска дейност. Това налага да се проучат възможностите за подобряване на селското стопанство и разнообразяване на неговата дейност, за да се оползотвори нереализирания потенциал на територията. Разнообразието на почвената характеристика на общинската територия е подходяща за отглеждане на разнообразни агрокултури, което определя същественото им значение за развитието на селскостопанския сектор на общината.

- Трябва да се има предвид, че относително по-ниският дял от средния за страната на обработваема земя, многобройни необработваеми участъци от земеделски земи непригодни за механизирана обработка ограничават развитието на интензивното земеделие.

- Водното богатство на територията на общината, състоящо се от съхранени чисти водни ресурси с високи питейни качества в обозримо бъдеще ще повдигне въпросите за тяхното опазване и ефективна експлоатация.

- Наличието на каптирани минерални извори обуславят възможностите за развитие на балнеолечебен туризъм, които възможности трябва да бъдат проучени и адекватно планирани за генериране на високи икономически резултати.

- По територията на общината е налице достатъчен потенциал за развитие на дървопреработвателна и добивна индустрия, чрез оползотворяване на значително по-високия дял на горите от средния за страната. Горския фонд създава и добра предпоставка за развитие и диверсификация на туризма по територията.

- Потенциал за развитие на други алтернативни форми на туризъм се генерира от наличието на голям брой и големи по площ защитени територии. Те оказват своето положително влияние върху опазването на околната среда, съхранението на богатството на флората и фауната. Опазването на околната среда изисква все по-концентрирано и целенасочено реализиране на действия и механизми в тази посока, за посрещане и преодоляване на бъдещите екологични предизвикателства.

- В териториалната характеристика бе отразена липсата на богати находища на полезни изкопаеми, това от своя страна има своето положително въздействие върху

околната среда, като ограничава антропогенното въздействие върху екологичните характеристики на природните ресурси.

- Благоприятното географско положение, богатите природни ресурси, запазеното културно-историческо наследство и развитието на качествена инфраструктура създават реални възможности за повишаване на благосъстоянието на жителите на общината, икономическата активност и постигане на устойчив растеж.

1.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ

За изграждането на план за интегрирано развитие, е необходимо изготвянето на детайлен икономически анализ за нуждите на община Самоков. Чрез изпълнението му се цели разкриване на картината на икономическия потенциал на общината, населените места и кметства, която да покаже динамиката на развитие за референтен период (2021-2027г.), както и да открие възможностите за подобряване на икономическата активност и за намаляване на различията между градски и селски ареали. Очертани са ясни приоритети за основата на регионалния икономически профил и модел за развитие на конкурентоспособността на територията, който ще намали съществуващите баланси между населените места и преодоляване на вътрешните различия. Ролята на общината е да създаде механизъм за инициране и изграждане на клъстерите, който е ограничен и се характеризира с преместването на ударението от подхода: „отгоре - надолу” към подхода за насърчаване на регионалната икономика. За включването в мрежата на клъстера е необходимо да се приложат много активно участието на публичните власти при определянето на клъстера и избора на най-подходящата перспективна регионална политика. В този смисъл съответствието на клъстерните политики в подкрепа на иновациите, малките и средни предприятия в дадена местност показват все по-отчетливо, че историческият локален индустриален опит и местните публични институции имат ключово значение при определянето на клъстерната политика на регионално равнище.

За целите на плана за интегрирано развитие, експертите от работната група анализираха състоянието на икономиката във водещите сектори в община Самоков и всички населени места към нея. Съпоставени са основни икономически показатели - привлечените чуждестранни инвестиции, научноизследователската дейност и иновациите, развитието на малките и средни предприятия, формирането на

индустриалните зони и клъстери, и на всички онези инициативи, които са обект на политиките за икономическо развитие. Източник на статистически данни е Националният статистически институт (НСИ), както и проведени интервюта с фокус групи. За сравнение са използвани резултатни данни от предходни анализи на социално-икономическото развитие и доклади за изпълнение на национални стратегически документи, определящи политиката на страната за устойчив икономически растеж за последните 10 години. Икономическият анализ е извършен в статичен и динамичен аспект, което спомага да се разкрият както моментното състояние, така и настъпилите изменения в определен времеви период. Обект на икономическия анализ са отделни икономически показатели, разгледани в териториален план на ниво област (NUTS 3), а за такива, за които се поддържа статистическа информация и на нивото на общините (LAU 1).

Производствената и обществената активност на населението на община Самоков основно зависи от територията, която обитава населението, както и от комплекса от специфичните природни дадености и влиянието на териториалните фактори и условия. Икономическият потенциал на тази територия се формира на база демографската ситуация и природните дадености на отделните териториални единици. За да се постигне една ефективно действаща териториална система, включваща рационално изградени производствено-стопански структури, социално приемлива демографска конфигурация и модерно уредена селищна мрежа, е необходимо различните дейности да бъдат планирани, регулирани и насочени съобразно предварително набелязаните цели и задачи и в зависимост от основните приоритети на регионалната икономическа политика във всичките ѝ аспекти.

За анализ на икономическото развитие в община Самоков са използвани основите икономически показатели за брой предприятия, брой заети лица, произведена продукция - хил. лв., приходи от дейността - хил. лв., разходи от дейността - хил. лв., нетни приходи от продажби - хил. лв., печалба - хил. лв., загуба - хил. лв., разходи за възнаграждения - хил. лв., ДМА - хил. лв., добавена стойност по факторни разходи и оборот - хил. лв.

Целите които си поставя експертите в колаборация със заинтересованите страни и администрацията са следните:

- Да идентифицира и събере необходимата база данни и информация за общите показатели за контекста, за показатели характеризиращи икономическата дейност

и активност на община Самоков и показатели показващи социалното развитие и социалните услуги;

- Да изведе актуалните проблеми и тенденции в икономическото развитие на общината;
- Да установи настъпилите промени в икономическото инфраструктурното развитие на общината;
- Да анализира и изведе силни и слаби страни, възможности и заплахи пред устойчивото и балансирано икономическо развитие – ще се изготви SWOT анализ.

При изработването на стратегическия план (2021-2027 г.) ще се идентифицира икономическия профил на общината - включително водещи сектори, специфични характерни особености, икономически отрасли, структуроопределящи предприятия, инфраструктурни нужди за икономическо развитие и предприемачески потенциал. Разглеждане на териториалните измерения на структуроопределящи секторни политики и на икономически дейности са от съществено значение за неговото разработване.

На база статистическите данни, чрез инструментариума на иконометричните методи и модели, работната група за община Самоков ще анализира икономическото й състояние, и ще направи своята прогноза за следващите 10 години.

Теоретична постановка на изследването

Изследвана е връзката между броя предприятия в община Самоков и произведената продукция в общината. Връзката ще бъде проверена при различни икономически дейности, а именно: селско, горско и рибно стопанство (А), преработваща промишленост (С), строителство (F), търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети (G), транспорт, складиране и площи (H), хотелиерство и ресторантьорство (I), операции с недвижими имоти (L), професионални дейности и научни изследвания (M), образование (P), хуманно здравеопазване и социална работа (Q), култура, спорт и развлечения (R), Връзката между променливите се изследва на база регресионен модел:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + u_i$$

Където:

Y_i – произведена продукция (в хил. лв.) в i -тата икономическа дейност;

X_i – предприятия (брой) в i -тата икономическа дейност ;

u_i – случаен компонент;

Този модел ще оцени какво е влиянието (ефекта) на фактора брой предприятия (X) върху произведената продукция (Y) във всяка икономическа дейност.

Преди да се оцени ефекта ще се установи каква е силата и посоката на връзката чрез коефициент на корелация. Колкото по-близо е корелационния коефициент до +/- 1, толкова по-силна е връзката. Колкото по-близо е корелационния коефициент до 0, толкова по-слаба е връзката между предприятията и продукцията. Силата на връзката може да се представи на следната условна скала: ¹¹

$0 < |R| < 0,3$ – слаба корелация

$0,3 < |R| < 0,5$ – умерена корелация

$0,5 < |R| < 0,7$ – значителна корелация

$0,7 < |R| < 0,9$ – висока корелация

$0,9 < |R| < 1,0$ - много висока корелация

След оценка на регресионния модел неговата адекватност ще бъде проверена чрез тест на Фишер, а оценката за значимост на параметрите – с тест на Стюдънт.

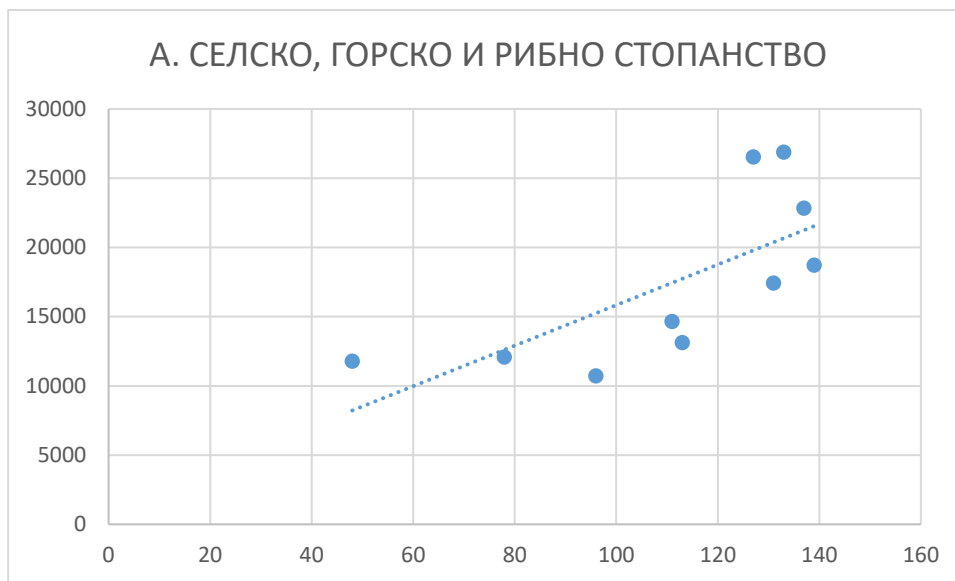
Емпирична постановка на изследването

Резултатите от изследването при всяка икономическа дейност:

А. Селско, горско и рибно стопанство

Моделът е конструиран върху пълния набор от години. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока обратнопропорционална връзка ($R=0,710$). Моделът на правата линия е адекватен ($\text{Sig.} = 0.021$) и има обяснителна способност 50,5%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

¹¹ Гоев, В., В. Бошнаков, Ек. Тошева, К. Харалампиев, В. Бозев, Статистически анализ в социологически, икономически и бизнес изследвания, Издателски комплекс-УНСС, 2019 г., ISBN (PRINT): 978-619-232-172-7

Оценената форма на модела е:

$$Y_A (\text{продукция}) = 1194 + 146 \cdot X_A (\text{предприятия})$$

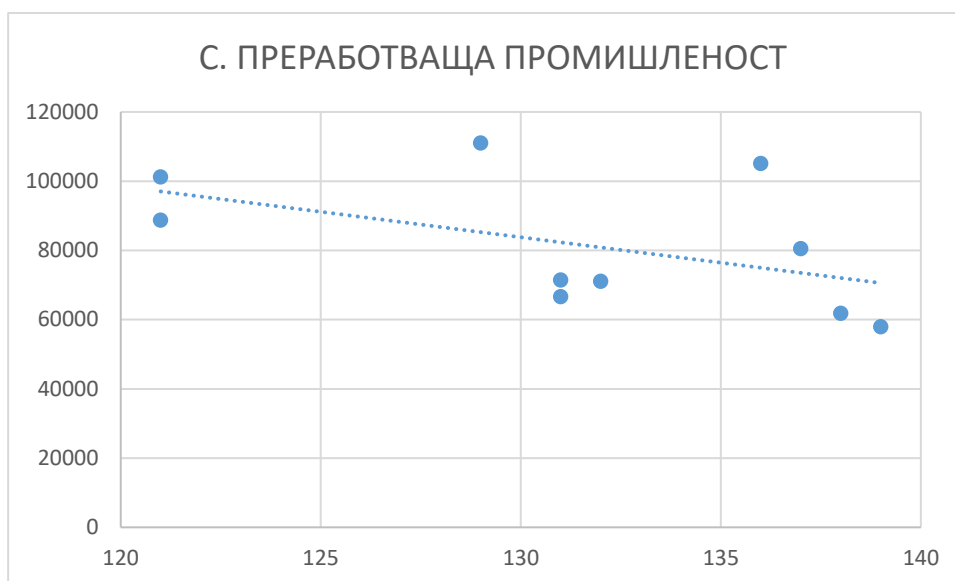
Константата (Sig. = 0.844) не е значима, но параметъра (Sig. = 0.021) е значими и може да се тълкува. При така оценения модел при увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 146 хил. лв. Увеличението на предприятията води до увеличение на общата продукция.

В. Добивна промишленост

Модел в тази икономическа дейност не може да бъде конструиран поради липса на достатъчно информация.

С. Преработваща промишленост

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува значителна връзка ($R=0,501$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.140) и има обяснителна способност 25,1%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

Оценената форма на модела е:

$$Y_{\text{С (продукция)}} = 274909 - 14170 \cdot X_{\text{С (предприятия)}}$$

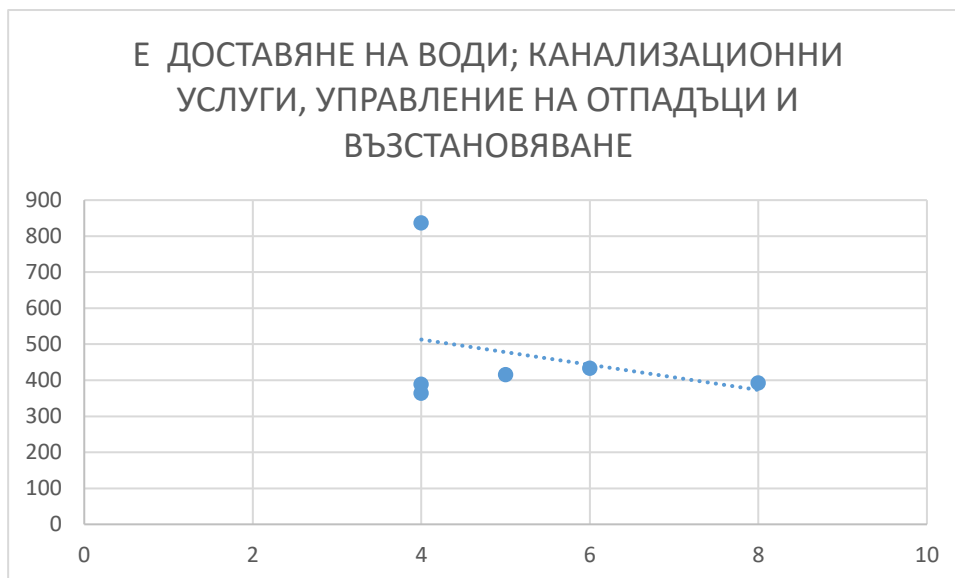
Константата (Sig. = 0.048) е значима, но по-важното параметъра (Sig. = 0.140) не е значим и не може да бъде тълкуван. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

D. Производство и разпределение на електрическата и топлинната енергия и на газообразни горива

Модел в тази икономическа дейност не може да бъде конструиран поради липса на достатъчно информация.

E. Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване

Моделът е конструиран върху данни за периода 2012-2017 г., поради липса на информация за останалите години. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува умерена връзка ($R=0,311$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.549) и има обяснителна способност 1,0%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

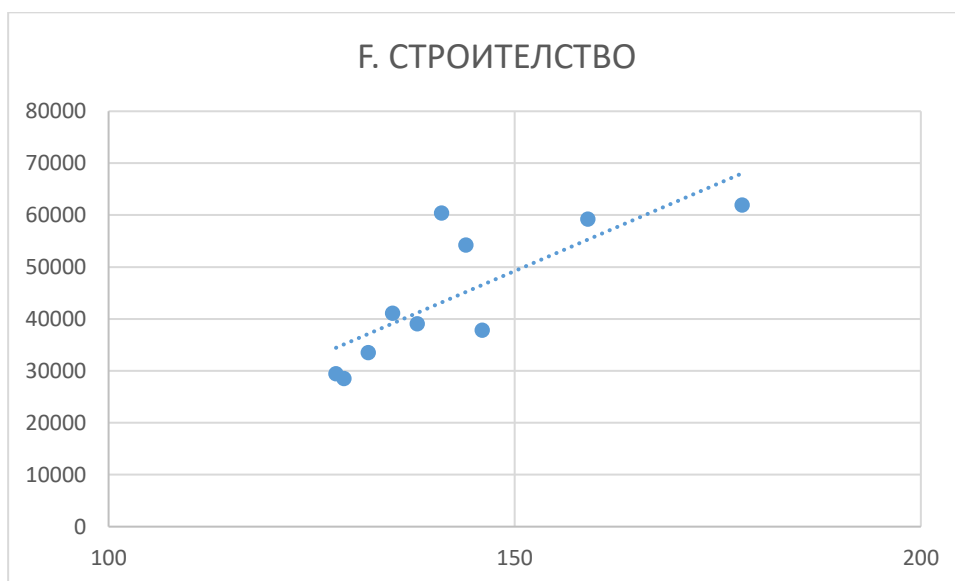
Оценената форма на модела е:

$$Y_{\text{С (продукция)}} = 653 - 35 \cdot X_{\text{С (предприятия)}}$$

Константата (Sig. = 0.085) и параметъра (Sig. = 0.549) не са значими и не може да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

Г. Строителство

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока връзка ($R=0,785$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.007) и има обяснителна способност 61,7%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

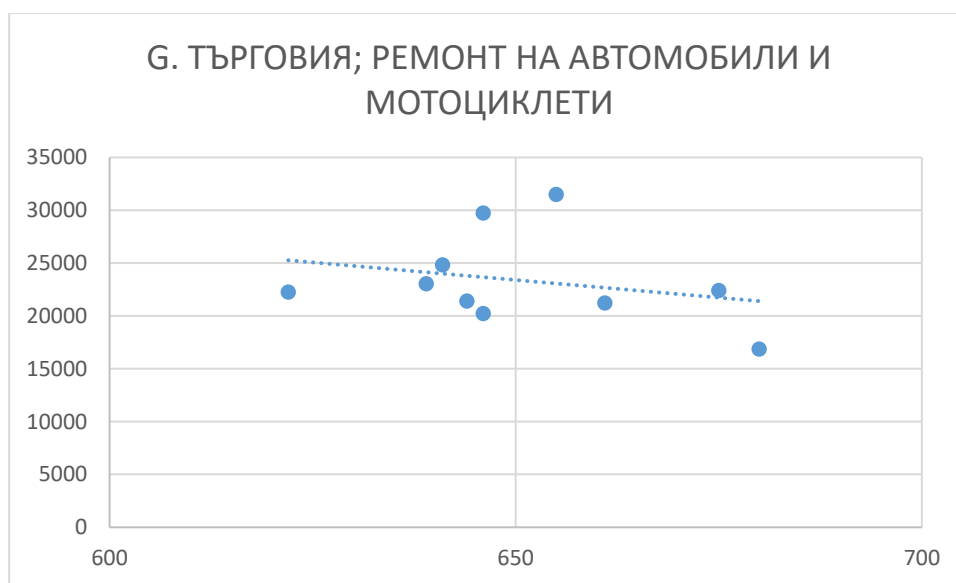
Оценената форма на модела е:

$$Y_{\text{С (продукция)}} = -51578 + 672 \cdot X_{\text{С (предприятия)}}$$

Константата (Sig. = 0.092) не е значима, но параметъра (Sig. = 0.007) е значими и може да бъде тълкувани. При така оценения модел увеличението на предприятията води до увеличение на общата продукция. При увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 672 хил. лв.

Г. Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува слаба връзка ($R=0,265$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.459) и има обяснителна способност 0,7%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

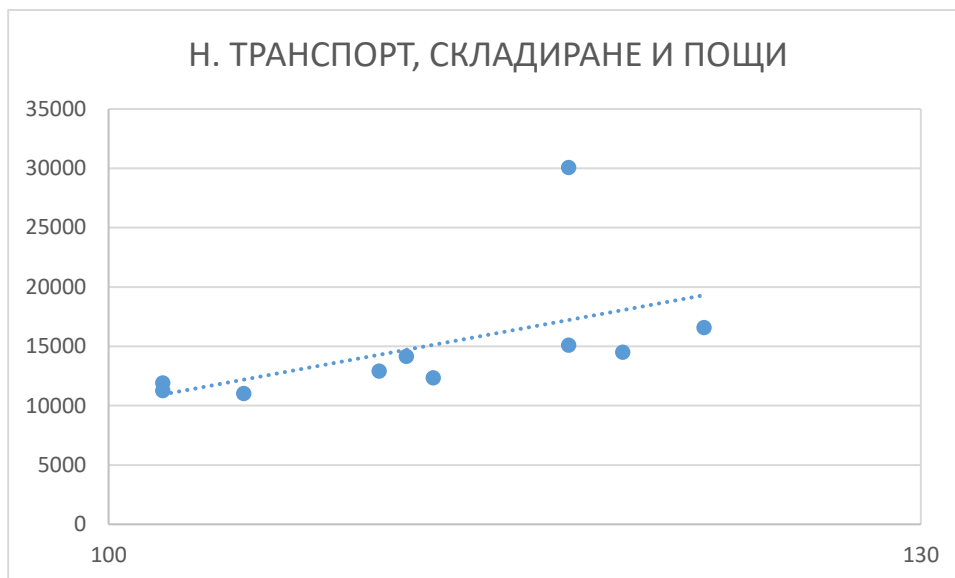
Оценената форма на модела е:

$$Y_{\text{C (продукция)}} = 66732 - 67 \cdot X_{\text{C (предприятия)}}$$

Константата (Sig. = 0.266) и параметъра (Sig. = 0.459) не са значими и не могат да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

Н. Транспорт, складиране и пощи

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува значителна правопрпорционална връзка ($R=0,531$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.115) и има обяснителна способност 28,1%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

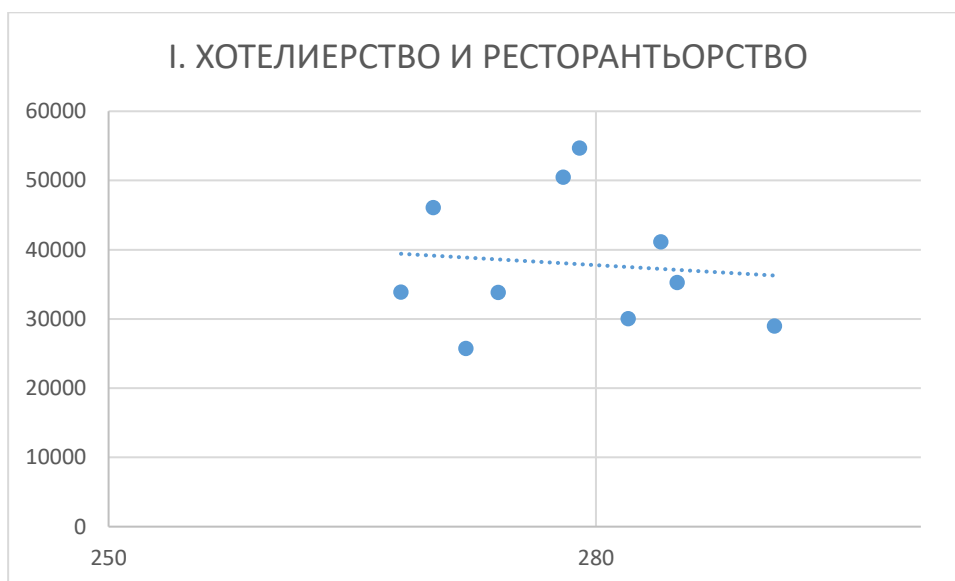
Оценената форма на модела е:

$$Y_A (\text{продукция}) = -31738 + 418 \cdot X_A (\text{предприятия})$$

Константата (Sig. = 0.265) и параметъра (Sig. = 0.115) не са значими и не могат да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

I. Хотелиерство и ресторантьорство

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува слаба връзка ($R=0,104$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.776) и има обяснителна способност 1,1%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

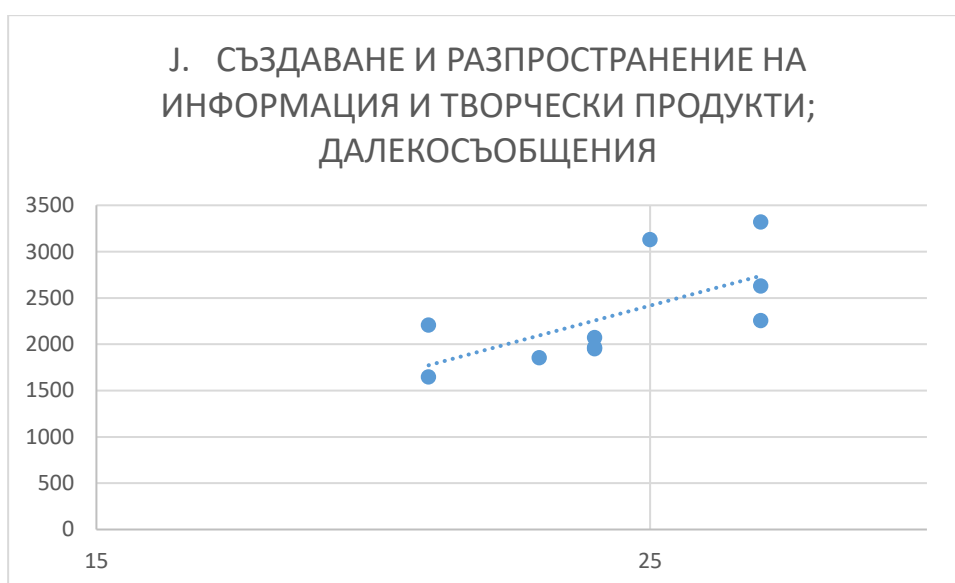
Оценената форма на модела е:

$$Y_A (\text{продукция}) = 76036 - 137 \cdot X_A (\text{предприятия})$$

Константата (Sig. = 0.572) и параметъра (Sig. = 0.776) не са значими и не могат да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

J. Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува значителна връзка ($R=0,658$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.039) и има обяснителна способност 43,3%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

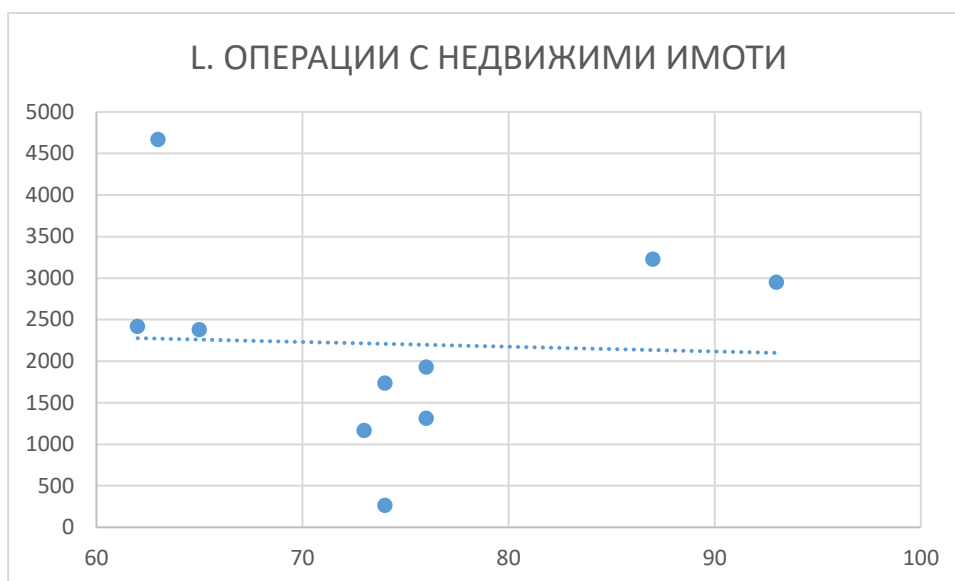
Оценената форма на модела е:

$$Y_{\text{А (продукция)}} = -1606 + 161 \cdot X_{\text{А (предприятия)}}$$

Константата (Sig. = 0.341) не е значима, но параметъра (Sig. = 0.039) е значим и може да се тълкува. При увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 161 хил. лв.

L. Операции с недвижими имоти

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува слаба връзка ($R=0,046$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.900) и има обяснителна способност 0,2%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

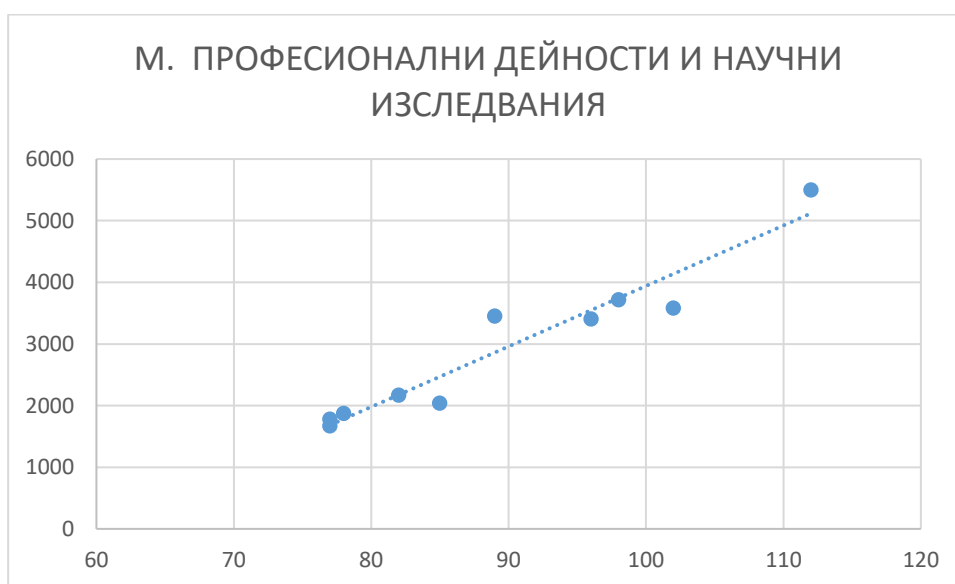
Оценената форма на модела е:

$$Y_A (\text{продукция}) = 2631 - 5,7 \cdot X_A (\text{предприятия})$$

Константата (Sig. = 0.447) и параметъра (Sig. = 0.900) не са значими и не могат да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

М. Професионални дейности и научни изследвания

Моделът е конструиран върху всичкият набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока правопрпорционална връзка ($R=0,961$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.000) и има обяснителна способност 92,4%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

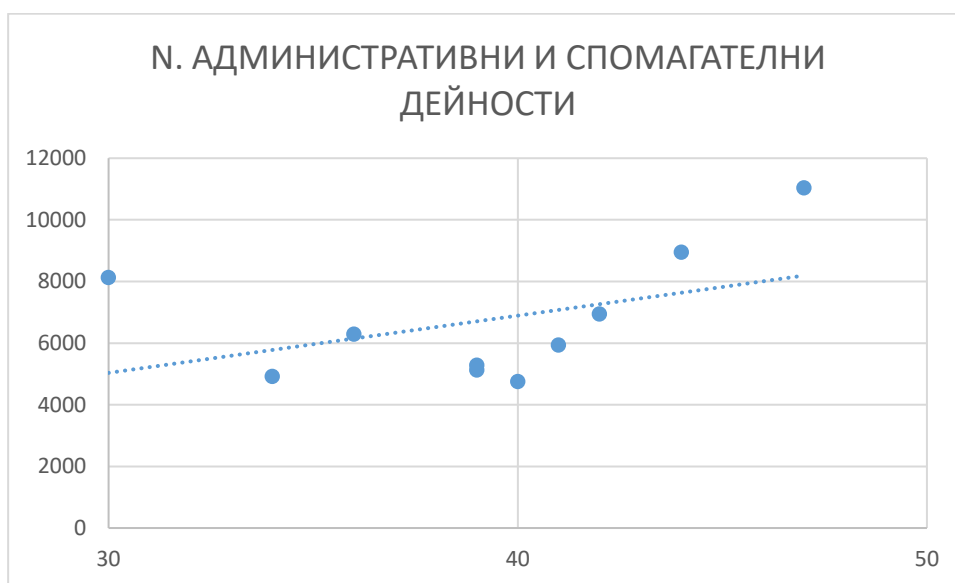
Оценената форма на модела е:

$$Y_{A(\text{продукция})} = -5871 + 98 \cdot X_{A(\text{предприятия})}$$

Константата (Sig. = 0.000) и параметъра (Sig. = 0.000) се оказват значими и могат да се тълкуват. При така оценения модел при нарастване на броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 98 хил. лв.

N. Административни и спомагателни дейности

Моделът е конструиран върху всичкият набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува умерена правопрпорционална връзка ($R=0,447$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.199) и има обяснителна способност 19,7%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

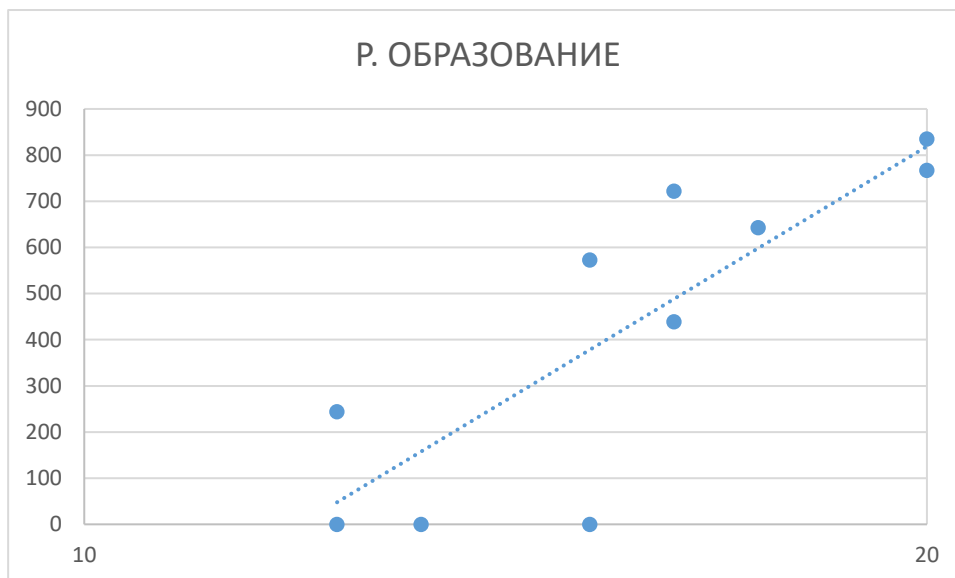
Оценената форма на модела е:

$$Y_{A(\text{продукция})} = -540 + 186 \cdot X_{A(\text{предприятия})}$$

Константата (Sig. = 0.920) и параметъра (Sig. = 0.199) не са значими и не могат да бъдат тълкувани. Следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

P. Образование

Моделът е конструиран върху 5 времеви случая, поради липса на информация за данни за продукцията за 2014-2016 година. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока правопрпорционална връзка ($R=0,899$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.006) и има обяснителна способност 80,9%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

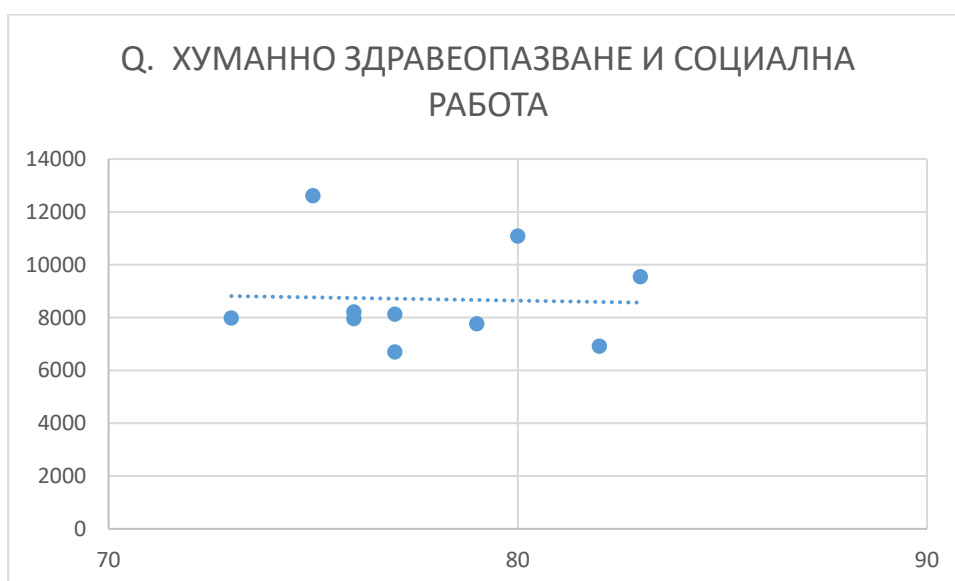
Оценената форма на модела е:

$$Y_A (\text{продукция}) = -710 + 76 \cdot X_A (\text{предприятия})$$

Константата (Sig. = 0.057) не е значима, но параметъра (Sig. = 0.006) се оказва значими и може да се тълкува. При така оценения модел при увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава със 76 хил. лв.

Q. Хуманно здравеопазване и социална работа

Моделът е конструиран върху пълния набор от данни. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува слаба правопрпорционална връзка ($R=0,042$). Моделът на правата линия не е адекватен (Sig. = 0.909) и има обяснителна способност 0,2%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

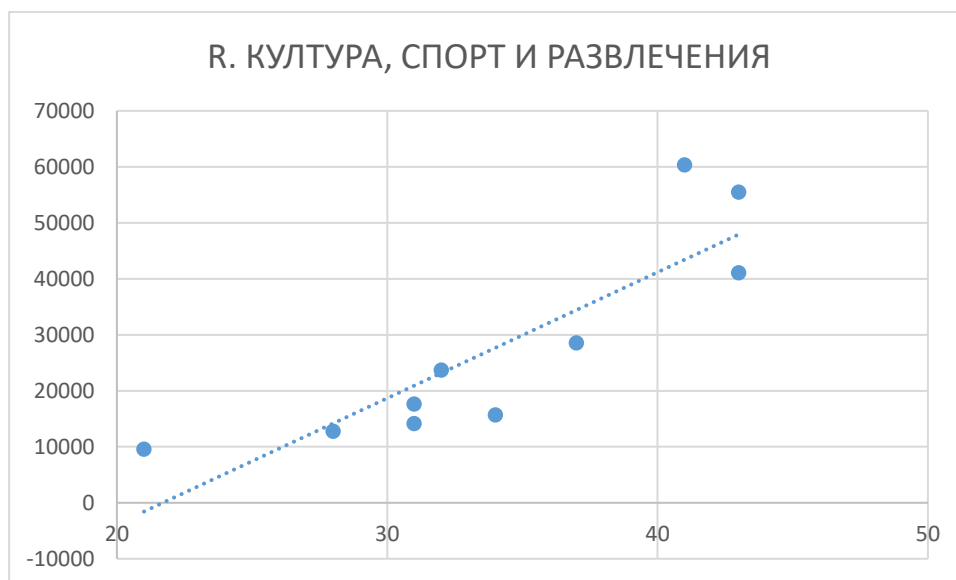
Оценената форма на модела е:

$$Y_{A(\text{продукция})} = 10613 - 15 \cdot X_{A(\text{предприятия})}$$

Константата (Sig. = 0.533) и параметъра (Sig. = 0.909) се оказват незначими, следователно не може да се направи извод за ефекта на броя предприятия върху продукцията в тази икономическа дейност.

R. Култура, спорт и развлечения

Моделът е конструиран върху целия динамичен ред. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока правопрпорционална връзка ($R=0,866$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.001) и има обяснителна способност 75,1%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

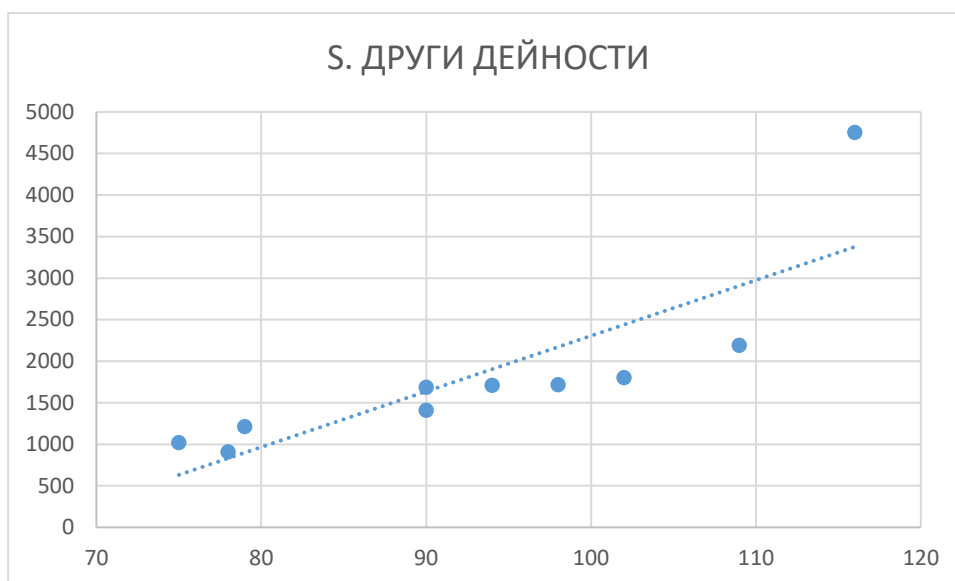
Оценената форма на модела е:

$$Y_{A(\text{продукция})} = -48809 + 2250 \cdot X_{A(\text{предприятия})}$$

Константата (Sig. = 0.016) и параметъра (Sig. = 0.001) са значими и могат да бъдат тълкувани. При така оценения модел при увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 2250 хил. лв.

S. Други дейности

Модела е конструиран върху целия динамичен ред. Между предприятията и произведената продукция в тази икономическа дейност съществува висока правопрпорционална връзка ($R=0,829$). Моделът на правата линия е адекватен (Sig. = 0.003) и има обяснителна способност 68,8%. Графично тази връзка може да се представи по следния начин:

Оценената форма на модела е:

$$Y_{A(\text{продукция})} = -4390 + 67 \cdot X_{A(\text{предприятия})}$$

Константата (Sig. = 0.019) и параметъра (Sig. = 0.003) са значими и могат да бъдат тълкувани. При така оценения модел при увеличение в броя на предприятията с едно, продукцията се увеличава с 67 хил. лв.

Изводи

Можем да обобщим, че сред изследваните икономически дейности, ефекта на количеството на предприятията се проявява върху продукцията при 4 от тях. Това са: селско, горско и рибно стопанство (A), строителство (F), създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (J), професионални дейности и научни изследвания (M), образование (P), култура, спорт и развлечение (R) и други дейности (S). Сред тях, най-голям ефект на продукцията от едно допълнително предприятие има при култура, спорт и развлечение (+2250 хил. лв.), а най-малък при други дейности (+67 хил. лв.). Всички седем дейности са с правопрпорционална зависимост между броя на предприятията и продукцията.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА

Основните икономически дейности на територията на община Самоков, като брой и като стойност на произведения продукт, са концентрирани в град Самоков и к.к. Боровец. По данни на НСИ, на територията на община Самоков, броят на регистрираните предприятия през 2019 год. е 1986, спрямо за 2010 г., които са 1811. Следва да се

отбележи, че за 9 години са се открити нови 175 предприятия или изчислено в проценти с 9,7%.

Таблица 1: Брой на регистрираните предприятия (2010-2019)

година	2010	2019
Брой предприятия	1811	1986
Произведена продукция (хил. лв.)	199 170	382 391
Заети лица (Бр.)	7 885	7 978

Източник: НСИ

От данните, представени на таблица 1, се забелязва, че броя на заетите лица в периода 2010-2019 г. се е увеличил с едва 93 работни места или с 1,2%, което е твърде недостатъчно за потенциала на общината. За разлика от произведената продукция, обща за всички сектори в общината, която нараства за този период с 183 221 хил. лв. или с 92%. Този факт показва, че икономическата дейност е ефективна, но може да се определи като незадоволителна от наличните ресурси и потенциал на района. Като най-голям брой икономически субекти са ангажирани с дейност в областта на търговията, следвани от хотелиерство и ресторантьорство и строителство.

В сектор „Търговия“ за 2019 са ангажирани 655 икономически субекта, съотношението с общия брой е около 30%. Значителен е дялът на произведена продукция в сферата на преработващата промишленост е най-висок спрямо останалите секторите в общината за 2019, като възлиза на 88 756 хил. лв., на второ място е сектор „Строителство“ с 61 940 хил. лв., а след него се подрежда сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ с 54 692 хил. лв., като тези сектори образуват около 50% от общия дял на общината.

Водещите отрасли в икономическото развитие на общината, според показателите на приходите от дейността за 2019 г. са *търговия, преработваща промишленост и туризъм*, а с най-нисък дял са *образование, създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения и професионални дейности и научни изследвания и др.*

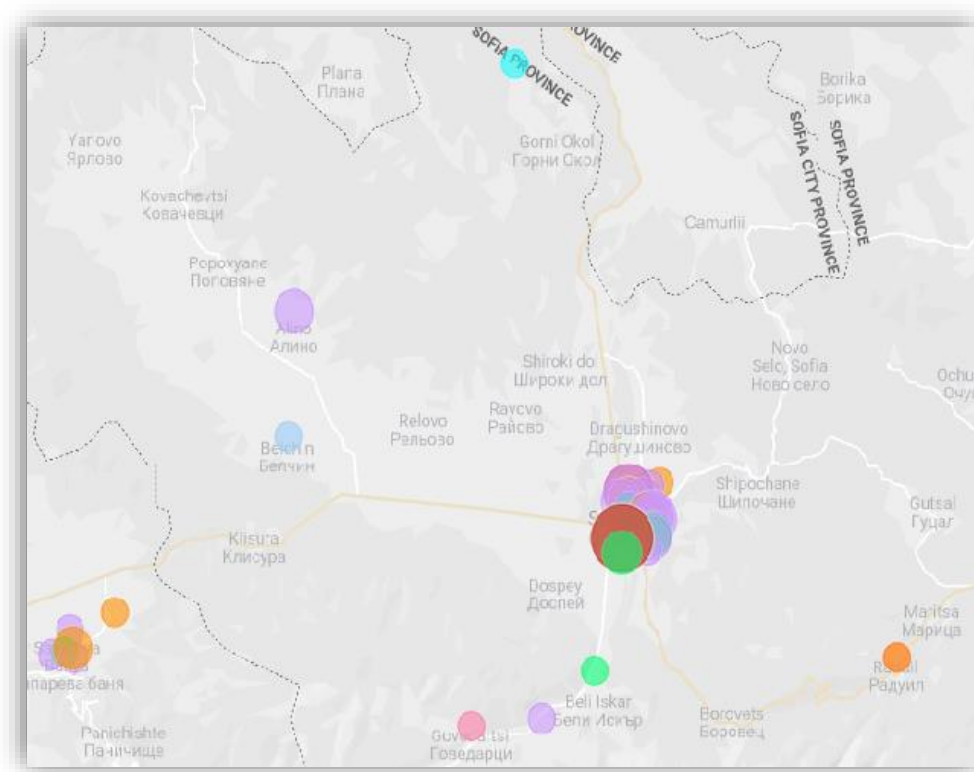
През 2019, вторичният сектор (промишленост и строителство) е представен от 299 икономически субекта, в които са заети 12 337 души, равняващи се на 28,9% от общия брой на заетите лица на територията на общината. Сравнение с данните от 2012 год. от

анализа в ИПВГР има ръст с 0,9%, което за 7 години е твърде малък ръст за един от водещите сектори.

От данните на НСИ строителството е с най-висок дял в сектора, като в него функционират 178 икономически субекта, което показва че спрямо 2012 г. (129 бр.) има ръст с 43 предприятия или 30%, и е с 815 заети лица, като се забелязва ръст около 30% спрямо 2012 г., които са били 639, следван от преработващата промишлена дейност с 121 икономически субекта с 1 462 заети лица. Статистическите данни по показатели за 2019 год. определят третичният сектор, (търговия и услуги) като доминиращ в икономиката на общината. В него функционират 1 418 за 2019 г. като се забелязва увеличаване с 27 предприятия, спрямо за 2012г. (1 391) икономически субекта, които формират трудова заетост от 12 021 души за 2019г., което е с над 50% повече от 2012 г. са 5087 души. С най-висок дял в сектора по брой предприятия е търговията – 655 броя, следван от хотелиерство и ресторантьорство – 279 броя и транспорт, складиране и пощи – 112 броя. Те съответно формират заетост от 944, 2 296 и 344 души. В сравнение с 2012 год., броят на икономическите субекти се запазва устойчив, като се наблюдава положителна тенденция към нарастване на броя на заетите в сектора, като в сектор хотелиерство и ресторантьорството е най-значително около 30% (577 нови заети лица), докато в сектор търговия се забелязва спад с 829 бр. или това е с около 50% спрямо 2012 г. В първичния сектор (селско, горско и рибно стопанство) се наблюдава темп на нарастване на броя на икономическите субекти, като през 2019 год. те са 127 на брой, а през 2012 год. техният брой е 96, което за 7 години са се разкрили още 31 нови предприятия. В същото време, броят на заетите лица се увеличават от 283 през 2012 год., на 498 през 2019 г., като тук се отбелязва драстичен ръст на нови места и ефективно усвояване на средствата от европейските проекти от двата програмни периода до сега.

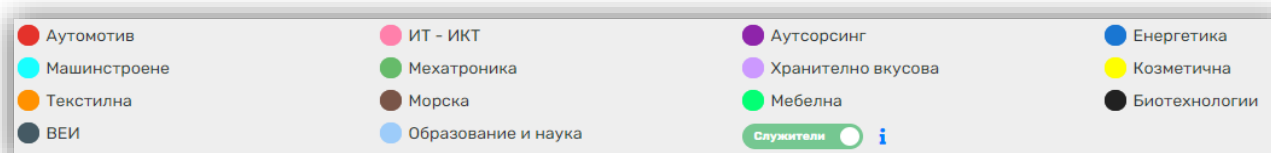
Основата на всяка икономика са малките и средни предприятия (МСП), които са източник на бърз икономически растеж. У нас, както и в Европейския съюз са регистрирани над 20 млн. МСП, като това е над 99% от общия брой на предприятията. От тях 89,6% са микропредприятия (до 9 човека персонал). В малките предприятия заетите са с 30% повече от тези в микропредприятия и 2 пъти повече от средните предприятия. В този контекст, икономическият облик на община Самоков го дават малките предприятия, които представляват висок процент от всички регистрирани предприятия. Анализът показва, че наред с мястото, което имат малките предприятия, те са определящи икономическата структура и производствената специализация и са фундамента на икономиката в общината.

Ключови предприятия и с най-голям брой на наетите работници на територията на Община Самоков са свързаните с управлението на хотелите и инфраструктурата в курортен комплекс Боровец, както и промишлените и инфраструктурни предприятия “Главболгарстрой“ ЕАД (проектиране, строителство и строително-монтажни работи в областта на гражданското и инфраструктурното строителство, изграждане и предаване на обекти под “ключ”, инженерингова и търговска дейност по основния предмет на дейност в страната и чужбина), “Бекастрой“ ЕАД (благоустройствено строителство; зимно почистване; поддържане на зелени площи, паркинги и спортни.

Фигура 3: Местоположение на предприятията по населените места на Община Самоков

Легенда

В общината има 28 населени места, описани подробно в началното описание на ПИРО. В машиностроенето има едно предприятие което се намира в с. Долни окол, което

се занимава с производството на хидравлични помпи, хидравлични пневматични двигатели. Към днешна дата предприятието „МЕТАЛ ТРЕЙД“ ООД работи на загуба, като приходи към момента са в размер на -11,000 лв.¹²

В село Алено се намира фирма „НВН- БИЛКИ ЗА КРАСОТА И ЗДРАВЕ“ ООД, която представлява хранително-вкусовия сектор, където работят 11 служителя, като приходите на фирмата са 493,000 лв. към момента на подготовката на ПИРО. В същото населено място се намира фирмата „ЕЪР СИТИС“ ООД, която се занимава с професионално обучение след средното образование. Тази фирма има за цел да доразвие потенциала на местното население и да го усъвършенства за нуждите на бизнеса. Такива предприятия в сектора на „Образование и наука“ са дефицит в страната, но са изключително важни за нуждите за развитие на малките населени места.

Като положителен може да се отчете опита на общината да развива ИТ-ИКТ сектора, като на този етап съществуват няколко микрофирма. В динамично развиващия се свят на дигитализация, това е предпоставка за стимулиране на подобни фирми, които да обучават и специализират нови кадри.

В населено място с. Говедарци се намира фирма „АДВЪРТАЙЗ КОНСУЛТ“ ЕООД, която е в сектор ИТ–ИКТ, с 5 служителя. Дейностите, с които се занимава фирмата са в областта на информационните технологии, компанията има приходи 187 000 лв. към момента, което показва че фирмата работи ефективно в района. Компаниите в тази сфера, най-бързо се приспособиха към Ковид–ситуацията, която промени вижданията за условия на работа на техните служители. Поради фактът, че по-голямата част от компаниите не възнамеряват да се връщат в офис сградите, дори ги освобождават, за да спестят разходи. В този ред на мисли такива местности, като село Говедарци и други подобни планински села, станаха предпочитани за работни условия в тази сфера.

В този сектор има и друга фирма, която се намира в село Радуил. Тя е доста малка има един служител и основната ѝ дейност е други информационни услуги, неклассифицирани другаде. Фирмата „ЕВРОМЕТАЛ ТРЕЙДИНГ“ ООД има нетни приходи 25 000 лв. към момента. Това показва, че населените места на община Самоков са готови за предстоящата дигитална трансформация, която предстои и е неизбежна в икономика 4.0 и общество 5.0. Този технологичен профил може да се доразвие и в

¹² <https://bgindustry.com/bg/companies/832046661/55459>, последно достъпен на 22.10.2021

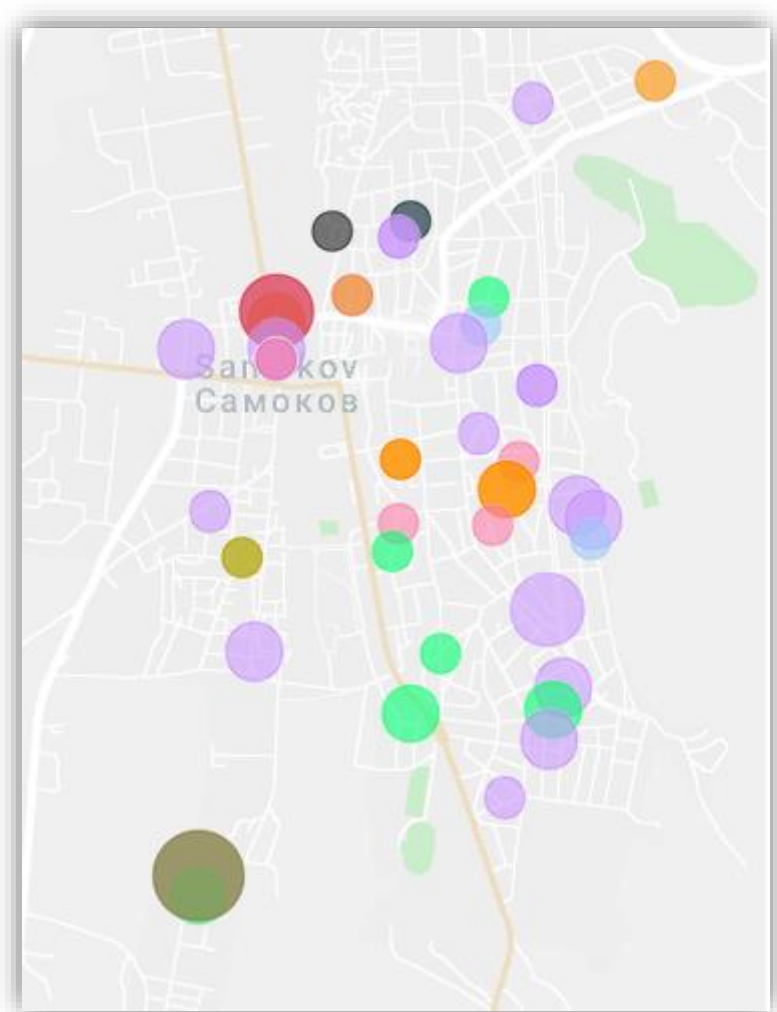
обучение на населението и въвеждане на нови електронни услуги за улеснение на хората, живеещи в района.

Друга фирма в района в хранително-вкусовия сектор е „Абово7“ ЕООД, която се намира в село Мала Църква. Нейната сфера на дейност е в производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия, има 4-ма служителя, приходите са твърде малки едва 8 000 лв. към последни данни от картата на българската икономика в реално време.

В село Бели Искър се намира фирма „АРК ДИЗАЙН МЕБЕЛ“ ЕООД, която е в мебелния сектор. Основната дейност е в производство на мебели, като персоналът ѝ е 4 служителя. Приходите към момента са 63 000 лв., което показва че фирмата работи ефективно за мащабите си. Районът е облагороден и благоприятен за този сектор и може да се планира разширяване на компанията или инвестиции в други населени места на община Самоков.

В тази карта на икономиката на България не фигурира сектор туризъм, който е основен приоритет на община Самоков. Тя може да се похвали с три туристически центъра, които са Боровец, Малъовица и Белчин баня. През последните години туризма и търговията се утвърждават в основни сектори за развитие на общината. Целта е през следващия програмен период да се развие туризма от сезонен в целогодишен. Проблемите пред общината, е че има малка собственост и не може да кандидатства за големи проекти, с които да се подобрят условията и устойчивостта на сектора.

Основен проблем за реализирането и инвестирането на фирми в населените места е, че общият устройствен план е актуален към 2013 г. Фирмите изпитват също затруднения и със незадоволителното състояние на инфраструктурата, което допълнително отблъсква туристите. Една от най-големите фирми, които инвестират е „Бороспорт“, които през последните години направиха Боровец в най-добрия ски курорт в България. Тяхната цел е да разширят съоръженията, да подобрят инфраструктура, с което да трансформират зимният туризъм в целогодишен. Друга планирана голяма инвестиция е изграждането на голям голф комплекс в с. Горни окол, което има за цел да ги превърне в четвъртия туристически център на общината. По този начин концентрацията няма да е само върху Боровец, който е основен туристически център. Тази инвестиция ще има за цел да засили разнообразието и качеството в общината, с което и ще се очакват повишаване на посещаемостта на туристи през цялата година.

Фигура 4: Местоположение на предприятията на град Самоков

На територията на общината работят представители на хранително-вкусовата промишленост – цехове за производство на хляб и хлебни изделия; сладкарски цехове; цехове за безалкохолни напитки, сладолед и други. Примери за такива фирми са:

Фирмата „АНРО 73“ ООД, която разполага с 14 служителя и основната ѝ дейност е в преработка и консервиране на картофи. Картофите са основен поминък в региона. Приходите към момента са над 330 000 лв., с което показва, че тази дейност е ефективна и дава предпоставка за развитие.

Друга фирма в този сектор е ЕТ „ДЕЛКА КИЧЕВА“, която е микро-предприятие с 4-ма служители, основната ѝ дейност е в производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия.

Още едно микро предприятие в сектора е ЕТ „ДЕЛКА КИЧЕВА“, в което работят 4 служители, основната и дейност също е в производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. Приходите на фирмата са в средните норми за общината стойности.

„ЛИМ-ВКУСНИ ЗАКУСКИ“ ООД е също микро предприятие, което разполага с 3-ма служителя, основната му дейност е производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. Приходите са над 7 000 лв., което е доста под средните норми за общината.

Фирмата „Би Си Си“ ЕООД, която попада в малките предприятия с 10-ма служителя, основната ѝ дейност е производство на сухари, бисквити и сухи сладкарски изделия. Приходите към момента са над 700 000 лв., което прави фирмата една от устойчивите и перспективни фирми в бранша.

Една от големите фирми в сектора е „ЗАХАРНО ПЕТЛЕ-САМОКОВ“ ООД, която разполага с 19 служителя, основната им дейност е производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. По официалната статистика към м. ноември 2021 г., приходите на фирмата са 256 000 лв.

Фирма ЕТ „НАЧКО ПЕТРОВ“ в малките предприятия на града, като разполага със 7 служителя, основната ѝ дейност е също в сферата на производство на хлебни и пресни сладкарски изделия. Фирмените приходи са над 100 000 лв., над средните стойности за общината.

„СИТИ ХЛЯБ“ ЕООД е най-голямата фирма в община в този сектор, като за нея работят 37 служителя, основната ѝ дейност е в производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. Приходите са над 1 300 000 лв., която я прави от една от най-устойчивите и перспективни в сектора.

„ПАНАЦЕЯ-Ж МАНГАЛДЖИЕВИ И СИЕ“ СД е фирма, която също попада към микропредприятията, разполага с 3-ма служителя, като сферата ѝ на дейност е в производство на други хранителни продукти, некласифицирани другаде. Приходите са доста ниски, под средните стойности на общината.

„ПЕПИНО 7“ ЕООД е фирма, която също е в ранга на микропредприятие, има 2-ма служителя, като основната ѝ дейност е в производството на хляб, хлебни и пресни

сладкарски изделия. Приходите на фирмата са 16 000 лв., което е около средната стойност на общината.

Фирмата „ТИТАН СЕРВИЗ“ ЕООД разполага с 12 служителя, като сферата на дейност е в преработка и консервиране на картофи. Приходите са над 230 000 лв., което е доста над средните стойности за общината.

„Т енд Г“ ЕООД има 10 служителя, като основната ѝ дейност е производство на месни продукти, без готови ястия. Приходите на фирмите надхвърлят 1 000 000 лв., което я прави една от най-устойчивите и ефективни в общината.

Фирмата ЕТ „ЕМИЛ МИЛАНОВ“ също е в сферата на производство на месни продукти, без готови ястия, като разполага с 16 служителя. Приходите ѝ са около 1 000 000 лв., което също я поставя сред устойчивите и ефективни фирми в общината.

ЕТ „МАРИЯ СТЕФАНОВА“ е една от най-големите в общината в този сектор с 44 служителя, основната ѝ сфера на дейност е производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. Приходите на фирмата са около 1 000 000 лв. към момента, което показва ефективността и устойчивостта на фирмата.

„САНКИЙСКИ“ ЕООД е микропредприятие с 4-ма служителя, основната му дейност е в производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия. Приходите на фирмата са 48 000 лв. , като това е доста над средните стойности в общината.

С голям дял са дървопреработващите предприятия за профилирана дървесина, които произвеждат греди, дюшеме, ламперия и други видове продукти от профилиран и непрофилиран дървесен материал. Добре са застъпени и двата вида мебелно производство: занаятчийското и серийното. Мебели от дървесина и ПДЧ се произвеждат не само за вътрешния пазар, но и за износ. В района на общината са установени общо 5, които се занимават с производството на мебели, както следва:

Фирма „ТРАНСТЕХ“ ООД е една от най-големите в общината от този бранш. Тя е разполага с 26 служителя, като основната ѝ дейност е в производството на мебели. Приходите са над 1 200 000 лв., което показва устойчивост и ефективност на фирмата и че е от водещите в общината.

„ИДЕЯ-СТУДИО 82“ ЕООД е малка фирма с 11 служителя, като основната ѝ сфера е в производството на мебели. Приходите на фирмата са над 180 000 лв., което е доста над средните стойности за общината.

ЕТ „ИВАНКА КОЦОВА“ е микропредприятие с 2-ма служители, като основната ѝ дейност също е в производството на мебели.

„ПОПОВИ-ЕР“ ООД е друго микропредприятие, което разполага с 3-ма служители, основната ѝ сфера на дейност е производство на мебели. Приходите на фирмата са около 60 000 лв., което е доста над средните стойности за общината.

На територията работи още едно микропредприятие „ДОГАНОВ“ ЕООД, което е в същия бранш, но няма статистика за него, въпреки че към момента има данни за неговото функциониране.

Текстилната промишленост е развита също доста добре има 7 фирми, които се намират в района на общината. Районът е известен с изработката на изделия от текстил и производство на облекла, традиционни производства за общината.

„Рилски лен“ АД е най-голямата фирма в този бранш с 32 служителя, като основната ѝ сфера на дейност е производство на тъкани. Приходите на голямото предприятие е над 460 000 лв., което е над средните стойности на общината, индикатор за устойчивост и сигурност в сектора.

Фирма „ДАНЕВ и КО“ ЕООД е следващата по големина в бранша с 10 служителя, като основната ѝ сфера на дейност е производство на горно облекло, без работно. Приходите на фирмата са около 50 000 лв., което е малко над средните стойности за общината в този сектор.

„СИЛВЪР И РЕЙНБОУ“ ООД е малко предприятие в този бранш, разполагащо с 6-ма служителя, като основната ѝ сфера на дейност е производство на класически плетива (машинно или ръчно плетене). Приходите на фирмата са над 130 000 лв., което е много над средните стойности за общината, доказва че фирмата е ефективна и устойчива през годините.

Фирма „ГЕОРГ ТЕКС“ ЕООД малко предприятие в бранша разполагаща с 5-ма служителя, като основната сфера на дейност е производството на конфекционни

текстилни изделия, без облекло. Приходите на фирмата са над 90 000 лв., което за такъв ранг предприятие е около средните стойности на общината.

„СИВЕЛ ЕООД“ е микропредприятие, разполагащо с 3-ма служители, основната му сфера на дейност е в производството на бельо. Приходите на фирмата са над 600 000 лв., което е много над средните стойности за общината и показва, че е фирмата е много ефективна, устойчива и перспективна.

Локализират се още две микропредприятия, ЕТ „ИВАНКА БОНЧЕВА – ИВМАРИ“ и „СИЛВЪР ДЕЙ-ГА“ ЕООД, тяхната основна дейност е в производството на облекла. Информацията за тях е ограничена, като приходите им са доста под средните стойности за общината.

Прави добро впечатление, че общината подкрепя развитието на ИТ-ИКТ сектора освен в населените места, като в град Самоков работят 4-ри фирми. В бързо развиващия се свят на дигитализация това предпоставка за стимулиране на подобни фирми, които да обучават и специализират нови кадри за развитието на интелигентните градове.

„МУЛТИМЕДИЯ АПЛИКЕЙШЪН ГРУП“ ЕООД е малко предприятие, но е най-голямото в общината от този бранш, разполага със 7 служителя, като основната сфера му дейност е в други дейности в областта на информационните технологии. Приходите са над 150 000лв., което за района е над средните стойности.

Другите фирми са микропредприятия, „УЕБ ПЪБЛИШИНГ ЕООД“, „САМСОФТ ЕООД“ и „Ай Ти Ти Ей“ ЕООД, като те са активни в сфера на други дейности в областта на информационните технологии. Те са твърде малки и за тях няма статистическа информация. Приходите им са минимални, под средните стойности на общината.

Следващият сектор, който ще се анализира, е Автомотив, който е основен в общината, защото тук са двете най-големи фирми както по брой служители и приходи.

„САМЕЛ-90“ АД е голямо предприятие с 459 служители, като основната му сфера на дейност е производство на въоръжение и муниции. Приходите на общината са над 40 000 000 лв., което прави дейността на фирмата фундаментална за икономическото развитие на общината.

Другата фирма е „ПЛАСТИМО“ АД, която също е голямо предприятие, разполагащо с 66-ма служителя, като нейната основна сфера на действие е

производството на опаковки от пластмаса. Приходите на фирмата са над 5 000 000лв., която също е прави базова фирма за развитието на общината.

На територията на общината на ВЕИ дружество „ХИДРО ЕКО ВАТ ЕООД“, което работи на загуба и не покрива нуждите на населението. Дружеството разполага с 4-ма служители, което е недостатъчно като стандарт за този сектор.

В общината се регистрира стопанска дейност и в сектора на биотехнологиите, като той е слаборазвит с една фирма, която е микропредприятие „БИ-ЕН 1“ ЕООД, която разполага с 2-ма служителя. Приходите са около 5 000 лв., което е много под средните стойности за общината.

Селско, горско стопанство, лов и риболов

С основание първичният сектор се определя като базов суровинен сектор за икономиката на страната. В него се добиват суровините, които се преработват в отраслите на вторичния сектор - енергийни и минерални, растителни и животински. Първичният сектор обединява производства и дейности, чиято продукция е важна за задоволяване на потребностите на хората от храна и консумативи.

Една от важните цели на община Самоков е да подкрепя развитието на аграрното стопанство, с цел намаляване на бедността, социално приобщаване и икономическо развитие. В тази връзка се организират търгове и конкурси за продажби и наем на земи, полагат се усилия за подобряване на общинската инфраструктура, създават се условия и благоприятна среда за нормалното функциониране на изградените вече стопанства и ферми.

Регистрираните земеделски производители в община Самоков са над 600 лица, а собствениците на животновъдни обекти, притежаващи пасищни животни са около 150 лица. През 2018 година са отдадени под наем общо 403 броя общински земеделски земи с обща площ от над 7000 дка.¹³

Предприети са действия за създаване на система за информираност и комуникация, между фермери, собственици на земи, заетите в туристическата индустрия, хранително-вкусовата промишленост, местната общност, гражданското общество и неправителствените организации с оглед интегрирано развитие. Ежегодно се

¹³ Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г. на община Самоков през 2018 г., с.48

организирант съвместни работни срещи с представители на общинска служба „Земеделие“, областна служба „Земеделие“, община Самоков и земеделските производители.

Основните култури отглеждани на територията на община Самоков са картофи и пшеница, а ограничено са застъпени отглеждането на лен и хмел. Базов проблем на селското стопанство на територията на община Самоков е раздробеността на земеделската земя на малобройни, участъци, част от които поради планинския и полупланинския релеф са непригодни за обработка.

Друг основен проблем, свързан с ефективното развитие на селското стопанство, е незадоволителното ниво на хидромелиорациите. Изградените поливни площи в община Самоков са около 5% от обработваемите земи и са с частично разрушени и амортизирани напоителни мрежи и съоръжения. Това е една от основните причини за бавния темп на интензивност на земеделието, както и е в разрез с увеличаващите се рискове от климатични промени.

Проблемите на аграрния сектор могат да бъдат концентрирани в следните измерения:

- раздробена собственост и бавен процес на уедряване за по-ефективно използване на плодородните земи;
- неоползотворен потенциал за поливни земи, амортизирани хидромелиорации;
- обезлюдяване и застаряване на населението в повечето селски райони, силна уязвимост и от прекалена зависимост от земеделие;
- загуба на почвено плодородие, монокултурно земеделие, засоляване, вкисляване и механична деградация;
- силно амортизирана или липсваща основна инфраструктура в селските райони.

Основните насоки за действия в областта на растениевъдството на територията на община Самоков са ориентирани в областта на:

- осигуряване на хранителна сигурност и производство на продукти с висока добавена стойност;

- възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура, осигуряваща ефективно ползване на водата и достъпни цени;
- насърчаване развитието на биологичното земеделие – чрез възможностите за разнообразяване на земеделските дейности, предвид запазената екологична характеристика на околната среда и уникалната природа;
- съчетаване на био земеделие и природни дадености като база за развитие и на еко туризъм.

С приемането на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз се създаде възможност за земеделските производители да кандидатстват по схема за единно плащане на площ и да получат финансово подпомагане за развитието на земеделието и конкурентоспособността на земеделските стопани, с което се повиши интереса за ползването на земя от общинския поземлен фонд.

В съответствие със Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, на общината се възстанови право на собственост върху земеделски земи, като към 2020г. общината разполага с 18 859 земеделски имоти с обща площ от 139 804 дка. Анализирайки състоянието на броя и приходите от отдаване под наем на земеделски земи може да се обобщи, че за периода 2015-2019 г. има значителен ръст на отдадени под наем земеделски земи – двукратно е увеличен броя на отдадените земеделски земи и съответно значително увеличение на приходната част и задържането ѝ като една постоянна величина. Към края на 2018 г. отдадените земеделски имоти са общо 519 бр. с обща площ от 29 008 дка.¹⁴

Бъдещата политика на общината следва да е в посока за дългосрочното отдаване под наем и аренда на земеделските земи. Това ще даде сигурност на земеделските производители и ще доведе до поддържането им в добро екологично и земеделско състояние.

На 18.04.2018 г. беше подписано Споразумение за финансиране изпълнението на Стратегията за водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група (МИГ) Самоков с Управляващите органи на Програмата за развитие на селските райони, на Оперативна програма „Околна среда“ и на Оперативна програма „Развитие на

¹⁴ Стратегия за управление на общинската собственост на община Самоков (2020-2023), с.47

човешките ресурси“¹⁵. Общият размер на одобрените средства за изпълнение на проекти към многофондовата стратегия е в размер на 5 540 982 лв., от които 2 933 3700 лв. са осигурени от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за проекти за развитие на територията на общината, 1 486 408 лв. от Европейския фонд за регионално развитие за проекти за опазване на околната среда и 1 120 874 лв. от Европейския фонд за социално развитие за проекти със социална насоченост. Тези средства ще бъдат вложени за постигане целта на Стратегията: Стимулиране на динамичното местно развитие на територията на МИГ Самоков чрез насърчаване на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи, адекватно на съвременните условия качество на живот, съхранено биоразнообразие и устойчиво използване на ресурсите. За постигане на тази цел МИГ Самоков предоставя финансова подкрепа във вид на безвъзмездна финансова помощ за проекти на местни лица и организации, като обяви приеми по 11 мерки, заложи в Стратегията на МИГ. Изпълнението на мерките по Стратегията продължава, като в настоящия План за интегрирано развитие на община Самоков (2021-2027) са отразени предложенията, получени от МИГ Самоков по време на проведените срещи и фокус групи.

Животновъдство

Потенциал за интензивно развитие има в сектора на животновъдството, които през последните 20 години бележи значителен спад. На територията на общината животни се отглеждат в малки лични стопанства, които са разпръснати и в голяма степен служат за задоволяване на личните потребности.

На територията на общината животновъдни дейности развиват: кравеферма и отглеждане на едър рогат добитък в с. Драгушиново, с. Говедарци, в местността Борино, гр. Самоков, ферма „Пали лула“ в землището на с. Рельово, предназначена за отглеждане на млечни крави и телета на „ХОУМ ФУУД“ ЕООД, обект за производство на кохо съомга в рециркулационна система на „Кохоферм“ ООД и др.¹⁶

Наблюдава се тенденция към бавно окрупняване на животновъдните стопанства, в които се отглеждат свине, говеда и овце. Перспективата е към възстановяване на този

¹⁵ Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г. на община Самоков през 2018 г., с.9

¹⁶ Пак там, с.8

сектор, като произведената продукция освен за задоволяване на местния пазар, започва да навлиза бавно и на регионалните пазари. Наблюдава се висока активност в сектора пчеларство, като през последните над 100 човека от град Самоков и околните села развиват тази дейност.

Горско стопанство

Горите на територията на Република България заемат 4,1 млн. ха или 37,4% от общата територия и са важен елемент от формирането и поддържането на жизнената среда. Те са от особено значение за устойчивото развитие на страната и имат важни икономически, екологични и социални функции. Горските продукти и услуги са предпоставка за развитие на дейности, осигуряващи доходи от продажба на дървесина и недървесни горски продукти, предоставяне на еко системни услуги и производство на био маса. Въпреки по-малкия дял в БВП тази индустрия е от важно значение за развитието на селските райони. Горските територии са естествена среда за рекреация и туризъм, за развитие на дейности, създаващи заетост.

Горският фонд в община Самоков е разположен на площ от 53 323 ха. По вида на собственост той е разпределен както следва: държавна 32 470 ха. – 56,61%, общинска 18 000 ха. – 31,42% , частна 5 826 ха. – 10,16% и религиозни организации 81ха – 0,18%. Горите и горските площи се намират на северните склонове на Рила планина, североизточните и северозападни склонове на Верила планина, по южните и югоизточни склонове на Плана планина и по склоновете на южната част на Ихтиманска средна гора. Иглолистните дървесни видове съставляват 71% от горския фонд, а останалите са широколистни гори. В района се срещат бял бор, смърч, ела, бяла мура, бук, зимен дъб, благуна, церб, габър, явор, ясен, елша, бреза и върба. Залесената площ е 94 % от общият горски фонд, незалесена дървопроизводителна площ – 3,2% и 2,8% нелесопригодна площ. Дървесният ресурс – запас на горите възлиза на над 11 000 хил. куб/м., а средно годишното ползване е 112 815 куб./м., от което 78% строителна дървесина и 22 % дърва за огрев.

Горските ресурси, покриващи територията на общината се управляват от Държавно горско стопанство Самоков и Общинско лесничейство Самоков, съгласно утвърден от Общинския съвет Правилник.

Управлението, възпроизводството, ползването и опазването на горите от общинския и остатъчният горски фонд се осъществява съгласно два изготвени горско-стопански плана – съответно за Самоков и Боровец. Горско-стопанският план се изготвя по Закона за горите и Правилника за прилагането му със срок на действие от десет години. В него се планират провеждането на лесовъдски мероприятия за възпроизводство на горите и земите от общинските горски територии, провеждане на видовете сечи и ползвания на дървесина, страничните ползвания и залесяване, както и дейностите свързани с противопожарна охрана и съоръжения¹⁷.

В горите се провеждат възобновителни, отгледни и санитарни сечи с цел устойчивото им и многофункционално стопанисване, запазване, развитие и обогатяване на горските екосистеми и на биологичното разнообразие в тях.

Обемът на годишното ползване се определя с решение на Общински съвет в няколко основни направления:

- добив на дървесина по такса на корен за местно население, срещу заплащане;
- добив на дърва за огрев за бюджетни звена на общината – основни училища; кметства, кметски наместничества и др., чрез възлагане на добива и продажба на добитата дървесина от склад;
- добив на строителна дървесина, чрез провеждане на публичен търг.

Общинските гори са високо стойностни гори, високо бонитетни - предимно с иглолистни и смесени насаждения. Залесяване, като основна дейност за възпроизводството на гори се извършва след освобождаване на подходящи за целта площи.

Създаден е общински горски разсадник на площ от 50 дка за производство на горско-дървесни и декоративни храстови и дървесни видове. Създадени са и плантации от горски-плодни видове - арония и американска боровинка на площ от 22 дка. В следващите години се очаква да бъдат актувани още около 2000 дка терени залесени с горска растителност.

Секторът на горското стопанство, дърводобивът, преработката на дървесина и специализираните предприятия осигуряват устойчива трудова заетост и са добре развити

¹⁷ Стратегия за управление на общинската собственост на община Самоков (2020-2023), с.50

на територията на общината. Горското стопанство на територията на община Самоков предлага неизползван потенциал за привличане на инвестиции и предприемаческа активност, които могат да стимулират създаване на редица съпътстващи производства.

Лов и риболов

Природните дадености и характеристиките на околната среда предоставят добри възможности за развитие на сектора лов и риболов. На територията на общината в рамките на ловните стопанства се отглеждат благородни елени, сърни, глигани, вълци, мечки, лисици, муфлони, както и няколко вида птици. Наред с основната им дейност се предоставят и съпътстващи туристически услуги, обхващащи територията на цялата община. Големи възможности има и за практикуването на любителски риболов и промишлено отглеждане на риба.

През 2018 г. Община Самоков в партньорство със Сдружение „Център за европейски програми и проекти” и ЕТ Океан – Йордан Дончев, клон Самоков подготви и спечели проект за създаване на Местна инициативна рибарска група, подготовка и консултиране на стратегия за местно развитие.¹⁸ Целта на Местната инициативна рибарска група (МИРГ) е да се обединят усилията на представители на различни сектори на местната икономика и гражданския сектор и те да доведат до подобряване условията на труд и качеството на живот на територията. Това от своя страна ще спомогне за развитието и интегрирането на рибарския сектор в другите социално икономически сектори. Основният ефект от създаването и финансирането на МИРГ е запазване и увеличаване на съществуващите работни места, модернизиране, създаване на мрежа и разширяване на продуктите, които се предлагат, прилагане на мерки за енергийна ефективност и такива съхраняващи околната среда. Основната идея е и водоемите във вътрешните райони на страната да се развиват и поддържат, а не само тези по морето и Дунава.

Общият одобрен бюджет на изготвената от МИРГ Стратегия е 3 911 660 лв. От тях 1,2 млн. лв. се предвиждат за подобряване на инфраструктурата в района, 1.44 млн. лв. – за бизнес проекти за производство и преработка на риба и аквапродукти, 400 хил. лв. – за дейности в сферата на културата, 250 хил. лв. – за съхраняване на културно-

¹⁸ Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г. на община Самоков през 2018 г., с.10-11

историческото наследство и др. Изпълнението на стратегията осигурява 50% съфинансиране на инвеститорите и безвъзмездно финансиране на всички останали дейности. В края на 2018 г. правителството на Република България прие промени в Програмата за морско дело и рибарство (2014-2020), във връзка с прехвърлянето на средства за финансиране на стратегията на МИРГ Самоков, която беше в списъка с резервните проектни предложения. В настоящия План за интегрирано развитие на община Самоков (2021-2027) са включени предложения за проектни идеи, получени от МИРГ Самоков по време на проведените срещи и фокус групи.

ИЗВОДИ:

Икономическото състояние на Община и град Самоков се влияе от общите икономически процеси на национално и регионално ниво.

От преработените данни със статистическата SPSS показва, че сред изследваните икономическо дейности ефекта на количеството на предприятията се проявява върху продукцията при 4 от тях. Това са: селско, горско и рибно стопанство (А), строителство (F), създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (J), професионални дейности и научни изследвания (M), образование (P), култура, спорт и развлечение (R) и други дейности (S). Сред тях, най-голям ефект на продукцията от едно допълнително предприятие има при култура, спорт и развлечение (+2250 хил. лв.), а най-малък при други дейности (+67 хил. лв.). Всички седем дейности са с правопрпорционална зависимост между броя на предприятията и продукцията.

От анализа на данните предоставени от НСИ и картографката карта на икономиката на България в реално време, показва че на територията на общината водещо място в отрасловата структура за развитието на местната икономика е търговията, следвана от туризма и съпътстващите го хотелиерски и ресторантьорски дейности, а третото място се заема от промишленото производство. По-голямата част от предприятия са малки или микро, като броят на по-големите намалява. Процентите на икономически активно население и заетост са близък до тези средни за страната, района за планиране и областта, но броят на безработните е значително по-висок. Община Самоков има потенциал за развитието на целогодишния туризъм в различни форми (зимен, летен, културен и други), както и на екологични и високотехнологични производства, но съществуващата производствена база има нужда от сериозна модернизация. Обезателни решения, които биха повлияли за устойчиво положително икономическо развитие, са свързани с подобряване на състоянието на техническата и

инженерна инфраструктура, подобрене на бизнес климата и разкриване на нови работни места, преквалификация на населението, осигуряване на заетост по програми, както и стимулиране на предприемачеството.

1.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ЗАЕТОСТ И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТРУКТУРА

Населението на община Самоков, вкл. общинския център гр. Самоков наброява към 31.12.2020 година 36 124 души. Демографската динамика за последните 10 години показва плавно намаляване на населението. Трайната тенденция за намаляване на населението от предишния период 2014-2020 г. не е напълно преодоляна, но има известно стабилизиране на броя на населението и намаляване на темпът на спад в броя на постоянно живущите в общината.

Таблица 2: Динамика на населението в община Самоков през последните 10 години

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
37739	37331	36963	36449	36334	35871	35414	35063	34735	36124

Източник: НСИ

Таблица 3: Динамика на населението в общинския център и селата

Население в гр. Самоков

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
26529	26441	26263	25967	25610	25382	25218	25138	25016	24942

Население в селата

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
11210	10890	10700	10482	10734	10489	10196	9925	9719	11182

Източник: НСИ

Почти 70% от населението на общината живее в общинския център – гр. Самоков. Въпреки това покачване броя на живущите през последната година има освен в общинския център и в селата. Това обаче все още не е трайна тенденция, която да подкрепят данни от предишни години.

Разпределението на населението по селата към 2020 година е както следва: с. Говедарци има население от 1220 души, като запазва стабилна численост през последното десетилетие.

Село Радуил има население 963 души, като няма съществена промяна в броя на населението през последните пет години. Въпреки това данните 10 години назад дават основание да се прогнозира възможен спад с около 100 души през периода до 2027 година.

Село Широки дол има лек ръст на жителите, като към края на 2020 те са 996. Въпреки това и двете села Радуил и Широки дол се задържат няколко години устойчиво под 100 души. В структурата на общината остава едно голямо село за новия период.

Други села с население между 200 и 1000 души са с. Бели Искър – 575 ж., с. Доспей – 576 ж., с. Райово – 614 ж., с. Белчин – 338 ж., с. Маджаре – 312 ж., с. Злокучене – 259 ж., с. Мала църква – 438 ж., с. Марица – 693 ж., с. Драгушинова – 583 ж., с. Продановци 461 ж., с. Ковачевци 266 ж., с. Ярлово – 358 ж. В повечето от селата в тази група има леко нарастване на населението, но не съществено или с перспектива за промяна през следващите 7 години. По-скоро остава несигурността от запазването на настоящето устойчиво състояние. В тяхната категория се включва село Горни окол, понастоящем с – 382 ж., което към 2018г. е причислявано към много малките села, но за последните две години има чувствителен прираст. Село Рельово също променя категорията си от много малко село с под 200 души на такова с 327 ж., както и село Клисурса – 219 ж., с. Алино – 310 ж., с. Поповяне – 331 ж. Много малки села остават Гуцал – 151 ж., Долни Окол – 199 жители, Ново Село – 80 жители.

Таблица 4: Динамика на ражданията в община Самоков

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
382	339	328	334	320	327	353	333	368

Източник: НСИ

Раждаемостта в общината се запазва устойчива, но не висока през последните 10 години. Новородените деца през 2020 година са 368, като от тях близо 1/5 са на майки под 20 годишна възраст. Почти равен е делът на ражданията от майки във възрастовите групи 20-24 и 25-29 години. Смъртността през същия период е двойно по-голяма през всяка от посочените в таблица 3 години.

На равнище механичен прираст през последните 10 години има нисък интерес към заселване в общината, за разлика от огромния брой напускащи. Данните за напускащите са в пъти по-големи от ражданията и заселванията. Механичният прираст се запазва със стойности, по-благоприятни от средните за страната. Въпреки това, броят на населението в общината продължава да намалява с около 300 души годишно.

Таблица 5: Механичен прираст в общината

Заселени (община Самоков)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
314	397	440	923	426	488	538	670	2290

Заселени (гр. Самоков)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
205	189	198	249	218	306	351	346	416

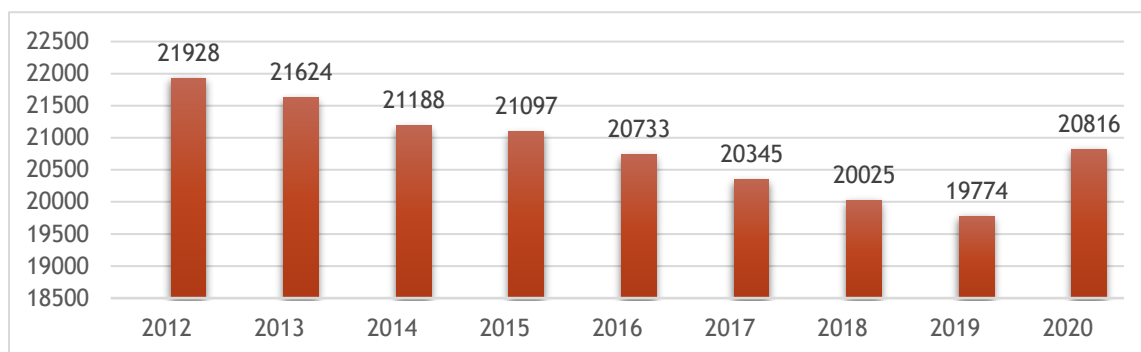
Заселени (в селата)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
109	208	242	674	208	182	187	324	1874

Източник: НСИ

Ромската етническа група остава е концентрирана в селата Ковачевица, Марица и Поповяне, както и в общинския център. Турската етническа група е съсредоточена в общинския център.

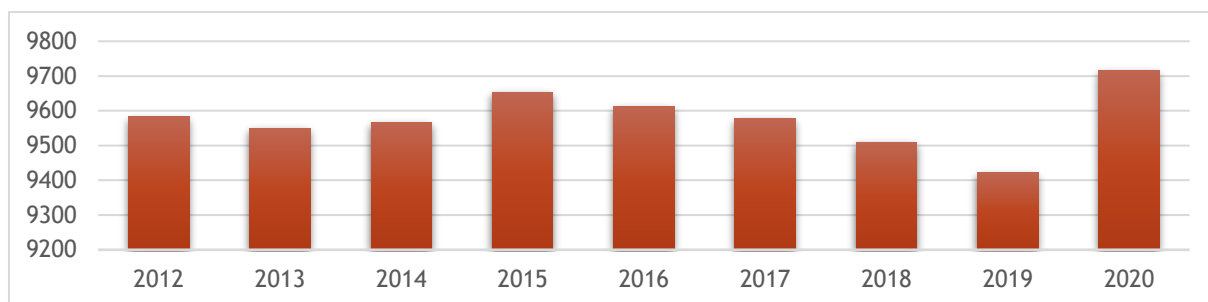
Данните за населението в трудоспособна, над и под трудоспособна възраст очертават следната предпоставка за икономическа активност: Населението в трудоспособна възраст намалява ежегодно през последните 10 години, като само през 2020 г. има лек ръст. Около 20 000 средно е населението в трудоспособна възраст (фигура 5), но като са включени и младежите между 15 и 18 годишна възраст. Все пак повечето от тях са учащи, а не работещи и след навършване на пълнолетие са отново учащи или работещи в други общини, като част от тенденции за вътрешна миграция. Като имаме предвид и трайно безработните и други фактори, населението в трудоспособна възраст трябва да се разглежда като по-малък брой, при това като се добави разделението по квалификация и специалности. С тези съображения може се обобщи, че ефективно в трудоспособна възраст и трудови навици и умения е около половината от населението на общината.

Фигура 5: Самоков, Население в трудоспособна възраст

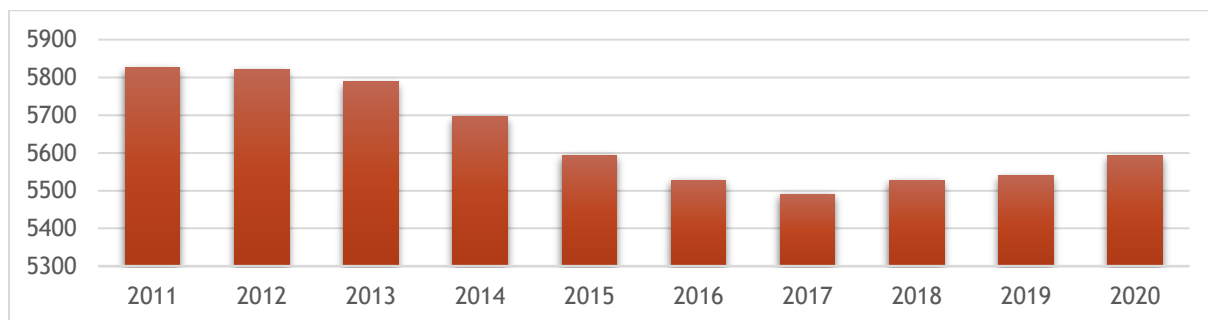
Източник: данни на НСИ

Сериозен ръст през последните няколко години има и в населението над трудоспособна възраст, което към 2020 год. е близо 9700 души (фигура 6). Под трудоспособна възраст, т.е. до 15 годишна възраст към 2020 година са близо 5600 деца (фигура 7), като в този показател също има трайна тенденция на спад. Коефициентът на заместване между децата и младежите до 15 години и лицата над 64 години е отрицателен.

Фигура 6: Самоков, Население над трудоспособна възраст

Източник: данни на НСИ

Фигура 7: Самоков, Население под трудоспособна възраст

Източник: данни на НСИ

По данни на Агенцията по заетостта, безработицата на трудоспособното население между 15 и 64 годишна възраст в община Самоков за 2020 г. е 10.5%, спрямо

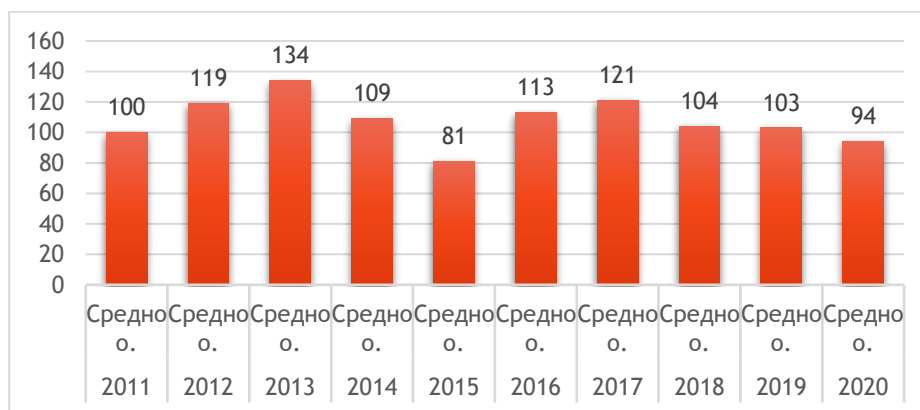
8.1% през 2019 година. И през двете последни измерени години средната за страната безработица е по-ниска от тази за община Самоков. Безработицата се запазва сред високите за област София.

Данните за завършилите местните училища показват, че децата, които завършват основното си образование в общината остават в местните училища и за средно образование. Няма данни обаче за продължаващите висше образование, напускащите общината и работещи в други население места, както и цялостно за реализация на зрелостниците.

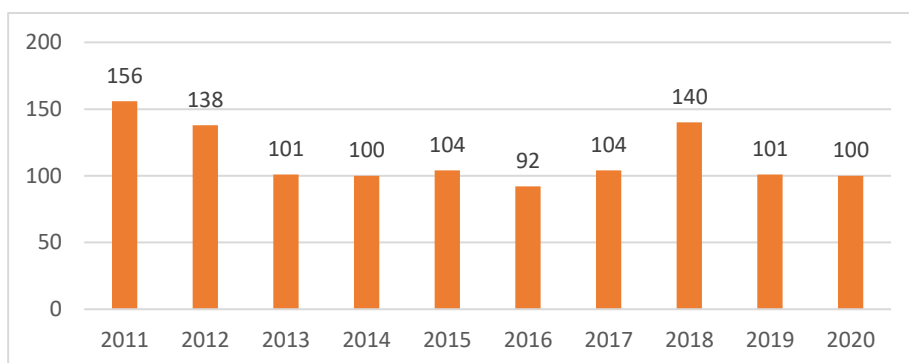
Фигура 8: SFO39 Самоков, Завършили основно образование в общообразователни и специални училища

Източник: по данни НСИ

Фигура 9: SFO39 Самоков, Завършили средно образование в общообразователни и специални училища

Източник: по данни на НСИ

Фигура 10: SFO39 Самоков, Завършили средно в професионални училища

Източник: по данни на НСИ

Изводи:

- Безработицата и ограниченият достъп до заетост е основен проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот в общината. В този смисъл близостта със столицата по-скоро увеличава възможностите за отрицателен механичен прираст на работещи и учаци.
- Населението намалява и като естествен прираст, както и като заместване на подрастващи с пенсиониращи се.
- Запазва се стабилен дялът на хората в трудоспособна възраст, но това обстоятелство не гарантира, че ще са заети или че ще са трудов ресурс на общинската икономика.

ИНТЕГРИРАНО СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ (ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИАЛНИ УСЛУГИ)

Секторите здравеопазване, образование, социални услуги и дейности са функционално свързани и работата по развитието на услугите, които предоставят, изисква интегриран подход. Необходимо за качеството им функциониране е хоризонтално взаимодействие и с други сфери, като осигуряването на заетост, жилищна политика и инфраструктура, които имат ключово значение за социалното включване, както се отбелязва и предходни стратегически документи на общината. Община Самоков разполага с действащи до 2020 година стратегии съответно за сектор „Образование“ и за сферата на социалната подкрепа, дейности и услуги. Двете стратегии за предишния период на планиране отговарят на стандартите за секторен анализ, изведени силни и слаби страни, очертани визия, приоритети и мерки. Стратегиите показват добра обезпеченост с данни за състоянието на сектора, задълбочено познаване на националните и регионални политики в сектора, детайлно проследяване и мониторинг на целевите

групи и области, за които общината има отговорност и ангажимент. Тъй като и двете стратегии са изготвени от експерти на общината и на база проведени дълбочинни интервюта и фокус групи може да се заключи, че общината има експертен и административен капацитет за развитие на политиките в областта на образованието и социалните дейности и през следващия период 2021–2027, в синхрон и продължение на настоящия план.

В сектор „Здравеопазване“ няма отделен общински стратегически документ, както и в другите общини в страната. Въпреки това предизвикателствата пред сектора поставят нови изисквания към общините, вкл. за възможността им да заместват лекари и медицински персонал след пенсиониране. Има добри практики и опити на общини за привличане на млади специалисти, като всяка община подхожда според спецификите и потребностите си, в това число – териториални особености, отдалеченост на населени места, транспортна свързаност, актуално състояние на обезпеченост с лекари, здравен статус, възраст и численост на населението по населени места, собствена здравна инфраструктура и нейното състояние. **В този смисъл налице са всички предпоставки за разработване на общинска стратегия и в тази сфера, със собствена визия за възможна устойчива обезпеченост в средносрочен и дългосрочен план.**

Условията по време и след пандемията от COVID 19 ще са фактор за социално-образователния и здравен сектор в общината поне в началото на периода, в който ще действа настоящия план. На този етап (към октомври 2021 г.) не може да се определи с точност продължителност на стреса за социалните системи по отношение на пандемията. Общината се нуждае от по-задълбочено взаимодействие между образованието и социалните услуги, включително търсене на нови образователно-социални пространства и дейности, извън планираните в политиките и проектните операции на отделните секторни министерства. По-гъвкави интегрирани идеи за подкрепа на учениците и компенсиране на дефицити от онлайн обучение и социална изолация чрез проекти и дейности в областта на свободното време и спорта, финансирани от други организации и бизнеса.

Самостоятелно секторите също имат динамични ангажименти и разходи, свързани с организацията и подкрепата за гражданите в съответствие на различните пандемични ситуации и предприети национални и областни мерки. Тази поне краткосрочна, съобразно настоящия план, специфика налага задълбочено хоризонтално взаимодействие между общинските ресурси и гражданите с техни представителства и браншови групи.

Настоящата динамика на извънредни ситуации и условия на комплексна криза и нетипично натоварване за отделните публични сектори в общината създава необходимост от ново стратегиране в областта на междусекторното взаимодействие. Стратегия с дефинирани проблеми зони по време на кризата и области от живота на местната общност, които по-дългосрочно ще трябва да се възстановяват с участието на общината и секторните политики и дейности. Сред тези въпроси и проблеми са натрупването на образователни, социални и други дефицити сред децата и учениците, претоварване на медицински специалисти и демотивация да работят след пенсионна възраст, нови целеви групи от местното население, които се нуждаят от социална подкрепа в дома, вкл. от нов тип услуги и социални дейности. В ситуация сме, в която деца без интернет са изключени от учебния процес, деца с родители, работещи в чужбина и учещи от вкъщи са изцяло социално изолирани от средата на местната общност и нейната възпитателно-социализираща роля и др.

Изведените фактори чертаят векторите на надграждане на цялата концепция за комуникация и интегрираност на здравни, социални и образователни услуги в общината. Специално насочен общински документ в тази посока може да подпомогне процеса на взаимодействие и ефективност.

Здравеопазване

Динамичните промени в здравния статус на населението, които налага настоящата пандемична обстановка и възстановяването от нея, е водещ фактор за предизвикателствата по отношение на здравните потребности в общината. Тенденцията за застаряване на населението също продължават да се отразява на нивото на заболяемостта.

По данни на НЗОК здравното обслужване се осъществява 17 регистрирани практики на общопрактикуващи лекари, които имат договор с РЗОК. 3 от практиките са в селата Ярлово, Говедарци, Марица. Една практика от гр. Самоков осигурява обслужване и на селата Райово и Белчин. Останалите 19 села се лекуват чрез практики за първична медицинска помощ в общинския център.

На територията на община Самоков има регистрирани 60 специализирани медицински практики, от които 29 с договори със Здравна каса. В доболничната специализирана помощ по договор с РЗОК работят педиатри - 6 бр., нефролози – 2 бр. (1 детски), хирурзи – 4 бр., ендокринолози – 2 бр., ортопеди – 2 бр., офталмолози – 2 бр., акушер-гинеколози – 2 бр., психиатри – 1 бр., лекари по кожни и венерически болести –

1 бр., гастроентеролози – 1 бр., невролози – 3 бр., белодробни лекари – 1 бр., кардиолози – 2 бр., специалисти по вътрешни болести – 1 бр.

Като цяло осигуреността със специалисти е на добро равнище, отговаря на обезпечеността в други общини със същите характеристики. Валидни са обаче общите за страната рискове от липса на нови и млади специалисти, които да допълват структурата от специалисти в общината. Някои специалности са обезпечени с по един специалист, което е част от неблагоприятните тенденции във всички области и общини, но е риск, който е необходимо да се отчита. Близостта със столицата е донякъде алтернативна осигуреност, която да компенсира риска от оставане без специалисти в определени специалности. Едновременно с това за големия брой по-малки населени места в общината най-удобното и обезпечено обслужване е от местни специалисти, които осъществяват включително изнесени прегледи по различните населени места. Тази осигуреност е възможна при наличие на местни специалисти.

В здравната осигуреност се включват и 10 практики за високоспециализирани дейности, както и 4 лаборатории в общинския център. В общината работят 8 аптеки, като 7 от тях са в гр. Самоков и 1 бр. в к.к. Боровец. Броят на аптеките в общинския център отговаря на обезпечеността в други сродни по размер и характеристики общини. Въпреки това е важно да се отбележи, че селата няма аптеки, което създава необходимост част от осигуреността с медикаменти, особено за самотно живеещи възрастни хора, да се осъществява чрез подкрепа в дома от социалните работници и дейности предоставяни в общината. В общинския център работи една денонощна аптека.

Към края на 2021 година има действащи 2 медицински центъра, като договор с РЗОК има само един. Спешната помощ се осъществява от 1 филиал на ЦСМП – Софийска област.

По данни на НЗОК индивидуални практики по дентална медицина са 40, от които 20 с договори със Здравна каса. Всички дентални практики са разположени в общинския център, една има филиал и в с. Говедарци.

Здравното обслужване на територията на община Самоков е добре организирано, осигурена е първа долекарска помощ във всички населени места, както в училищата и детските градини.

Болничната помощ се осъществява от Многопрофилна болница за активно лечение – МБАЛ Самоков ЕООД с 233 легла в т.ч. 5 легла - за диагностично изясняване до 24 часа и 13 легла - за продължително лечение и рехабилитация. В болницата има 11 отделения с легла, 3 отделения без легла и 2 параклинични звена. По данни на НЗОК

болницата изпълнява дейности по 138 клинични пътеки. За здравето на пациентите се грижат 57 лекари, 116 медицински специалисти и 111 друг персонал. МБАЛ – Самоков е акредитирана база за обучение на специализанти, със сертифицирани за обучители медицински специалисти. Студенти по медицина и медицински специалисти от Община Самоков могат да ползват базата на „МБАЛ-Самоков” – ЕООД за провеждането на своите летни студентски стажове.

Болницата развива политика за работа с млади лекари – специализанти и стажанти. По оценки на Министерство на здравеопазването МБАЛ – Самоков успява да поддържа добра финансова политика, включително по отношение на колективното договаряне на работната заплата. Отчетен от ведомството е добър диалог между лечебното заведение и заинтересованите страни относно формирането на възнагражденията.

Въпреки това, общата неудовлетвореност на болничния персонал от заплащане в сектора остава фактор, като част от дебата по този въпрос на национално ниво. Общината ще изпитва и в новия период трудности с финансовото мотивиране на работещите в болницата. Потребителското отношение към лечебното заведение също се нуждае от внимание. В условия, когато много общински болници в страната са в риск от закриване, губят отделения, лекари и пациенти, имат финансови трудности, болницата в Самоков успява да се справя с предизвикателствата, но има необходимост да увеличи и доверието на гражданите към услугите си.

Въпросът с човешките ресурси в сектора е най-рисковият фактор пред всяка община. Необходим е регулярен мониторинг за броя на общопрактикуващите в пенсионна възраст, желанието им да продължат да работят след пенсия и времето в което може да се разчита на такъв ресурс. Налага се общината да прогнозира къде ще има недостиг на общопрактикуващи поради пенсиониране, за да не изпадне в ситуация да няма възможност за заместване на тези човешки ресурси. Необходимо е да се направи анализ и да се следят регулярно причините за спад на доверието в общинската болница, с цел предприемане на мерки с участието на общината.

Кризата с пандемията е фактор в планирането на здравните услуги и обезпеченост с медицински персонал, който изпъква по важност в настоящия период. Здравно-социалната обезпеченост на самотно живеещи хора отдалечени от общинския център е сред предизвикателствата през периода. В обхвата на тази проблематика е и обезпечаването с медикаменти, особено на хора, живеещи на разстояние от общинския център.

Въпреки очертаните предизвикателства, общината работи активно в различни равнища на здравна обезпеченост, която ще допринесе за устойчивостта на здравното обслужване и обезпеченост през новия период:

- Използват се здравни медиатори за работа с уязвими групи.
- Поддържат се са здравни кабинети в детските градини и училищата.
- Болницата разполага с нова линейка.
- Изпълнява се общинска стипендианска програма за осигуряване медицински сестри и акушерки чрез общинска издръжка на обучението им и ангажимент за договор с общинската болница след това.
- Осигуряват се жилища за лекари от други населени места, които биха се преместили, за да практикуват в града.
- Селата са в голяма степен обезпечени с помещение за здравни услуги, вкл. за дентална грижа.
- Ремонтират се отделения на МБАЛ-Самоков и се обезпечават с апаратура.

Общината познава добре рисковете, предизвикателствата и отговорностите си в сферата на здравеопазването и работи във всички необходими направления.

Изводи:

- В сектор „Здравеопазване“ община Самоков осигурява услуги и обезпеченост със здравна инфраструктура, медицински специалисти и здравни работници в мащаб, съответстващ на тази осигуреност в други общини на страната със сродни характеристики.
- Рисковете пред обезпечаването със здравни и медицински услуги съответстват на тези за страната – недостиг на лекари, дентални лекари и медицински сестри; пенсионна или близка до пенсионна възраст за работещите в сектора.
- Общинската болница успява да поддържа всички болнични отделения, докато в страната много общински болници са принудени да закриват отделения, поради липса на специалисти. Близостта със столицата също дава предимства в медицинската обезпеченост за специализирани дейности.
- Очертава се нужда от надграждане и обновяване на специализираната диагностична апаратура за болницата, заедно с гарантиране на достъп до здравно обслужване до по-малките населени места.
- Пред общината се очертава нов ангажимент – гарантиране на по-осезаема от гражданите здравна сигурност – обезпеченост с медикаменти за населените места,

достъп до лекари и доболнична помощ, които да са устойчиви, в условията на повишено обществено притеснение, следствие на пандемията.

Образование

На територията на община Самоков работят 5 детски заведения - ОДЗ „Зорница” – централа и филиал в с. Радуил, ОДЗ „Самоково” – централа, и филиали в с. Говедарци – филиал с. Бели Искър – изнесена група, ОДЗ „Звънче” – централа и филиал „Осми март”, ЦДГ „Детелина” – централа и филиали в с. Широки дол и с. Говедарци, ЦДГ „Пролет”- централа и филиали НУ”П. Берон” и в „Седми квартал”.

Регулярно се работи по реконструкция, обновление и ремонт на детските градини и площадки към тях. Изградени са и се изграждат физкултурни салони, чрез реконструиране на помещения или изцяло ново изграждане. Извършват се проекти за разширяване на детските градини с по-големи помещения или помещения за нови групи, тъй като в момента групите, особено на най-малките деца, работят с пълен капацитет записани деца, вкл. над капацитета си. Демографски тази тенденция ще допринесе за използване капацитета на училищата, но е необходим анализ за структурата на този прираст в детските заведения – дали е пропорционален като обща тенденция, или е засилен в конкретни квартали, което ще отрази и на училищното разпределение.

Сериозно се реконструира и разширява ЦДГ „Пролет“, за да може да обхване нарасналият брой деца, на които предстои предучилищно обучение след навършване на 4-годишна възраст. Общината работи изпреварващо по осигуряването на тази потребност. Следствие на мониторинг от местните здравните, социални и образователни структури, общината е локализирала ръст на семействата, които не са обхванати от ранна възраст от детските градини и ясли, но предстои задължителното им включване в предучилищно образование. На база тези данни, общината предприема мерки за осигуряване на предучилищни групи, вкл. чрез реконструкция на детски градини.

Общинската администрация има добре развита практика за проектно финансиране на ремонтни дейности в сферата на предучилищното образование. Идентифицираните потребности не включват необходимост от изграждане на нова детска градина в някои от кварталите на общината. Общината предвижда да продължа установената си добра практика за реконструкция и ремонти и надграждане с нови съоръжения, съгласно актуалните потребности. Идентифицираните потребности са насочени в посока разширяване и осигуряване на съоръжения за спортни дейности на закрито и навън. Към края на предходния програмен период са в ход реконструкции на

ЦДГ „Детелина“ с цел изграждане на физкултурен салон и разширяване с нова група. ОДЗ „Самоково“ също ще бъде разширена за новия период 2021 – 2027 с нова яслена група. Общината предприема мерки за проучване къде и към коя детска градина терените и урбанистичните условия позволяват изграждането на нови физкултурни салони и къде възможностите са само в по отношение на откритите терени към детските градини. ОДЗ „Зорница“ също е от заведенията, за които още в началото на новия период се обмисля изграждане на нов физкултурен салон. Обсъждат се възможности за изграждане на басейн в ЦДГ „Детелина“, който да бъде финансиран със средства от проекти по оперативни програми през периода 2021 – 2027.

В община Самоков работят 13 училища, като се използва и 14-та сграда от училище, което попада вече в структурата на друго учебно заведение. Общината разполага с 2 начални - НУ „Станислав Доспевски“ и НУ „Петър Берон“, 5 основни - ОУ „Митр. Авкс. Велешки“, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, ОУ „Христо Максимов“, от които три основни училища в селата - ОУ „Д. Дебелянов“-с. Говедарци, ОУ „Хр. Смирненски“-с. Радуил, ОУ „В. Левски“-с. Ярлово. В структурата на общинските училища са още 1 ОПУ и 5 Средно общообразователни училища, от които 2 Профилирани гимназии, 1 Спортно училище. Броят на учениците, посещаващи училище в гр. Самоков е устойчив и не предполага риск за сериозно намаляване на паралелки. Такава ситуация все пак има училищата в селата, което като негативна тенденция е сред проблемите, с които всички общини в страната се налага да се справят. Въпреки това тенденцията към 2020 година е за паралелки в детските градини над капацитета им, което в следващите 7 години трябва да доведе до устойчивост на паралелките в училище. Остава трудността с групи ученици, които напускат преди 16-годишна възраст, което е предизвикателство не само за образователната, но и за социална дейност и здравната превенция в общината.

Училищата в общината имат опит с кандидатстване по проекти за различни свои дейности сред които и тези за подготовка и квалификация на учителите. Училищата се развиват съобразно националната политика и общината разполага със STEM паралелки.

Общината провежда ежегодни консултации с бизнеса в региона с цел фокусиране профила на гимназиалните паралелки. Основният акцент на структуриране на приема е в посока специалности за сектор „Туризм“. На местно ниво няма данни за броя на реализиращите се в региона зрелостници, работещи по специалностите си от средното образование. Няма възможност за осигуряване на данни и за обучаващите се във висше образование младежи. Изключително трудно е осигуряването на стопанския сектор в

региона и общината с кадри сред младите до 29 години, въпреки дуалното обучение и синхронизиране на потребностите на бизнеса с паралелките в професионалните гимназии.

Общината дофинансира т. нар. маСамоковерни смесени паралелки, когато възникне такова обстоятелство и потребност предимно в селата. Основните общински усилия са насочени в ремонти дейности, енергийна ефективност, реконструкция и обновяване на физкултурни салони и терени на открито. През новия програмен период усилията на общината остават съсредоточени в поддръжка на сградния фонд и условията за спорт на учениците. На таблица 6 са обобщени данните за състоянието на училищната инфраструктура – училища, които са санирани или подлежат на такива дейности за енергийна ефективност, училища с ремонтирани покриви и такива за ремонт, ремонтирани физкултурни салони и планирани за ремонт, обновени игрища на открито и нуждаещи се от такива подобрения.

Таблица 6: Състояние на училищната инфраструктура

Училище	Приключило саниране да/не	Ремонтиран покрив да/не	Ремонтиран физ. салон да/не	Ремонтиран двор/игрища
ОУ "Св.Св. Кирил и Методий"	не	за ремонт	ремонтиран	за ремонт
СУ "Отец Паисий"	В ход по проект– по НДЕФ	В ход по проект– по НДЕФ	за ремонт	за ремонт
СУ "Никола Велчев"	В ход по проект – по НДЕФ	В ход по проект – по НДЕФ		за ремонт
НУ "Станислав Доспевски"	да	да	да	да
ПГ "Константин Фотинов"	не	не	за ремонт	да
ОУ "Митр. А. Велешки"	да	да	да	да
ОУ "Христо Максимов"	да	за ремонт	за ремонт	да
ОУ "Неофит Рилски"	да	да	подготвен проект по НП	за ремонт

ПТГ "Никола Вапцаров" (държавно училище)	не	за ремонт	за ремонт	за ремонт
ПГ по Туризъм (държавно училище)	да	да	да	
ОУ "Димчо Дебелянов" с. Говедарци	да	да	да	за ремонт
ОУ "Васил Левски" с. Ярлово	предстои, средства МОН	да	За ремонт	за ремонт
ОУ "Христо Смирненски" с. Радунл	не	предстои - средства МОН	да	за ремонт

Източник: Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“, община Самоков

Данните показват, че до 2020 година са ремонтирани покривите на 6 от 13 училища, като има в ход на изпълнение още три проекта за училищни покриви. На практика общо 8 ще са ремонтираните покриви през предишния период. През периода 2021-2027 остават още 3 покрива, които се нуждаят от реконструкция. В същите училища през новия период е необходимо и саниране. Само три училища не ремонтирани по проекти за енергийна ефективност. Останали за ремонт са 5 физкултурни салона и 7 игрища на училища.

Едно от училищата се нуждае и от ремонт на прилежащо общежитие. Преглед на състоянието на училищната мрежа показва, че общината регулярно и на база добро планиране работи за поддръжка и обновление на сградния фонд. Експертният капацитет за разработване на проекти в тази сфера и сътрудничеството с различни общински отдели в областта дава ефективни резултати. Има всички основания да се очаква до 2027 г. и дори преди този краен срок да се извършат и останалите планирани дейности за реконструкция.

Училищните ръководства работят активно по различни национални програми за извънкласно ангажиране на учениците, интерактивни методи на преподаване и обучение на учителите. Това остават актуални области, в които в периода 2021-2027 год. е необходимо участие и развитие на инициативи. Образованието в община Самоков интегрира усилията на училища и община, със собствени средства, държавни делегиран бюджет и проектни възможности (по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“, Еразъм +, „Региони в растеж“ и др.). Партньорства с организации като „Заедно в час“

също са в портфолиото от ресурси на училищата в Самоков за осигуряване на добра образователна услуга. Всеки от тези инструменти продължава и през новия период и план да е включен в дейностите, свързани с образованието. Община и училища използват пълноценно местните предимства за спорт и туризъм при организиране извънкласното и свободно време на учениците.

Общинската стратегия за развитие на образованието до 2020 дава основа за развитие на документа за следващия период. Показва добро познаване на потребностите от страна общината и комплексна обезпеченост с данни за различните целеви групи в сектор образование.

Актуализиране на политиките на общината за подкрепа на деца с изяви дарби и ангажираност по Националната стратегия за младежта също ще допринесат за подкрепа на децата и младежите през следващите 7 години.

Изводи:

- На равнище община – училищата имат надежден стопанин, с добро планиране при поддръжката на сградния фонд.
- Община и бизнес имат традиции в диалога за посоката на професионалното образование, като включват и учениците в този процес.
- Училищните ръководства използват разнообразни инструменти, вкл. национални проекти и програми, но и местни ресурси и възможности за надграждане на извънкласната дейност.
- Остава големият проблем с отлива на зрелостниците от местната икономика и туристическия сектор, в който са насочени повечето профилирани специалности.
- Мрежата от детски градини отговаря на потребностите. Общината прави постоянен мониторинг на необходимостта от яслени и предучилищни групи и работи планирано за навременното им осигуряване.
- Наблюдаваният ръст на децата в детските градини задава хоризонт за добра попълняемост на паралелките в училищата през следващите 7 години.

Социален сектор

Секторът на социалните услуги в община Самоков работи според актуалната политика и нормативна рамка, като дейността е обезпечена и със стратегия за предходния период 2014-2020 год. Приоритетите на стратегията са в синхрон с

националната политика в сектора и запазват своята актуалност и за периода 2021-2027 год., както следва:

- Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолацията, както и социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.
- Участие в процеса по деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа.
- На управленско равнище остават водещи нуждата от поддържане и разширяване на междуобщинските партньорства и надграждане капацитета за работа в социалните услуги и тяхното управление.

Като част от общите за страната негативни тенденции се запазва миграцията на младо население от общината. В резултат се засилват негативните демографски процеси, по отношение на застаряване на населението в трудоспособна възраст и намаляване на раждаемостта. Основните фактори, които влияят на нуждата от развити социални услуги, както и на интегрирани здравно-социални, образователни и други услуги и подкрепа, са следните:

- Безработица и ограничен достъп до заетост;
- Ограничени ресурси за автономност и зависимост от подкрепата на близки – възрастни с увреждания с нужда от подкрепа във всекидневния живот; хора в пенсионна възраст;
- Структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- Ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда и социална изолация;
- Изолираност на населеното място с нарушена комуникация с общинския център.

Целевите групи:

- Деца: в риск от отпадане от училище; в риск от изоставяне в ранна детска възраст; деца с увреждания, които се отглеждат в семейна среда, деца и младежи в резидентна грижа, младежи, навършили пълнолетие, напускащи резидентна грижа.

- Възрастни: с увреждания в резидентни услуги, възрастни с увреждания в семейна среда, лица в пенсионна възраст в семейна среда и в резидентни услуги, непълнолетни майки.

Структура на действащите социални услуги

Община Самоков развива както социални услуги в общността, така и резидентни социални услуги. Социалните услуги са разположени в общинския център. Капацитетът за потребители на социалните услуги е устойчиво планиран и реализиран до 2020 година. Социалните услуги, развити до 2015/2016 година и действащи през периода след това нямат съществени изменения на възможност за приемане и обслужване на потребители, както и нямат промени в числеността на персонала (специалисти и общ персонал). За периода 2021–2027 г. остават действащи следните социални услуги.

Социални услуги в общността:

- Център за обществена подкрепа с четири места за спешно настаняване, изпълняващи функциите на услугата „Майка и бебе“. Действащият ЦОП е създаден по проект в периода 2014-2020 и продължава да е проектно финансирана услуга до 2023 година. След това е планирана като държано делегирана дейност.
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни функционира като държавно делегирана дейност, която също ще остане устойчива като дейности и услуги през периода до 2027.
- Дневен център за деца с увреждания – една от новите социални услуги в общността за общината.
- Център за ранно детско развитие, проектна дейност, различни форми на външно финансиране

Други дейности в общността:

- Патронажна грижа – финансирана по проект
- Асистентска подкрепа/Личен асистент – по Закона за личната помощ
- Домашен социален патронаж – местна дейност
- Клубове на пенсионера – местна дейност

Резидентни социални услуги:

- Дом за стари хора - „Д-р Сем. Калинкови” гр. Самоков
- Дом за стари хора с. Ковачевци

➤ **Център за настаняване от семеен тип за деца (без увреждания)**

Общината разполага и със собствено социално предприятие, което се финансира изцяло като местна дейност, без средства от проекти. В социалното предприятие са заето хора с увреждания. Изпълнява общински и собствени поръчки и възлагания.

В структурата на действащите социални услуги в община Самоков се осъществяват дейности за всички целеви групи от жителите на населените места в района. Общината успява да планира развитието на социалните услуги и осигуряването на тяхното финансиране и устойчивост като държавно делегирана дейност след приключване на проектите или да дофинансира за следващ период чрез нови проектни дейности.

Планирани нови социални услуги за периода 2021 – 2027 год.

Социални услуги в общността планира до 2027 година – Дневен център за лица с увреждания, вкл. тежки увреждания. Услугата е планирана като допълваща друга нова социална услуга от резидентен тип. Планираната нова резидентна социална услуга е Център за настаняване от семеен тип за лица с деменция. В подготовката и планирането на услугата общината е обезпечила бъдещия проект с терен и прогнозен капацитет. Планирана е и Здравно-социална услуга за пълнолетни лица с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянни медицински грижи. Планирането на новите социални услуги е синхронизирано с нормативните промени и изисквания за разполагане на социалните услуги на общинско и областно ниво. В тази посока е и отказът на общината от планираната по-рано социална услуга Кризисен център, която след областното разпределение на социалните услуги е насочена към друга община от област София.

Общината има интерес към изграждане на Наблюдавано жилище за младежи от Центъра за настаняване от семеен тип след навършване на пълнолетие. На този етап младежите се насочват към други общини в областта. Напускат рано общинския център и познатата социална, образователна и трудова среда, което общината търси начини да реагира превантивно. Целта е по-дългосрочна подкрепа за младежите, вкл. чрез осигуряване на работа в местната икономика, с което общината традиционно се ангажира.

Потенциална потребност общината дефинира и по отношение на потребността от младежки център, който да създава пълноценни възможности за свободното време на младежите от общинските училища. Тъй като възможностите по оперативни програми са ограничени в тази посока, общината търси и други варианти, чрез проекти от различни източници.

Обезпечеността на услугите в общността като домашен социален патронаж се надгражда от общината с транспортни средства по проекти. Разширяването на тази осигуреност с допълнителен електромобил с цел обслужване на отдалечените населени места е възможност за осигуряване на по-надеждна и регулярна подкрепа за самотно живеещи членове на местна общност.

Междубщинското партньорство в рамките на областта, съгласно актуалната политика за развитие и предоставяне на социални услуги се развива в посока планиране на областните социални услуги. Допълнителна полза за качеството на предлаганите социални услуги и тяхното развитие би имало разширяването на партньорствата с национални организации в сферата на социалните услуги. Община Самоков има присъствие в тези партньорства, вкл. награда за работата си в сферата на социалните услуги от Национален алианс за социална отговорност, най-голямата членска организация на социални услуги в страната. Разширяване на подобни контакти и членства на самата община и на социалните услуги в частност ще осигури на общината като основен доставчик, както на социалните услуги и специалистите в тях възможност за по-активна обмяна на опит, супервизии и обучения по прилагане на законодателство и добри практики в самата работа на социалните услуги.

Социалните услуги в сектора са добре обезпечени със специалисти. Все пак остава валиден рискът от възможен недостиг, което е проблем в цялата страна. Няма млади специалисти, които да влизат в професията социален работник. Всички ключови за сектора специалисти са дефицитни – логопеди, психолози, социални работници, рехабилитатори и др. Възможно решение е да се използва в някои специалности специалист от друго населено място в областта за временен период. На практика общината има възможност за разкриване и поддържане на нови социални услуги, за които има местна потребност но остава рискът от трудното дългосрочно обезпечаване със специалисти.

В общината не е развито публично-частното партньорство в развитието в управлението на социалните услуги. Те са управлявани от общината като държавни делегирана дейност. Има практики от предишни периоди и за услуги предоставяни от неправителствени организации, но този подход няма устойчиви традиции в общината.

Изводи:

- Община Самоков разполага с развита мрежа от социални услуги – в общността и резидентни с устойчив капацитет и брой работещи специалисти.

- Общината има капацитет за планиране, проектно обезпечаване и развитие на нови социални услуги, в това число чрез различни проекти.
- Развити са и редица местни дейности, които не са държавни делегирана дейност или проектно финансирани.
- Има визия за социални услуги, които да са полезни за общността, но които надскочат планирани на национално ниво възможности за проектно финансиране.
- Постигната е устойчива обезпеченост със специалисти, но остава риск от недостиг в средносрочен и дългосрочен план.
- Разширяване на партньорствата с неправителствения сектор за осигуряване на дейности и услуги за деца би допринесло за извънкласното и извънучебно ангажиране, както и за въвеждане на други добри практики за подкрепа на деца, вкл. деца в риск.

КУЛТУРНА ДЕЙНОСТ

Община Самоков развива богат културен календар. Освен включване в националния празничен календар със свои местни дейности, общината се грижи за поддържане на регионални празнични традиции. Добрият местен модел в осъществяване и развитие на дейности в областта на културата се състои в партньорството между всички заинтересовани страни. Общината е в постоянно взаимодействие с културните институции, участници, инициатори, бизнес, медии, граждани за реализиране на културна програма. Предвидено е местно финансиране и механизъм за достъп до него по облекчен за кандидатите подход. На територията на общината работят 28 читалища, както и Исторически музей, общинската библиотека, младежки дом. Четири от читалищата са в град Самоков, останалите 24 са в селата. На практика всяко от селата разполага със собствено читалище, като всички са действащи според публичния регистър на читалищата.

Реализират се събития с местен, регионален, национален и международен обхват и значимост. Сред тях са два международни симпозиума /Научен симпозиум Цар Шишманови дни в Самоков и Международен симпозиум по живопис и пластика, над 10 национални фестивала, международен фолклорен фестивал. Осъществени са и над 10 проекта, сред които Младежки парламент, проект „Описание, документиране и предписание за съхранение на книжовното ръкописно и старопечатно новобългарско наследство на православните храмове в селата на Общината” с цел съхраняване

духовното ни наследство, Национална награда за фотография. Сред традиционните фолклорни празници са: Празник на Рилския зелник - с. Бели Искър, „Бобфест” - с. Радуил, Празник на картофите – с. Поповяне, фолклорни фестивали „Дар от природата” - с. Говедарци, „Магията на Рила” и „Нашенско хоро”.

Културно-празничният календар обхваща всеки месец от година, като някои от инициативите са възстановени или нови за общината, развивани активно през последните няколко години.

Културната дейност на общината се допълва от богатото разнообразие от културно-исторически обекти.

Историческият музей в град Самоков работи активно с ученици, с ежегоден календар за изнесени тематични обучения и екскурзии. Разработва електронни услуги и приложения, поддържа интернет сайт.

Общинската библиотека „Паисий Хилендарски“ развива широка дейност, която надхвърля задължителните библиотечни ангажименти. Разполага с модерна и актуална интернет страница, Реализира различни проекти, спечелила е доверието и разчита на подкрепата на различни дарители, осъществява изложби, развива инициативи като част от международни партньорства. Освен трансгранични връзки, поддържа и дейността на две от читалищата в общината – в село Радуил и в село Говедарци, като подпомага тяхната библиотечна дейност. Библиотеката стои близо до децата не само като малки читатели, но и като среда за извънкласни дейности и занимални. Реагира на актуалните потребности на гражданите, като сред актуалните примери е осигурена от библиотеката услуга за помощ при електронното преброяване за граждани без подходящо устройство в дома. Осигурени са дигитални услуги и ресурси. В ход е изпълнение на съвместна инициатива между общината, библиотеката и детския проект „Музейко“ в посока подобряване на пространството на библиотеката за повече интерактивност и възможности за ангажираност на децата в социално и образователно отношение. Предстоят развитие на проекти в тази област от различни източници на финансиране.

Изводи:

- В общината са положени съвместни усилия на местна общност за развитие на богат културен календар.
- Запазена е мрежата от общински читалища, като действащи такива има във всяко село и в общинския център.
- Принос за културния живот имат Историческият музей и други културни обекти, вкл. чрез програми за ученици.

- Библиотеката има водеща роля за динамиката на културния живот в общината като надгражда дейността си широка палитра културни дейности в подкрепа на гражданите, учениците, читалищата, както и собствени културно-художествени проекти.

КОМУНИКАЦИИ И ПАРТНЬОРСТВА В СОЦИАЛНАТА, ЗДРАВНА, ОБРАЗОВАТЕЛНА И КУЛТУРНА СФЕРА

На комуникационно равнище всяка от сферите (образование, социални услуги и здравеопазване) поддържа диалог със заинтересованите страни. В сектора на социалните услуги има обществен съвет, който подпомага дейността на общината. В областта на здравеопазването се поддържа диалог на ниво колективно договаряне. В образованието има изградени отношения за регулярни консултации с бизнеса относно обучението в профилираните паралелки на средните училища.

Всяко хоризонтално взаимодействие е полезно и може да се надгражда и развива. В социалната сфера възможности в това отношение има както извън общината, така и сред социалните услуги. Членства в национални организации в сферата на социалните услуги дават повече възможности за обмен на добри практики между социални услуги с други региони на страната, вкл. чрез участия на терен. По този начин се разширяват възможностите за супервизии, обучения и дискусии по приложението на новото законодателство и др.

В областта на образованието една от възможностите е търсене и поддържане на национални партньорства с организации, осигуряващи по-мотивирано връзката между млади учители и общинското образование. В областта на ангажираността на децата и младежите междусекторното взаимодействие на принципа на изграждане на социално-образователни услуги е единият възможен път. Разбира се, има и ограничения, нормативни и други, за част от този тип дейности, но разширяването на вътрешните междусекторни партньорства, както и нови партньорства с национални организации в образователната сфера може да има надграждаща функция за образователните дейности на общината.

Много сложният въпрос за съвпадение на триадата *желание на младежите за реализация – потребност на бизнеса от кадри – паралелки в училищата*, може да се подпомага и чрез диалог с ученици чрез техни съвети и организации.

В здравната сфера също има комуникационни въпроси. Мотивацията на медицинския персонал може да бъде подкрепена и с активен хоризонтален диалог с общината на база на публична стратегия за развитието

В областта на културата комуникацията би спечелила от интегриране с туристическа комуникационна кампания, насочена към външна за общината публика.

1.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията: дава се оценка за изградеността на системите на техническата инфраструктура и качеството на предоставяните от нея услуги. Анализът обхваща транспортната инфраструктура, пътната мрежа, водоснабдителната мрежа, телекомуникационната мрежа, енергийна мрежа (вкл. възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и енергийна ефективност), съобщителната мрежа, относителният дял на населението, обслужено със сметосъбиране и др. Целта е да се разкрие доколко състоянието на инфраструктурата дава възможност за развитието на общината, а ако това състояние е незадоволително – в каква насока трябва да се предприемат мерки.

Инфраструктурното развитие на община Самоков има ключова роля, както за подобряването на местните условия за развитие на устойчива икономическа и социална среда, така и за създаването на предпоставки за повишаване на инвестиционната привлекателност в контекста на европейските екологични принципи. Инфраструктурната задоволеност гарантира постигането на качествените аспекти на регионалния икономически растеж чрез: подобряване на условията на живот на хората; разширяване на достъпът до услуги; дефинирането на местната специализация; задълбочаването на дигитализацията и изграждането на организации с мрежови характер с цел постигането и обmena на знания.

ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

В исторически план транспортната инфраструктура е придобила изключително значение за устройственото развитие на всяка територия и формираните върху нея антропогенни центрове. Интегрирания подход към стратегическото планиране на община Самоков изисква да се обърне внимание както на довеждащата инфраструктура от висок клас , така и на т.нар. „обслужваща инфраструктура“. Последната оказва своето

пряко влияние върху организацията и пространственото устройство на цялата общинска територия.

Републиканска пътна мрежа

Обективно погледнато град Самоков и селищата включени в едноименната община се обслужват към момента само от автомобилен транспорт чрез националната пътна мрежа.

Най-голямо местно значение има второкласен път II-82 „София-Самоков-Боровец-Костенец”, който прави общинския център лесно достъпен от Столичния град. Разстоянието от 60 км. се ползва активно в двете посоки, както от местния бизнес и гражданите, така и от туристите посещаващи региона.

Съществува и алтернативна възможност за достъп по третокласен път III-181 „София-Бистрица-Железница-Алино”, но все още качеството на пътуване по този маршрут не е на необходимото ниво.

Административният център на община Самоков се възползва от транспортните връзки, които благоприятното му разположение осигуряват с два Общоевропейски транспортни коридори /ОЕТК/, минаващи през България.

Път II-82 „София-Самоков-Боровец-Костенец” осигурява удобна пътна връзка с ОЕТК №8 /АМ „Тракия“/ и жп такава по линията София-Пловдив-Свиленград. В пространствен аспект тези условия реализират възможностите за достъп от източна посока към общината.

Второкласен път II-62 „Самоков-Дупница-Кюстендил”, чието 40 км трасе в западна посока дава възможен достъп до ОЕТК №4 /АМ „Струма“/ и жп линията София-Солун /при гара Дупница/. На 100 км. от Самоков по същия път се стига и до ГКПП „Гюешево”, което прави общината лесно достъпна от западните части на страната ни.

Географското разположение на град Самоков по отношение на вътрешната пътна мрежа и международните транспортни коридори, може да се оцени като териториално предимство, въпреки липсата на път от висок клас /АМ или първокласен/, който пряко да обслужва общината. Географските дадености обаче се явяват сериозно предизвикателство пред регулярното поддържане на регионалната транспортна инфраструктура и обслужващите пътища в експлоатационно състояние, осигуряващо бързо и сигурно придвижване до транспортните оси от висок клас.

Основният обслужващ път II-82 „София-Самоков-Боровец-Костенец” ежегодно е подложен на различни типове ремонти поради сложните технически параметри на

големи части от трасето и незадоволително състояние на асфалтовата му настилка. Другият второкласен път с регионални функции II-62 „Самоков-Дупница-Кюстендил” е дори в по-лошо състояние, като неговите ремонти и належащото му цялостно обновяване се отлагат във времето поради отдалечеността му от София.

Двете пътни артерии провеждат целия транспортен трафик в района, включително и товарния, чийто дял е относително висок през цялата година. Интензивният трафик, съчетан с природо-географските особености водят до влошаване на експлоатационния режим на основните районни транспортни оси с направление изток и запад от град Самоков, с което се затруднява не само достъпа до туристическите обекти, но и се нарушават важни бизнес, социални и обществени връзки. Проблемите са особено остро изразени през зимния сезон.

Двата второкласни пътя опосредстват контактите на град Самоков със съседните общини – София, Дупница и Костенец, а връзките със другите съседни общини се осъществяват по третокласни пътища. Третокласният път III-822 „Самоков-Шипочане-Ихтиман” свързва градът със съседната община Ихтиман в североизточна посока, а третокласният път III-627 „Ралово-Алино-Долна Диканя” – с другата съседна община – Радомир.

Път номер 6206, според обективните условия премина една категория по-ниско и вече като третокласен път „Самоков-Маджаре-Говедарци-Мальовица” продължава да осигурява достъпа до спортно-туристическия комплекс Мальовица.

Останалите пътища са със местно значение.

Перспективно развитие

В рамките на подобряването на условията за достъп през националната пътна мрежа, община Самоков се влияе от изграждането на т.н. „южен обход” на гр. София като част от трасето на коридор №8. Функционирането на тази инфраструктура доближава гр. Самоков до транспортната мрежа с международен трафик и подобрява в значителна степен достъпът до курортно туристическата локализация „Самоков-Бели Искър-Боровец”.

Подобряването на техническите параметри и поддържане на добро експлоатационно състояние на основните второкласни пътища /II-82 и II-62/ е задължително условие за бъдещото развитие на града и курортно туристическата локализация „Самоков-Бели Искър-Боровец”. Съвременните стандарти изискват да се обърне внимание не само на пътната настилка, но и да се действа за подобряване на

цялостната среда на тези трасета – осигуряване на водосборни съоръжения, изграждане на отбивки за спиране, обособяване на площадки за събиране на отстранения от пътното платно сняг и лед, и др.

Вътрешно общинското транспортно обслужване следва да се подобрява чрез изграждане на обходни пътища за изнасяне на увеличения автомобилен трафик в обход на гр. Самоков в посока Боровец, както и вътре в самия комплекс. Тези дейности не само ще облекчат района от транзитното движение, но ще създадат ефекти за подобряване на екологичното състояние и опазването на околната среда чрез намаляването на нивото на отработените газове. В тази насока потенциала на общината е фокусиран върху околновръстен път на административния център – гр. Самоков и пътят „Самоков-Шипочане-Гуцал”.

Необходими са също ремонт и реконструкция на съществуващите местни пътища, обслужващи вътрешно района, както и изграждане на нови обслужващи пътни отсечки, свързани с конкретното развитие на града и прилежащите му територии.

Улична мрежа

В стратегически план уличната мрежа ще се развива като „първостепенна улична мрежа“ от IV-ти клас по Наредба 2 на МРРБ. Към момента на разписването на ПИРО, не се предвиждат изграждането на I, II и III-ти клас улични артерии, но ако обективното развитие на гр. Самоков наложи тяхното планиране, то в такъв случай и стратегическите документи ще бъдат адаптирани в тази насока. В композиционно отношение, системата на развитие на уличната мрежа се основава на няколко входно-изходни главни улици, основните от които са посока север – към гр. София, на запад - към гр. Дупница и на юг - към к.к. Боровец и вътрешно градски ринг - около историческия град, на изток – по бул. „България“ и на запад - по бул. „Искър“.

За уличната мрежа е разработена специализирана схема, която е неразделна част от ОУП.

Обществен транспорт

Град Самоков разчита единствено на автобусен транспорт, за да осигурява обществените си функции. Автогарата е ситуирана в историческия център на града и има важна обществена роля, фокусирайки мястото, към което водят близки и далечни автобусни дестинации. В това отношение Автогарата е важен елемент от развитието на историческия център на общината.

Паркинги и гаражи

В ОУП е развита схемата за обособяване на специализирани паркинги и гаражи на местата за обществено обслужване, в т.ч. и тези в непосредствена близост до най-големите спортни, културни и туристически комплекси, например какъвто е стадионът в южната част на града. Развитието на град Самоков определя нуждите от внимателно доразвиване на съществуващата система на паркинги и гаражи, но в тази насока следва да се действа чрез разработване на нов ПУП.

В останалите части на града паркирането се осъществява в рамките на действащия УПИ, което ти обслужва. В жилищните комплекси на територията на града е необходимо да се извърши благоустрояване на съществуващите паркинги, с цел повишаване на тяхната достъпност и избягване на паркирането върху зелените площи.

Велосипедно движение

Велосипедното движение е съгласно разработената схема, която представлява неразделна част от постановките на ОУП. За първи път от няколко години в общината се развива система на велосипедно движение. Макар ограничения му териториалния обхват към момента, администрацията търси удобни и сигурни подходи за разгръщане на системата от велосипедни алеи, както в градска и извън градска среда, така и като функционална част от подходящите туристически маршрути.

Пешеходно движение

Пешеходното движение в населените места от община Самоков се развива според нуждите на обществените потоци. В градски условия, пешеходните маршрути се организират основно в главния градски център (като транспортно облекчена зона); надлъжно по течението на р. Искър; в комбинация със системата на велосипедно движение; според действащата схема за развитие на уличната мрежа, както е посочено в графичната ѝ част.

ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяването на гр. Самоков се осъществява от каптаж и речно водохващане от р. Бели Искър, изградени в местността „Пукната скала”. При необходимост от допълнителни количества вода за града, има възможност за водовземане от Софийския

водопровод от яз. Бели Искър, отклонения от който захранват няколко села от северозападната част на общината.

Дебитът на каптажа „Пукната скала” е 100 л/сек., а водното количество в речното водохващане е в рамките на 20 до 140 л/сек. Един от най-старите, но модерно изграден каптаж е „Алтисамун” на р. Искър, строен през 1928г. Неговият дебит е малък, с водоем 300м³, но все още е в експлоатация и пример за качествено изграждане.

Южно от град Самоков е изграден резервоар за питейна вода с обем 4000 куб.м., който е основният водоем за града. Изграден е и втори резервоар /на северозапад, към с. Продановци/, с обем от 2500 куб.м., но все още не е в експлоатация. Вътрешната водопроводна мрежа в града е напълно изградена, с обща дължина около 85 км.

Водоснабдяването на град Самоков е осигурено от надеждни водоизточници с достатъчен капацитет за задоволяване на водопотреблението. Двойното захранване от два независими източника дава възможност както за по-голяма сигурност, така и за допълнително захранване чрез прехвърляне на водни количества и осигуряване на устойчиво водоподаване. Сериозни проблеми създава състоянието на вътрешната водопроводна мрежа. Около 50% от нея е амортизирана, тъй като в основната си част тръбите са етернитови и вече са износени.

ПЕРСПЕКТИВНО РАЗВИТИЕ

Бъдещото развитие на града, свързано с усвояване на нови територии за жилищно и промишлено строителство ще доведе до нарастване на потреблението на вода.

Проектът за развитие и реконструкция на водопроводната мрежа предвижда разделяне на града на ниска, средна и висока зони за водоснабдяване. Предвижда се и изграждане на нови напорни резервоари за всяка от трите зони, разделени съответно на западна и източна под-зони.

Проектът предвижда реконструкция на съществуващата мрежа и изграждане на нови клонове, така че за всяка под-зона да се обособят 3-4 главни клонове за водоснабдяване. На схемата са показани главните водоснабдителни клонове.

В новите територии ще бъде изградена водоснабдителна мрежа, която ще се захранва от посочените главни клонове за водоснабдяване, така че да се постигне равномерно и правилно разпределение на водата в обособените водоснабдителни зони.

Обособяването на водоснабдителни зони, всяка от които със собствен напорен режим ще осигури по-сигурно и качествено водоподаване за потребителите в града и прилежащите му територии.

Съществуващата канализационна мрежа в град Самоков е с дължина около 65 км., в по голямата си част изпълнена от бетонови тръби с $\Phi 200$ до $\Phi 600$ мм. и стомано-бетонови с $\Phi 800$ и $\Phi 1000$ мм. и яйцеобразни профили с размери 60/90 см. и 70/105 см.

Каналните води на града се събират в шест главни колектора. Кварталите от десния бряг на река Искър се обслужват от главен колектор I. На края на града той пресича реката и отвежда отпадъчните води до пречиствателната станция /ПСОВ/. Строени са две преминавания на реката, но и двете са разрушени. Новото преминаване, както и колектора до ПСОВ вече са изградени, но продължава застрояването на леки постройки върху колектора от страна на малцинственото население, с което се застрашава експлоатацията му.

Главният колектор VI отводнява кварталите от левия бряг на реката, като той достига директно до ПСОВ.

Колекторите втори, трети, четвърти и пети са събирателни, които отвеждат отпадните води до двата главни колектора от двете страни на реката.

Дъждовните води се заустват или директно, или чрез отливните канали на дъждопреливниците на р. Искър.

Проектният капацитет на ПСОВ „Самоков” е 200 л/сек.

Перспективно развитие: В новите зони с различно предназначение, предвидени в настоящия ОУП, ще се изгради канализационна мрежа, която ще се включи в съществуващите главни колектори за отвеждане на отпадъчните води за пречистване в ПСОВ.

Конкретно решение на мрежата е предмет на съответен ПУП.

Електроснабдяване

Освен източник на електроенергия за град Самоков и общината е електроенергийната система на страната, посредством ел. подстанция Самоков с трансформация на напрежението 110/20 кв. и инсталирана трансформаторна мощност 40+25 мва.

Подстанция Самоков получава захранване от електроенергийната система на 110 кв. чрез електропровод „Сокол” /сечение 3хАС150/ от подстанция Казичане, а също така получава захранване и от ВЕЦ „Бели Искър” – чрез електропровод 110 кв. „Ястребец” /сечение 3хАС 120/.

На север от подстанцията излизат 6 въздушни изводи 20 кV, които захранват северната част на града и съседните села, а на юг - 4 извода, захранващи южната част на града, вкл. курорта Боровец.

Разпределителната мрежа средно напрежение обхваща цялата разглеждана територия, като в по-голямата част от града е кабелирана, а на места – в периферните части е въздушна. Въпреки че над 80% от трафопостовите и въздушните електропроводи са в експлоатация повече от 20 г., мрежата средно напрежение е добре развита и в сравнително добро състояние. Проблематично е състоянието на част от кабелните линии, където има нужда от подмяна.

Фактически едностранното захранване на подстанция Самоков от общата електроенергийна система /тъй като ВЕЦ „Бели Искър” работи на определен режим/, създава висока степен на несигурност при аварии и невъзможност за резервиране при отпадане на единственото захранване на 110 кV.

Интензивното строителство в района и особено в курорта Боровец започва да създава проблеми и по отношение на инсталираните мощности.

Перспективно развитие: Настоящият ОУП предвижда разрешаване на строителните граници на града с обособяване на територии с различно предназначение, означени на плана.

Обособяването на бизнес парк, складово търговски зони, офисни комплекси, зони за жилищно застрояване и вилни селища и други подобни с големи върхови товари, налагат изграждане на много нови трафопостове, посочени условно на схемата.

Новите трансформаторни постове (ТП) ще бъдат тип бетонни комплектни трансформаторни постове (БКТП), като точното им ситуиране и мощности ще бъдат предмет на съответните подробни планове, разработвани за всяка от зоните.

Очаквано развитие на промишлените зони и другите видове строителство на територията на града и очакваните нови електрически товари като следствие от това, налагат съответстващо развитие на електроенергийната мрежа, свързано с възможността за захранване на по-големи товари.

Освен това, предвижданията за бъдещото развитие на туристическата локализация Самоков-Бели Искър-Боровец и особено ски-центровете изискват непрекъснато електрозахранване с висока степен на сигурност и възможност за резервно захранване при аварии.

В тази връзка ще се наложи подмяната на единия от трансформаторите в подстанция „Самоков” /25мва/ с по-голяма мощност /40 мва/, което да осигури допълнителна мощност за поемане на товарите, свързани с развитието на района.

Необходимо е и второ захранване на п/ст Самоков на 110 кв. от п/ст Дупница, което да подобри гъвкавостта на системата и повиши сигурността на захранването за целия район. На схемата е показано проектното трасе на електропровода 110 кв.

Газоснабдяване

Град Самоков се газоснабдява от АГРС (Автоматична газоразпределителна станция) Самоков, намираща се на север от града, чрез отклонение с диаметър Ф159 от магистралния газопровод за Р. Гърция.

По-голямата част от територията на града е обхваната от газоснабдителна мрежа с диаметър Ф377 и Ф325, която захранва почти всички промишлени предприятия и много битови потребители. Газоснабдени са и повечето общински обекта.

На юг от града, след крановия възел за Боровец продължава газопроводът за самия курорт, с диаметър Ф219 и дължина около 7 км. /до м. „Яйцето”/. Сервитутната ивица е по 5 метра от двете страни на тръбопровода и трябва да се има предвид, когато се отрежат терените за строителство на различни обекти от бъдещата курортно туристическа зона.

Перспективно развитие: Бъдещото развитие на града може напълно да разчита на възможността за газоснабдяване на новите обекти. Капацитетът на изградената газопроводна система дава възможност за подаване до 10 куб. М./час, при положение че налягането се увеличи на 12 бара.

Цялостното развитие на системата е въпрос на икономическа обосновка и всеки сериозен консуматор би могъл да получи захранване на газ, което силно ще повлияе на състоянието на околната среда. Потреблението на природен газ ще доведе и до снижаване на консумацията на електроенергия.

Предимствата на природния газ като екологично чист и икономичен енергоносител са безспорни и наличието на вече изградена газоснабдителна система в град Самоков с възможности за развитие, е изключително добра възможност за бъдещото енергозахранване на района.

1.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

Анализът в тази част има за цел да опише актуалното екологично състояние на общината, което включва различни индикатори и области. Приоритет е да се разгледа изградеността на канализационната мрежа и пречистването на отпадъчните води, както и управлението на битовите отпадъци, защото те са в основата на приоритетите на ЕС за по-добър живот. Необходимо е да бъдат отчетени основните екологични проблеми, както и да се установят наличните замърсявания и антропогенни въздействия върху компонентите на околната среда (вода, въздух, почви, твърди отпадъци, шум, радиация, биоразнообразие). Територията е специфична, защото попада в Националната мрежа Натура 2000 и защитените територии.

Анализът на развитието на климатичните промени определя все по-нарастващото им влияние върху въздействието на състоянието на околната среда в общината. Като основни антропогенни фактори, оказващи влияние върху околната среда в общината могат да се определят бита, транспорта, употребата на торове и пестициди, промишлеността, неконтролираното въздействие върху горския фонд и управлението на отпадъците. Съществен фактор, оказващ положително влияние, е и развитието и управлението на защитените територии и зони, намиращи се в рамките на общината. Част от политиките по опазване на околната среда и екологичните условия на общината са отразени в разработените Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците, Общинска енергийна програма 2014-2020 и Общия устройствен план на град Самоков и крайградската територия (2013).

Анализирането на **качеството на атмосферния въздух** е един от основните показатели и приоритети в Европа за добър жизнен живот в градовете. По данни на РИОСВ, качеството на атмосферния въздух (КАВ) на територията на община Самоков отговаря на санитарно хигиенните норми по КАВ. Съхраненото му добро качество и чистота се определя от въздействието на релефа, климатичните условия и липсата на големи промишлени замърсители. Източник на замърсяване са битовите, транспортните и промишлените дейности, генериращи фини прахови частици, серните окиси, въглеродният двуокис и метанът. Основните източници на серен оксид са процесите, свързани с изгаряне на твърди и течни горива, съдържащи сяра.

По данни на общината, в малките населени места съществен дял от замърсяването на въздуха се пада на битовия сектор. През годините се забелязва и е характерно за зимния период повишаването на количествата емисии до 10% от количеството емитирани вещества, а в малките населени места те нарастват до 50%. Емисиите от метан възникват както по природен път, така и в резултат на човешката дейност. Метан се

отделя главно в разлагащите се продукти в депата за твърди битови отпадъци (ТБО), както и от отпадъци от изпускащи тръбопроводи за пренос на газ. Като основни източници на въглероден двуокис са от употребата на изкопаеми горива, които се използват в транспорта, промишленото производство и производството на топло и електроенергия.

Допълнителен източник на емисии на въглероден двуокис са дейностите, свързани със селското стопанство - животновъдство, изсичането или унищожаването на горите и др. В резултат на намалените през години показатели в сектора на строителството намалява и негативното му влияние върху околната среда при замърсяването с прах и твърди частици. Този процес оказва най-голямо положително въздействие на територията на град Самоков и к.к. Боровец.

Контролът върху качеството и състоянието на атмосферния въздух се извършва от РИОСВ гр. София по отношение на количествата серен диоксид, азотен диоксид, оловни аерозоли, прах и сероводород. Така на територията на община Самоков няма опасност от трансгранично замърсяване на въздуха, като липсва и пренос на замърсени въздушни маси от съседни общини. Друг фактор за неблагоприятно влияние върху рекреацията на въздуха оказват мъглите, чиито средногодишен брой е 60 дни по данни на РИОСВ гр. София, като пикът им през последните години е през месец ноември.

Следващ фактор, който е предмет на внимание са **водните ресурси**, които се оценяват според анализа на състоянието на повърхностните води, подпочвените води, питейните води и отпадните води. Ефективното управление, използване и опазване на водните ресурси обуславя устойчивото развитие и повишаването на качеството на живот в общината. Повърхностните и подземни води оказват влияние върху състоянието и капацитета на пречистващата инфраструктура, заустването без пречистване в естествените водоизточници, туризма, промишлеността и селското стопанство. Проучванията показват, че антропогенното въздействие на този етап не се отразява негативно на химичното състояние на подпочвените води. По данни на Министерство на околната среда и водите, хидроложката характеристика на водоизточниците е благоприятна за поддържане на стабилен качествен състав на водите. Подземните и повърхностни води имат добри питейни качества и с редки изключения отговарят на санитарно-хигиенните изисквания като „вода за пиене”. Надземните и подземни водни ресурси на територията на община Самоков са в добро общо екологично състояние - не са налице негативни процеси по отношение на тяхната чистота и химически състав, и

могат да бъдат определени като важен актив в процеса на благоустройство и общото развитие на общината.

Поддържането на качеството на **питейната вода** е един от основните елементи при превенцията и предотвратяването на редица заболявания и е от съществено значение за нивото на качеството на живот. Интегрираното управление на водните ресурси, използвани от населението се затруднява от отдалечеността на част от населените места от град Самоков, както и от някои специфики на релефа на общината.

Град Самоков е изцяло водоснабден, с дължина на водопроводната мрежа 85 км. Питейно-битовите нужди на населението от вода се осигуряват от речно водохващане на река Бели Искър и каптажи в местността Към днешна дата на територията на община Самоков има изградена само една пречиствателни станции за питейни води „Мала Църква“, обслужваща и Столична община, поради което от изключително важно значение е опазване на екологичното състояние на всички елементи на водните ресурси и осъществяване на постоянна превенция в тази насока.

На територията на община Самоков са изградени четири пречиствателни станции за отпадни води: ПСОВ ”Самоков”, ПСОВ в местността „Песъко”, ПСОВ в местността „Яйцето” и ПСОВ в с. Белчин. Отпадните води на гр. Самоков се събират посредством изградената канализационна мрежа и се отвеждат в пречиствателна станция за отпадни води „Самоков”, след което се заустват в река Искър. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролира системно от РЗИ. Извършва се наблюдение на всички кладенци поотделно, като разширен химически анализ се прави по различни показатели. Наблюдението и контролът върху състоянието на повърхностните води се осъществява от Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ), подсистема “Контрол и опазване чистотата на водите”.

Друг фактор, който се анализира е **почвеното разнообразие** в общината, което включва алувиално ливадни почви, излужени канелени горски почви, кафяви горски почви и планинско ливадни горски почви. Основните източници на замърсяване на почвите са:

- газове от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;
- локални ограничени замърсявания в обсега на действащото депо и нерегламентирано депониране на отпадъци в близост до населените места;
- от транспорта - замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;

- комунално-битова дейност - изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- производството на нитратна земеделска продукция.

Производствените предприятия генерират локални почвени замърсявания предимно в производствените площадки. Земеделието се извършва в установените нормативи по отношение на използване на химически торове и пестициди, поради което, не се наблюдава съществено влияние върху почвения ресурс. Съществуващите замърсявания в общината са с ограничен обхват и са предимно около нерегламентираните сметища. Временното складиране на почви при извършване на изкопни работи в района на град Самоков се осъществява в депо за земни маси в близост до р. Искър. На територията на общината няма потенциални източници на замърсяване на почвите с тежки метали, поради което не е изграден пункт към единната национална автоматизирана система за мониторинг на почвите, както и не са установени данни за наличие на значителни проблеми, които да застрашават екологичното състояние на почвите.

Шумът е друг основен фактор, наред със замърсяването на атмосферния въздух, водата и почвата, влошаващ качеството на живот и влияещ върху здравето на хората. Нивото на шум в гр. Самоков се наблюдава от 12 пункта, разположени в различни точки на града. Автотранспортът е с най-голям дял за акустичното въздействие върху градската среда. За неговото повишаване съществена роля има увеличаващият се брой МПС, състоянието на пътната мрежа и нейната пропускателна способност. Промисленото шумово въздействие намалява своя дял в общото шумово натоварване, поради намаляващото производство и концентрирането му в промишлени зони.

Биологично разнообразие и защитените територии в общината следва да се разглеждат като национално и човешко богатство и специална форма на опазване на природата, способстващи за развитието на културата и науката. Тяхното предназначение е опазване на биологичните растителни и животински видове в екосистемите, на естествените процеси протичащи в тях, както и на характерни и забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Съществуват 5 категории защитени територии - национален парк, резерват, природен парк, защитени местности и природна забележителност.

В териториалния обхват на Община Самоков попадат следните защитени зони от мрежата „Натура 2000” по смисъла на Закона за биологичното разнообразие¹⁹:

- BG0000495 „Рила”, BG0000308 „Верила”, BG0000113 „Витоша”, BG0000617 „Река Палакария”, BG0001307 „Плана”, BG0000301 „Черни рид” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- BG0000113 „Витоша”, BG0000495 „Рила”, BG0002084 „Палакария” за опазване на дивите птици.

В обхвата на Община Самоков попадат следните територии по смисъла на Закона за защитените територии:

- Природна забележителност „Черната скала” – к.к.Боровец
- Природна забележителност „Юруковото” – землището на с.Ковачевци
- Защитена местност „Букова усойна” – землището на с.Доспей
- Защитена местност „Шумното тепе I” – землището на с.Ново село
- Защитена местност „Чакърови поляни” – землището на с.Бели Искър
- Природен парк „Витоша” – землището на с.Ярлово и с.Ковачевци
- Национален парк „Рила” – землището на с.Говедарци, с.Маджаре, с.Мала Църква, с.Бели Искър, гр. Самоков и с.Радуил.

В защитените територии не се допускат мероприятия, водещи до увреждане на екосистемите, ключови местообитания на видове и на генетичните им ресурси.

Община Самоков работи съвместно с останалите общини от областта и региона по различни проекти. Общината осъществява и добро сътрудничество с Дирекциите на Национален парк „Рила“ и Природен парк „Витоша“, НПО, имащи интерес към екологичните проблеми. При реализиране на проекти активно участие взимат граждани, ученици, фирми и др.

Организиран се форуми, дискусии, кръгли маси и др. събития, свързани с опазване на околната среда, опазване на биологичното разнообразие и намаляване на антропогенното влияние в Национален парк „Рила“, Природен парк „Витоша“ и защитените територии в община Самоков – сътрудничество с НПО, учени и изследователи, бизнеса, публични институции и други заинтересовани страни.

Местната власт в партньорство с НПО и граждански организации полага целенасочени усилия за балансирано използване на рекреационните възможности и

¹⁹ Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г. на Община Самоков през 2018 година

природни ресурси за превръщането на защитените територии в социално-икономическо фактор за интегрирано развитие на региона и опазване и съхраняване на биологичното разнообразие.

Управлението на отпадъците е насочено към намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, както и подобряване на ефективността от използване на ресурсите. От основно значение за опазването на околната среда от замърсяване е ограничаването на незаконното изхвърляне на отпадъци на произволни, неорганизирани за целта места, както и осигуряването на безопасно депониране, почистването и възстановяването на замърсени терени.

По данни на общината основните източници на отпадъци са гражданите, домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения и болничните заведения. Най-голямо количество са битовите отпадъци, които се получават от жизнената дейност на хората по домовете, държавните и общинските сгради. Към тях се прибавят и отпадъците от търговските обекти, предприятията, обектите за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни и в същото време тяхното количество и състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Количествата на събираните отпадъци се оценява косвено по разчетен път на база на транспортните документи. Сметосъбирането и сметоизвозването в община Самоков (26 населени места, к.к. Боровец, к. Мальовица, в.з. Ярема, в.з. Щъркелово гнездо) и поддръжката на съществуващото депо в гр. Самоков се извършва от дружество “БКС” ЕАД. Община Самоков отговаря за почистване на обществените територии, снегочистиране, поддръжка на зелените територии и др.

През 2015г. по проект № DIR-5112122-7-73 е изградена „Регионална система за управление на отпадъците в Регион Самоков), финансиран по Оперативна програма „Околна среда“ (2007-2013). Регионалният център за управление на отпадъците гр. Самоков, е разположен в землището на гр. Самоков, местност “Катранджия” върху поземлен имот, собственост на Община Самоков. На територията на регионалния център за управление на отпадъците са изградени и Общински пункт за безвъзмездно предаване на отпадъци, инсталация за сепариране на отпадъците и инсталация за компостиране на разделно събрани „зелени” отпадъци.²⁰ В периода 2016-2019 г., с цел по-добра работа и по-голяма ефективност на регионалното депо допълнително е закупен газокар, мобилна

²⁰ Стратегия за управление на общинската собственост на община Самоков (2020-2023), с. 25

дробилка и автомобил, както и мултилифт ремарке за извозване на зелените отпадъци. В процес на изграждане са газови кладенци в тялото на депото. Инсталацията за сепариране е модернизирана, старото вибросито е заменено с ново и ръчната преса за балиране на отпадъците е заменена с автоматична, с по-голям капацитет.

С Решение от 24.04.2019г. на Управителния съвет на Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда е одобрено осигуряването на средства за финансиране на проекта за „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков”. В изпълнение на проекта паралелно се осъществяват и предвидените дейности по закриването на съществуващото депо за твърди битови отпадъци в м. Катранджия, община Самоков.

С разширяването и надграждането на инфраструктурата за управлението на отпадъците в региона на община Самоков, с разширяването и модернизирането на системите за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, намаляване генерирането на отпадъците от бита, въвеждането на тяхното разделно събиране и изпълнение на дейности, насочени към повторна употреба на генерираните отпадъци, са предприети необходимите действия за изпълнение на изискванията на Европейското екологично законодателство и в частност на Директива 1999/31/ЕО.

1.6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ

Ръководството и администрация на община Самоков развива комплекс от дейности за поддържане, мониторинг и развитие на административния капацитет, с който осъществява дейността си. Подробен анализ в това отношение се съдържа и в годишните отчети на общинския план за развитие от периода 2014-2020. В тях са обобщени резултатите на общината в посока развитие административен капацитет и услуги за гражданите, качество, ефективност и ефикасност на работата на различните административни звена, отчетността и организирането на информацията. Анализ на общинските секторни документи и реализираните по оперативни програми и други проекти дейности в общината показва високата подготовка на експертите и специалистите от администрацията в изпълнението на заложената им дейност и надграждането и с инициативи, идеи и възможности. Особено високо е познаването на целевите групи, за които работят отделните дирекции, техните специфики в количествен

и качествен порядък, политиките на национално равнище и проектите, с които общината може да допринесе в отделните сектори.

В изпълнението на ПИРО 2021-2027 общината е обезпечена с резултатите от дейността си в посока укрепване на капацитета и качеството на услугите за гражданите както следва:

Укрепване на капацитет:

- Разполага с регистър за **проведените обучения на служителите, в който се описват броя на обучените, съответно в какво направление и получените сертификати.**

- Въведена е автоматизирани информационни системи за обработка на документи. Работи се за поддържане и пълноценно осигуряване на хардуер, отговарящ нивото на софтуерните продукти.

- Извършена е цялостна подмяна на вътрешната компютърна мрежа, а именно промяна на LAN мрежата, подмяна на кабели и комутатори, с цел осигуряване сигурността на съхраняваната в община Самоков информация и постигане на по високи скорости на трансфер на данни.

- Община Самоков се регистрира в Системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС), с оглед спазване задължението на всички администрации да обменят документи помежду си единствено по електронен път.

- Общината има договор за разработване и внедряване на интегрирана система за управление на качество и борба с подкупването в община Самоков, съгласно стандарти ISO 9001:2015 и ISO 37001:2016. Разработена е необходимата документация и бе проведено обучение на служителите в администрацията за работа с интегрираната система на управление. Целта е да отговори на изискванията за получаване на сертификат на община Самоков по ISO 37001:2016.

Може да се обобщи, че се работи за развитие на електронна община като се започва с въвеждането на различни автоматизирани дейности, услуги, продукти за работа на администрация. Целта е да се постигне по-високо качество на административните услуги и работа с гражданите, по-компетентна и модерна администрация, работеща по-бързо и с по-малко излишни дейности от административен характер. Това позволява експертния капацитет на работещите в общината да се насочи към решаване на функционални проблеми и намиране на нови възможности за отделните сектори, при облекчение от административна ангажираност. Администрацията разполага и с повече инструменти за обобщаване на данни по различни въпроси и дейности.

В тази посока продължава планирането на мрежа от софтуерни инструменти, с който общината надгражда дейността си. Вече са закупени следните програмни продукти:

- ”ИМЕОН” – деловодство,
- МДТ и общинска собственост,
- ActWare - актосъставяне,
- Lbd население – локална база данни население,
- RegPages - работа с цифровизирани регистри
- TombStone – програмен продукт за работа с гробищни паркове
- UPS за резервно захранване на сървърното помещение, което осигурява

сигурност и непрекъснатост на работния процес в обслужването на гражданите. Мярката има за цел обменът на електронни документи.

- Част по своя инициатива и кандидатстване е от средата за междурегистров обмен

- (RegiX). Средата за междурегистров обмен (RegiX) предоставя възможност за реализиране на интерфейс за автоматизирано подаване и обслужване на стандартизирани заявки за административни услуги по електронен път.

- И др.

За своите граждани общината поддържа 17 е-услуги и виртуален POS-терминал. През електронния портал може да се плати или направи справка за съответната преписка. Целта е да се даде възможност на гражданите от разстояние /без да посещават Центъра за административно обслужване /ЦАО/ да заявяват, заплатят и получат електронно съответната услуга и/или задължение. Администрацията поддържа и предоставя различни канали за достъп до услуги и информация - център за административно обслужване, интернет портал, електронна поща, фейсбук страница и др.

Осигурена чрез дигиталните услуги и свързаност на общината е възможността за потребителите на информация автоматично да извличат данни от основни регистри, сред които са Национална база данни „Население“, регистър БУЛСТАТ, Имотен регистър, Търговски регистър, Регистър на задълженията към митническата администрация, Регистър на вписаните администратори на лични данни, Регистър на българските документи за самоличност, Единен регистър на чужденците, Регистър на средните училища и детските градини, Регистър на дипломатите и свидетелства за завършено основно и средно образование и придобита степен на професионална квалификация, Регистър на производствата по несъстоятелност, Регистър на задължените лица и други.

Изводи:

- Общината разполага с експерти с опит в съответните ресори, които компетентно работят за администрираните, управлението, проектното и финансово обезпечаване на секторите и политиките, в партньорство със заинтересованите страни, гражданите и заетите в съответните сектори.
- Община Самоков развива активна политика по дигитализация, електронизация на услугите и дейностите си, обучение на служителите в тази посока. Работата в това направление ще се разширява и може да се структурира с отделна общинска стратегия.
- Със своя добър пример в електронизацията, общината има предпоставки да развие дейностите си в посока внедряване на интелигентни услуги за гражданите и да започне първите си стъпки към една интелигентна община на равнище услуги за гражданите и осигуреност с данни за общината, подпомагащи по-доброто планиране и управление.

1.7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО

Територията, на която е основан град Самоков, е обитавана още от праисторически времена. Заедно с утвърждаването на града като голям занаятчийски център с развит железодобив, община Самоков се отличава и с голям културен разцвет. Едно от най-значимите събития в културния подем на града е формиралата се през XVIII век Самоковска художествена школа, която има живописно-резбарска насоченост. Самоковската художествена школа развива дейност във всички области на църковно-религиозното изкуство – стенна живопис и иконопис, гравюра, а в резбарството се появяват несравними виртуози. Най-голямото постижение на Самоковската школа е иконостасът в Рилския манастир. Самоков е един от емблематичните градове през Възраждането и е роден град на над 150 видни личности – просветители, духовници, художници, някои от които са: отец Паисий Хилендарски, Константин Фотинов, Захари Зограф. Видните самоковски иконописци Захарий Зограф, Станислав Доспевски, Иван и Никола Образописови стават основоположници на светското изобразително изкуство в България²¹.

²¹ Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Самоков, 2015, с. 62

Дефиниция за категорията „културно наследство“ дава Законът за културното наследство: *„Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност”*²² Анализът на културното наследство разглежда както нематериалните, така и материалните културни ценности на община Самоков.

Център на културното развитие и духовното обогатяване на населението в община Самоков са читалищата, библиотеките, художествена галерия, историческия музей, манастирите, църквите, културно-историческите паметници и др. В качеството си на културни институции те са призвани да осъществяват обществено значима дейност – да съхраняват и развиват духовната памет, като я правят достъпна за други култури и за следващите поколения.

В Самоков са декларирани и обявени 126 паметника на културата (71 в гр. Самоков, 36 в к.к. Боровец и 19 в селата), от тях 13 с национално значение (11 в гр. Самоков и 2 в к.к. Боровец). От 2013 г. историческа зона „Старият Боровец” на територията на к.к. Боровец е със статут на групов архитектурно-строителна културна ценност с национално значение. Като приоритетни с най-голямо културно-историческо наследство се определят следните обекти - Комплекс „Бельова черква” /църква „Рождество Богородично”/, Църква „Въведение Богородично” /Долномахаленска църква/, Девически метох с църква „Покров Богородичен”, Църква „Успение Богородично” /Митрополитска църква/, Църква „Св. Никола”, Църква „Преображение Господне” – к.к. Боровец, Синагога, „Сарафска къща”, Исторически музей, Читалище-паметник „Отец Паисий”, Байракли джамия, Голямата чешма /чешмата с обещата/, Професионална гимназия „Константин Фотинов”, Училище „Св. св. Кирил и Методий, Графична база – „Есова къща”, „Босева къща”, „Кокошкова къща”, „Образопоисова къща”, средновековната крепост „Шишманово кале”, Исторически паметник „Кръста”, Историческа местност „Карагьол”.

Посредством поддържането и популяризирането на значимите за общината културни ценности и обекти се постига съхраняване, както на местната така и на националната идентичност, което ще допринесе и за развитието на културния туризъм. Идеята е да се изгради устойчива духовна и материална база, с възможност за всяко

²² Закон за културното наследство, чл.2, ал.1, обн. ДВ, бр.19 от 13 март 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 26 февруари 2021г.

следващо поколение да надгражда. Съществен акцент е необходимо да бъде поставен върху това, че културно-историческото наследство предоставя ресурс на различни нива, включително и на икономическо. В тази връзка като стратегически важен компонент се явява осезаемото подобряване на качеството на културната среда, в това число и на сътрудничеството между общината, културните институции и гражданското общество.

Читалище - паметник „Отец Паисий” е най-старата културна институция в гр. Самоков и е осветено на 23 декември 1923 г. Към момента в него се развиват различни видове дейности - детски фолклорен състав, състав за народни танци „Рилски ритми”, театрален състав, стари градски песни, дамска вокална група, детски танцов състав и библиотека. Общинска библиотека „Паисий Хилендарски” официално съществува от 1859 г., когато е основано читалище „Свети Седмочисленици” (днес читалище – паметник “Отец Паисий”) в гр. Самоков. Наред със съхраняването, организирането и предоставянето за свободно ползване на библиотечно - информационните си ресурси, общинската библиотека организира маратон на четенето, изложби, срещи с автори и представяне на нови книги, празнуване на годишнини и вечери, посветени на известни творци и много други културни мероприятия. Тя е победител в категория „Е-култура” на състоялия се през октомври 2012 г. в гр. София национален форум “Глоб@лни библиотеки – България: място за електронно включване”, разкриващ работата на обществените библиотеки за съхраняване и популяризиране на културните традиции на местната общност и за стимулиране на развитието на творческия потенциал на децата с помощта на новите технологии.

Историческият музей в гр. Самоков събира, опазва, документира и популяризира богатото културно - историческо наследство на Самоков и неговия регион. Основната мисия на музея в Самоков е опазване на местната идентичност и разбирането на самоковци за уникалност и изключителност, базирана на богатата история и принос в националната култура. Културно-историческото наследство на Самоков е представено в няколко тематични експозиции. В художествената галерия на гр. Самоков се съхраняват колекциите от художествени произведения, както и юбилейни изложби на известни самоковски художници – Слави Генев, Наум Хаджимладенов, Васил Захариев, Христо Йончев-Крискарец, Александър Миленков и др. Ежегодно общината във връзка с отбелязването на 24 май, връчва националната награда за изобразително изкуство „Захари Зограф”.

Младежкият дом работи в съответствие с потребностите на младите хора от Самоков и района, като предлага различни възможности за пълноценно организиране на

свободното им време. Към Младежки дом – Самоков са организирани 16 клуба и състави с различни творчески направления. Младежкият дом целогодишно е домакин на конкурси, викторини, детски шоу-програми, концерти, танцови фиести, турнири по тенис на маса, организира излети сред природата, изложби и изработване на картички, декорации и украси по различни поводи. Всички прояви и инициативи дават възможност за изява на талантите и потенциала на младите хора, стимулирайки тяхната креативност. Успоредно с тези мероприятия младежкият дом организира срещи и кампании, свързани с актуални проблеми на подрастващите. Домът организира и летни програми.

Множеството църкви на територията на общината са доказателство за богатото духовно наследство, което носи Самоков през вековете. Само в селата 19 църкви са обявени за паметници на културата. Някои от основните храмове в рамките на Самоков са Девически манастир „Покров Пр. Богородици“, Белъова църква, Митрополитската църква „Успение на Пресвета Богородица“, Долномахаленска църква „Въведение Богородично“ и др. Ценни културни обекти са и Голямата чешма (чешмата с обещата), антична римска крепост „Цари Мали Град, крепост „Шишманово кале“ и др. Разнообразието на паметници на културата в рамките на общината се допълват и от намиращите се в к.к. Боровец известни ловни дворци на цар Фердинанд.

В община Самоков се изготвя „Културен календар за годината“, който обединява предложенията на културни институции и граждански организации. Освен национални и местни празници, в Културния календар са фиксирани още и различни научни форуми, фестивали и др. Представени са визии за съвременни изкуства, които създават условия за развитието на съвременни форми за културно изразяване и за постигане на „синтез на изкуствата“. Това показва заинтересованост от страна на жителите, както и нуждата им от контакт и обмен на идеи и съпреживяване.

Възможност за туристическо експониране представляват традиционните празници празник на Самоков – Успение на Св. Симеон Самоковски, поклади, празнуван на Заговезни с традиционни огньове и шествия, празникът на Рила на 7-8 август, който има вече 78 годишна традиция, културните празници на Чакърови поляни, ромският празник на 6-ти май при царските кладенци на р. Искър. През последните години се зараждат и нови прояви в сферата на бита и местните обичаи, като празника на рилския зелник в с. Бели Искър, рок-фестивалът „Рок в Рила“ в Бели Искър, традиционен пленер с участието на известни художници и празника на боба с международен фестивал (Боб Фест) в с. Радуил.

Необходима е допълнителна мотивация за социализиране на младите хора към участие в културни събития. За тази цел трябва целенасочено въздействие за реализацията на модерни културни продукти. Ранното културно развитие на подрастващите и младежите играе важна роля и не бива да бъде пренебрегвано. Приобщаването на тази група е жизненоважно за съхраняването и поддържането на културното и историческо наследство, защото именно младите хора днес ще съумеят да пренесат посланията на следващото поколение в „утрешния ден“. За тази цел акцент трябва да се постави върху работата на културните институти и тяхното сътрудничество с другите институции и заинтересовани лица с оглед на необходимостта от постигане на високи и задоволителни резултати за тяхното функциониране. Реализацията на всяка една инициатива, координацията и съгласуваността в работата в областта на културата са сложен процес, който освен много точен и ясен механизъм за работа, изисква и финансови ресурси. Те са дефицитни, а частният сектор е сравнително по-незаинтересован от инвестиране в култура. Поради тази причина задължително е необходимо да се предприемат действия за преодоляване на тези затруднения. Алтернативно решение е създаването на специализиран фонд, който да обезпечава поне в определена степен потребностите, произтичащи от развитието на културата. Редица са обектите на културно - историческото наследство в рамките на общината и всеки един от тях носи в себе си духът на времето и богата история. Скрытият им потенциал за популяризиране на общината е необходимо да бъде оползотворен и да се превърне в реалност, като се приложи комплексен подход и се създаде приемственост между вече постигнатото и това, което предстои да бъде направено.

В заключение, община Самоков разполага с широка палитра движими и недвижими културни ценности, които освен да поддържат историческото минало на общината и града живо, могат да бъдат използвани като икономически или туристически ресурс. Културното наследство е разнообразно и датира от различни исторически периоди. То представлява интерес за местните жители и за посетителите на общината. В комбинация с възрожденския облик на града и неповторимия характер на културните паметници, град Самоков има възможност за развитие на културни маршрути и културен туризъм, обръщане към занаятите и включването им в културния живот на града.

Обвързването на културните ценности не само в града, но и на територията на цялата община в мрежа от културни маршрути би благоприятствало развитието на културния туризъм. Основните проблеми при съхраняването на културните ценности са свързани с физическото опазване на недвижимите културни паметници и собствеността

им. Осигуряването на достъп и транспорт до културните ценности, както и предоставянето на информация за тях е предпоставка за развитието на качествен туристически продукт.

1.8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР

Днешната структура на селищната мрежа в община Самоков е формирана след продължително историческо развитие, което води началото си от средните векове. Точното време на основаването на Самоков не е установено. Предполага се, че е било свързано с рудните находища в района, експлоатирани още през античността. Името “Самоков” е свързано с появата на механичните чукове - “самокови” през 13 – 14 век.

За първи път името на Самоков се появява в писмените източници през 16 век. Бързото утвърждаване на Самоков като град през 16 век се дължи на местоположението му на важен път, свързващ Пловдив със Скопие и на производството и търговията с желязо. Освен с добива на желязо, градът е известен в миналото и като занаятчийски център, в който се развиват множество други занаяти: абаджийство, кожарство, часовникарство, фотография и др. Най-голяма е била абаджийската чаршия с 50 дюкяна, в които са работили 380 занаятчии. Край река Искър е имало 35 кожарски работилници. Известна е и т.н. “житна чаршия”. През 16 век Самоков е околийски център, а в средата на 19 век окръжен център - санджак. В края на 19 век поради упадък на занаятчийството, градът загубва икономическата, културната и административната си сила.

Самоков е бил един от големите и значителни културни центрове през Възраждането и средище на църковно просветителските борби. В града е основано едно от първите светски училища, а през 1861 г. е открито и девическо училище. Градът е имал здрави духовно-културни връзки с Рилския манастир и с манастирите на Атонския полуостров. Според К.Иречек икономическият просперитет от началото на XIX век превръща града в “първ град на Запад, като е стоял по богатство и напредък по-високо от София и Кюстендил”. Едно от най-големите гордост на Самоков от епохата на Възраждането е Самоковската художествена школа. Тя се формира като живописно-резбарска школа в края на 18 век. Самоковската школа развива широка художествена дейност. Представителите ѝ работели с голяма леснина във всички области на църковно-религиозното изкуство – стенната живопис и иконопис, били майстори на гравюрата, а в резбарството се проявили като изключителни майстори виртуози. Иконостасът в Рилския манастир е най-голямото им постижение. Най-видните от самоковските иконописци – Захарий Зограф, Станислав Доспевски, Иван и Никола Образописови,

стават и основоположници на светското изобразително изкуство в България. В Самоков през 1835 г. е открита от Николай Карастоянов първата българска печатница, в която са печатани щампи с калъпи от Света гора.

Освен града в исторически документи са споменати и селата Доспей и Продановци, известно като “Мали Самоков”. Селата Мала църква (Сръбско село) и Маджаре са възникнали при разцвета на града, заселени със сърби и трансилванци.

Това продължително историческо развитие довежда до днешното състояние на селищната мрежа и жилищния сектор. В състава на община Самоков се включват 28 населени места. Това са административният център град Самоков и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисура, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.

Населението на община Самоков, вкл. общинския център гр. Самоков наброява към 31.12.2020 година 36 124 души. Демографската динамика за последните 10 години показва плавно намаляване на населението. Трайната тенденция за намаляване на населението от предишния период 2014-2020 г. не е напълно преодоляна, но има известно стабилизиране на броя на населението и намаляване на темпът на спад в броя на постоянно живущите в общината.

Почти 70% от населението на общината живее в общинския център – гр. Самоков. Въпреки това покачване броя на живущите през последната година има освен в общинския център и в селата. Това обаче все още не е трайна тенденция, която да подкрепят данни от предишни години.

Провеждането на адекватна жилищна политика и постигането на необходимото ниво на качествено жилищно задоволяване води до благоприятни социално - икономически последици и устойчиво развитие.

Относителен дял на жилищата по население места в община Самоков

Таблица 7: Относителен дял на жилищата по население места в община Самоков

с.Алино	2.47%
с.Бели Искър	1.91%
с.Белчин	2.16%
с.Белчински бани	0.67%
с.Говедарци	3.56%

с.Горни Окол	4.71%
с.Гуцал	1.47%
с.Долни Окол	2.15%
с.Доспей	1.64%
с.Драгушиново	1.36%
с.Злокучене	0.97%
с.Клисура	1.18%
с.Ковачевци	4.82%
с.Лисец	
с.Маджаре	0.84%
с.Мала църква	1.91%
с.Марица	1.58%
с.Ново село	0.52%
с.Поповяне	2.21%
с.Продановци	1.12%
с.Радуил	3.22%
с.Райово	2.22%
с.Рельово	1.86%
гр.Самоков	45.01%
с.Шипочане	1.08%
с.Широки дол	5.36%
с.Яребковица	0.21%
с.Ярлово	3.01%

Броят на жилищата на територията на община Самоков към 2012 г. е 23 286 броя от тях в град Самоков са разположени 10 562 броя, което представлява 45,36 % от общия брой. Селата с най-голям жилищен фонд са съответно село Широки дол 1 257 броя - 5,4 %, Ковачевци 1 130 броя - 4,85 % и село Горни окол 1 106 броя – 4,75 % от общия брой. Преобладаващата част от жилищата са строени в периода 1946 - 1960 г., като те са 4 360, което представлява 24,61 % от общият фонд. След 2011 г. в експлоатация са въведени 26 жилищни сгради, от които в град Самоков – 5 броя, с. Горни окол - 8 и с. Радуил 3 броя. Най – голям брой стари сгради, построени преди 1945 г. са в гр. Самоков 239 бр. и в с.

Гуцал – 111 бр. Жилищни сгради построени след 2001 г. на територията на общината са 757 броя, като най-много от тях се намират в град Самоков – 248 броя, представляващи 32,85 %. Жилищният фонд на града е сравнително млад, като над 50 % е с възраст под 40 години. Темпът на жилищно строителство, обаче е много под минимума за нормалното възпроизводство на фонда.

Според типа строителство на жилищните сгради те се делят на стоманенобетонни – панелни сгради, Едроплощен кофраж (ЕПК), Пакетно повдигани плочи (ППП), скелетно – рамкови и други; тухлени, чийто стени са изградени от тухли и имат бетонни плочи между етажите; сгради построени от камък, дърво, дървени плоскости и кирпич. Към 2012 година на територията на общината има 795 броя стоманено бетонни сгради, 16 183 броя тухлени и други – 738 броя. Панелният фонд е съсредоточен в град Самоков – 78 сгради с 2 504 жилища.

Според структурата на собствеността жилищата на територията на община Самоков са над 99% частни, а под 1% обществени, което намалява възможностите за провеждане на активна социална жилищна политика. Въпреки това общината изпълнявайки своята инвестиционна програма се стреми да подпомогне жилищните потребности на млади и социално слаби семейства, както и на лица с различна степен на инвалидизация.

Таблица 8: Жилища по форма на собственост, нови сгради и нови жилища

Година	Общо	Държавни и общински	Частни на юридически лица	Частни на физически лица	Нови сгради в експлоатация	Нови жилища в експлоатация
2014	23 338	98	79	23 161	20	23
2015	23 357	98	79	23 180	14	19
2016	23 376	98	79	23 199	17	19
2017	23 395	98	79	23 218	19	19
2018	23 420	98	79	23 243	24	25
2019	23 466	98	93	23 275	28	46

Източник: Районите, областите и общините в Република България, НСИ, годишни публикации (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021)

Общата картина по отношение на благоустроеност на жилищния фонд може да бъде определена, като благоприятна. За град Самоков над 90 % от жилищата са снабдени с електричество, канал и вода. По отношение на канализационната достъпност селата в община Самоков са с неблагоприятна характеристика, което налага планиране на

допълнителни инвестиции. Съществен благоустройствен проблем е отсъствието на ефективни отоплителни системи с положително екологично въздействие.

Анализът на жилищния профил на община Самоков показва, че той е сходен с този на сраната. Като основни проблеми могат да бъдат изведени възрастта на фонда; голям процент на необитавани жилища; недостиг на жилищен фонд, в т. число общински; относително висок дял полумасивни жилища в ромската махала на гр. Самоков; Стария град и селата в общината; панелните жилища, основно разположени в два комплекса в град Самоков; инфраструктурната достъпност до жилищния фонд в някои села от общината.

Инициативата за фокусиране на общите обществени интереси и мобилизираща ресурси следва да е на общината, и да е насочена към включването на всички заинтересовани субекти – граждани, строителни фирми, банки, местен бизнес и местна власт. За решаване на настоящите проблеми и тяхното бъдещо развитие, общината сменя позицията си от „осигуряваща жилища” към „осигуряваща възможности”, като тежестта на ангажиментите ѝ се пренася от инвестиции за социални жилища към организационно развитие на целия жилищен сектор. По този начин пряко ще се осигурява възможността до достъп на жилище на маргинални групи разчитайки и на подкрепа от държавата. В ОУП на град Самоков, на база изведените хипотези са конкретизирани проектни предложения за задоволяване на прогнозираните потребности от развитие на жилищния фонд до 2030 година.

Изводи:

- В град Самоков е разположен близо половината от жилищния фонд находящ се на територията на общината.
- Голям е броя на жилищата на възраст над 40 години, а бавния темп на строителство определя слабото ниво на обновяване.
- В град Самоков е концентриран панелен жилищен фонд, които се нуждае от реконструкция и саниране.
- На територията на общината преобладаващия брой сгради е строен с тухли.
- Наблюдава се значителен брой не обитавани жилища.
- Съществува недостиг на общински жилищен фонд необходим за покриване на нуждите на маргиналните групи.

1.9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Ъ ГРАНИЦИ

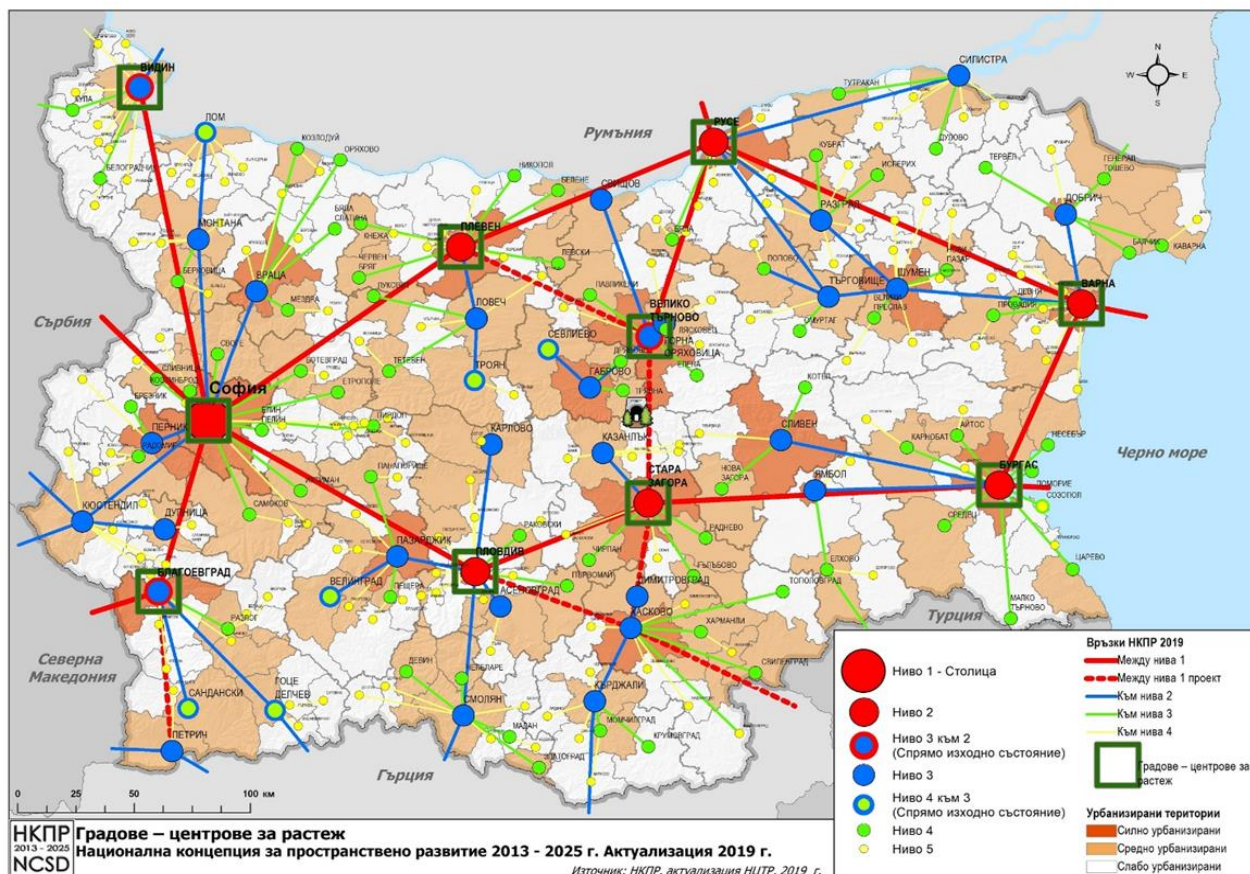
Община Самоков с площта си от 1209,859 km² съставлява 17,09% от територията на Софийска област, което я определя като най-голямата сред 22-те общини в областта и 4-та по площ община в България след община Сливен, Столична община и община Добрич-селска.

Интересен е фактът, че в Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) е посочен агломерационния ареал на София, който включва 12 общини - Столична, Божурище, Горна Малина, Драгоман, Елин Пелин, Ихтиман, Костенец, Костинброд, Своге, Сливница, Перник и Радомир. Двете общини, които граничат със Столична, но не са определени като част от ареала на София, според критериите това са Самоков и Ботевград. За определянето на ареала е използвана методика на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и Европейската комисия (ЕК), според която водещ е критерият трудови пътувания. Според този критерий над 15% от трудоспособното население на общината извършва своята трудова дейност в агломерационното ядро, което в случая е Столична община²³.

Важна роля по отношение на свързаността на общината играе транспортната инфраструктура, като базово условие за развитие на икономиката, привличането на нови инвестиции, улесняване мобилността на населението и достъпа до услуги с периодичен и епизодичен характер и по този начин спомага приобщаването на всички населени места. Най-важният център, който влияе върху развитието на град Самоков е столицата на България град София. Другите градове, имащи отношение към свързаността на общината са:

- на североизток – община Ихтиман;
- на изток – община Костенец и община Долна баня;
- на юг – община Якоруда и община Белица, област Благоевград;
- на югозапад – община Рила, област Кюстендил;
- на запад – община Дупница и община Сапарева баня, област Кюстендил;
- на северозапад – община Радомир и община Перник, област Перник;
- на север – Столична община, област София.

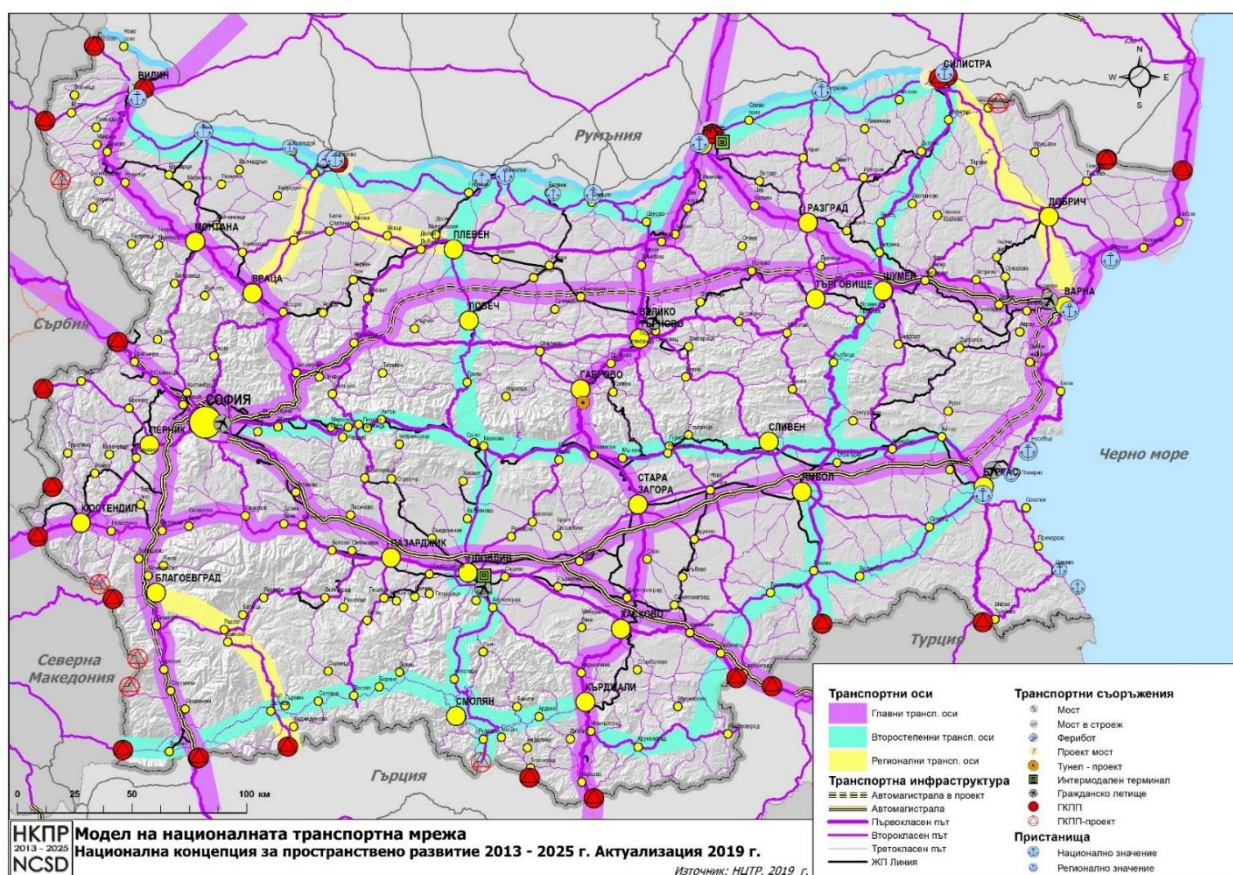
²³ Софияплан, Програма за София, [Програма за София – Софияплан \(sofiaplan.bg\)](http://sofiaplan.bg), достъпен на 23.11.2021 г.

Фигура 11: Свързаност на община Самоков

Източник: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

От особена важност за развитието на района, както и за функционирането на националната транспортна система се явява скоростният път Рила по направлението „Кюстендил- Дупница– Самоков–п.в. Богородица–АМ „Тракия”/ АМ „Хемус”, включен допълнително в широкообхватната TEN-T мрежа. Също така, от важно значение за регионалното развитие на община Самоков като част от Югозападен район е реализацията на скоростен път по направлението Дупница - Самоков - Ихтиман - Вакарел - Елин Пелин - АМ „Хемус”. Този път ще увеличи транспортната достъпност между посочените градове, които са периферни за столицата, и същевременно ще ги превърне в зони за нови инвестиции и регионално развитие. От друга страна, пътят ще повлияе положително за развитието на Сапарева баня и курорта „Паничище“, както и на Белчин баня, Боровец, Мальовица и останалите населени места, които предлагат чудесни възможности за селски туризъм. В условията на динамично развитие, регионът югоизточно от София се нуждае от инфраструктурна модернизация и подобрена регионална свързаност.

Фигура 12: Модел на националната транспортна мрежа

Източник: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

В стратегическите документи ясно е препоръчано агломерационният ареал да бъде разглеждан в неговата цялост при планирането на пространственото развитие, поради тесните функционални взаимодействия на елементите в него. Препоръчват се и общи действия по отношение на социално-икономическото развитие, транспорта и опазването на околната среда. За целите на съставянето на Програма за София са прегледани основни документи на единайсетте общини от ареала извън Столична, както и на Самоков и Ботевград, и са идентифицирани територии, чието развитие би имало значително въздействие върху Столична община.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране (2021-2027) също обследва възможността за сдружаване на общини за прилагане на интегрирани териториални инвестиции и на основата на извършения анализ също се потвърждава ниската степен на функционална и организационно-комуникационна свързаност, която се наблюдава между община Самоков и съседните ѝ общини. Нещо повече, отправена е препоръка, че ядрото на агломерационния ареал на София следва да включи освен града в общинската му граница още и населени места от

съседни общини в обхвата на т.нар. „зона на активно влияние“ на околградския район на София. Това е логичният обхват за разработването на бъдещ Общ устройствен план на София. За бъдещото развитие на агломерацията на София е от важно значение законово да бъде регламентирано сдружаването на групата общини в агломерационен ареал за общи действия в сферата на социално-икономическото развитие, опазването на околната среда, транспортната политика и туристическата политика и в сферата на пространственото развитие²⁴.

Фигура 13: Възможности за сдружаване на общините за прилагане на интегрирани териториални инвестиции

Източник: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

През 2019 година, във връзка с разработването на Визия за София, са инициирани срещи на място с част от съседните общини, за проучване на част от предизвикателствата и приоритетите за развитие на тези общини. Община Самоков не попада в агломерационния ареал на София, но има обща граница с нея. Самата граница, за

²⁴ Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, с.99

териториите около язовир Искър, е повод за дългогодишен спор между двете общини. Спорът е породен от това, че при създаването на язовир Искър са залети землищата на три села, които са били част от Община Самоков, а Столична община включва целия язовир Искър и охранителната му зони в рамките си с аргумента, че това е основния водоизточник на София и той трябва да се управлява само от Столична община. В Общия устройствен план на Столична община се включва територията около язовира, докато в кадастралната карта, имотите, попадащи в тази територия са вписани като част от землищата на селата Широки дол, Горни и Долни Окол, които са част от община Самоков. Документацията за тези землища също е в община Самоков, което създава трудности при изповядване на сделки за имоти в спорните територии.

В Общия устройствен план на община Самоков (2013) се акцентира ключовото значение на курортния комплекс Боровец за развитието на общината и поддържането и подобряването на туристическия профил. Предвижда се значително разширяване на ски зоната, което ще бъде основа за нов туристически поток към к.к. Боровец. В Общинския план за развитие и на среща в общината се потвърждава избраната посока на развитие на туризма и спорта, които да бъдат водещи в икономиката на общината. Посочено е, че има инвестиционен интерес към вили в селата от общината основно от софиянци²⁵. В разговори, проведени с общини като Ботевград, Драгоман, Сливница и Самоков, също е заявен интерес към изграждането на вили и втори жилища за софиянци. Разискван е и проблемът, че софиянци закупуват имоти и поставят изисквания към местните власти, но не сменят адресната си регистрация, което от една страна натоварва инфраструктурата, а от друга, в бюджетите на общините не влизат нови приходи от данъци.

Общините с планински релеф логично приоритизират развитието на туризма и създаването на цялостен регионален туристически продукт, използвайки оптимално природогеографските си дадености. Разширяването на териториалния обхват и един задълбочен анализ на културно-историческа, природна и активна тематика би допринесло за появата на общините край София на туристическата карта. Друго основно предизвикателство е обезпечаването на транспортното обслужване между дестинациите. От една страна, налице е необходимост от развитие на пътната мрежа по начин, който разширява и създава нови транспортно-комуникационни връзки между населените

²⁵ Софияплан, Програма за София, Програма за София – Софияплан (sofiaplan.bg), достъпен на 23.11.2021 г.

места. От друга страна, мрежата на общественя транспорт се нуждае от промени, така че обслужването да бъде по-ефективно и да се намали острата зависимост от личен автомобилен транспорт. Развитието на регионална велосипедна инфраструктура също би подпомогнало както алтернативното придвижване, така и крайградския туризъм, към което се стремят околните общини.

1.10. SWOT-АНАЛИЗ

Реализираните, за нуждите на изготвянето на настоящия план за интегрирано развитие на община Самоков, общи и специализирани анализи дадоха възможност да се направят някои изводи, които биха могли да послужат за основа на определянето на приоритетните оси на подема и просперитета на общината. Някои от идентифицираните потребности, бяха отразени и в аналитичната част предишния програмен документ, което следва да докаже, че върху приоритетното им постигане е трябва да бъде поставен акцент за реализацията им в настоящия програмен период. Отразени са някои съществени потенциали на развитието, които, контекста на съвременното и модернизацията биха могли да доведат общината до постигането на съществен напредък. Преодоляването на отчетените предизвикателства (заплахи) и реализирането на идентифицираните потенциали чрез картиране на проектите предложения, адресирани към тях, ще превърнат община Самоков в проспериращ регион, с добре развита икономическа конкурентоспособност, инвестиционно привлекателен климат, със съхранен културно-исторически профил, с високо екологично качество на околната среда и удовлетворяващ жизнен стандарт.

Община Самоков следва общото развитие на някои негативни тенденции, типични за всички български региони. Тези направления са свързани с намаляване на броя на населението, дисбалансираната му възрастовата структура, увеличаване на безработицата. Близостта до столичния град оказва както положително, така и отрицателно влияние по отношение на обострените миграционни процеси – вътрешни и външни, които от своя страна водят до значителни демографски дисбаланси. Типичното за зоната на гравитация около столицата е „засмукването“ на групите от населението, които се характеризират с по-голяма адаптивност към социално-икономически промени и съвременното. Тези течения са формирани от високо-образовани и във фертилна възраст демографски групи.

Съществени подобрения са постигнати през предишния програмен период, насочени към преодоляването или ограничаването на негативното въздействие на редица от идентифицираните предизвикателства. Провежданата общинска политика е осигурила в значителна степен стабилност на икономиката и социалната сфера, като особено фундаментално за заложените принципи на устойчиво развитие и растеж, припознати както на световно, така и на европейско равнище. Реализирани са редица проекти, както със собствени капиталови средства, така и с помощта на финансиране от фондовете на ЕС, ориентирани към насърчаване на предприемаческата инициатива, развитие на туризма, повишаване на качеството на човешките ресурси, някои инфраструктурни подобрения, благоустрояване и опазване на околната среда. Неоспорими са усилията на общината за подобряване качеството на административния капацитет и утвърждаване ролята на местното самоуправление. Необходимо е да продължат усилията за реализация на значими туристически проекти за формирането и утвърждаването на регионален туристически продукт.

Самоков притежава някои неоспорими предимства и потенциали в сравнение с други общини. Те са предопределени от спецификата на природно-географския профил, богатството на горския фонд, съхранената околна среда и биоразнообразието. От друга страна богатото културно-историческо наследство създава уникални предпоставки за популяризирането на общината като център на късно античната и средновековна история, като духовен център от епохата на Възраждането, като важен център за художественото изкуство и извор на ценно и самобитно занаятчийско изкуство. Развитието на младежта и спорта, като ключови секторни политики, развивани целенасочено и с ясна стратегическа визия, биха могли да предопределят важната роля на общината, както на регионално, така и на национално равнище. Самоков има потенциалът да се превърне във високо-конкурентен регион за практикуване на зимни спортове, не само поради предпоставките на релефа и климата, но също поради стратегическото си географско разположение.

Анализирайки всички съществени фактори очертаващи профила на община Самоков, през призмата на териториалната характеристика, местната икономика, социалната сфера и човешките ресурси, инфраструктурно развитие и вътрешно-регионална свързаност, екологично състояние и рискове, административен капацитет, културно-историческо наследство, състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор, връзката на общината със съседните територии, се сформираха основите на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на региона.

ТЕРИТОРИАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА И ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Географското разположение – близостта до развита урбанизирана територия (София); - Благоприятно разположение спрямо два от Общоевропейските транспортни коридори, минаващи през страната; - Добре развит, урбанизиран, с относително постоянен брой на населението, общински център; - Обширна територия с предпоставки за развитие на разнообразни регионални икономически дейности; - Територията е богата на водни ресурси в добро екологично състояние и с високо качество; - Наличие на каптирани минерални извори за балнеолечебен туризъм; - Изключително разнообразен и уникален растителен и животински свят, големи площи защитени зони, зони по НАТУРА 2000 и природни паркове; - Добро качество на въздуха и екологичното състояние на почвите; - Природните условия са подходящи за отглеждане на различни агрокултури, което е от съществено значение за развитието и диверсификацията на селското стопанство; - Ограничено негативно антропогенно въздействие върху екологичните характеристики на природните ресурси;	- Липсата на пряко обслужване на път от висок клас; - Територията на общината се обслужва единствено от автомобилен транспорт; - Специфичният височинен релеф на част от площта на общината и обособените климатични условия водят до относително ограничаване на възможностите за диверсификация на стопанската дейност; - 5 от видовете от мрежата НАТУРА 2000 на територията с оценка „неблагоприятно-незадоволително“ състояние; - Монокултурно растениевъдство; - Животновъдство – в малки, разпръснати стопанства; - Недостатъчни мощности за преработка на селскостопанската продукция и създаване на по-висока добавена стойност.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Географското разположение, климатичните и природни условия създават възможности за специфично развитие на туризма, търговията,	- Относително по-ниският от средния за страната дял обработваема земя, многобройни маломерни участъци от земеделски земи, непригодни за механизирана обработка,

индустрията, селското стопанство и комуникациите в района; - Селското стопанство е от важно социално–икономическо значение и е с потенциал за бъдещо устойчиво развитие; - На територията е съхранено богато културно и духовно наследство, което е предпоставка за развитието на културата и е потенциал за развитие на културно-познавателния туризъм; - Високият дял горски територии определя възможностите за развитие на туризма, дървопреработвателната и добивна промишленост; - Богатото биоразнообразие дава възможност за извършване на редица мероприятия за защита на редките видове животни и растения, както и превръщането им в част от туристическия продукт; - Каптираните минерални извори са предпоставка за доразвиване на балнеолечебния туризъм.	ограничават развитието на интензивно земеделие; - Очакваните климатични промени и удължаването на лятото ще се отрази негативно върху зимния туризъм в общината и трябва да се търсят алтернативни форми на туризъм през останалите сезон.
--	---

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Наблюдава се сравнително добра икономическа активност – 1/5 от предприятията на София област са регистрирани в община Самоков; - Повишаването на икономическата конкурентоспособността на гр. Самоков се предопределя от високата концентрация на икономически дейности в общинския център; - Наблюдават се устойчива положителна тенденция при показателите формиращи приходната част на общинския бюджет;	- Намаляващ брой на заетите лица въпреки нарастването на икономическите субекти, което е предпоставка за увеличаване на безработицата; - Липса на нови инвестиции във вторичния сектор, които да осигурят ръст на заетостта, развитие на реалния сектор и производство на продукция с висока добавена стойност; - Ниска степен на генерирана добавена стойност в селското стопанство, формираща относително малката му тежест в икономиката на общината;

- Наличие на индустриална зона в пределите на Самоков, с изградена инфраструктура и добра достъпност от другите населени места; - Добре развита система от планински туристически обекти, които обхващат пълноценно туристическите маршрути; - Добре развита ски инфраструктура в курортен комплекс Боровец.	- Голяма степен на раздробеност на поземления фонд, което възпрепятства създаването на големи работещи стопанства и ограничава интереса за инвестиции в аграрния сектор; - Слабо развита система от хидромелиоративни съоръжения и системи, което намалява ефективността на селското стопанство; - Слабо развити алтернативни форми на туризъм и не достатъчно развита инфраструктура, насочена към формиране на културно - туристически дестинации и развитие на културно - познавателния туризъм; - Ниска степен на популяризиране на културно – историческото наследство в община Самоков в страната и чужбина; - Липса на организирани форми за сътрудничество, обмен на знания и опит, комуникация, съвместно вземане на решения между публичните власти, бизнеса и структурите на гражданското общество; - Липса на консултативен съвет по въпросите на туризма, както и стратегическа визия за неговото развитие.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Потенциал за развитие на био земеделие и животновъдство, предвид запазената екологична характеристика на околната среда и бързото развитие на пазарите в страната и ЕС; - Формирането на уникални регионални географски означения и запазени марки повишава конкурентоспособността и разширява възможностите за навлизане на международни пазари; - Добро общо състояние и стопанисване на горския фонд, което предоставя възможност за	- Икономическата активност е концентрирана на територията на град Самоков - общински административен център и единствено населено място, класифицирано като град, което засилва вътрешно-регионалните диверсификации в икономическото развитие; - Преобладаващ е броят на микро предприятия, които в значително по-малка степен създават трайна заетост и са по - уязвими от гледна точка на продължителност на жизнения им цикъл; - Необходимостта от модернизиране на съществуващата индустриална зона заплашва и

устойчиво развитие в преработващата промишленост; - Голям потенциал за диверсифициране формите на туризъм на територията на общината и увеличаване броя на чуждестранните туристи; - Възможност за развитие на съществуващите и създаване на нови туристически зони и локализации, и включването им в трансрегионални туристически маршрути; - Потенциал за развитие на ски-инфраструктура към връх Малъвица, с. Говедарци, както и в близост до гр. Самоков; - Потенциал за формирането на клъстери и браншови сдружения в областта на екоземеделието и биопроизводството, ще спомогне за увеличаване на заетостта и доходите на населението;	утвърждаването на нови производствени терени с инфраструктурна обезпеченост, създават заплахата пред развитието на икономиката; - Концентрация на туристическите услуги в к.к. Боровец затруднява останалата територия на общината, да разгърне притежавания потенциал за развитие на туристически дейности и услуги;
--	--

СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Обезпеченост с лекари във всички равнища на здравно обслужване съответстващо на средното за страната. Обезпеченост с дентални лекари; - Общинска болница с добро управление и функционалност; - Обезпеченост с до-лекарски медицински персонал в образователни заведения; - Опит в планирането, осигуряването и изпълнението на проекти за реконструкция и рехабилитация на сградния фонд в училищната и предучилищна мрежа; - Добре развити отношения с местния бизнес за прецизиране на специалности и дуална форма на обучение; - Активно участие на училищните ръководства в проекти и програми за извънкласна дейност и	- Специалисти и общопрактикуващи лекари в пенсионна и близка до пенсионна възраст; - Медицински сестри и здравни работници в пенсионна възраст и дефицит при осигуряването на естествено заместване на тези ключови за системата човешки ресурси; - Концентрация на първичната медицинска помощ и аптеките в общинския център; - Мотивация на специалистите от болничната помощ относно заплащане; - Липса на устойчивост между уточнени специалности между заинтересованите страни (община, бизнес, ученици, граждани) и дългосрочните интереси за развитие на зрелостниците;

други форми за надграждане на образователната услуга; - Общинска политика за подкрепа на деца с изяви дарби; - Обезпеченост с широк набор социални услуги, отговарящи на потребностите на всички целеви групи; - Административен капацитет и експерти с опит за проектната обезпеченост на планираните нови социални услуги и осигуряване на устойчиво функциониране; - Богат културен календар и активни културни институции; - Партньорство между всички представители на местната общност в областта на културата; - Подкрепа от местния бизнес за културни проекти	- Необходимост от общинска политика за подкрепа на деца в риск от отпадане от училище особено след поредица периоди на онлайн обучение; - Трудност при обезпечаването с услуги от областната карта на социалните услуги при фактора отдалеченост, напр. за използване на Кризисен център и Наблюдавано жилище; - Културният календар не е достатъчно обвързан с туристическия. Необходимо е разработването на културно-туристическа услуга, вкл. в партньорство с национални туроператори; - Нужда от рехабилитация и обновление на материалната база на културните институции.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Подобряване на здравната инфраструктура (сграден фонд на здравни служби в малките населени места и др.); - Привличане на млади здравни работни и специалисти чрез стажантската програма на болницата и акредитацията и да обучава специализанти. В посока привличането на млади кадри за болнична и особено за доболнична помощ общината може да се доразвие общинската мотивационна програма; - Обезпеченост с достъп до аптека за осигуряване на медикаменти денонощно, както и достъп до медикаменти в малките и по-отдалечени населени места, вкл. чрез участието на социалните услуги; - Разкриване на нови социални услуги през периода 2021-2027;	- Повишаване на доверието гражданите и потребители към общинската болница; - Подобряване на здравната инфраструктура (здравни служби) в някои от по-малките населени места, за логистична обезпеченост на пациенти и лекари (общопрактикуващи и специалисти, както и дентални лекари); - Средносрочна и дългосрочна осигуреност с лекари и здравни специалисти; - Затруднения свързани с привличане на млади учители на всички равнища на образователната система в общината; - Устойчива посещаемост на деца в предучилищна възраст и превенция на отпадащи от училище ученици; - Обучение в среда на пандемичен риск, вкл. непланирани промени в учебния процес чрез преминаване в онлайн среда на обучение.

- Национални партньорства с цел осигуряване на среда за обучения и супервизии на работещите в социалните услуги; - Повече партньорства с неправителствени организации в областта на дейностите за деца, както и на дейностите за хора с увреждания; - Дигитализиране и повече медийна и комуникационна осигуреност на местните културни събития чрез национални специализирани и масови медии и портали за туризъм; - Надграждане на библиотечната сградна инфраструктура по различни програми и проекти с цел постигане на интерактивно пространство привличащи детското любопитство и креативност.	Необходимост от обезпечаване с обучителен процес на деца в ограничен и невъзможен достъп до онлайн среда на обучение; - Осигуряване на възможност, вкл. транспортна за по-добро обслужване на самотно живеещите възрастни хора и други жители на общината, потребяващи социални услуги в отдалечени населени места; - Разкриване на нови социални услуги и осигуряване на устойчивост на всички услуги; - Риск от недостиг на специалисти; - Обвързване на местния културен продукт с туристическото предлагане в региона и разширяване интереса на външни посетители; - Поддържане на актуалната културна дейност в условия на COVID предизвикателства.
---	---

ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Община Самоков е с благоприятна достъпност, добре изградена инфраструктура и е разположена на второстепенната ос на развитие Кюстендил – Дупница – Самоков – Ихтиман; - Град Самоков се определя, като водещ в пространствено - селищния модел и е опорен център с основно влияние в общината; - Географското разположение в относителна близост до два общо европейски транспортни коридора е предпоставка за повишаване на инвестиционната активност; - Пътната мрежа на община Самоков е добре развита и осигурява достъпност до всички населените места; - В общината функционира добре организиран градски и междуселищен автобусен транспорт,	- Състоянието на вътрешната пътна мрежа се нуждае от рехабилитация и изграждане на нови участъци, за което е необходимо формулиране на цялостна концепция; - Водопроводната и канализационна мрежа на общината са с висок процент на амортизация, което налага осъществяването на инвестиции за тяхната рехабилитация и реконструкция.

осигуряващ в достатъчна степен нуждите от мобилност на населението; - ПСОВ Самоков е с достатъчен капацитет и е с възможност за обслужване на близките до гр. Самоков населени места; - Газопреносната система в общината е добре развита и разполага с достатъчно голям капацитет за задоволяване на нови битови и промишлени потребители; - Електропреносната и разпределителна мрежа обхваща всички населени места в общината, а формирането на устойчива енергийна политика е залегнало в „Общински енергиен план 2014 - 2020”.	
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Необходимо е изготвянето на интегрирани проекти за реконструкция и рехабилитация на ВиК мрежата в общината; - Битовата газификация има голям потенциал за развитие и ще допринесе за опазване на околната среда и намаляване разходите на населението;	- На територията на общината има изградена само една пречиствателна станция за питейни вода, което крие риск за влошаване на качеството при климатични промени; - Недостига на финансови ресурси ограничава възможностите за реализиране на общинската политика в разглежданите области.

ОКОЛНА СРЕДА	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Съхранено добро качество и чистота на атмосферния въздух, предопределено от въздействието на релефа, климатичните условия и липсата на големи промишлени замърсители; - На територията на община Самоков няма опасност от трансгранично замърсяване на въздуха, като липсва и пренос на замърсени въздушни маси от съседни общини; - Ефективното управление, използване и опазване на водните ресурси;	- Интегрираното управление на водните ресурси, използвани от населението се затруднява от отдалечеността на част от населените места от град Самоков, както и от някои специфики на релефа на общината; - На територията на община Самоков има изградена само една пречиствателни станции за питейни води „Мала Църква”; - Отоплението с твърди горива от бита и транспорта, оказва в най –висока степен

- Благоприятна хидроложката характеристика на водоизточниците за поддържане на стабилен качествен състав на водите; - Добро екологично състояние и чистота на почвената покривка; - На територията на общината няма потенциални източници на замърсяване на почвите; - Изключително разнообразен и уникален растителен и животински свят, големи площи защитени зони, зони по НАТУРА 2000 и природни паркове; - Изградена е „Регионална система за управление на отпадъците в Регион Самоков“; - Изградени и Общински пункт за безвъзмездно предаване на отпадъци, инсталация за сепариране на отпадъците и инсталация за компостиране на разделно събрани „зелени“ отпадъци.	негативно въздействие върху качеството на въздуха; - На територията на община Самоков няма изградени мощности за производството на електрическа енергия.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Опазването на почвената покривка е предразположено от липсата на значителни проблеми и дейности, които да застрашават екологичното им състояние; - Природните паркове, защитените зони и местности на територията на общината са важна предпоставка от системата за опазване на околната среда; - Налице е потенциал за изграждане и развитие на мощности за производството на електрическа енергия; - Съществува потенциал за повишаване на енергийната ефективност, чрез различни мерки и дейности насочени към намаляване на потреблението на енергия и използване на ВЕИ.	- 5 от видовете от мрежата НАТУРА 2000 на територията с оценка „неблагоприятно-незадоволително“ състояние; - Основните фактори, влошаващи качеството на околната среда биха могли да повишат своето въздействие през идните години, това са бита, транспорта, употребата на торове и пестициди, управлението на отпадъци въздействието върху горския фонд и промишлеността; - Изменението на климата на територията на общината, ще окаже въздействие върху секторите селско стопанство, туризъм, лесовъдство и енергетика; - Очакваното удължаване на летния сезон, ще се отрази негативно върху зимния туризъм в общината, но в същото време ще даде в по-

	висока степен тласък за развитие на алтернативни форми на туризъм през останалите сезони; - Неблагоприятно антропогенно въздействие върху горския фонд и не добре подържаната горска пътна мрежа са предпоставки за влошаване на състоянието на околната среда и за нарушаване на добре запазения екологичен баланс в района.
АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Административен капацитет от подготвени служители; - Широк набор от електронни административни услуги и инфраструктура за тях; - Разработена политика по цели на качеството и административното обслужване в община Самоков.	- Необходимост от по-голяма информационна капания сред гражданите за възможностите на електронните услуги.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Развиване на служители, специално профилирани в интелигентното управление и обезпечаване със smart-услуги	- Въвеждане на интелигентни решения в управлението на общината

ЧАСТ II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027

2.1. ПОДХОД, ПРИНЦИПИ И КОНТЕКСТ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ

В тази част се представя избраната стратегия за развитие на община Самоков в периода 2021-2027 г., която обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, дефинирани стратегически цели и свързани с тях приоритети за действие, които ще бъдат постигнати чрез изпълнението на програма за реализация (предвиден пакет от мерки и дейности и конкретни проекти).

Стратегическата рамка на Плана за интегрирано развитие на община Самоков за периода 2021-2027 г. (ПИРО) е разработена в съответствие с *Методическите указания* на министъра на регионалното развитие и благоустройството, издадени на основание на чл.17, т.9 от Закона за регионалното развитие, като съдържа визия за развитието на общината, стратегически цели, както и приоритети, насочени към потенциала за развитие на територията със съответни мерки към тях.

Целите и приоритетите на настоящия план са съобразени и съгласувани с релевантни стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво за плановия период. В практико-приложен аспект това означава формулиране на адекватни решения за прилагане на техните основни постановки на местно ниво, вземайки предвид в същото време конкретните потребности и потенциал за развитие на община Самоков.

ПИРО Самоков се разработва в съответствие с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 год. и е ориентиран в максимална степен към целта на *политиката „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“*. Планът ще допринесе за осъществяване целите на политиката, особено по отношение на предвидени мерки, свързани с подкрепа на предприемачество, енергийна ефективност, устойчива мобилност, инфраструктура за подобряване на секторни политики и др.

Основен национален стратегически документ, който очертава вижданията за бъдещите структуроопределящи политики на България, е *Националната програма за развитие: България 2030*. Програмата задава политическата рамка, като дефинира визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Като фундаментална цел на

политиката за периода до 2030 г. е заявен националният ангажимент на управляващите за „постигане на по-включващ и по-устойчив растеж, при намаляване на социалните и териториални неравенства и способстване на споделен просперитет, както и при отдаване на първостепенна важност на защитата на правата на човека“.

Важно е да се подчертае, че за пръв път в национален стратегически документ се формулира самостоятелна (трета) стратегическа цел, пряко ориентирана към стимулиране на регионалното и местно развитие: *„Намаляване на неравенствата“*. В рамките на третата ос за развитие *„Свързана и интегрирана България“* е включен *Приоритет (П9) „Местно развитие“*, чиято основна задача е осигуряване на предпоставки за повишаване конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, както и насърчаване на местното развитие, специфичния местен потенциал и адресиране на местните проблеми и предизвикателства. Този приоритет има изключително териториална насоченост, като се следва т.нар. *„place-based approach“*, в основата на който стои териториалната единица (локацията, общината, регионът) със своите специфични дадености и потребности. Предвижда се промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани интервенции към интегрирани териториални инвестиции.

Съществено значение за очертаването на стратегическата рамка за развитие на община Самоков имат няколко тематични области и направления на Приоритет (П9) *„Местно развитие“*, сред които е инициативата *„Водено от общността местно развитие (BOMR)“*, която се реализира чрез изготвяне на интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал. Териториалният обхват на тази област включва всички селски райони и други територии на страната, които ще бъдат включени в нормативния акт за прилагането на BOMR.

Друго релевантно на настоящия стратегически документ тематично направление е областта на въздействие *„Качество на живот в селските райони“* с две предвидени насоки: *Инфраструктура и публични услуги в селските райони*, като фокусираните интервенции за общините в селските райони ще адресират инвестиции в изграждане и/или реконструкция на техническа инфраструктура, общинска пътна и улична мрежа, реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа, както и в друга публична инфраструктура. Втората изведена област на въздействие *„Умения и заетост за младежите в селските райони“* предвижда дейности, насочени към предоставяне на иновативни и алтернативни форми на мобилна младежка работа за достигане до всички

младежи в селските райони за формиране на умения за заетост и предприемачество. Важно и за община Самоков е, че се адресират проблеми, свързани с достъпа на младите хора в селските райони до интернет и цифрови технологии и изграждане на умения за ползването им, включително и за осигуряване на възможности за гражданско участие.

В актуалните за плановия период стратегически документи за пространствено и регионално развитие категорично се подчертава техният фокус, ориентиран към „постигане на балансирано пространствено развитие, базирано на местния потенциал и сближаване на районите в териториален, икономически и социален аспект”. В тази връзка, рамкови за местното стратегическо планиране са *Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие (2013-2025)* и *Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране (2021-2027)*.

Резултатите от анализите показват, че един от най-сериозните проблеми е демографският с неговите многостранни негативни измерения в икономическата и в социалната сфера. Независимо, че се отчита нарастване на икономическите показатели брутен вътрешен продукт (БВП), брутна добавена стойност (БДС), увеличен брой малки и средни предприятия, повишени разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) за целия изследван период, междурегионалните различия по всички изброени показатели се запазват, а вътрешнорегионалните различия в териториалното разпределение на населението, изправят пред сериозни предизвикателства политиката на пространствено и регионално развитие. Акцентът на първо място се поставя върху *човешките ресурси* и социалното приобщаване с всички важни и непостигнати цели в областта на образованието, здравеопазването, интеграцията на ромите и намаляването на бедността – въпроси, които са от изключително важно значение и стоят за решаване и пред община Самоков.

На второ място стоят неотложните *действия в областта на околната среда* – качеството на атмосферния въздух в населените места, управлението на водите и адаптацията към изменението на климата. На трето място, но не по важност, са изведени *технологичното обновяване и дигитализацията*, развитието на науката и иновациите и обвързването на икономиката с науката и образованието, ускоряването на процеса на въвеждане на електронно управление на всички нива на администрацията и интегрирането на базите данни.

Актуализираната през м. март 2020 г. Национална концепция за пространствено развитие запазва ролята си на пространствен координатор на процесите в територията и секторните политики, но отделя по-голямо внимание на

регионите за планиране от ниво 2, на по-високата степен на управляемост на развитието им чрез целенасочени интегрирани инвестиции, реагирайки в унисон с тенденциите за засилване на регионалното и териториалното измерение на европейските политики. Фокусът на формулираните цели е ориентиран към няколко приоритетни за изпълнение задачи²⁶:

- *балансирано териториално развитие* чрез поддържане на *йерархизирана система от градове-центрове* на национално и регионално равнище като средство за намаляване на изразените териториални неравенства;
- засилване на *връзките между градските и селските райони* - чрез подобряване на достъпността и възможността за работа и планиране на специфични мерки в подкрепа на периферните и слабо населени селски райони;
- осигуряване на *по-добра достъпност и свързаност на градовете и регионите* - чрез подобряване на транспортните и комуникационните им връзки, развитие на регионалните и местните транспортни мрежи и обвързването им с европейската транспортна мрежа;
- планиране на *устойчивото градско развитие* - чрез прилагане на интегриран подход при реконструкцията и обновяването на градовете, координирано решаване на икономическите, екологичните, социалните и културните въпроси;
- *териториална интеграция* в граничните функционални зони и коопериране за засилването на общата им конкурентоспособност;
- *опазване на природното и културното наследство* - чрез разумно управление, като основен капитал на регионалната идентичност и осъзнат потенциал за повишена регионална конкурентоспособност;
- *планиране на пространствено развитие на градовете и регионите, съобразено със заплахите и предизвикателствата на глобализацията, демографските промени, климатичните промени и енергийната зависимост.*

Обвързаността на пространственото развитие с водещите политики на страната и техните териториални измерения е важен ориентир и за стратегическото планиране на местното развитие и подкрепя интегрирането и прилагането на водещите насоки и регламенти от европейското законодателство, отчитайки местния потенциал и потребности на общинската територия.

²⁶ Национална концепция за пространствено развитие (2013-2025). Актуализация 2019., НЦТР, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, с.36

Стратегическата рамка на община Самоков е хармонизирана във висока степен и с *Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране (ЮЗР) за периода 2021-2027 г.* В този контекст, актуални аспекти от планираното развитие на региона за планиране, е рамкиращо и структуроопределящо за идентифицираните проблеми и избрани цели и приоритети за интегрирано развитие в настоящия стратегически документ на община Самоков. Формулираните три приоритета за развитие на Югозападен регион имат за цел да постигнат позитивна промяна във всяка от общините на тази територия, вкл. община Самоков, като част от Софийска област. Според адаптираната и използвана в регионалния анализ на България европейска методика за определяне на градско-селска типология, развита съвместно от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, и Европейската комисия²⁷, община Самоков, заедно с още 18 общини на територията на Югозападен регион, се категоризира като „средно урбанизирана (междинна) периферна община с изявен град център“. Ефективното използване на местния потенциал и максималното оползотворяване на възможностите по различните програми, в т.ч. съфинансирани от европейските инвестиционни и структурни фондове, ще бъдат ключови фактори за успех.

Макроприоритетите на района имат своя прочит за община Самоков, като бенефициент на тези публични политики. На Югозападния регион, като лидер с най-висок растеж и достигната степен на икономическо развитие, в сравнение с останалите български региони за планиране, се разчита да *участва най-активно в иновативния и интелигентен икономически преход*, което се задава като първи приоритет за региона. Привличането на повече инвеститори, чрез създаването на необходимите за техния интерес социално-икономически условия, постигнати чрез съвместните усилия на областите в ЮЗР има за цел да приближи ефектите от инвестиционната активност до по-голям спектър общини от региона. За община Самоков добро партньорство с областния център и общините от областта е ключов инструмент за участие в този процес.

Вторият приоритет за Югозападния регион, ориентиран към *съхранение и развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на достъп до качествени услуги*, се

²⁷ Средно урбанизирана община (междинна) - на среден град (town)- над 50% от населението живее в населени места от 5 до 50 хил. жит. или общината е с център град от 5 до 50 хил. жители. *Източник:* Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион (2021-2027), НЦТР, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, С., 2020, с.76

очаква да удовлетвори ключови потребности за всяка община от ЮЗР. В общини от мащаба на Самоков, където често общината е сред водещите работодатели и поради застаряването на населението има нарастваща нужда от здравни, социални услуги, привличане и задържане в училище на т. нар. отпадащи ученици, подкрепата на качествени публични услуги е водещ инструмент за устойчивост в общината. А реализирането на този приоритет дава възможност за трудова и социална мобилност на хората в общината, в рамките на Софийска област и с оглед на близостта ѝ до столичния град.

По третия приоритет на ЮЗР, за *постигане на по-добре свързан и устойчив регион*, община Самоков е потенциален бенефициент и възможен партньор за реализиране на широк спектър от проекти и дейности, за развитие на транспорта и транспортната инфраструктура, по-машабна цифрова свързаност, изграждане и подобряване на екологичната инфраструктура, запазване на биологичното разнообразие, развитие на селищната мрежа и подкрепа за малките градове²⁸, насърчаване на диверсификацията на местната икономика в селските райони, като и стимулиране на трансграничните перспективи.

Община Самоков е с най-голяма площ от общините включени в пределите на София област. Регионът, в който се намира, е с благоприятни географски характеристики, изключително богат на природни и културно-исторически забележителности, което е предпоставка и за създаването на различни туристически продукти. Общината разполага с добре развита пътна мрежа, достъпността до общинския център и до населените места е добре обезпечена с базови административни и комунални услуги.

Приоритетни области за интегрирано регионално развитие в периода 2021-2027, адаптирани към потребностите на община Самоков:

- *Засилване на конкурентните позиции*, чрез нови инвестиции, които допринасят за социално-икономически растеж и устойчивост, подкрепа за въвеждане и развитие на иновации в малки и средни предприятия (МСП) или за създаване на нови

²⁸ В региона има добре и равномерно развита мрежа от 16 малки градове от 4-то ниво: Своге, Самоков, Ихтиман, Костенец, Елин Пелин, Пирдоп, Етрополе, Костинброд, Ботевград, Сливница, Брезник, Радомир, Банско, Разлог, Сандански, Гоце Делчев, които са се наложили като традиционни центрове с традиции в обслужването и връзка със заобикалящите ги селски населени места. *Източник:* Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион (2021-2027), НЦТР, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, С., 2020, с.162

такива. *Насърчаване на местния бизнес за неговото дигитализиране* и свързаност с други потребители, пазари и бизнеси от региона, страната и чужбина.

✓ Възможните инструменти са общински проекти, финансирани с европейски средства, които да подобрят средата, партньорството, човешките ресурси и капацитета на малките и средни предприятия в района.

✓ Насърчаване на такива проекти и между различни МСП от областта и региона, включително до равнище създаване на иновативен клъстер. Особено полезно при положение, че действащата и планирани икономически зони за ЮЗР са отдалечени и общината остава без партньорска икономическа структура.

■ *Укрепване на социалната инфраструктура* (здравна, образователна, социална, спортна)

✓ Заздравяване на училищната мрежа и нейните възможности с цел задържане на децата в училище, иновативно преподаване и технологична обезпеченост, условия за нови умения в училище и за човешките ресурси в общината като цяло. За целта общината и бизнесът могат да обърнат внимание на проектни възможности, които са насочени към развитие на човешките ресурси, с цел финансиране на квалификационна езикова подготовка, дигитални умения, предприемачески и други подготовки, вкл. иновативни компетенции за работещите в различни сектори.

✓ Проекти за развитие и утвърждаване на нови форми на заетост в общината, включително развитие и насърчаване на социалното предприемачество.

✓ Внимание към равния достъп до качествени здравни услуги, включително чрез собствени специализирани превозни средства и мобилни екипи и партньорство с областта в тази посока.

✓ Обезпечаване на населението с достъп до първична медицинска помощ. Включително чрез привличане на млади общопрактикуващи лекари, включително чрез ремонтване и оборудване на кабинети.

✓ Добро покритие от социални услуги и като вид и достъпност в общността и резидентни. Партньорства със съседни общини в областта за използването и развитието на някои социални услуги.

✓ Развитие на масов спорт в партньорство с други общини от областта и чрез подобряване на училищната спортна инфраструктура, но и чрез нови съвместни спортни инициативи, които да имат устойчив и регулярен характер.

- *Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството* чрез подкрепа от общината, нейни собствени и партньорски инициативи и проекти, за развитие на микро и малки фирми.

- ✓ Проектно консултиране с цел достъп до средства на инициативни местни предприемачи. Подпомагане от общината и нейни партньори с трансгранични контакти и включване в съвместни инициативи и с общини и бизнеси от съседни държави.

- ✓ Подобряване на транспортната свързаност в подкрепа на бизнеса за движението на стоки и човешки ресурси и развитие на туризма.

- ✓ Подкрепа от общината и проектно финансиране за маркетингово популяризиране на местен предприемачески и туристически продукт. Дигитализиране на предлагането и маркетинговата му обезпеченост.

- ✓ Проекти в областта на устойчивото и технологично обезпечено земеделие също са сред потребностите и възможности на общината в сътрудничество със земеделски производители, фермери и други общини, заинтересовани от постигане на регионален продукт и работни места в сектора.

Прилагането на принципа за приемственост и потребността да се реагира на актуалния контекст, налагат надграждане и усъвършенстване, но не и радикални промени в целите и задачите на ПИРО Самоков в периода 2021-2027 год. В тази връзка е важно да се подчертае, че планът за интегрирано развитие на община Самоков за периода 2021-2027 г. съвместява и надгражда в рамките на един документ стратегическите елементи на *Общинския план за развитие (ОПР) на община Самоков* и *Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на община Самоков (ИПГВР)*, които действаха в периода 2014-2020 г.

Между визията, стратегическите цели и приоритети за развитие, които рамкират тези два стратегически документи, могат да се открият структурни, съдържателни и функционални сходства, ориентирани посоката на развитие на община Самоков.

Таблица 9: Сравнително представяне на стратегическата рамка за развитие на община Самоков за периода 2014-2020

Община Самоков	Общински план за развитие (2014-2020)	Интегриран план за градско развитие и възстановяване
Визия	Община Самоков с балансирано и устойчиво териториално развитие, формирана чрез ефективно	Град Самоков – зелен, благоустроен, със съхранени

	използване на съхраненото природно богатство и културно-историческо наследство, насочено към интелигентен и приобщаващ социално-икономически растеж, осигуряващ работни места, образование и условия за развитие на младите хора и превръща я в желана европейска туристическа дестинация.	традиции и предпочитан за инвестиции!
Стратегически цели	1. Конкурентна икономика, ефективно взаимодействие и управление за подобряване на жизнения стандарт на населението чрез постигане на устойчива заетост и диверсифициране на бизнес алтернативите. 2. Подобряване на социалната и институционална среда, адаптиране формите на социално въздействие към нуждите на местното население с акцент върху интеграцията на младежите и нуждаещите се групи. 3. Съхраняване на природните дадености и балансирано въздействие върху околната среда при запазване на нейните екологични характеристики и отчитайки влиянието на климатичните изменения.	1. Повишаване на параметрите на околната среда. 2. Повишаване на качеството на обществените пространства. 3. Повишаване на социалната интеграция. 4. Ефективно управление в полза на местната общност и бизнеса. 5. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.
Приоритети/Мерки	П1.1. Балансирано и стимулиращо въздействие върху икономическата среда. П1.2. Създаване на условия за развитие на иновативни конкуренти отрасли. П1.3. Повишаване значението на туризма в икономиката на общината. П2.1. Повишаване на качеството на образованието, спортната дейност и	М1.1. Подобряване на енергийната ефективност. М1.2. Управление на риска от природни бедствия и аварии, вкл. третиране на отпадъците. М1.3. подобряване на мобилността чрез алтернативни форми на транспорт. М2.1. Благоустрояване на градската среда.

	развитие на културния облик на общината. П2.2. Подобряване на здравеопазването и повишаване на ефективността на прилаганите социални политики. П2.3. Укрепване на административния капацитет и подобряване на ефективността и ефикасността на управленските процеси. П3.1. Ограничаване на рисковете от негативното човешко въздействие и влиянието на климатичните промени върху екологични характеристики на околната среда. П3.2. Подкрепа и популяризиране на дейностите, свързани със съхраняването и опазването на животинския и растителен свят в защитените територии и природни паркове.	М2.2. Създаване на достъпни и благоустроени спортни обекти. М3.1. Създаване на материална база за социални дейности. М3.2. Осигуряване на качествени социални и здравни услуги. М4.1. Осигуряване на достъп до ефикасни обществени услуги. М5.1. Подобряване на параметрите на местната икономика. М5.2. Създаване на условия за развитие на традиционни отрасли.
--	--	---

Източник: Общински план за развитие на община Самоков (2014-2020) и Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Самоков (2015-2020).

Сравнителният анализ показва, че стратегическата рамка за развитие на общината и в двата документа се фокусира върху ограничен брой цели и приоритети (мерки), съсредоточени основно върху стимулиране развитието на местната икономика с акцент към регионалния туризъм, създаване на условия за бизнес среда, подкрепяща малките и средни предприятия; подобряване на социалната и институционална среда, адаптиране формите на социално въздействие; повишаване качеството на публичните услуги и благоустрояване на публичната среда; прилагане на екологични стандарти, превенция на природни бедствия, адаптация към промените в климата и по-добра свързаност и достъпност на общинската територия.

В изпълнение на изискването за обвързване на пространственото и регионалното развитие на общинската територия, стратегическата рамка, представена в ПИРО Самоков (2021-2027), взема предвид насоките за пространствено и социално-икономическо развитие на общината на приетия от Общинския съвет през 2013 г. **Общ**

*устройствен план на град Самоков и крайградска територия*²⁹. Основната цел на стратегическия пространствен документ, като „управленски инструмент на местната власт в сферата на устройствената политика“, е да създаде условия и да предложи решения за оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и пространственото интегриране на общината в групата от съседни общини в границите на Софийска област.

Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие на общината изисква целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в изготвените от общината други стратегии, планове и програми за периода.

В изпълнение на тази методологическа насока, стратегическата рамка, представена в ПИРО Самоков (2021-2027), взема предвид насоките за пространствено и социално-икономическо развитие на общината, включени в Стратегията за управление на общинската собственост в община Самоков за периода 2020-2023 год., Актуализираната стратегия за воденото от общностите местно развитие на Местна инициативна група Самоков, Визия и предложения за развитие на община Самоков на Сдружение „Местна инициативна рибарска група Самоков“, краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива за 2020-2023 год. и др.

Стратегията на ПИРО Самоков (2021-2027) отчита резултатите от аналитично-оценъчна дейност, последователно извършена в процеса на подготовка на стратегическия документ, по-конкретно в следните аспекти:

- Обобщения и заключения от тематичния проблемно фокусиран анализ, в т.ч. и изготвената SWOT-матрица;

²⁹ Общ устройствен план на град Самоков и крайградска територия, приет с Решение № 1149 от 21.11.2013 г. на Общински съвет - Самоков

- Резултати от специализирано проучване на налична документация и организирани фокус-групи, проведени сред местните заинтересовани страни, с цел изготвяне на план за интегрирано развитие на община Самоков (2021-2027);

- Постигнат обществен консенсус за необходимостта от обособяване в общината на зони за въздействие за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;

- Определяне на възможности за комбинирано използване на финансови, материални, човешки и др. видове ресурси за осъществяването на програми и проекти, свързани с градската среда, както в определените зони за въздействие, така и на цялата територия на общината.

В стратегията за развитие са отразени предвижданията на разработената и приета *Стратегия за управление на общинската собственост в община Самоков за периода 2020-2023 год.* Съвременното управление на общинската собственост, чрез създаване условия за законосъобразност и прозрачност, се дефинира като ключов фактор за устойчиво развитие на община Самоков в полза на обществения интерес на местната общност. Общинската собственост е материална основа на местното самоуправление. Интегрираният процес на нейното управление е предпоставка за успешното реализиране на политиката на общината във всички сфери. Отчитането в ПИРО Самоков на предварително обявените стратегически намерения на местната власт по управлението и разпореждането с общинското имущество създава необходимата обвързаност и взаимодействие, повишавайки добавената стойност и на двата стратегически документа.

Разработването на стратегическата част на ПИРО Самоков (2021-2027) се осъществява при спазването на следните основни принципи:

- ✓ *Съгласуваност.* ПИРО Самоков (2021-2027) е част от пакета стратегически документи за пространствена и регионално развитие и неговите предвидения са синхронизирани във висока степен с формулираните приоритетни направления за въздействие в документите от по-високо йерархично ниво на стратегическото планиране;

- ✓ *Публичност.* Стратегията за развитие е изработена съвместно с представители на местната власт, общинската администрация и активните заинтересовани страни на територията на община Самоков. Тя е съобразена с изразените нужди в проведените дискусии, структурирани интервюта и анкетното проучване.

- ✓ *Концентрация.* Приоритетните направления на стратегията позволяват фокусиране върху ограничен брой взаимно допълващи се цели, приоритети и мерки.

- ✓ *Аргументираност.* Съдържанието и структурата на стратегията се базират на установените закономерности в развитието на общинската територия, обобщени от

проведените документални и емпирични проучвания и систематизираните резултати от проведеня анализ.

✓ *Обвързаност.* Приложен е съвременен интегриран подход на стратегическо регионално планиране, като отделните мерки и дейности са взаимно обвързани и съвместно подобряват избраните аспекти на местното развитие.

✓ *Оперативност.* Финалната част на стратегията включва комплекс от логически обосновани мерки и дейности, които дават възможност да се предприемат действия за реализацията на конкретни аргументирани проекти в периода на изпълнение на ПИРО Самоков (2021-2027).

2.2. ФОРМУЛИРАНЕ НА ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

ПИРО като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.

Визията за развитието на община Самоков дава характеристиките на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява кратко и ясно едно желано бъдещо състояние на местната икономика, физическата среда, човешкото развитие и обществените отношения.

Формулирането ѝ е резултат от анализ на визиите за развитие от предходни стратегически документи, допитване до местната общност, за да се гарантира, че настоящата визия отразява реалните потребности на хората за позитивно развитие на ключови икономически сектори, публични услуги, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда. Отчетен е и стремежът за приемственост с действащата визия за предходния планов период и запазване на нейните ключови думи.

Визия за развитие на община Самоков (2021-2027)

Община Самоков – местна общност с хилядолетни традиции и култура, благоприятна среда за живот и бизнес, устойчив туризъм и чиста природа.

Визията определя желаната посока на възстановяване и развитие на общината, като при избора ѝ е следван принципът на устойчивост, който акцентира върху

дългосрочни резултати, дълготраен ефект и балансирано териториално развитие. Отчетени са основополагащите европейски, национални, регионални, областни и общински стратегически документи, както и ключовите послания, които са заложиени във всяка отделна визия в тези документи.

Визията очертава рамката за конструиране на стратегическите цели и приоритети на ПИРО Самоков и по този начин аргументира избора на зони за въздействие, в които бъдещите интервенции биха донесли най-висока ефективност и ефикасност на вложените ресурси и устойчиви ползи за обществото. Предложената визия предполага добро управление и широко участие на гражданите в процеса на вземането на решенията и тяхното изпълнение по такъв начин, че да се осигури жизнеспособно развитие на община Самоков, като се подкрепят нейните конкурентни предимства и неоползотворен потенциал за развитие.

2.3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Целите и приоритетите на ПИРО се определят в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите йерархични териториални нива, като се обвързват с постигането на желаните резултати за територията на общината. Целите на плана отразяват местния потенциал за развитие и се фокусират върху решаването на конкретните местни проблеми.

Стратегическите цели имат ясен фокус към реализиране на визията и удовлетворяване на конкретните специфични нужди на община Самоков. Те са съобразени със задачата на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява реалните потребности на местната общност, поставяйки ги в рамките на стратегическите планови документи на регионално, национално и европейско ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Постигане на балансирано икономическо развитие, основано на конкурентните предимства на региона, в контекста на дигиталната трансформация на икономиката и управлението.

Първата цел е насочена към поддържане на традиционни за община Самоков икономически дейности, но и насърчаване развитието на нови, които да надграждат и развиват в позитивна посока местната икономика. Планира се насърчаване на дигиталната трансформация на малките и средни предприятия (МСП), подкрепа за

подобряване достъпа на МСП до информационни технологии, изчислителен капацитет и облачни платформи. Преодоляването на недостига на инвестиции в областта на цифровите технологии ще се подкрепи чрез специални програми и целева финансова подкрепа на ЕС.

Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за реализирането на интегрирани териториални инвестиции между местната власт и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е осигуряването на баланс между икономическите цели на развитието и запазване на качествените характеристики на природната среда.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Повишаване качеството на живот, подобряване на жизнената среда и изграждане на модерна инфраструктура, в съответствие със съвременните екологични стандарти.

Стратегическата цел изразява желаното състояние от заинтересованите страни и местната общност за подобряване на физическата среда и техническата инфраструктура на населените места в общината, чието рехабилитиране и обновяване би довело до подобри условия за живот в общината. Това е пряко обвързано и с осигуряването на транспортна свързаност и достъпност, повишаване на енергийната ефективност и др. Важен акцент са опазването и управлението на водните ресурси, третирането на отпадъците и доизграждането на екологичната инфраструктура.

Целта поставя фокус и върху осигуряването на благоприятни условия за осъществяване на разнообразни човешки дейности, свързани с предоставяне на качествени публични услуги в сферата на образованието, здравеопазването, социалните дейности, култура и масов спорт.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Създаване на възможности за оползотворяване на туристическия потенциал на община Самоков и интегрирането му със съседните общини.

Туризмът все повече се налага като икономическа дейност, която има значителен дял в икономиката на общините, създавайки заетост и мобилизирайки местни и чужди инвестиции. Различни видове алтернативен туризъм, като културно-познавателен, историко-археологически, рекреационен и др. могат да се утвърдят като дейности, създаващи брутна добавена стойност за общинската икономика, и използване на местния

потенциал за развитие на туризъм: местоположение близо до Рила планина и популярни планински курорти Боровец, Говедарци, Белчин бани, Сапарева баня, язовир Искър, благоприятни климатични условия, природни ресурси и забележителности, многовековно културно-историческо материално и нематериално наследство.

2.4. ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ

Стратегическите цели се декомпозират чрез разработването на 5 (пет) интегрирани приоритетни направления, които представят тематичните области на въздействие, в които се предлага да се концентрират ресурсите и реализирането на интервенциите през следващия планов период.

Съобразно философията на стратегическата рамка, приоритетите не са директно обвързани и подчинени само на една стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една цел. Те са организирани като пакет от формулирани мерки, разкриващи какво конкретно може и е подходящо да се реализира в следващите 7-10 години на територията на община Самоков. Мерките са отворени, подлежат на допълнително обогатяване с конкретни проекти през целия програмен период (2021-2027). В този контекст, въздействието на мерките не се ограничава с дефинираните проекти и проектни идеи, включени първоначално в Програмата за реализация на ПИРО.

В тази част е разгледана възможността за прилагане на стратегия, която да осигури съхранението и развитието на общината като център за осъществяване на активна икономическа политика, прилагане на иновации и активен процес на дигитализация. Актуализираната Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. потвърждава мястото на град Самоков сред градовете от 4-то ниво (малки градове с микрорегионално значение за територията). Необходимостта от укрепването и разширяването на икономическите, социалните и административните функции на Самоков, с оглед засилване капацитета за усвояване и разпространение на процесите на развитие и в по-малките градове, е подчертано в стратегическите документи за пространствено и регионално развитие.

ПРИОРИТЕТ 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.

Приоритетното направление се съсредоточава върху усилията на местната власт и заинтересованите страни за повишаване на привлекателността на община Самоков като място за инвестиции и развитие на бизнес. Ще се подкрепят инструменти и механизми за икономическо развитие, които насърчават традиционни стопански отрасли, както и производства и дейности с потенциал за развитие в перспектива.

Мярка 1.1 Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство

- усъвършенстване на местната нормативна уредба;
- оптимизиране на местни данъци и такси, облекчаване на процедурите за издаване на разрешителни, патенти и лицензи;
- разработване на Стратегия за развитие на сектор „Рибарство“ в община Самоков³⁰;
- изграждане на специализирана инфраструктура за търговия, преработка и дистрибуция на риба и рибни продукти³¹;
- проектиране и изграждане на логистичен център на територията на общината;
- създаване на икономическа зона за индустриални производства (по Закона за устройство на територията);

Мярка 1.2. Подкрепа за технологично обновяване на микро и малките предприятия на територията на общината

- дигитализация на МСП;
- въвеждане на иновативни производствени технологии за възобновяеми ресурси, в контекста на кръговата икономика.

Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.

- прилагане на социални иновации, свързани с наемане на представители на маргинализираните групи, чрез обществени поръчки;

³⁰ Предложение на МИРГ

³¹ Предложение на МИРГ

- насърчаване самонаемането и разкриването на самостоятелен бизнес от трайно безработни лица, с фокус върху младежи, жени и лица над 55 години;
- предоставяне на обучения, свързани с развитието на предприемачески, управленски и бизнес знания и умения при разработване на бизнес идеи и планове за управлението на самостоятелна стопанска дейност;
- устойчива интеграция, чрез подкрепа на предприемачеството;
- обучения за професионална квалификация и преквалификация на трайно безработни лица и лица с ниско образование с фокус върху младежите, жените и лицата над 55 години).

Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство

- подкрепа за въвеждане на иновативни технологии и оборудване в земеделието и животновъдството;
- създаване на условия за развитие на биологични производства;
- насърчаване предприемачеството на млади фермери;
- подкрепа за изграждане на борса за селскостопански продукти;
- създаване на възможности за коопериране на земеделски производители.

Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство

- изготвяне на програма за интегрирано управление на горите;
- подкрепа за възстановяване и развитие на горското стопанство;
- изграждане и поддържане на горски пътища;
- извършване на дейности по залесяване;
- изграждане и поддържане на противопожарни зони, просеки и съоръжения.

ПРИОРИТЕТ 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.

Общинската инфраструктура е ключов стимулиращ фактор за инвестиционна атрактивност, за развитието на бизнеса и социално-икономическото приобщаване, свързаност и достъпност на територията. Обновяването и доизграждането на местната инфраструктура е и източник за създаване на нови работни места. В това приоритетно

направление се включва реконструкция и модернизиране на транспортна, производствено-логистична, водоснабдителна и канализационна инфраструктура.

Мярка 2.1. Реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура

- изготвяне на Стратегия за развитие на ВиК инфраструктура;
- изграждане на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината;
- ремонт на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината;

Мярка 2.2 Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.

- увеличаване на енергийните мощности на електропреносната мрежа за нуждите на община Самоков;
- проектиране и изграждане на нови енергийни мощности (микро ВЕЦ) на р.Искър;
- проектиране и изграждане на фотоволтаични паркове от нов тип (1 мегават/ч);
- поетапно изграждане и въвеждане на технологични решения за ВЕИ на територията на общината;
- въвеждане на мерки за енергийна ефективност в административни сгради на територията на община Самоков;
- въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни и еднофамилни жилищни сгради на територията на община Самоков.

Мярка 2.3. Реконструкция и подобряване на уличната мрежа в населените места на общината

- ремонт на улици в населените места на общината;
- изграждане на тротоари, пътна маркировка и сигнализация.

Мярка 2.4. Модернизация и рехабилитация на здравна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.

- рехабилитация на доболничната помощ в общинския център;

- рехабилитация на здравни обекти в селата на общината;
- модернизация на материалната база и медицинско оборудване на общинската болница.

Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.

- реконструкция на покриви на училищни сгради;
- прилагане на мерки за енергийна ефективност в 4 училища;
- ремонт на физкултурни салони в училища и детски градини;
- изграждане и модернизиране на спортни игрища и открити площи в училищните дворове;
- изграждане на басейн и прилежаща инфраструктура в ЦДГ „Детелина“;
- проектиране и изграждане на образователна инфраструктура (университетски кампус).

Мярка 2.6. Модернизация и рехабилитация на социална инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.

- цялостен ремонт, саниране и модернизиране на общежитие на СУ „Никола Велчев“;
- изграждане/реконструкция на сграда за разкриване на наблюдавано жилище;
- ремонт и модернизация на спортна зала „Самоков“.

Мярка 2.7. Модернизация и рехабилитация на културна инфраструктура вкл. и мерки за енергийна ефективност.

- реновиране на сградния фонд на културни институции (читалища, младежки дом, библиотека, исторически музей) и на техника за провеждане на събития;

Мярка 2.8. Дейности за превенция и управление на риска от природни бедствия и адаптация към измененията в климата.

- изграждане на подпорни стени и прагове за реките на територията на общината – река Искър, Палакария, Бели Искър, Черни Искър, Леви Искър;

- дейности по опазване на водните обекти и почистване от замърсявания, чрез инициране на периодични кампании.

Мярка 2.9. Модернизиране на екологична инфраструктура и опазване на околната среда.

- участие на община Самоков в създаването на междуобщинска система за мониторинг на количеството и качеството на водата във водосборния басейн на река Искър³²;

Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.

- изграждане и модернизиране на зелени площи, места за отдих и спорт на открито (street fitness) в населените места на общината;
- благоустрояване на пред- и задблокови пространства („кални точки“ – изграждане на паркинги);
- благоустрояване на междублокови пространства в градския център;
- изграждане на детски и спортни площадки, ски съоръжения и др.;
- благоустрояване на нереновирани площи и прилежащи територии в малките населени места на общината;
- създаване на дигитални точки с wi-fi достъп в централните публични зони на населените места в общината (напр. соларни пейки „Бизнес яйце“, „соларни дървета“, „изнесени информационни офиси“ и др.).

Мярка 2.11. Подобряване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.

- реконструкция и модернизиране на градския стадион;
- реконструкция и модернизиране на лекоатлетическа зала;
- реконструкция и модернизиране на спортен комплекс, включващ спортна зала и хотел;
- ремонт и изграждане на сграда на територията на мотополигон „Ридо“;
- проектиране и изграждане на сертифицирана писта за моторни спортове на територията на общината.

³² Предложение от Столична община

ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.

Този приоритет е насочен към хората и системата за предлагане на публични услуги. Фокусът е върху използването на наличния потенциал за подобряване качеството на живот и създаването на подходящи условия за развитие и реализация на човешките ресурси в община Самоков. Основна част от средствата за това включват подобряване качеството на предлагане на публичните услуги в образованието, здравеопазването, социалните дейности, културата и спорта.

Мярка 3.1. Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.

- подкрепа за осигуряване на модерна и ефективна доболнична помощ в община Самоков;
- осигуреност с медикаменти до всички населени места в общината чрез здравно-социални и социални услуги;
- възстановяване на стоматологични кабинети в учебните заведения³³;
- организиране на кампании за превенция и профилактика на социално значими заболявания.

Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.

- проекти за квалификация и придобиване на допълнителни професионални умения и компетенции;
- осъществяване на партньорства за привличане на учители и разработване на програма за подкрепа на млади учители;
- разширяване на дуалната програма за обучение в партньорство с бизнеса³⁴;
- превенция на ранно отпадане от училище и включване на всички деца в образователния процес.

³³ Предложение от Местна инициативна група (МИГ) Самоков

³⁴ Предложение от представителите на бизнеса

Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.

- реализация на проект/и за дигитализация на детски градини и училища;
- въвеждане на иновативни методи на обучение, разработване на учебни програми, обвързани с изискванията на бизнеса и пазара на труда;
- разработване на социално-образователни услуги за извънкласна ангажираност на учениците и младежите;
- осигуряване на условия и ресурси за учебен процес в онлайн режим.

Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.

- разкриване на нови социални услуги в общността, с цел осигуряване на подкрепа за хора с увреждания в резидентна грижа;
- разкриване на нови резидентни услуги за хора с тежки увреждания;
- разкриване на наблюдавано жилище;
- обезпечаване с нови транспортни средства на услугите, предоставяни в домашна среда;
- осигуряване на обучения, супервизии и разширяване на национални партньорства;
- създаване на интегрирана регионална екосистема от социални предприятия, развита в сътрудничество с близките общини и организации³⁵.

Мярка 3.5. Модернизация и разширяване на културно-образователни услуги.

- въвеждане на иновативни услуги в читалищата и библиотеките в общината чрез използването на ИКТ и партньорски организации;
- организиране и провеждане на традиционен фестивал на рибата, с включване в културния календар на общината;
- промотиране на традиционни за община Самоков фестивали и конкурси за включване в национален културно-туристически календар.

³⁵ Предложение от Столична община.

ПРИОРИТЕТ 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.

Приоритетът е насочен към устойчиво развитие и промотиране на туристически услуги с висока добавена стойност, за които са налични подходящи условия и ресурси на територията на община Самоков. Ще бъдат създадени условия за диверсификация на местната икономика чрез развитие на традиционни и алтернативни форми на туризъм, като културно-познавателен, историко-археологически и др.

През 2020 г. световната икономика е подложена на изпитание от развитата се пандемия Covid-19, като туристическия сектор е един от най-силно засегнатите. Прогнозите за следващите години остават несигурни. Характерът на туристическото предлагане в община Самоков предполага възможности за развитие на туристически продукти, които в голяма степен да бъдат предпочитани заради по-високата си сигурност и възможност за осъществяване на самостоятелни нощувки и занимания. Това предполага акцент върху настаняване в малки семейни хотели и къщи за гости, предлагане на услуги и занимания във семейни формати, вкл. и предлагани от местните занаятчийски работилници и комплекси, но също и дигитализиране на наличните музейни ресурси и осъществяване на онлайн турове и обучения.

Мярка 4.1. Прилагане на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности.

- създаване на достъпна среда и дигитални ресурси за посещение и използване на културните обекти;
- дигитализиране на маршрути за посещения на културно-исторически обекти;
- развитие на възможности за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт.

Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.

- създаване на достъпна дигитална и прилежаща инфраструктура за посещение и използване на туристическите обекти;

- изграждане на велоалеи;
- изграждане на туристически екопътеки и създаване на свързаност между тях;
- дигитализиране на маршрути за посещения на туристически обекти.

Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.³⁶

- изграждане на площадки и места за спортен риболов;
- обособяване на традиционни зони/места за любителски риболов;
- насърчаване на инвестиции в довеждаща инфраструктурна до зони/места за любителски риболов;
- изграждане на нова и/или рехабилитация и модернизация на съществуващата прилежаща крайзовирна инфраструктура;
- подкрепа за развитието на водните спортове.

ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.

България се явява гранична територия за Европейския съюз и за нея са характерни всички особености на граничните територии – обезлюдяване и по-слабо социално-икономическо развитие. Независимо от лидерската си позиция и локацията на столицата София, Югозападен регион също среща значителни трудности в своето социално-икономическо развитие, което спомага негативните ефекти от границата да се усещат много по-силно. В този контекст, за община Самоков е от особена важност да предприеме конкретни действия за активизиране на териториално сътрудничество и добросъседство, което при краен успешен резултат да доведе до създаването на партньорски мрежи със съседни общини и региони за обмен на знания, опит и добри практики по общи теми и въпроси на местното развитие.

³⁶ Предложение на Местна инициативна рибарска група (МИРГ) Самоков

Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса.

- разширяване и модернизиране на услугите, предоставени от администрацията;
- разработване на стратегия за развитие на дигитални услуги за гражданите и бизнеса;
- дигитализация на архива на общината;
- провеждане на информационни кампании сред гражданите за ползата от инвестиции в интелигентни услуги.

Мярка 5.2. Повишаване на компетенциите и професионализма на общинската администрация.

- обучения на служителите от общинската администрация за предоставяне на електронни услуги;
- обучения за интелигентна специализация, услуги и продукти;
- създаване на партньорства с организации и институции, специализирани в развитието на интелигентни общини.

Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики.

- подкрепа на дейността на местната инициативна група;
- насърчаване на дейността на местната инициативна рибарска група;
- изграждане на местен информационен бизнес център;
- създаване на функционална интегрирана услуга, чрез използване на дигиталната инфраструктура на Агенция „Пътна инфраструктура“, с цел събиране на локална информация за икономическо и социално развитие.

Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление.

- изграждане на система за обмен на информация между органите на местно самоуправление със съседните общини;

- разработване на система за проследяване реализацията на зрелостниците от общината;
- създаване на партньорства с неправителствени организации в областта на социалните дейности и образованието;
- участие на община Самоков в инициатива за координирано брендиране, пазарно позициониране и предоставяне на общи услуги с добавена стойност между Столичната и близките общини³⁷.

Мярка 5.5. Рехабилитация, модернизация и подобряване на транспортната свързаност със съседни общини.

- рехабилитация и модернизация на общински пътища, свързващи общината със съседните общини.

³⁷ Предложение на Столична община

ЧАСТ III. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

3.1. ПРИНЦИПИ

Принципи, които застъпва и следва комуникационната стратегия са прозрачност, публичност, партньорство, информираност, взаимодействие, които ще се прилагат в процеса на подготовка, изпълнение, контрол и отчитане на резултатите от Плана. Целта е да се постигне максимална публичност на мерките в областта на регионалното и местно развитие, съгласно изискванията на Закона за регионално развитие. Основни задачи на комуникационната стратегия са да служи на три етапа – подготвителен, изпълнителен и отчетен за Плана за интегрирано развитие на общината.

Комуникационната стратегия съблюдава принципите за добро управление на местно ниво, адаптирани към мащаба, нуждите и възможностите на общината.

Нормативна рамка

Комуникационната стратегия (наричана надолу Стратегията) на община Самоков относно изготвянето и изпълнението на настоящия план се ръководи от принципите за прозрачност и партньорство с всички заинтересовани страни – община, бизнес, граждански сектор, местна общност и неправителствени организации. Стратегията служи за повишаване информираността на заинтересованите страни и тяхното привличане в дейностите по Плана за интегрирано градско развитие на община Самоков /ПИРО/ (наричан по-долу Плана). Стратегията определя рамката на комуникацията за програмния период 2021-2027 год.

- Комуникационната стратегия е компонент от Плана за интегрирано градско развитие на община Самоков, съгласно методологията за изготвянето му. Отговорност за изпълнението на комуникационната стратегия носи кмета и администрацията на общината.

- Отговорно и ангажирано участие се очаква и от заинтересованите страни на местно (общинско и градско) равнище – бизнес, неправителствени организации, граждански сдружения.

- Комуникационната стратегия служи за осигуряване на информация и възможност за включване на заинтересовани страни в процеса на подготовка на настоящия план;
- Осигуряване на публичност и прозрачност за обществеността и заинтересованите страни относно процеса и етапите на изготвяне на плана;
- Осигуряване на условия за участие в процеса на изготвяне на плана за всички заинтересовани страни на местно равнище.

За подготовката и изпълнението на Плана за интегрирано градско развитие ръководството на община Самоков се ангажира да идентифицира и привлече заинтересованите страни и да мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО.

Цели на комуникационната стратегия

Цел 1: Популяризиране на отделните приоритети от План за развитие интегрирано развитие на община Самоков и влиянието им върху качеството на живот;

Цел 2: Осигуряване на максимална публичност на процеса на управление и изпълнение на Плана, неговите резултати и добри практики;

Цел 3: Насърчаване на активното участие на всички заинтересовани страни в процеса на изпълнение на Плана, различните мерки по него и участие по европейските програми, планирани, като част от неговото финансиране.

Целеви групи и заинтересовани страни

Целевите групи включват основните заинтересовани страни с тяхната различна роля и функция в процеса на подготовка, осъществяване, отчитане и комуникиране на Плана.

Мерките и дейностите по комуникация и информация по Плана следва да се планират, изпълняват и оценяват като ефект на ниво всяка една от следните основни целеви групи и съответстващите им под-групи.

Заинтересовани страни, вкл. партньори на община Самоков от НПО-сектора и бизнеса, както и администрацията.

✓ *От бизнеса се включват* структури със стопанска дейност и други; микро, малки и средни предприятия; големи предприятия/компани; други стопански субекти: кооперации, самонаети;

✓ *От НПО-сектора се включват* професионални организации и сдружения – браншови, работодателски, синдикални, бизнес асоциации; други асоциации/организации, центрове, асоциации и клубове с нестопанска цел, образователни, обучителни и културни центрове и институции, граждански сдружения, доставчици на социални и здравни услуги, финансови институции и др.;

✓ *От администрацията се включват:* администрация, ангажирана с управлението и изпълнението на Плана; други администрации/институции, вкл. разпоредители с бюджетни средства – училища и др.

✓ *Други заинтересовани страни:* медиатори/разпространители на информация

✓ *Широка общественост* – гражданите в населените места от общината. Включва се комуникация със специфичните демографско-икономически групи (икономически неактивни лица, заети, безработни, учащи; социално-уязвими групи (хора в неравностойно положение, хора с увреждания); други специфични под-групи и общности (културни и етнически общности и др.).

3.2 ЕТАПИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Във всички етапи на разработване и прилагане са поканени и е потърсено участие с цел разпределяне на отговорностите между всички групи партньори: териториални административни структури, НПО, граждански сдружения, широка общественост, като в зависимост от етапа, нивото на съучастие е бѐде в различна степен. При взаимодействие между целевите групи са приложени и се прилагат всички приети форми на взаимодействие: информирание, консултиране и съгласуваност, ангажираност и активно участие.

- Подготвителен етап от изготвянето на Плана

При съвместната работа беше търсен широк обществен дебат с участието на всички заинтересовани страни, с публични покани и обявление от общината.

В хода на изпълнението на събиране и консултиране на информацията за Плана бяха проведени публични обсъждания и експертни консултации, съответно на 08.09.2021 и на 09.11.2021 г.

Бяха обсъдени различните секторни потребности от гледна точка и в интерес на заинтересованите страни и целевите групи. Допълнително проведените консултации под

формата на дълбочинни интервюта и фокус групи послужиха за верифициране на аналитични резултати и статистическа информация с цел прецизиране изводите в анализа на плана и прецизно извеждане на приоритети, мерки и цели. Готовият проект на план се обсъжда на експертно равнище с общинска администрация и заинтересовани страни с цел отстраняване на неточности и надграждане на информация и планирани дейности.

Дейностите от този етап, включващи одобрението на финалния вариант на проекта, се осъществяват чрез следните стъпки:

1. Публични обявления през официалната страница на общината за началото на работата по Плана с покана към заинтересованите страни.
2. Организиране на публично обсъждане на проекта на документа, с покана за участие до заинтересовани страни, а събитието е с отворен достъп за граждани.
3. Обществено обсъждане на проекта на Плана с всички заинтересовани страни чрез публично публикуване на проекта на документа и възможност за изпращане на мнения и становища от заинтересовани страни и граждани.

- Етап изпълнение на Плана

Обсъденият и консултиран с участие на заинтересованите страни и гражданите от община Самоков План за интегрирано развитие на общината се привежда в изпълнение:

- като осигури прозрачност и информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло;
- като се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО;
- като заинтересованите страни от НПО сектора, бизнеса, както и гражданите биват включени и при реализацията на целите и приоритетите, заложиени в плана.

Водещ принцип в този етап е регулярното информироване на обществеността за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са били изразходвани финансовите ресурси, с които е било обезпечено изпълнението на програмата за реализация на Плана.

Това се ще осъществява чрез комуникационни дейности за изпълнение на ПИРО и програмата към него, включващи:

- Регулярна информация през официални комуникационни канали на общината;

- Регулярни срещи със заинтересованите страни по организация и изпълнение на отделни мерки от плана;
- Организиране на тематични или постоянни работни групи и съвети в общината с участие на всички заинтересованите страни и граждани, с авторитет, опит и разпознаваемост в определен сектор, който е предмет на действия по Плана.
- Водене на документация и архив от протоколите на заседанията на тематични и постоянни работни групи и съвети със заинтересованите страни в общината, включващ позициите и становищата на участниците.
- Разработване на правила за взаимодействие, даващи възможност за регулярност, ангажираност и включване на максимално много заинтересовани страни и изграждане на култура на участие, чрез покани за заседания и изпращане на становища.

Целта на процеса е изпълняване принципите на добро управление, постигане на прозрачно и включващо управление и изпълнение на ПИРО 2021-2027 и пълноценно участие на заинтересованите страни в годишните отчети и актуализации на Плана с информираност и възможност за навременни предложения.

- Етап отчетен на Плана

Основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. В процеса на изпълнение на ПИРО те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност. До тях ще имат достъп всички на страниците на общинската администрация.

➤ В процеса на изпълнение е важно поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това ще даде реални шансове за постигане на стратегическите цели по максимално ефективен и ефикасен начин.

➤ Изградената система за взаимодействие по подготовката на Плана и неговото изпълнение, на основата на ефективни партньорства и широка информираност и публичност, има ключова роля за взаимодействието между заинтересованите страни в периода на отчитането му.

➤ В етапите на наблюдение и оценка на ПИРО акцент в работата на всички заинтересовани страни ще бъде и съблюдаването на екологичните цели и приоритети в местното и регионално развитие, както и факторите за устойчиво развитие на територията на община Самоков.

3.3 СРЕДСТВА И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

За повишаване нивото на информираност и подпомагане процеса на партньорското участие могат да бъдат използвани следните инструменти:

- ✓ Интерактивна електронна страница;
- ✓ Съвещаване чрез електронни пощи;
- ✓ Напечатани брошури, обобщаващи целта и приоритетите на ПИРО, източници на информация и полезни контакти при прилагането на Плана;
- ✓ Провеждане на конференции, за да се представи процесът на изпълнение на ПИРО на партньорите и други.
- ✓ Провеждане на целенасочени комуникационни кампании (информационни събития, обсъждания, заседания на работни групи) по различни приоритети от Плана и етапите на тяхното реализиране;
- ✓ Дейности по мониторинг на напредъка и оценка на изпълнението на задачите на плана по години, придружени с публични обсъждания, възможност и осигурено време за становища от заинтересовани страни, публично оповестяване на резултати и годишни отчети за изпълнение на интернет страницата на общината.
- ✓ Мониторинг и анализ на обратната информация от заинтересованите страни;
- ✓ Обезпечаване с необходимите човешки ресурси, които да са отговорни за изпълнението на дейностите по комуникационната стратегия.

За изпълнението на комуникационната стратегия общината следва да съхранява цялата информация от проведените медийни прояви и публични мероприятия, включително публикации, записи от интервюта и съобщения в медиите, покани, списъци с участниците и снимки от всяко събитие.

Изводи:

На база направеният анализ за работата на общината със заинтересовани страни (бизнес, НПО сектор, граждани), който да служи за оценка на капацитета на общината в публичната комуникация и партньорства, може да се обобщи и заключи следното:

- Община Самоков има добра практика в използване на консултативни и обществени съвети. В областта на социалните услуги, образованието и развитието на туризма има такива действащи консултативни структури. Като особена добра практика

може да се изведе приетата съвместно с Консултативния съвет по туризъм Програма за развитие на туризма в общината.

- Все по-често се използват възможностите на открития диалог под формата на открити срещи и обсъждания за коментар и събиране на мнения по актуални теми. Общината разширява формите на взаимодействие с гражданите вкл. чрез увеличаване на електронните инструменти за комуникация и публичност.

- За гражданите се издават информационно брошури, отчитащи дейността на общината по ресори и информиращи обществеността за направените инвестиции и реализирани дейности.

- Информационни брошури се издават и за други сфери от живота на общината – календар за култура и спорт.

- Общината изпълнява ангажиментите по Закона за регионално развитие за активно участие в консултативния процес в рамките на Регионалните и Областни съвети за развитие, чиято дейност пряко кореспондира с развитието и изпълнението на ПИРО 2021 – 2017 и предходни сродни документи.

- Общината участва и в заседанията на Обществения консултативен съвет към Национален парк „Рила“ разглежда проблемите на територията на парка, прилежащите общини и населени места, плана за развитие на националния парк и проектите в тази област и др.

- Общината регулярно инициира различни инициативи за по-добра връзка с гражданите. Сред тях са кутия за предложения от граждани, както и специална кампания „Ти предложи, кмета ще направи“. Предложенията от кампанията се разглеждат от комисия, като имат опция за обсъждане и от общинския съвет.

- Общината се ангажира с извършване на регулярен анализ на представените от различни канали предложения от гражданите.

- Общината поддържа профил в социалните мрежи, с който регулярно информира гражданите за дейността си. Като особено добра практика е излъчването на заседания на общинския съвет на живо онлайн през профил на общината в социалната мрежа Фейсбук, както и предоставеният на вниманието на гражданите запис от проведени заседания.

Тези практики на взаимодействие дават основание да се заключи, че общината има капацитет и добър опит във взаимодействието със заинтересованите страни и ще провежда успешно комуникационната стратегия по изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Самоков 2021–2027 год.

ЧАСТ IV. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ - ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

В съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на общини (ПИРО) за периода 2021-2027г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, в ПИРО следва да бъдат определени приоритетни зони за въздействие. Под дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход“ (зона за въздействие) е „пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове.“

Подходът, приложен за обособяването на зоните за въздействие на територията на община Самоков, се основава на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие по отношение на ресурсно осигуряване и необходима експертиза, обобщени като резултат от фокус групите и структурираните интервюта, проведени с представители на заинтересованите страни. В рамките на тези приоритетни зони за въздействие се съсредоточава основно изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Съгласно Актуализираната през 2019 г. Национална концепция за пространствено развитие на България (2013-2025) и според адаптираната, използвана в регионалния анализ на България, европейска методика за определяне на градско-селска типология³⁸, развита съвместно от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, и Европейската комисия, община Самоков се категоризира като „средно урбанизирана (междинна) периферна община с изявен град център“³⁹ и като такава попада в категорията на общините от четвърто йерархично ниво.

³⁸ Тази методика използва положени върху територията мрежови клетки от по 1 km², които се обединяват според гъстотата на населението в тях. При повече от 300 жит./km² клетките са със средно урбанизиран характер. При общо население на такива съседни средно урбанизирани клетки повече от 5 хил. жители типът на заселване е аналогичен на град (town) или клъстер със средна гъстота. *Източник:* Седми доклад на Европейската комисия за икономическото, социалното и териториалното сближаване, 2017 г. *Цитирано по:* Социално-икономически анализ на районите в Република България Втори етап. Част Първа, Национален център за териториално развитие ЕАД, С., 2019, с.24-25.

³⁹ Средно урбанизирана община (междинна) - на среден град (town)- над 50% от населението живее в населени места от 5 до 50 хил. жит. или общината е с център град от 5 до 50 хил. жители.

Общинският център град Самоков принадлежи към категорията „малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини“. Тези градове имат изключително важна роля за периферните селски и планински райони, предлагат работни места и основни публични услуги на повече от една община. Критерии за избор на тези градове са: подходящо местоположение в територията на областите, демографска големина, налични функции с над-общинско значение в икономиката, социалната сфера, образованието, здравеопазването и културата. Повечето от тях в миналото са били околийски центрове и в тях са запазени някои деконцентрирани служби като районен съд и прокуратура, болница, спешна медицинска помощ, общо образователно училище с пълен курс на обучение, някои специализирани и професионални училища.

Стабилизирането на мрежата от малки градове от 4-то йерархично ниво изисква специална национална политика, тъй като от състоянието на тези градове ще зависи насоката на развитие на периферните селски и планински райони. Значението на малките градове в селски райони е обект на особено внимание и в общоевропейските документи за балансирано териториално развитие. С оглед на бъдещото развитие, сред тях по-добри шансове на този етап имат курортните градове и общини, към които безспорно принадлежи и община Самоков.

Предложените зони за въздействие на територията на община Самоков са съобразени с приоритетните направления за функционално-пространственото развитие на общинската територия, касаещи урбанизираните територии и крайградската мрежа от населени места, по-конкретно: създаване на по-добри условия за обитаване, бизнес, развитие на подходящи форми на туризъм, възстановяване и съхранение на културно-историческото наследство, доизграждане и рехабилитация на транспортна и техническа инфраструктура, решаване на екологични въпроси.

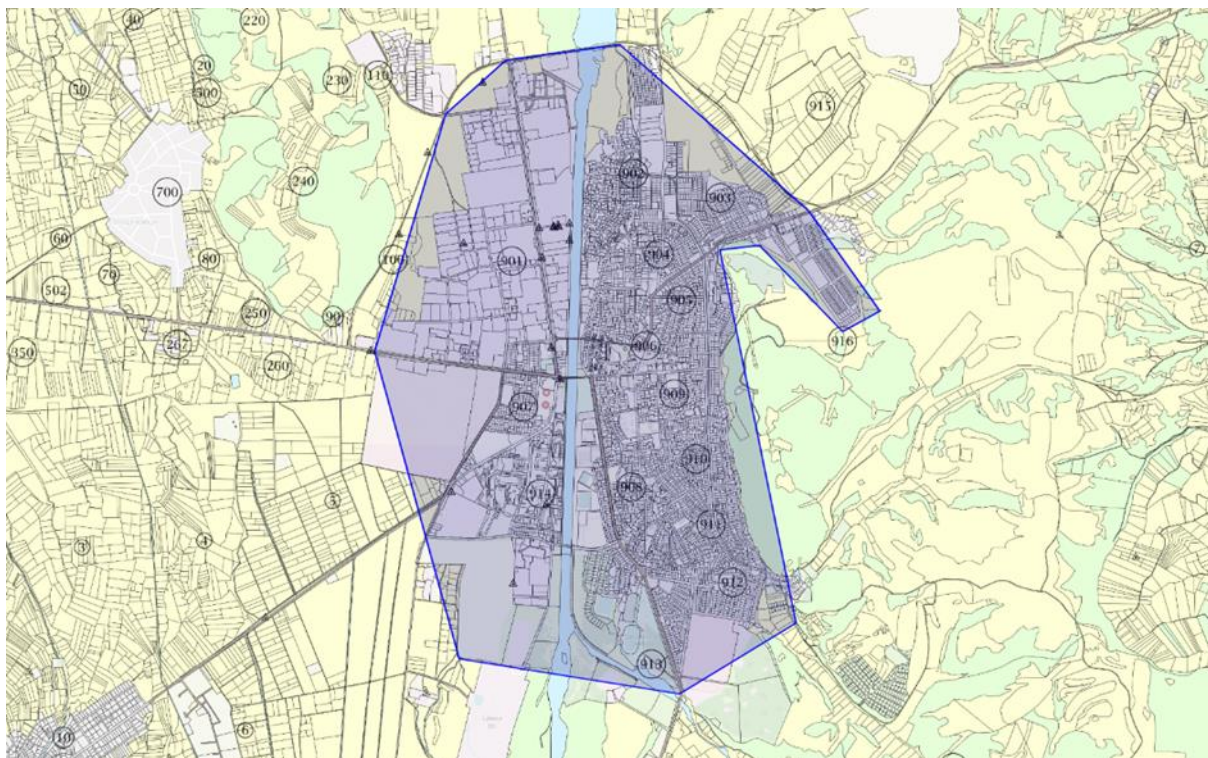
В допълнение, при определянето на приоритетни зони за въздействие са взети предвид и фактори, като: брой население, което ще се облагодетелства от реализираните инвестиции, установените дефицити от извършения проблемен анализ на социално-икономическото развитие на общината, резултатите от обобщения SWOT-анализ, разработените проекти и проектни идеи за развитие на конкретните територии, проектната готовност на вече планирани, но нереализирани до момента интервенции, и

не на последно място, заявената готовност за осъществяване на публично-частно партньорство между централна, местна власт и представители на НПО и бизнес.

Като се отчитат всички изброени по-горе фактори и предпоставки, се предлага обособяване на 4 (четири) зони за прилагане на интегриран подход за въздействие на територията на община Самоков, както следва:

ПЪРВА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ГРАДСКА ЗОНА

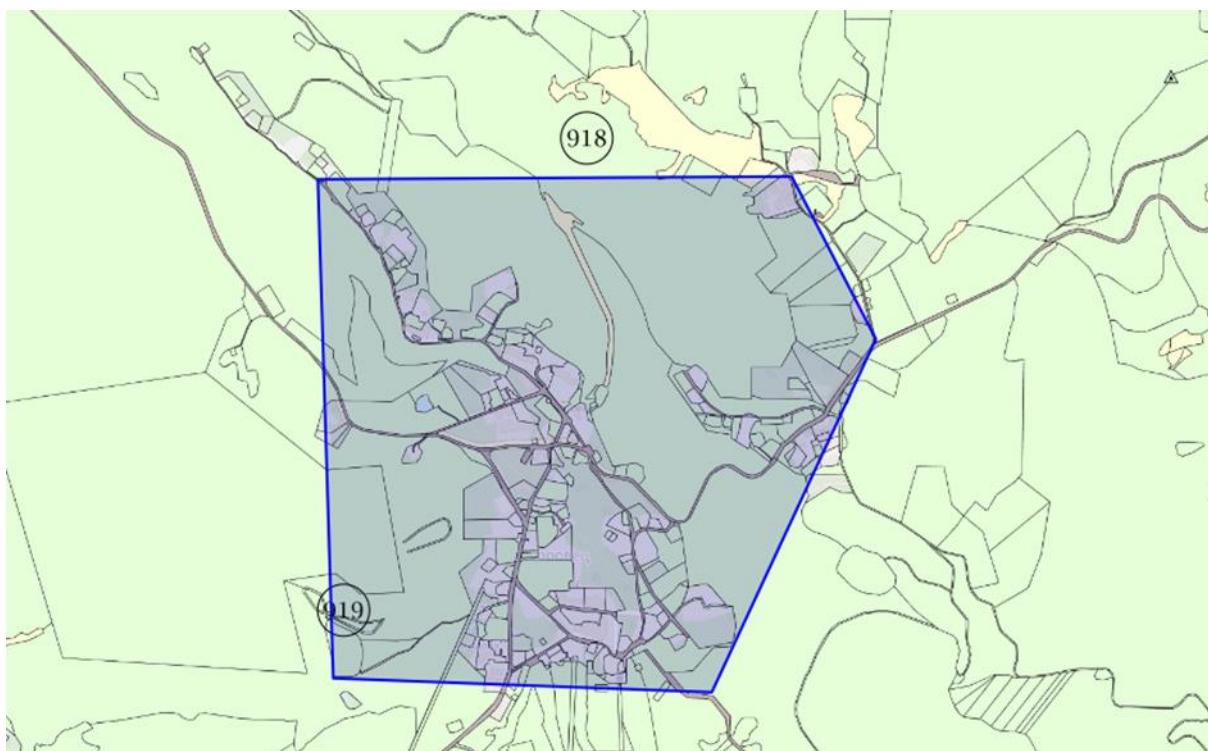
Планирана зона с висока публична значимост, която включва централната градска част и прилежащите функционални зони и квартали на град Самоков, осигуряващи свързаност на територията на общината. В рамките на зоната се залагат мерки за подобряване на публичната инфраструктура и благоустрояване на градската среда. Обект на въздействие ще бъдат спортните зали и спортните съоръжения в училищата. Предвижда се подобряване на енергийната ефективност в обществени сгради на община Самоков. Планират се и благоустройствени дейности на централната градска част, в т.ч. обновяване на парковете и озеленяване, реконструкция на тротоари, асфалтиране на улици. Значителна част от индикативните дейности са насочени към подобряване на здравна, образователна, социална и културна инфраструктура, в т.ч. и мерки за енергийна ефективност, реновиране на страния фонд и обновяване на междублокови пространства.

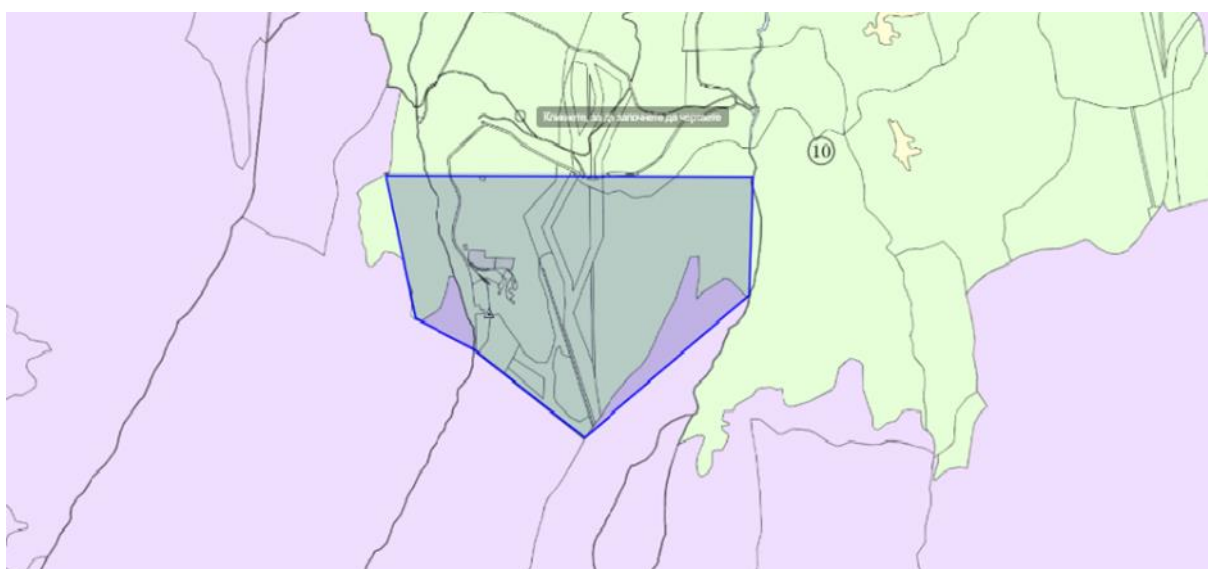
Фигура 14: Градска зона

ВТОРА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ЗОНА ЗА ТУРИЗЪМ

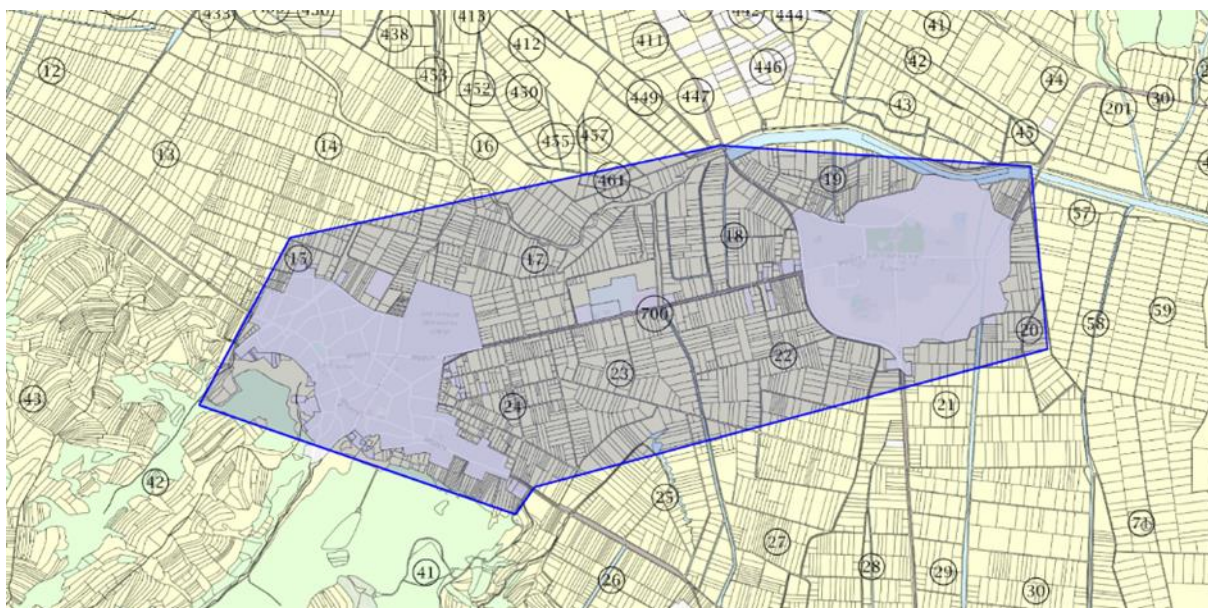
Индикативните дейности в зоната са насочени към диверсификация на местната икономика чрез развитие на традиционни и алтернативни форми на туризъм, като културно-познавателен, историко-археологически и др. Предвижда се създаване на достъпност и модернизирание на прилежащата инфраструктура на туристическите обекти в общината. Основните направления за интервенции са ориентирани към малки семейни хотели и къщи за гости, предлагане на услуги от местните занаятчийски работилници и комплекси, дигитализиране на наличните музейни ресурси и осъществяване на онлайн турове и обучения. Залага се основно на доизграждане на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти, както и на създаване на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности (достъпна среда, дигитализация, интегриране на туристически маршрути и обекти).

Фигура 15: Зона за туризъм / к.к. Боровец

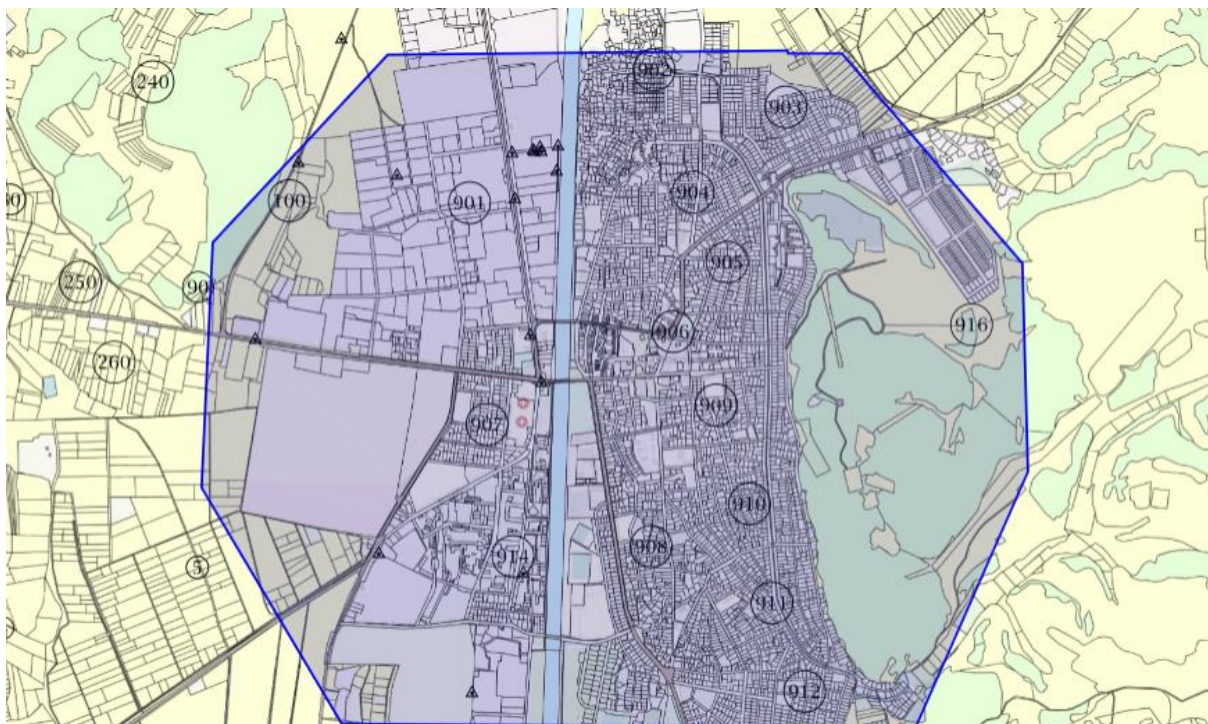
Фигура 16: Зона за туризъм / к.к. Маловица

Фигура 17: Зона за туризъм / к.к. Белчин бани

ТРЕТА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА

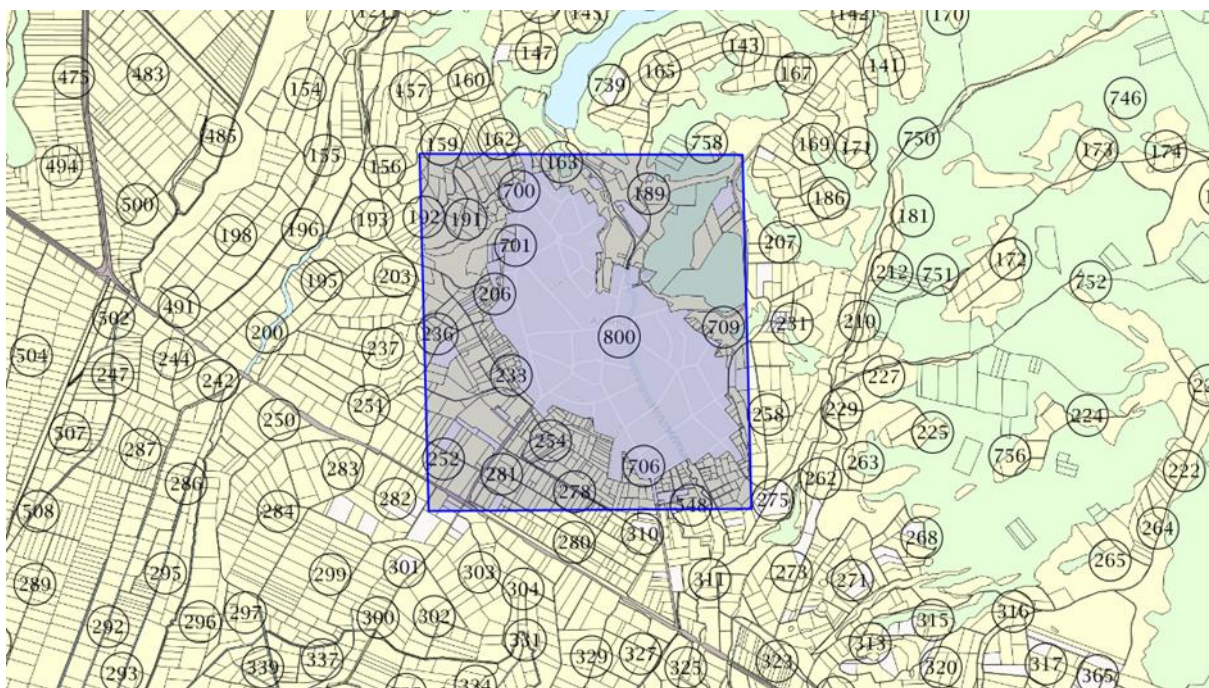
Прилагането на интегрирания подход в зоната включва подкрепа за развитието на традиционни за общината икономически сектори, като дърводобив и дървопреработване, лека и хранително-вкусова промишленост, земеделие и животновъдство, различни форми на сезонен и алтернативен целогодишен туризъм и др. Предвижда се модернизиране и разширяване на икономическата зона на общината, вкл. и чрез изграждане на логистичен център, както и изграждане на специализирана инфраструктура за търговия, преработка и дистрибуция на риба и рибни продукти. Планира се насърчаване на дигитализацията на малки и средни предприятия (МСП), подкрепа за подобряване достъпа на МСП до съвременни информационни технологии. Предвижда се използването на успешни модели на партньорство за реализирането на интегрирани териториални инвестиции между местната власт и бизнеса за техни съвместни инициативи. Предвижда се повишаване на потенциала за икономическо развитие на зоната чрез надграждане на съществуващия капацитет на к.к. Боровец, к.к. Мальовица, к.к. Белчин бани и новите комплекси в град Самоков (SamElyon) и в с. Горни Окол (OKOL Lake Park). Важен акцент са опазването и управлението на водните ресурси, третирането на отпадъците и доизграждането на екологичната инфраструктура.

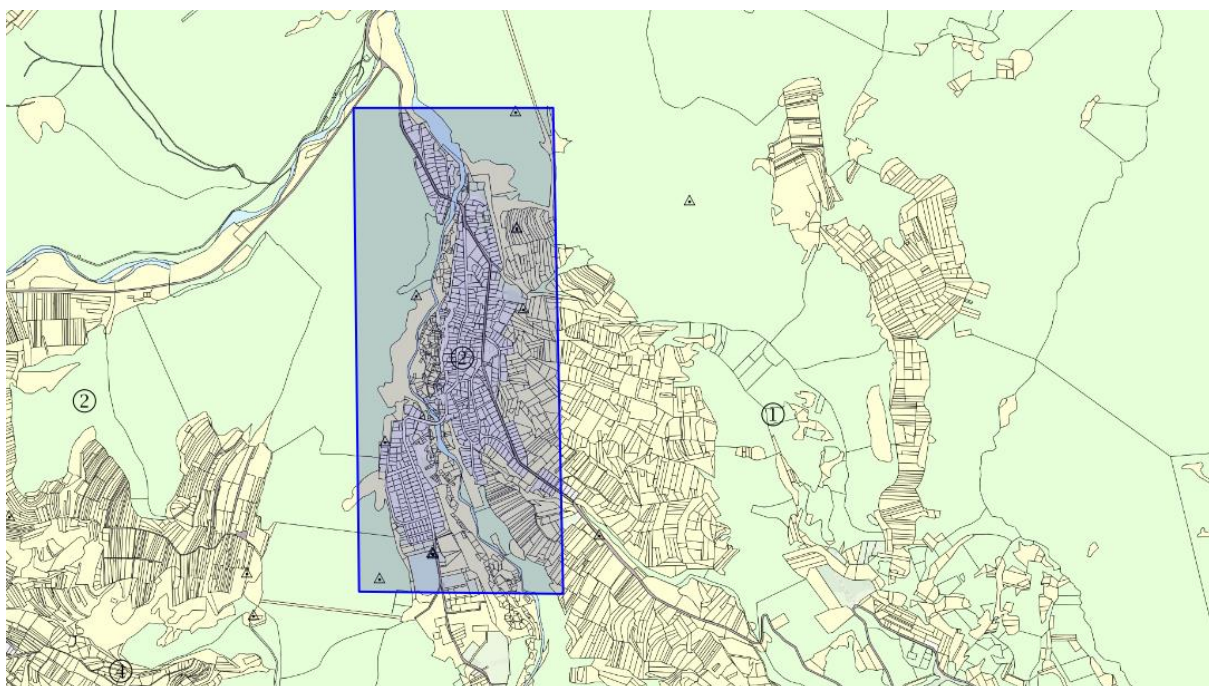
Фигура 18: Икономическа зона

ЧЕТВЪРТА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ. КРАЙГРАДСКА ФУНКЦИОНАЛНА ЗОНА

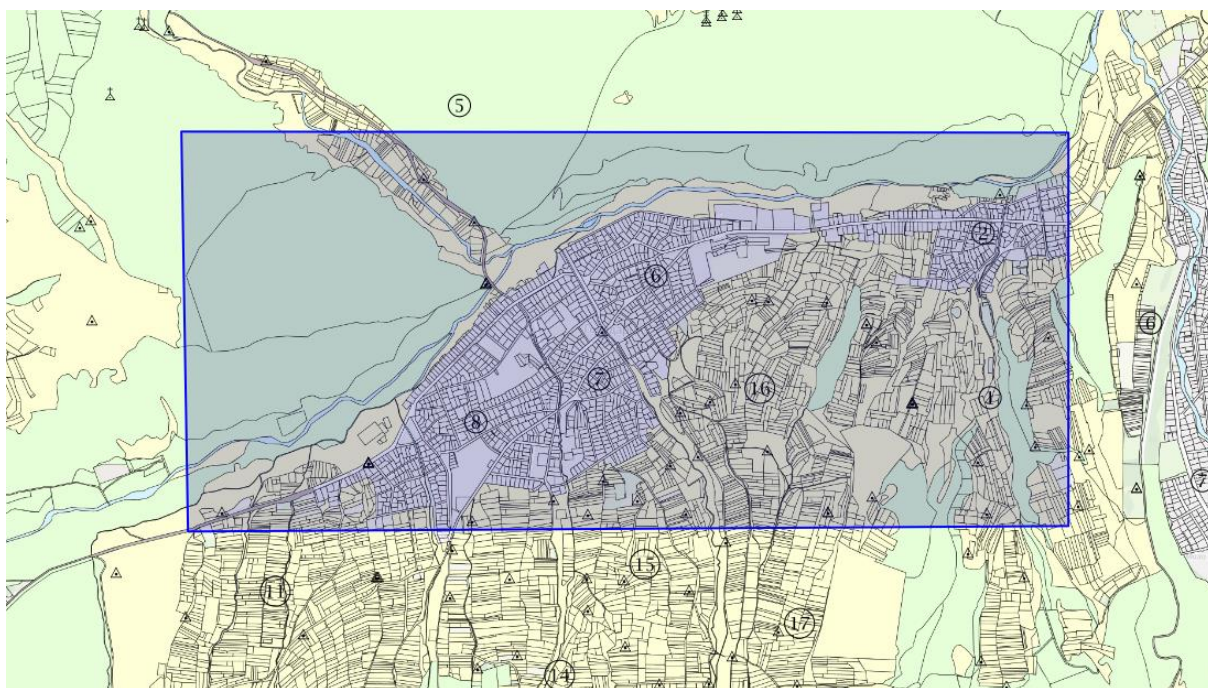
Зоната обхваща населени места извън общинския център. В зоната планира реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура. Планират се инфраструктурни подобрения, вкл. рехабилитация на уличната мрежа; модернизация на зелените зони, детски и спортни площадки, повишаване на сигурността, създаване на условия за култура, отдих и спорт, изграждане на дигитални точки с Wi-Fi достъп в централните публични зони на населените места в общината. Предвижда се подкрепа за развитието на селското и горско стопанство, както и разнообразни дейности, свързани със стимулиране на млади фермери, развитие на биологични производства, въвеждане на иновативни технологии и оборудване, по-добри възможности за дистрибуция на местни селскостопански продукти, коопериране и сътрудничество между селскостопанските производители. Планират се дейности за повишаване качеството на здравните и социални услуги, както и реновиране на сградния фонд на читалища и други културни институции. За преодоляване на последиците от пандемията COVID-19, ще се развият възможности за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт.

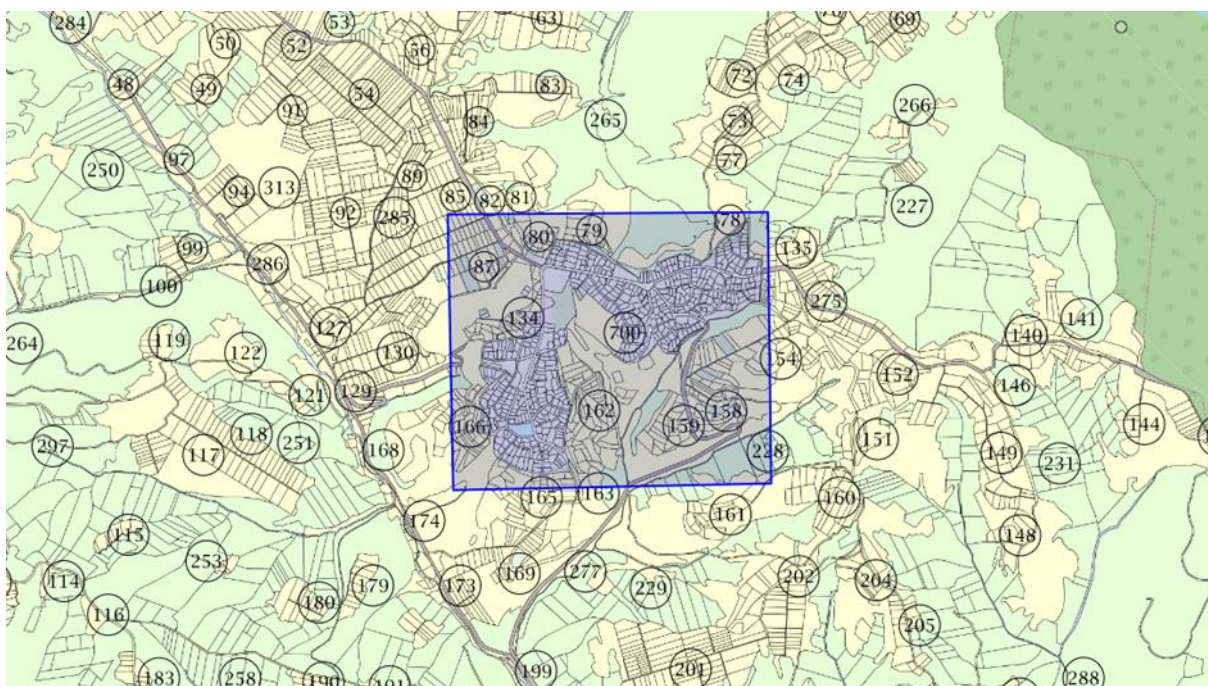
Фигура 19: Крайградска функционална зона с. Алино

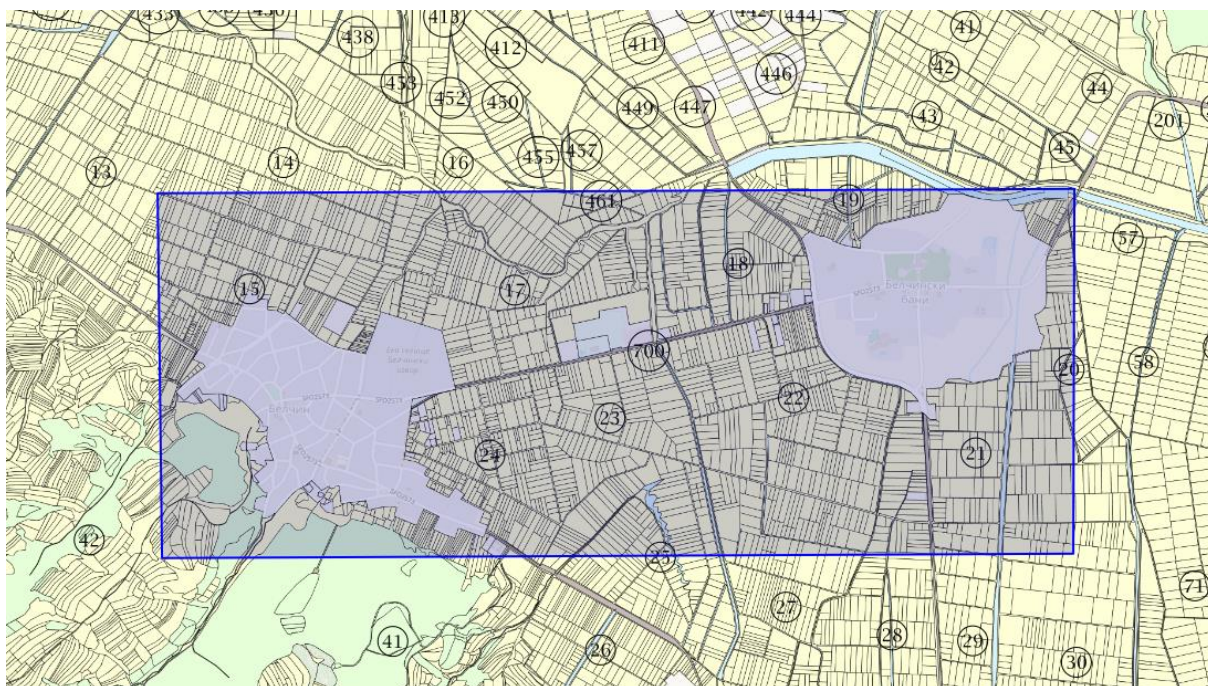
Фигура 20: Крайградска функционална зона с. Бели Искър

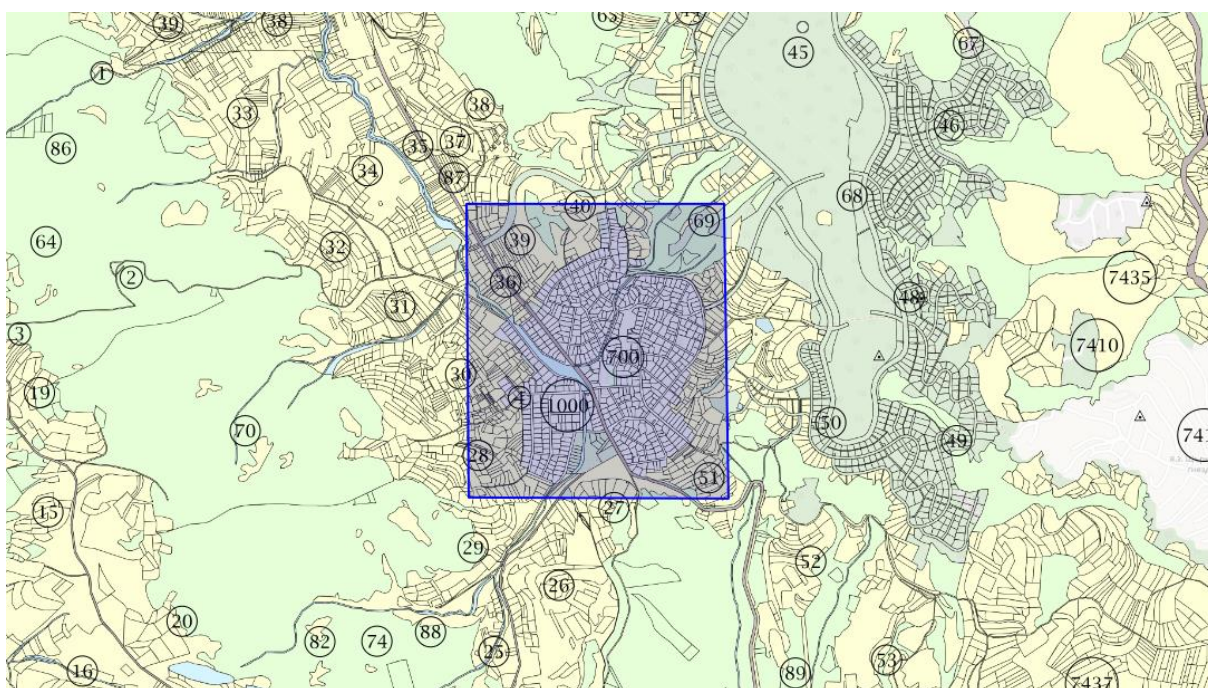
Фигура 21: Крайградска функционална зона с. Говедарци

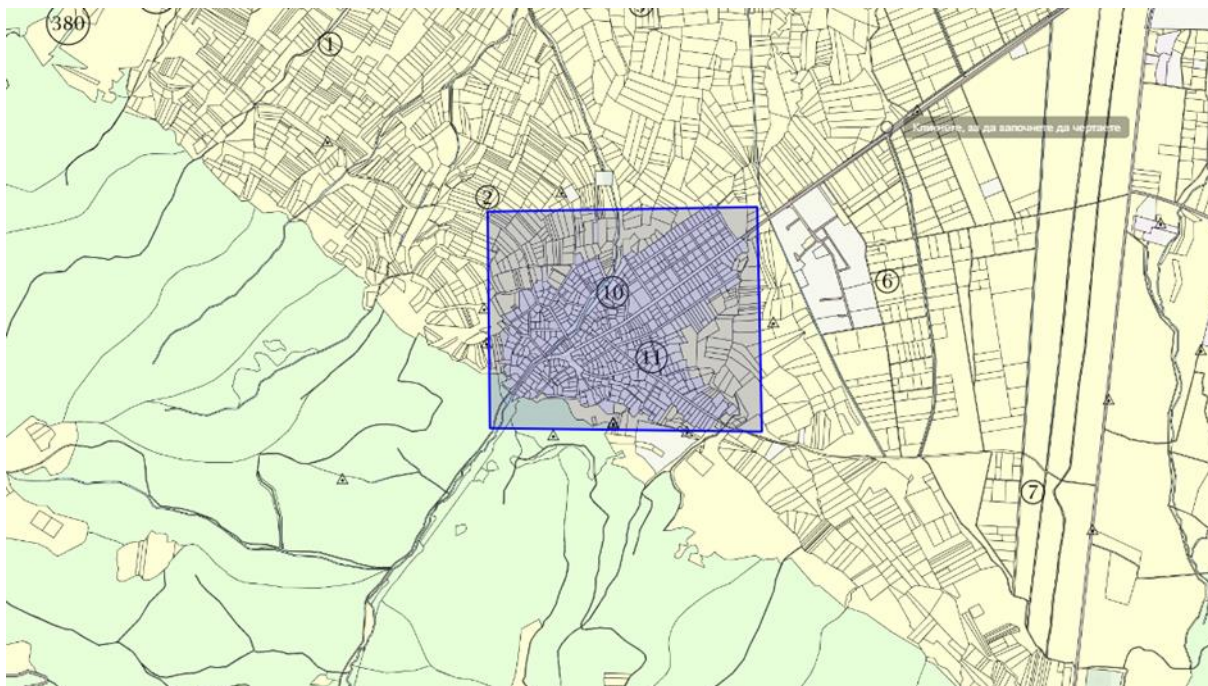
Фигура 22: Крайградска функционална зона с. Гуцел

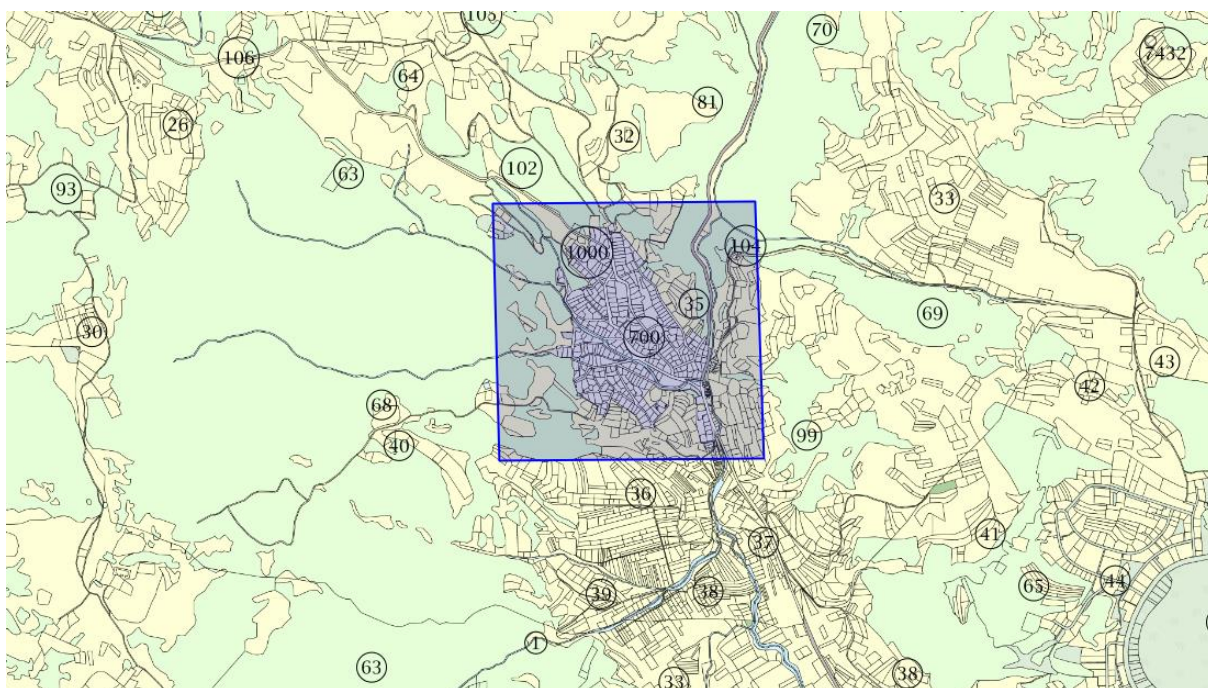
Фигура 23: Крайградска функционална зона с. Белчин (Белчински бани)

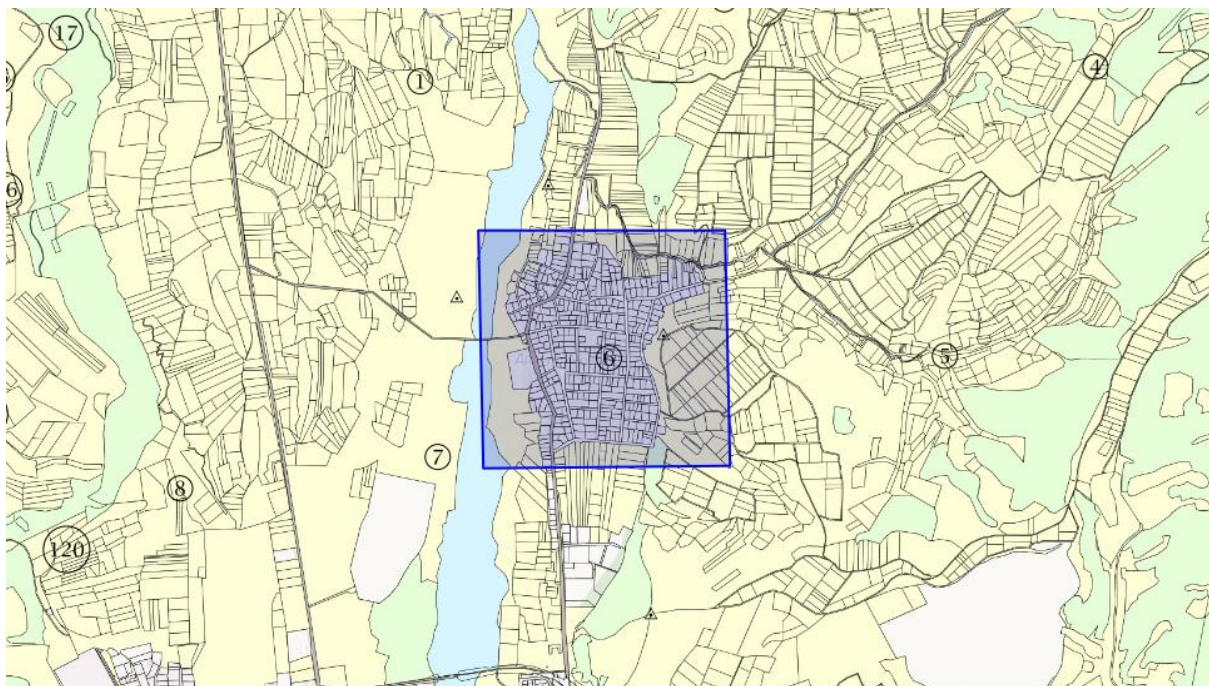
Фигура 24: Крайградска функционална зона с. Горни Окол

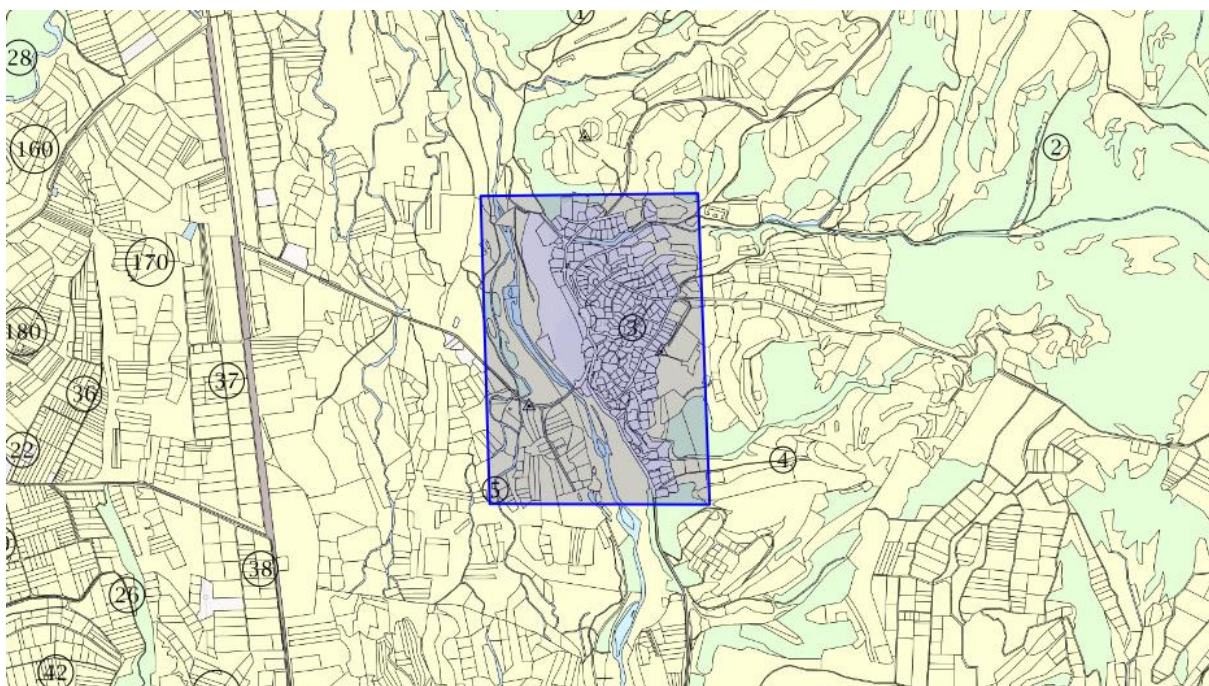
Фигура 25: Крайградска функционална зона с. Доспей

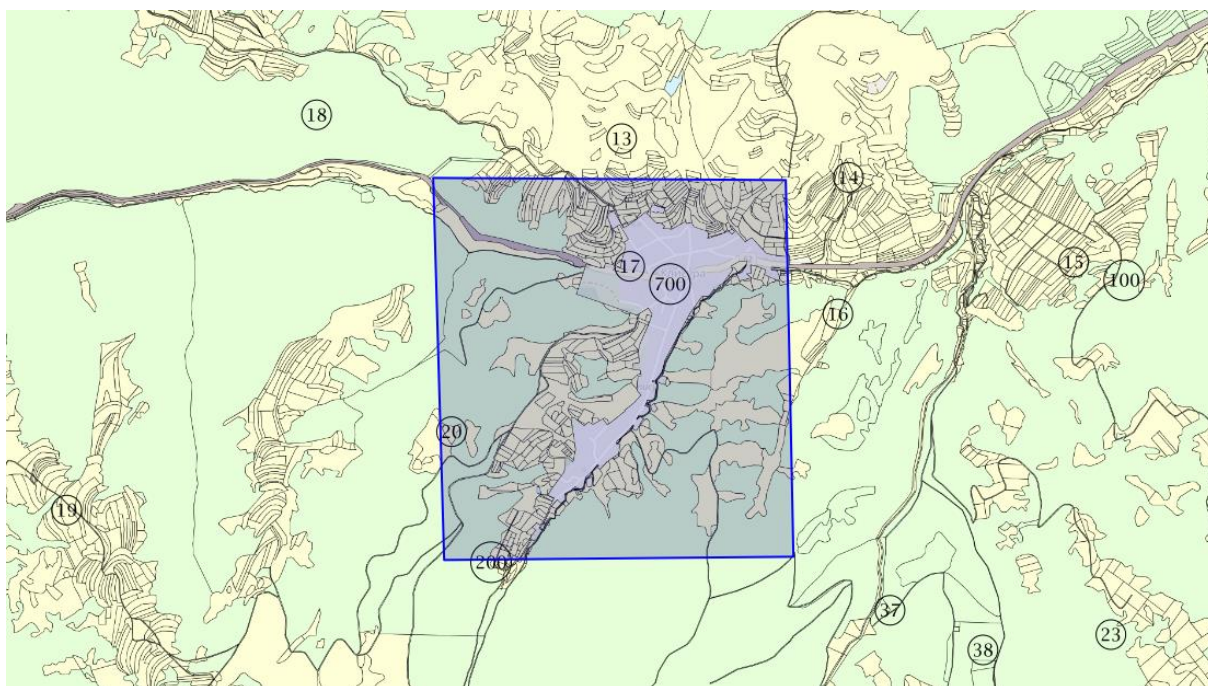
Фигура 26: Крайградска функционална зона с. Долни Окол

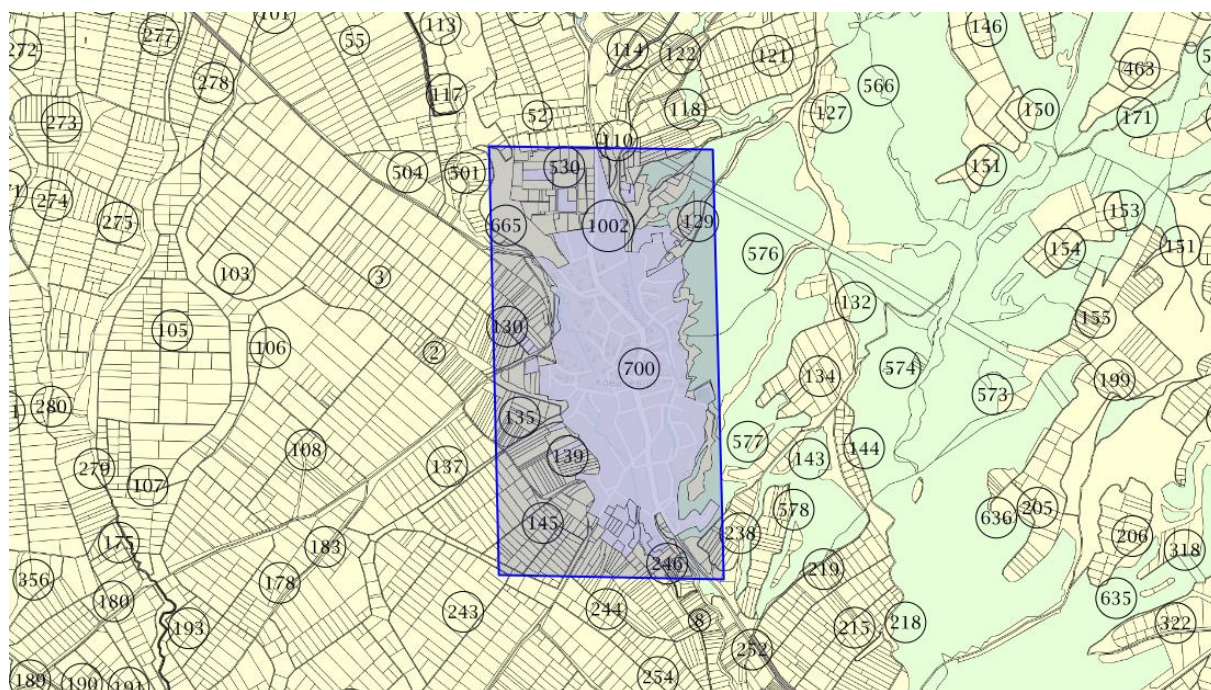
Фигура 27: Крайградска функционална зона с. Драгушиново

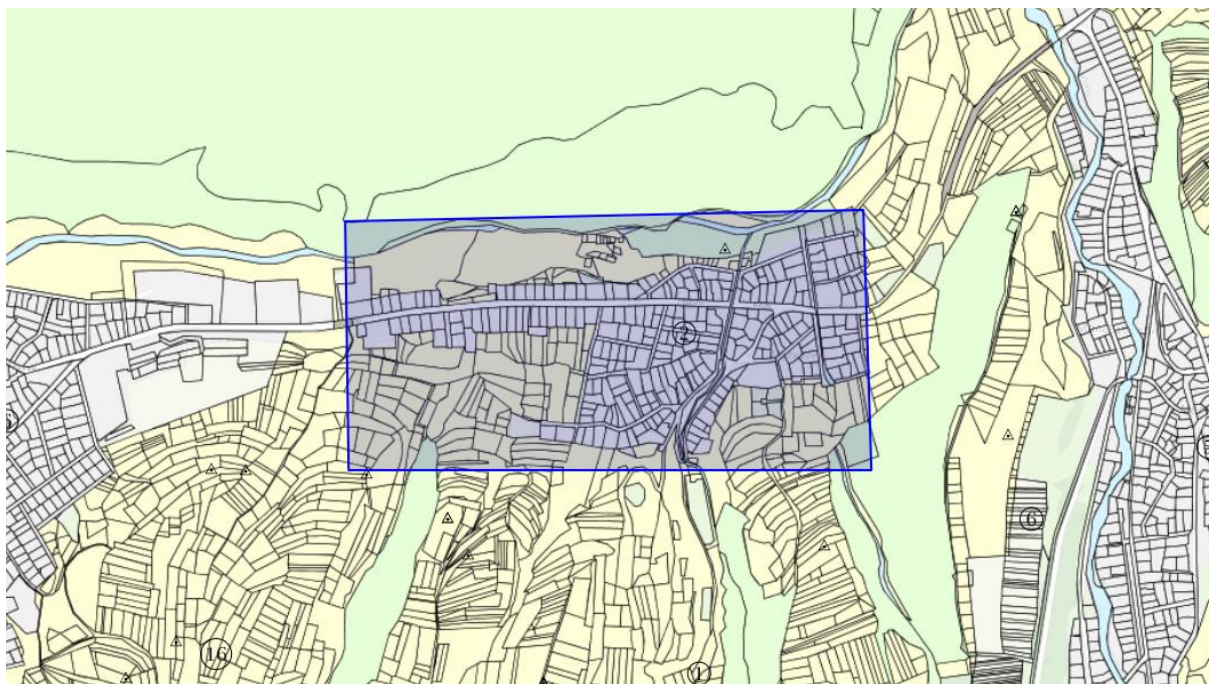
Фигура 28: Крайградска функционална зона с. Злокучене

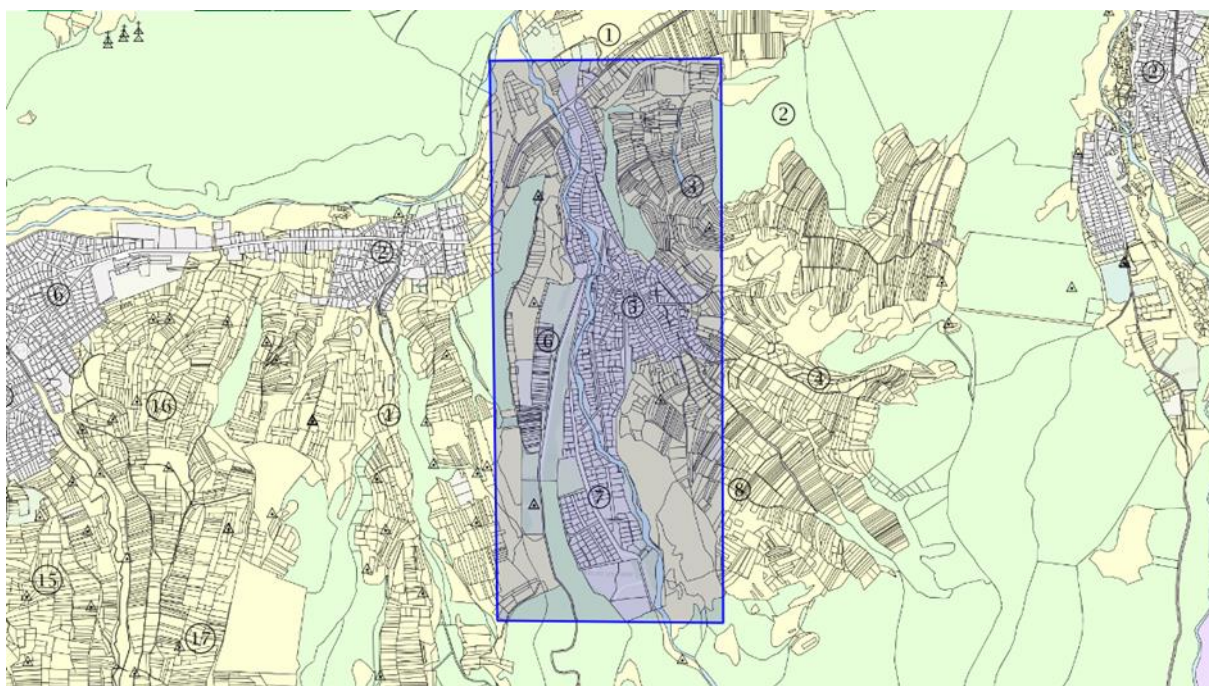
Фигура 29: Крайградска функционална зона с. Клисура

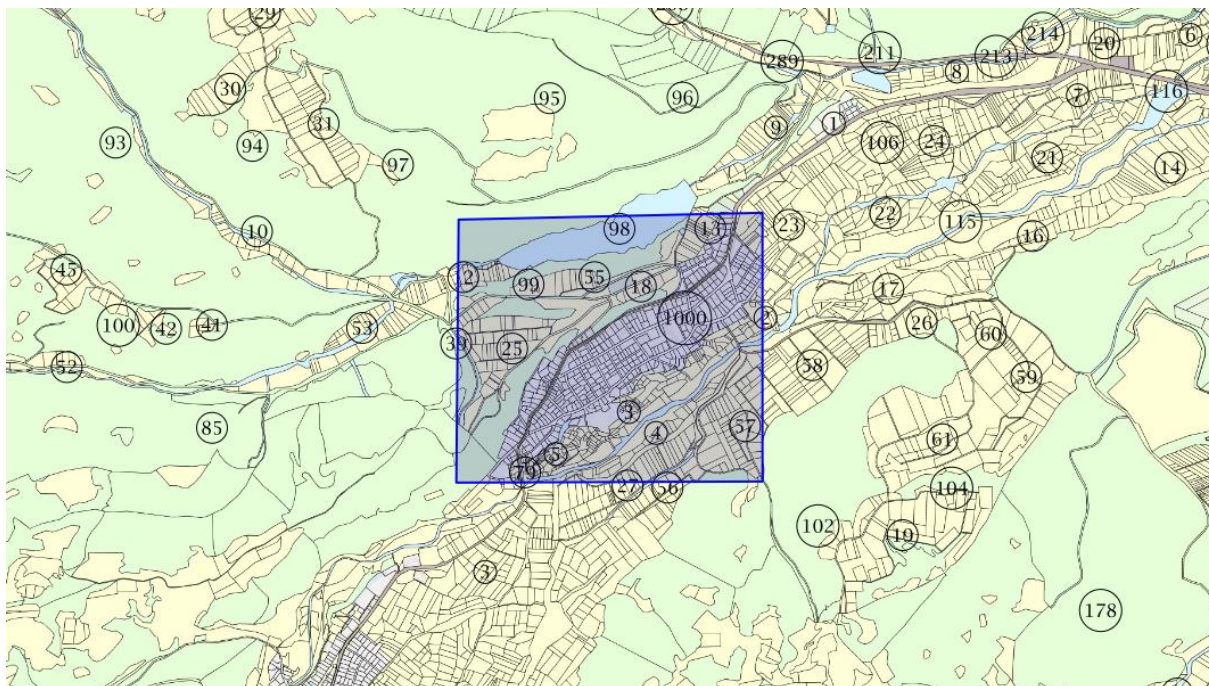
Фигура 30: Крайградска функционална зона с. Ковачевци

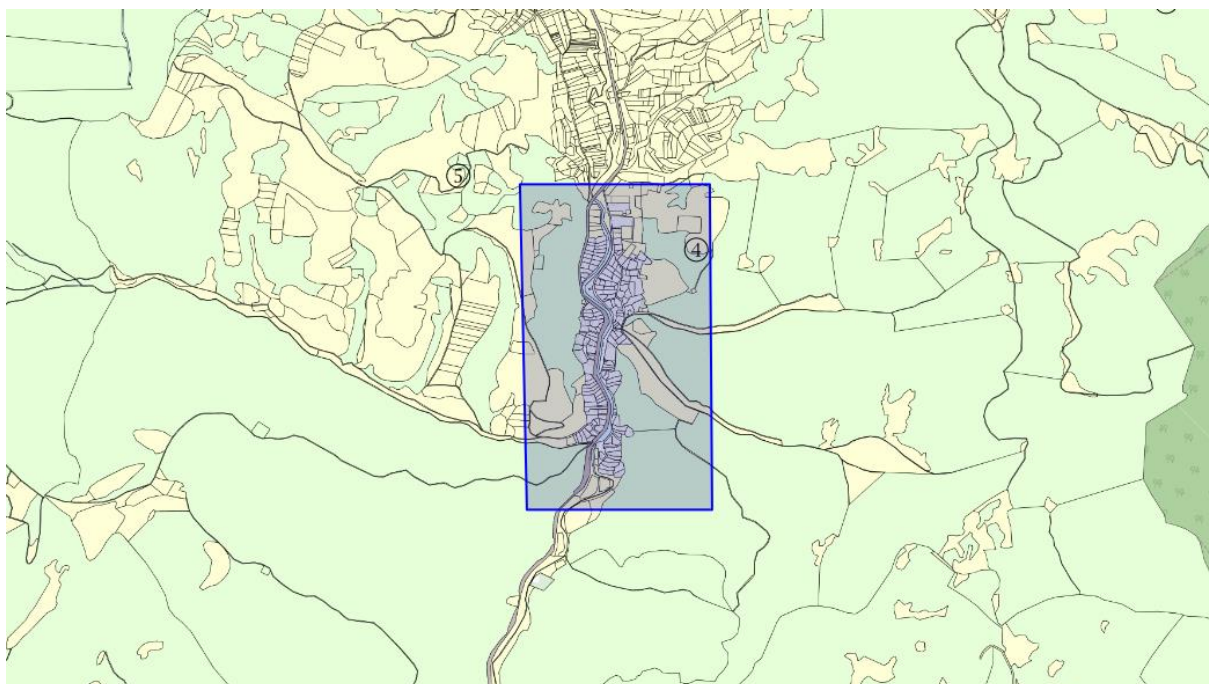
Фигура 31: Крайградска функционална зона с. Маджаре

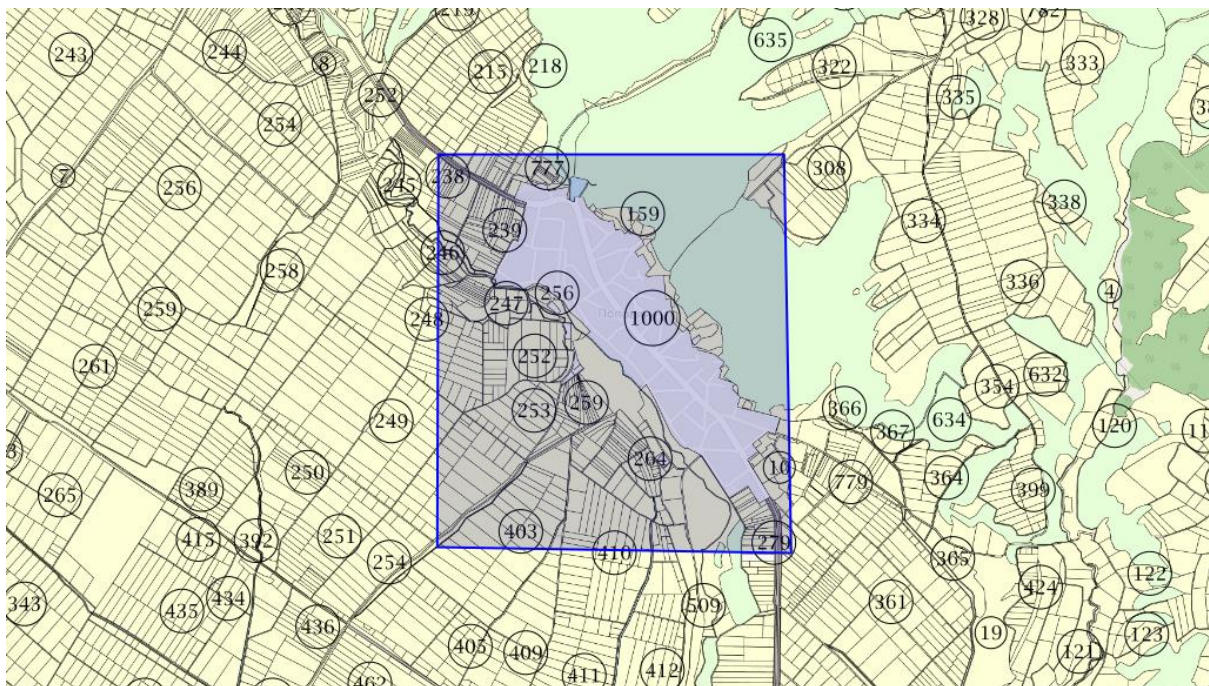
Фигура 32: Крайградска функционална зона с. Мала Църква

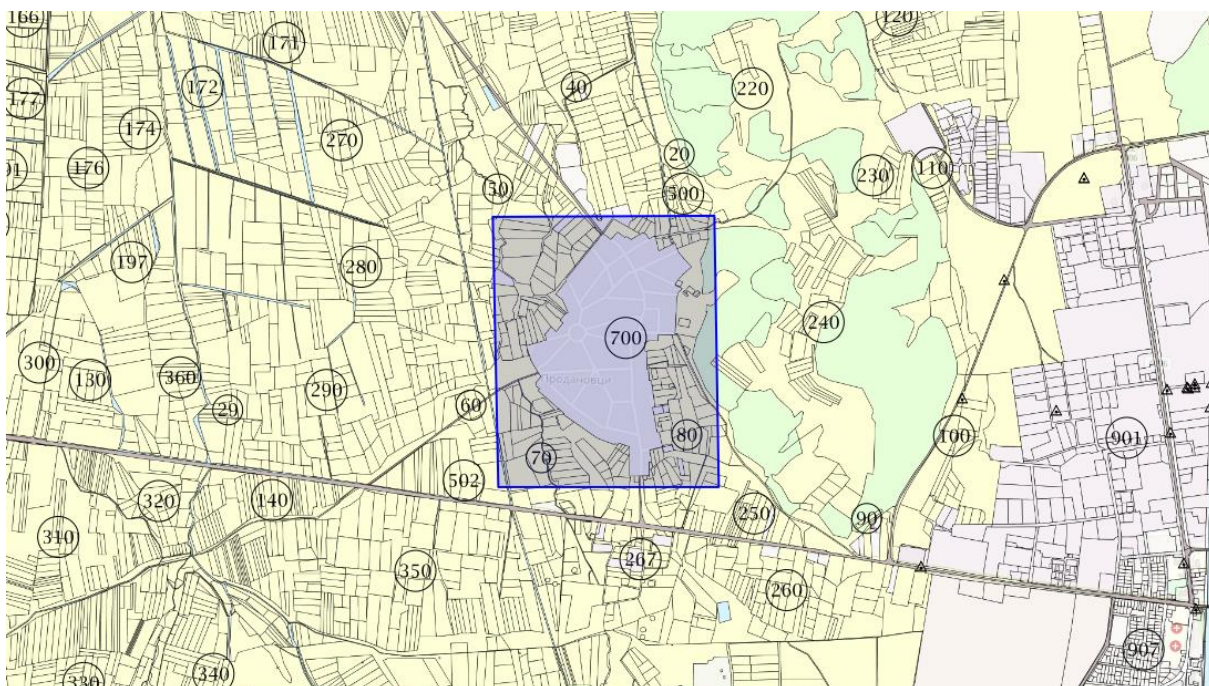
Фигура 33: Крайградска функционална зона с. Марица

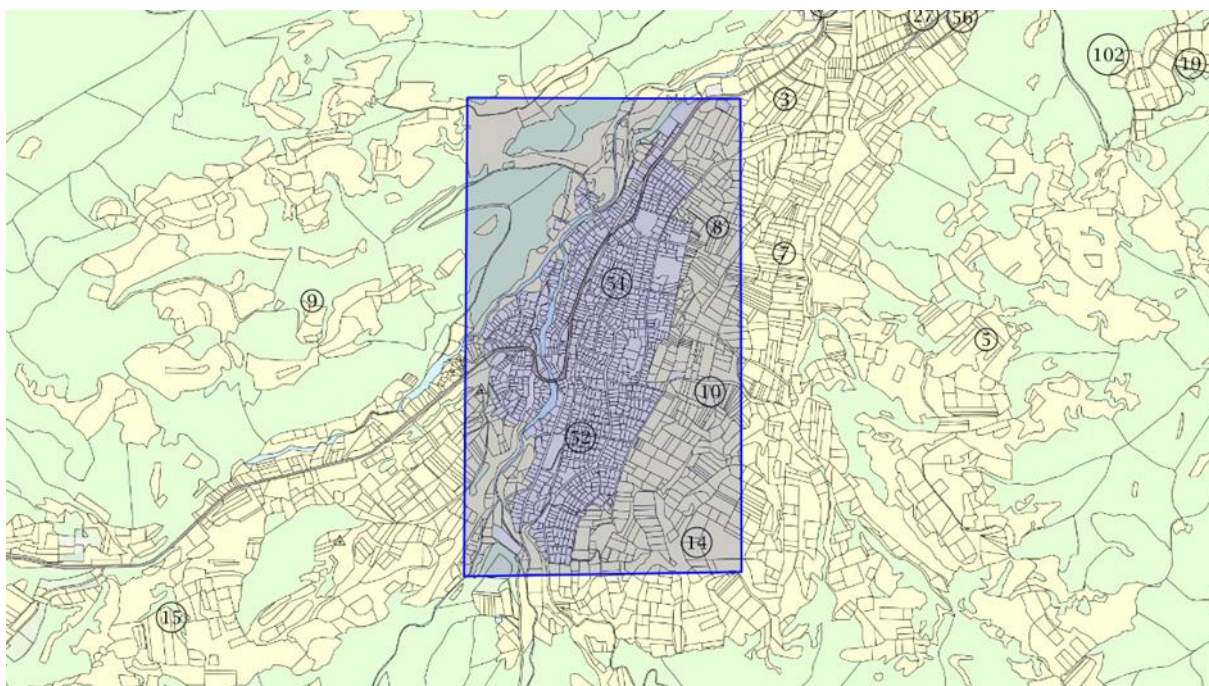
Фигура 34: Крайградска функционална зона с. Ново село

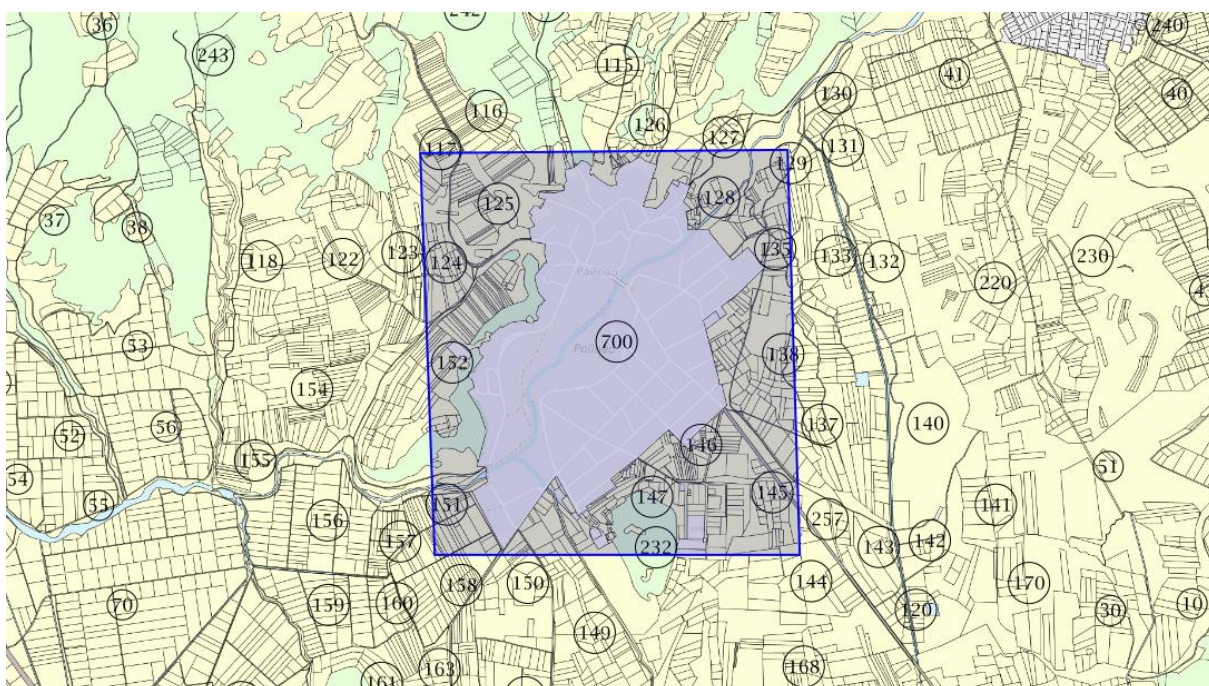
Фигура 35: Крайградска функционална зона с. Поповяне

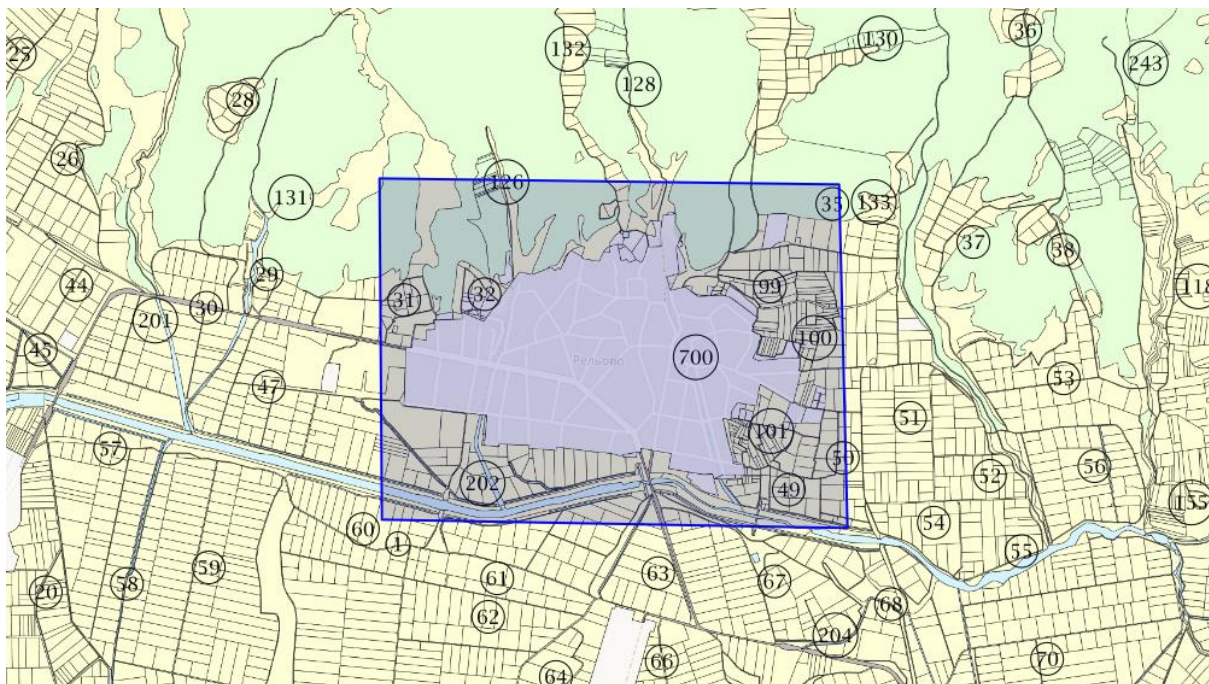
Фигура 36: Крайградска функционална зона с. Продановци

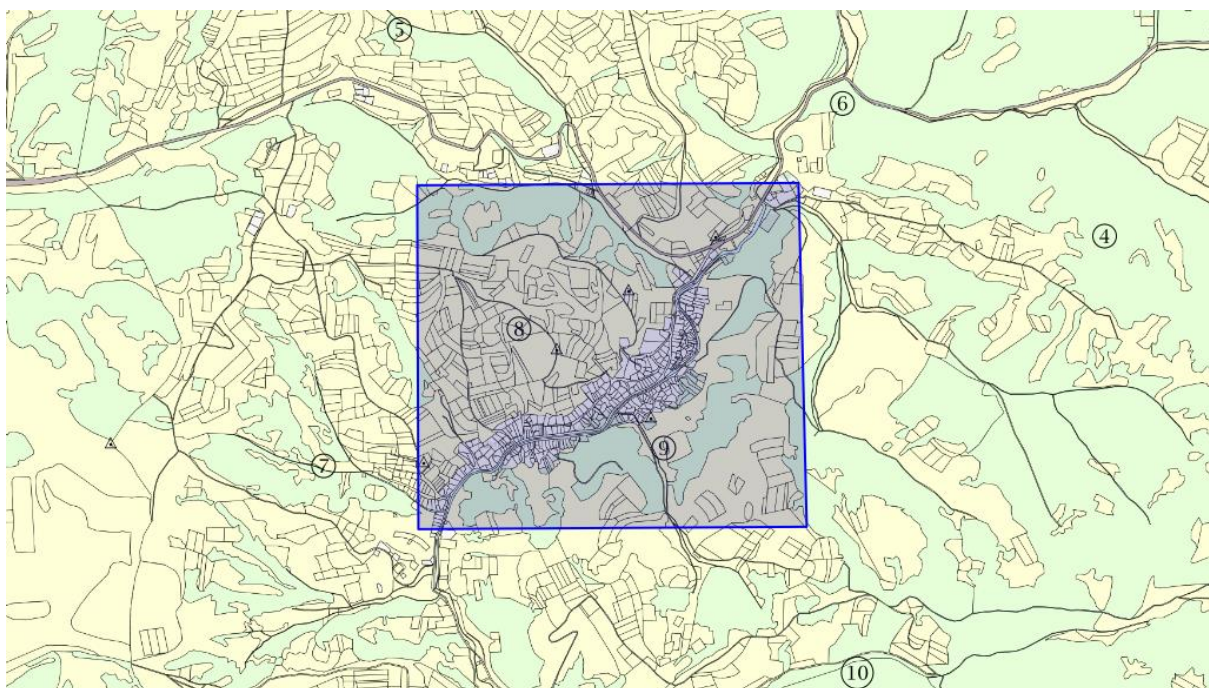
Фигура 37: Крайградска функционална зона с. Радуил

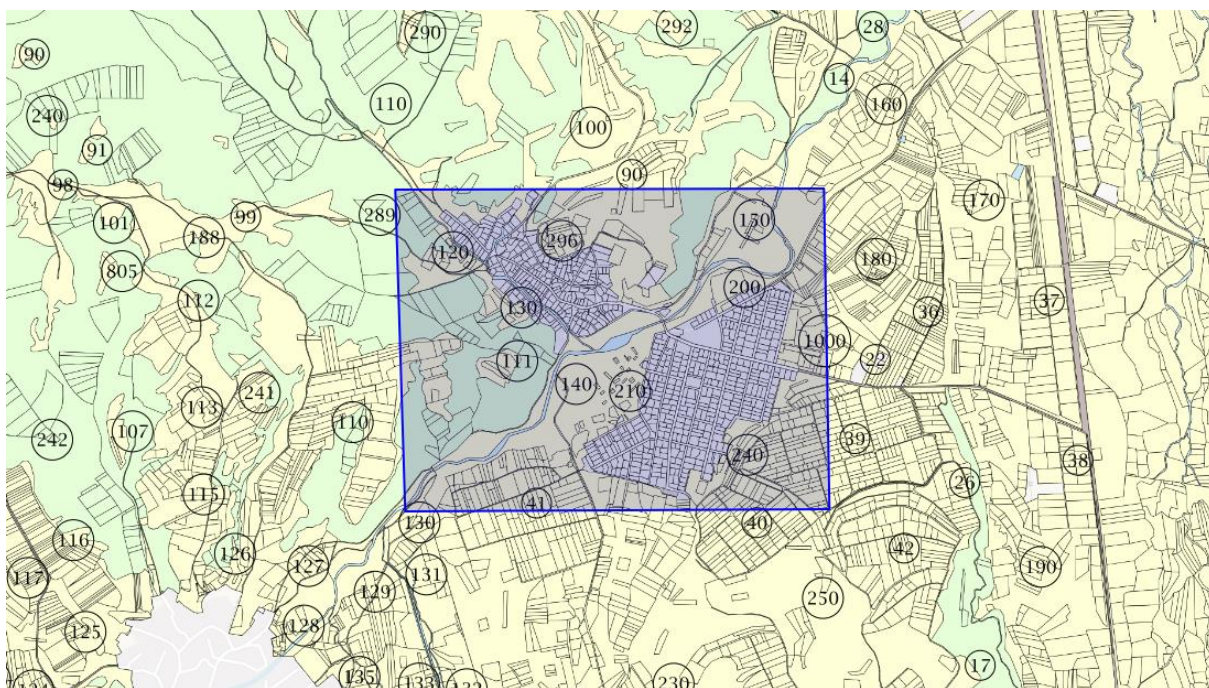
Фигура 38: Крайградска функционална зона с. Райово

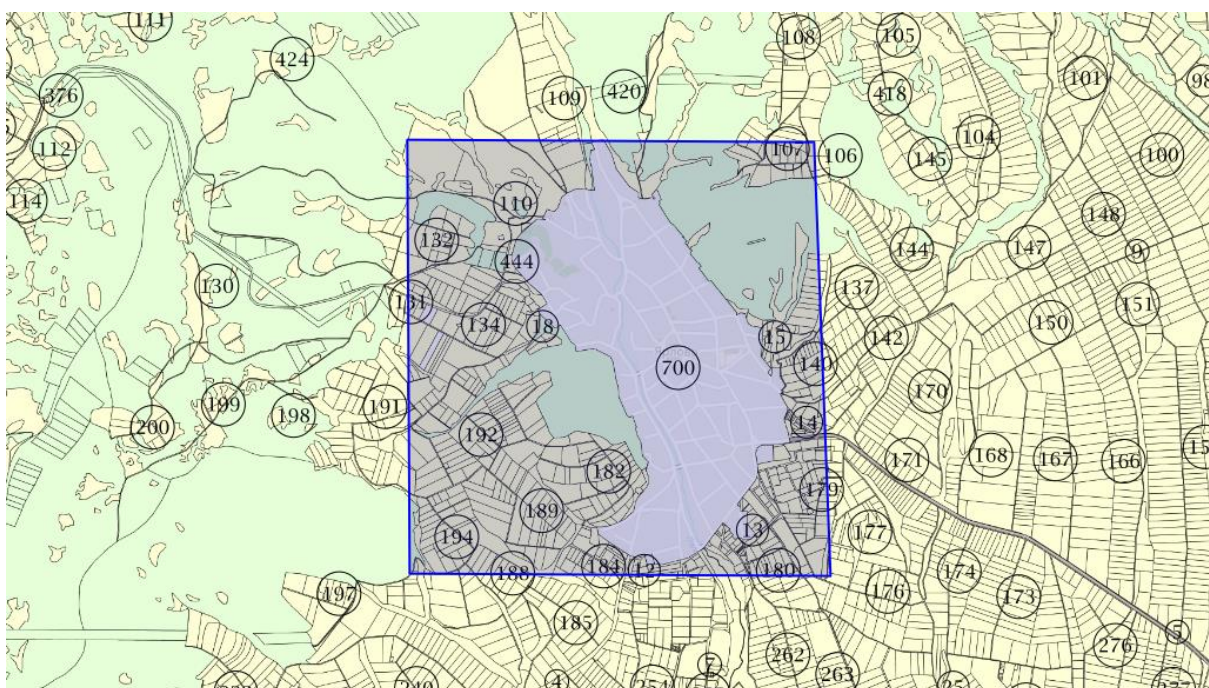
Фигура 39: Крайградска функционална зона с. Рельово

Фигура 40: Крайградска функционална зона с. Шипочане

Фигура 41: Крайградска функционална зона с. Широки дол

Фигура 42: Крайградска функционална зона с. Ярлово

В Таблица 10 е представено обвързване на всяка от приоритетните зони за въздействие с приоритетите, предвидените индикативни дейности и проектни идеи.

Таблица 10: Картиране на приоритетните зони за въздействие

Приоритетна зона за въздействие	Приоритети	Индикативни дейности и проектни идеи
Първа зона за въздействие Градска зона	ПРИОРИТЕТ 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	усъвършенстване на местната нормативна уредба; оптимизиране на местни данъци и такси, облекчаване на процедурите за издаване на разрешителни, патенти и лицензи; разработване на Стратегия за развитие на сектор „Рибарство“ в община Самоков прилагане на социални иновации, свързани с наемане на представители на маргинализираните групи, чрез обществени поръчки; насърчаване самонаемането и разкриването на самостоятелен бизнес от трайно безработни лица, с фокус върху младежи, жени и лица над 55 години; предоставяне на обучения, свързани с развитието на предприемачески, управленски и бизнес знания и умения при разработване на бизнес идеи и планове за управлението на самостоятелна стопанска дейност; устойчива интеграция, чрез подкрепа на предприемачеството; обучения за професионална квалификация и преквалификация на трайно безработни лица и лица с ниско образование с фокус върху младежите, жените и лицата над 55 години).
	ПРИОРИТЕТ 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	изготвяне на Стратегия за развитие на ВиК инфраструктура; увеличаване на енергийните мощности на електропреносната мрежа за нуждите на община Самоков; въвеждане на мерки за енергийна ефективност в административни сгради на територията на община Самоков; въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни и еднофамилни жилищни сгради на територията на община Самоков; ремонт на улици в населените места на общината; изграждане на тротоари, пътна маркировка и сигнализация; рехабилитация на доболничната помощ в общинския център;

	модернизация на материалната база и медицинско оборудване на общинската болница; реконструкция на покриви на училищни сгради; прилагане на мерки за енергийна ефективност в 4 училища; ремонт на физкултурни салони в училища и детски градини; изграждане и модернизиране на спортни игрища и открити площи в училищните дворове; изграждане на басейн и прилежаща инфраструктура в ЦДГ „Детелина“; проектиране и изграждане на образователна инфраструктура (университетски кампус); цялостен ремонт, саниране и модернизиране на общежитие на СУ „Никола Велчев“; изграждане/реконструкция на сграда за разкриване на наблюдавано жилище; ремонт и модернизация на спортна зала „Самоков“; реновиране на сградния фонд на културни институции (читалища, младежки дом, библиотека, исторически музей) и на техника за провеждане на събития; дейности по опазване на водните обекти и почистване от замърсявания, чрез инициране на периодични кампании; участие на община Самоков в създаването на междуболинска система за мониторинг на количеството и качеството на водата във водосборния басейн на река Искър; изграждане и модернизиране на зелени площи, места за отдих и спорт на открито (street fitness) в населените места на общината; благоустрояване на пред- и задблокови пространства („кални точки“ - изграждане на паркинги); благоустрояване на междублокови пространства в градския център; създаване на дигитални точки с wi-fi достъп в централните публични зони на населените места в общината (напр. соларни пейки „Бизнес яйце“, „соларни дървета“, „изнесени информационни офиси“ и др.);
ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта	подкрепа за осигуряване на модерна и ефективна доболнична помощ в община Самоков; възстановяване на стоматологични кабинети в учебните заведения; организиране на кампании за превенция и профилактика на социално значими заболявания;

		осъществяване на партньорства за привличане на учители и разработване на програма за подкрепа на млади учители; разширяване на дуалната програма за обучение в партньорство с бизнеса; превенция на ранно отпадане от училище и включване на всички деца в образователния процес; реализация на проект/и за дигитализация на детски градини и училища; въвеждане на иновативни методи на обучение, разработване на учебни програми, обвързани с изискванията на бизнеса и пазара на труда; разработване на социално-образователни услуги за извънкласна ангажираност на учениците и младежите; осигуряване на условия и ресурси за учебен процес в онлайн режим; разкриване на нови социални услуги в общността, с цел осигуряване на подкрепа за хора с увреждания в резидентна грижа; разкриване на нови резидентни услуги за хора с тежки увреждания; разкриване на наблюдавано жилище; обезпечаване с нови транспортни средства на услугите, предоставяни в домашна среда; осигуряване на обучения, супервизии и разширяване на национални партньорства; въвеждане на иновативни услуги в читалищата и библиотеките в общината чрез използването на ИКТ и партньорски организации; организиране и провеждане на традиционен фестивал на рибата, с включване в културния календар на общината; промотиране на традиционни за община Самоков фестивали и конкурси за включване в национален културно-туристически календар;
	ПРИОРИТЕТ 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	създаване на достъпна среда и дигитални ресурси за посещение и използване на културните обекти; дигитализиране на маршрути за посещения на културно-исторически обекти;
	ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване на	разширяване и модернизиране на услугите, предоставени от администрацията;

	административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	разработване на стратегия за развитие на дигитални услуги за гражданите и бизнеса; дигитализация на архива на общината; провеждане на информационни кампании сред гражданите за ползата от инвестиции в интелигентни услуги; обучения на служителите от общинската администрация за предоставяне на електронни услуги; обучения за интелигентна специализация, услуги и продукти; създаване на партньорства с организации и институции, специализирани в развитието на интелигентни общини; подкрепа на дейността на местната инициативна група; насърчаване на дейността на местната инициативна рибарска група; изграждане на местен информационен бизнес център; създаване на функционална интегрирана услуга, чрез използване на дигиталната инфраструктура на Агенция „Пътна инфраструктура“, с цел събиране на локална информация за икономическо и социално развитие; изграждане на система за обмен на информация между органите на местно самоуправление със съседните общини; разработване на система за проследяване реализацията на зрелостниците от общината; създаване на партньорства с неправителствени организации в областта на социалните дейности и образованието;
Втора зона за въздействие Зона за туризъм	ПРИОРИТЕТ 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	изграждане на детски и спортни площадки, ски съоръжения и др.; реконструкция и модернизиране на градския стадион; реконструкция и модернизиране на лекоатлетическа зала; реконструкция и модернизиране на спортен комплекс, включващ спортна зала и хотел; ремонт и изграждане на сграда на територията на мотополigon „Ридо“; проектиране и изграждане на сертифицирана писта за моторни спортове на територията на общината;
	ПРИОРИТЕТ 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-	създаване на достъпна дигитална и прилежаща инфраструктура за посещение и използване на туристическите обекти; изграждане на велоалеи;

	историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	изграждане на туристически екопътеки и създаване на свързаност между тях; дигитализиране на маршрути за посещения на туристически обекти] развитие на възможности за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт; изграждане на площадки и места за спортен риболов; обособяване на традиционни зони/места за любителски риболов; насърчаване на инвестиции в довеждаща инфраструктурна до зони/места за любителски риболов; изграждане на нова и/или рехабилитация и модернизация на съществуващата прилежаща крайязовирна инфраструктура; подкрепа за развитието на водните спортове.
	ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	участие на община Самоков в инициатива за координирано брендиране, пазарно позициониране и предоставяне на общи услуги с добавена стойност между Столичната и близките общини
	ПРИОРИТЕТ 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	изграждане на специализирана инфраструктура за търговия, преработка и дистрибуция на риба и рибни продукти; проектиране и изграждане на логистичен център на територията на общината; създаване на икономическа зона за индустриални производства (по Закона за устройство на територията); дигитализация на МСП; въвеждане на иновативни производствени технологии за възобновяеми ресурси, в контекста на кръговата икономика;
Трета зона за въздействие Икономическа зона	ПРИОРИТЕТ 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	проектиране и изграждане на нови енергийни мощности (микро ВЕЦ) на р.Искър; проектиране и изграждане на фотоволтаични паркове от нов тип (1 мегават/ч); поетапно изграждане и въвеждане на технологични решения за ВЕИ на територията на общината;

	ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	проекти за квалификация и придобиване на допълнителни професионални умения и компетенции;
	ПРИОРИТЕТ 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	създаване на потенциал за икономическо развитие на зоната чрез надграждане на съществуващия капацитет на к.к. Боровец, к.к. Малъовица, к.к. Белчин бани и новите комплекси в град Самоков (SamElyon) и в с. Горни Окол (OKOL Lake Park).
	ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество	рехабилитация и модернизация на общински пътища, свързващи общината със съседните общини; участие на община Самоков в инициатива за координирано брандиране, пазарно позициониране и предоставяне на общи услуги с добавена стойност между Столичната и близките общини.
Четвърта зона за въздействие Крайградска функционална зона	ПРИОРИТЕТ 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	подкрепа за въвеждане на иновативни технологии и оборудване в земеделието и животновъдството; създаване на условия за развитие на биологични производства; насърчаване предприемачеството на млади фермери; подкрепа за изграждане на борса за селскостопански продукти; създаване на възможности за коопериране на земеделски производители; изготвяне на програма за интегрирано управление на горите; подкрепа за възстановяване и развитие на горското стопанство; изграждане и поддържане на горски пътища; извършване на дейности по залесяване; изграждане и поддържане на противопожарни зони, просеки и съоръжения;

ПРИОРИТЕТ 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	изграждане на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината; ремонт на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината; въвеждане на мерки за енергийна ефективност в административни сгради на територията на община Самоков; въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни и еднофамилни жилищни сгради на територията на община Самоков; ремонт на улици в населените места на общината; изграждане на тротоари, пътна маркировка и сигнализация; рехабилитация на здравни обекти в селата на общината; реновиране на сградния фонд на културни институции (читалища, младежки дом, библиотека, исторически музей) и на техника за провеждане на събития; изграждане на подпорни стени и прагове за реките на територията на общината - река Искър, Палакария, Бели Искър, Черни Искър, Леви Искър; изграждане и модернизиране на зелени площи, места за отдих и спорт на открито (Street Fitness) в населените места на общината; благоустрояване на нереновирани площи и прилежащи територии в малките населени места на общината;
ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	осигуреност с медикаменти до всички населени места в общината чрез здравно-социални и социални услуги; превенция на ранно отпадане от училище и включване на всички деца в образователния процес; създаване на интегрирана регионална екосистема от социални предприятия, развита в сътрудничество с близките общини и организации; въвеждане на иновативни услуги в читалищата и библиотеките в общината чрез използването на ИКТ и партньорски организации;
ПРИОРИТЕТ 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на	развитие на възможности за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт;

	община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	
	ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество	рехабилитация и модернизация на общински пътища, свързващи общината със съседните общини.

ЧАСТ V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация на ПИРО цели да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана.

Основните структурни елементи на програмата са мерките и дейностите по съответните приоритети на плана. В тях са включени проектни идеи, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект.

В изпълнение на методическите изисквания, програмата за реализация на ПИРО Самоков (2021-2027) е изготвена чрез прилагането на интегриран подход. Интегрираният подход, прилаган при разработване на ПИРО Самоков (2021-2027) в частта „Програма за реализация“ се изразява в реализирането на различни по своя характер интервенции в рамките на отделните приоритети на плана. Така по всеки от приоритетите на плана са включени мерки от различни сектори, които в своята съвкупност постигат комплексен ефект, насочен към устойчивото развитие на общината. Освен в стратегическата част на ПИРО, принципите за интегрирано и комплексно развитие на общината, широко се използват и в Програмата за реализация на плана.

Същността на подхода в тази част на ПИРО се изразява в отчитане на изискването мерките и дейностите, отнесени към всеки от формулираните приоритети да бъдат насочени към решаване на комплексни проблеми в ключови сектори за развитието на община Самоков. Така се осигурява и перманентно поставената задача за устойчиво развитие на общината.

Приложението на този подход най-добре е изразено с формулировките както на приоритетите на плана, така и на съдържащите се в тях мерки. Като примери за интегриран подход могат да бъдат посочени четирите зони за въздействие, в които ще се изпълняват проекти, чрез прилагане на интегриран подход на въздействие. В тях са предвидени мерки, съдържащи широк кръг от проектни идеи – в сектора на благоустройството на селищната среда, икономиката и социалната сфера.

ЧАСТ VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

4.1 ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша. Със значително влияние са и климатичните фактори - глобалното затопляне, природните бедствия, рисковите територии и зони.

Стратегическите документи в областта на околната среда на европейско и национално ниво поставят общи цели и изисквания, свързани с изменението на климата и адаптация към климатичните промени, които са интегрирани в процеса на планиране на регионалното и пространствено развитие, като са съобразени с характерните особености и проблеми на общината. Основната цел е да се определи доколко и по какъв начин процесите на регионалното и пространствено развитие влияят върху състоянието на околната среда и качеството на живот в общинската територия, какви са основните проблеми и възможните мерки за тяхното решаване, какви дейности и съответно ресурси ще бъдат необходими за това през времеви период на планиране.

Институционалната рамка, свързана с изменението на климата в България през последните години се съсредоточава основно върху смекчаване на последиците. Значителен принос в насока намаляване уязвимостта на страната ни спрямо последиците от изменението на климата и подобряване на капацитета за адаптация на екологичните, социалните и икономическите системи към въздействията на изменението на климата представляват приетите от правителството през 2019 г. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие.⁴⁰ Стратегията и Планът за действие са общ референтен документ, очертаващ стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптацията към изменението на климата до 2030 г.

Адаптацията към изменението на климата е тема, която засяга всички сектори в обществото и включва участие на всички органи на местно, регионално и национално равнище, частния сектор, организациите на гражданското общество и гражданите.

⁴⁰ Решение на Министерския съвет на Р България № 621 от 25 октомври 2019 г., Министерство на околната среда и водите, <https://www.moew.government.bg/bg/adaptaciya-kum-izmenenieto-na-klimata-9299/>

Българският парламент е отговорен за вземането на решения относно законодателството в областта на политиката по изменение на климата и разпределението на средствата за тяхното изпълнение. Министерският съвет е изпълнителният орган, който отговаря за одобряването на националната политика за изменението на климата, като водещата роля в прилагането и координацията на изпълнението се възлага на Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Министерствата отговарят за интегрирането на политиките в областта на климата в съответните им сектори и за разработването и прилагането на мерки за адаптиране към изменението на климата, съгласувано с МОСВ.

Следвайки международните насоки и националните изисквания, регионалните власти в ЕС са предприели инициатива за действия, така че да решават въпросите за адаптиране към променящия се климат. Иновативните действия обаче са нещо повече от координиране на проекти, разпространение на резултати и формиране на партньорства. Те се осъществяват чрез градовете и местните власти така, че държавите-членки да могат да постигнат своите национални цели за адаптиране и смекчаване на прехода. Поради тази причина, местните и регионалните власти трябва да реализират пълния си потенциал при адаптиране към промяната на климатичните условия и да приемат иновативни техники и технологии, които са разработени чрез изследвания на въздействието на изменението на климата и са съобразени с техния собствен капацитет за адаптация.

Местните власти, чрез кметовете и общинските съвети, са отговорни при вземането на решения, ориентирани към изпълнението на националните и регионални приоритети и мерки в адаптацията към измененията в климата на територията на общината и в обхвата на граничните ѝ зони.

В рамките на този интегриран подход на действие, разнообразните заинтересовани страни и партньори се обединяват в реализирането на няколко общи цели:

- Интегриране на адаптацията към изменението на климата във всички сектори: укрепване на правната рамка и политиките;
- Изграждане на институционален капацитет: чрез натрупване на експертни познания, база от знания, мониторинг и отчитане;
- Повишаване на осведомеността: подобряване на образованието, приемане и участие на обществото в действията за адаптация;

– Изграждане на устойчивост: чрез укрепване на инфраструктурата, защита на природния капитал, водоснабдителната и енергийната инфраструктура, опазване на екосистемните услуги и т.н.

Община Самоков е сред общините в страната, за които въздействията върху околната среда, предизвикани от антропогенното въздействие, не изискват спешни и незабавни действия. На този етап не се открояват екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината. За формирането на общинската екологична политика от съществено значение е оценката на очакваните климатични изменения и влиянието им върху територията на община Самоков, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия.

ПИРО би могъл да повлияе както върху намаляване на вредното въздействие върху околната среда и адаптацията на населението и икономиката към съществуващите вече изменения, така и върху мониторинга на изменението на климата на местно ниво.

Възможните мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени, които община Самоков би могла да провежда, са свързани с кандидатстване по проекти в областта на енергетиката, транспорта, селското и горското стопанство, управлението на отпадъците и водите, опазване чистотата на атмосферния въздух, индустрията и други сектори на националната икономика, които могат да доведат до намаляване емисиите на парникови газове.

Ориентирани по приоритетни направления, подходящи мерки за реализиране на територията на община Самоков са следните:

- *Подобряване на енергийната ефективност в общински сгради и публична инфраструктура* – чрез енергийни обследвания и сертифициране на сгради - общинска собственост; реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети от енергоспестяващи мерки; подобряване на системите за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска собственост и осъществяване на ефективен контрол върху състоянието на публичната инфраструктура; обновяване на системата за улично осветление; повишаване на дела на използване на енергия от

възобновяеми източници в публичния сектор; информационни и организационни мерки в областта на енергийната ефективност и др.;

- *Повишаване на енергийната ефективност в жилищни сгради и системата за транспорт на територията на общината* – чрез активизиране на действия по цялостно реновиране на жилищния сграден фонд; разработване и прилагане на местни финансови механизми в подкрепа на въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради; въвеждане на пакети от мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради на територията на общината, приоритетно за многофамилни жилищни сгради;

- *Повишаване на обществената информираност и изграждане на култура за енергийно ефективно поведение в битовото потребление* – чрез организиране и провеждане на информационни кампании; изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност; разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда и др.;

- *Повишаване на енергийната ефективност на местната икономика* – чрез насърчаване на инвестиции за изграждане на енергийни предприятия и инфраструктура на територията на общината; изграждане на партньорства за разработване и прилагане система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и оползотворяване на енергия от възобновяеми източници; разработване на механизми за публично-частно партньорство за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на общината и др.

- *Подкрепа за промяна на енергийния модел в производството и предоставянето на услуги от местния бизнес* – чрез организиране на информационни кампании, конференции, семинари и др.; административно стимулиране на местния бизнес за използване на енергия от възобновяеми източници чрез данъчни преференции, специализирано административно обслужване и други стимули, допустими за прилагане от общината; създаване на енергийна информационна база за инсталираните енергийни мощности от възобновяеми източници на територията на общината и др.;

- *Въвеждане на модел за управление на енергията на територията на общината и повишаване на местния капацитет за устойчиво енергийно развитие* – чрез обособяване на структурно звено в общинската администрация за провеждане на

устойчиви енергийни политики на местно ниво; въвеждане на система за обучение на експерти в местната администрация от ресорните звена; усъвършенстване на системата за отчитане, контрол и анализ на енергопотреблението на територията на общината; създаване на международни партньорства, подготовка и изпълнение на партньорски проекти в областта на енергийната ефективност; проучване потенциала за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници и на алтернативни възможности за финансиране на енергийни проекти;

- *Намаляване на количеството отпадъци и подобро управление* – чрез усъвършенстване организацията на събирането и затваряне на нерегламентирани сметища; ефективно третиране на отпадъците - сепариране и преработка, инвестиране в екологични иновации и публично-частни партньорства за реализирането им; изграждане на инсталации за биоразградими и зелени отпадъци; въвеждане на относими икономически инструменти на принципа „плащаш повече, ако изхвърляш повече“; разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда; организиране на обучения за повишаване на знанията и уменията в областта на управление на отпадъците и кръговата икономика;

- *Подобро изпълнение на изискванията за разделно събиране и рециклиране на отпадъци* – чрез извършване на оценка на възможностите в общината за доближаване до изискванията на ЕС за рециклиране на битови отпадъци; проучване на възможностите за финансиране и публично-частни партньорства; изготвяне на анализ на масово отделяните отпадъци в общината и реалистичен план за достигане на стойностите за рециклиране и разделно събиране според европейското законодателство; изграждане на площадка за открито компостиране на биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини на територията на общината; обособяване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата; изграждане на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци и др.

- *Подобряване на жизнената среда* – чрез обновяване на публичните зелени пространства и осигуряване на нови места за отдих, спорт и култура; обновяване на съществуващите и изграждане на нови зелени зони; рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари; подновяване на указателни табели и средства за ориентация и информация в селищната среда;

- *Подобряване качеството на атмосферния въздух* – чрез стимулиране на устойчиви и нисковъглеродни форми на транспортно придвижване; изграждане на

инсталации за ограничаване на вредните емисии от производствата; поетапно извеждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво; релокализиране/преместване на производства в извънградска среда - индустриална зона; засилен контрол на строителството, снабдяването с материали от тежки машини, изхвърляне на строителните отпадъци на определените за това места, почистване на строителните площадки и прилежаща площ.

Очакваните резултати от реализирането на тези мерки могат да включват: общо повишаване на енергийната ефективност; увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници за собствени нужди; подобряване комфорта на обитаване в обществените и жилищните сгради; оптимизиране на бюджетните разходи; удължен експлоатационен срок и намаляване на въглеродните емисии на публичната инфраструктура и жилищните сгради; подобряване на безопасността и физическите характеристики на селищната среда; повишаване на знанията на обществото относно енергийната ефективност; намаляване разходите на енергия за отопление и осветление в публичния сектор и селищната среда; изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в бита; създадена подходяща информационна среда за стимулиране на инвестиции в производството на енергия от възобновяеми източници; намаляване на концентрациите на показателите, определящи качеството на атмосферния въздух; повишена информираност и изградена позитивна нагласа сред бизнеса за интелигентно енергийно поведение; установяване на трайни публично-частни партньорства на регионално и местно ниво; повишен капацитет на общината за планиране, реализация и мониторинг на местни политики за устойчиво енергийно развитие.

4.2 НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Основни елементи на превенцията и управлението на риска от бедствия, като оценки на риска, планиране, обучение, упражнения и оперативна съвместимост, все още не са широко интегрирани в специфичното законодателство в ключови сектори. Управлението на риска от наводнения, което се осъществява в съответствие с изискванията на Европейската Директива за наводненията и въз основа на анализите в плановете за управление на риска от наводнения, предвижда изпълнение на мерки, насочени към превенция, подготвеност, защита и реакция на населението, включително създаване на системи за ранно предупреждение.

С приетия Закон за изменение и допълнение на Закона за защита при бедствия (ДВ, бр. 51 от 5 юли 2016 г.) са поставени основите за преминаване от система, фокусирана върху реагирането към цялостна система за управление на риска от бедствия. Във връзка с тези промени в Закона за защита при бедствия е приета Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г., която определя посоката на действие до 2030 г.⁴¹ Стратегията очертава съгласувана рамка за адекватно намаляване на съществуващите рискове и недопускане възникването на нови, повишаване на готовността и способностите за реагиране и бързото възстановяване след бедствия.

През 2020 г. правителството прие и Национална програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г.⁴² Програмата се фокусира върху подобряване на координацията и ефикасността при реализиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия, подкрепа за инвестирането на средства в недублиращи по отделните сектори дейности, усъвършенстване на комуникацията и споделянето на данни и информация между институциите на национално, регионално и местно ниво. Акцент в Програмата е засиленото използване на възможностите, които предлага публично-частното партньорство за реализиране на проекти с по-висока добавена стойност за заинтересованите страни и обществото, както и прилагането на иновативни технологии за намаляване на риска от бедствия.

Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г. дефинира оперативни цели и дейности в приоритетните области, сред които релевантни за участие и принос към изпълнението от страна на местната власт са следните:

- *Въвеждане на система за повишаване на обществената осведоменост* и изграждане на познания за риска от бедствия в компетентните органи, честния сектор, доброволните формирования и населението на територията на общината – чрез провеждане на разяснителни кампании, информационни дни, организиране на съставните части на единната спасителна система, обучения и тренировки на населението, подобряване на диалога и сътрудничеството между заинтересованите страни при вземане на решения при управление на риска от бедствия и др.;

⁴¹ Решение на Министерския съвет на Република България № 505 от 19 юли 2018 г., Министерски съвет, Портал за обществени консултации, <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1279>

⁴² Решение на Министерския съвет на Република България № 865 от 26 ноември 2020 г., Министерски съвет, Портал за обществени консултации, <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1279>

- *Интегриране на намаляването на риска от бедствия в публичния и частния сектор* – чрез засилване ролята на платформите за намаляване риска от бедствия на общинско ниво, провеждане на обучения за изпълнение на необходимите действия по защита от бедствия, въвеждане на система за осигуряване на непрекъснатост на доставките на основни стои и услуги, стимулиране участието на частния сектор, професионални, неправителствени и граждански организации в управлението на риска от бедствия и др.;

- *Прилагане на единен и цялостен подход към управлението на риска от бедствия на всички административни нива* – чрез разработване и актуализиране на общинските планове за защита при бедствия, усъвършенстване на общинските програми за намаляване на риска от бедствия, изготвяне на указания за изпълнението на общинските програми, на годишни общински планове по Националната програма за намаляване на риска от бедствия, както и подготовка на годишни доклади за състоянието на защитата при бедствия на местно ниво;

- *Повишаване на способностите на институциите за управление на риска от бедствия* – чрез разработване и приемане на Стратегия за развитие на доброволните формирования за защита при бедствия, както и план за действие на територията на общината; развиване на допълнителни способности за реагиране на при различни видове потенциални инциденти, аварии и бедствия, специфични за общината;

- *Изграждане, поддържане и разширяване на системата за ранно предупреждение на населението и органите на изпълнителната власт* – чрез анализирани на налични системи за мониторинг и прогнозиране, използване на съвременни технологии и прилагане на иновации и иновативни практики;

- *Ефективно възстановяване след бедствия* – чрез изграждане на система за оценка на потребностите след бедствия на територията на общината; въвеждане на планирани механизми за възстановяване след бедствия и др.;

- *Въвеждане на механизми за осигуряване на свързаност между отделните сектори* – чрез включване на адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия в стратегическите документи за пространствено и регионално развитие, касаещи територията на общината; изготвяне на доклади с приоритетните дейности за намаляване на риска от бедствия, изискващи допълнително финансиране;

- *Подобряване разбирането и адекватно оценяване на въздействието на бедствията върху публичните финанси* – чрез стимулиране на застраховането и други

инструменти за трансфериране на риска сред населението и частния сектор; насърчаване учредяването и развитието на инструменти за взаимно подпомагане, като напр. фонд „Общинска солидарност“ ; мониторинг на разходваните финансови ресурси при превенция, реагиране, възстановяване и подпомагане;

- *Повишаване ефективността на инвестициите за намаляване на риска от бедствия* – чрез повишаване на устойчивостта на доставките на основни стоки и услуги; изграждане, укрепване и модернизация на системи, обекти и инфраструктура за намаляване на риска от бедствия, както и на оборудване за наблюдение и оперативно управление; повишаване относителния дял на финансовите средства в общинския бюджет за изпълнение на дейности по намаляване на риска от бедствия на територията на общината.

Екологичната проблематика и въпросите, свързани с изменението на климата и адаптирането към климатичните промени за намаляване на риска от бедствия се интегрират в общата рамка от формулирани цели и приоритети за развитие и се конкретизират чрез програмата за реализация на ПИРО Самоков (2021-2027). В нея следва да бъдат формулирани конкретни мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия, като се отчитат спецификата и потребностите на общинската територия. Мерките могат да включват както идентифициране на инфраструктурни проектни идеи и благоустройствени дейности, така и „меки“ мерки за повишаване на информираността, обучения, формиране на партньорски мрежи, извършване на анализи и проучвания, усъвършенстване на местната нормативна уредба, създаване и поддържане на регистри, бази данни и други.

ЧАСТ VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Осъществяването на наблюдение и оценка на изпълнението на целите и приоритетите на политиката за регионално развитие, заложи в изработените стратегически документи за регионално и местно развитие, е изключително важна стъпка към подобряване и усъвършенстване на процеса на стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, както и за по-добра работа на отговорните институции за провеждането на политиката за регионално развитие.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание се отделя на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

Наблюдението и оценката не само регистрират използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно отчитат и фактическите промени, случващи се на територията на община Самоков (настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети действия). Това налага прилагането на набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

В процеса наблюдението и оценката се използват два вида индикатори: *за продукт* и *за резултат*.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното,

икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

За приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) се определят отделни самостоятелни индикатори, чрез които да се оцени приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

Изградената за целите на наблюдението и оценката система включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. Описанието на тази система и на действията, които ще осигурят нейното ефективно функциониране, са част от структурата на ПИРО.

Пакетът от количествени и качествени индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО Самоков (2021-2027) отговаря на изисквания, като: стремеж към количествено представени индикатори, т.е. измерими, систематизирани, стандартизирани с изискванията на Евростат, съпоставими, както и такива, които да се допълват от системата от данни, която да осигурява периодичното им набиране и достъпност.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО Самоков за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите (вж. Приложение № 3). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор се определят подходящите мерни единици, в които да се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г., представени в *Приложение № 3а* към Методическите указания за изготвяне на ПИРО.

Наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Самоков е задача, която се организира от Общинския съвет на община Самоков и кмета на общината. Работната група за наблюдение на плана ще наблюдава и контролира

изпълнението на ПИРО Самоков (2021-2027). Тя включва представители на общинския съвет и експерти от състава на общинската администрация, като организацията и функционирането ѝ ще се регламентира с решение на Общинския съвет.

Групата за наблюдение има следните задачи:

- Разглежда и предлага за утвърждаване на индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на плана. В правомощията на общинския съвет е да утвърди по предложение на кмета на общината изготвеното предложение от групата, като съответно определя техния конкретен набор и стойностите им;
- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък и докладва на ръководството на общината състоянието и възможните мерки;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, изготвя отчет за постигнатите резултати;
- Разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена, и прави предложение пред ръководството на общината за предприемане на необходимите действия;
- Ежегодно изготвя доклад за изпълнението, като предлага мерки за промяна, ако това е наложително. Докладът и мерките се предлагат на кмета за последващо внасяне и разглеждане от общинския съвет;
- Прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

В рамките на дейността си групата за наблюдение изготвя регулярни или по конкретни въпроси отчети, които предоставя на общинския съвет и кмета на общината. В отчетите се оценява напредъкът при реализацията на плана и изпълнението на индикаторите.

Друг важен момент в осъществяването на текущият контрол по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО е процесът на оценяване. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнението на програмния документ и ориентир за ефективността на провежданата местната политика на развитие. За ПИРО, в зависимост от времевия хоризонт на действие на плана (2021-2027 г.), се формират три вида оценки в съответствие с изискванията на закона:

Предварителна оценка - Тази оценка на плана се извършва при изготвянето му, ако е взето съответното решение за нейното разработване.

Междинна оценка - Тази оценка ще се извърши в средата на периода на действие на ПИРО. В рамките на тази оценка следва да се оценят обобщените резултати от

изпълнението му, като се прави и преглед на степента на достигане на формулираните цели, приоритети и мерки и се отчетат възникнали положителни или отрицателни отклонения. Оценката завършва с конкретен анализ, въз основа на който се предвиждат съответните коригиращи действия. Такава оценка реално може да послужи като начало на евентуално усъвършенстване и актуализация на плана.

Последващата оценка се извършва една година след приключване срока на действие на плана и включва:

- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението на плана;
- Оценка на общото въздействие върху социално-икономическата обстановка в общината;
- Анализ на факторите при изпълнението на ПИРО;
- Оценка на степента на постигане на приоритетите и мерките и устойчивост на резултатите;
- Изводи, относно същността и начина на прилагане на съответния план за интегрирано развитие, както и на резултатите от осъществените мерки.

Настоящият ПИРО Самоков (2021-2027) е отворена система. Запазвайки своята стратегическа рамка от визия, цели и приоритети, документът е отворен и гъвкав по отношение на мерките и проектите, стоящи в основата на реализацията му.

ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

1. Бяла книга за бъдещето на Европа. Размисли и сценарии за ЕС-27 до 2025 г. Европейска комисия, https://ec.europa.eu/commission/white-paper-futureeurope_bg, 2017.
2. Гоев, В., В. Бошнаков, Ек. Тошева, К. Харалампиев, В. Бозев, Статистически анализ в социологически, икономически и бизнес изследвания, Издателски комплекс-УНСС, ISBN (PRINT): 978-619-232-172-7, 2019.
3. Моят регион, моята Европа, нашето бъдеще. Седми доклад за социалното, икономическото и териториалното сближаване, Европейска комисия, http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/, 2017.
4. Закон за регионалното развитие, обн. ДВ. бр.50 от 30 май 2008г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020г.
5. Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие, обн. ДВ, бр. 70 от 07 август 2020 г.
6. Закон за туризма, обн. ДВ, бр. 30 от 26 март 2013 г., изм. и доп. ДВ, бр. 60 от 07 юли 2020г.
7. Закон за културното наследство, чл.2, ал.1, обн. ДВ, бр.19 от 13 март 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 26 февруари 2021г.
8. Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, www.mrrb.bg, (раздел „Регионално развитие/Методически указания“), м. март 2020, достъпен на 29.08.2021г.
9. Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г., приета с Решение на Министерски съвет № 696/24.08.2012 г., www.mrrb.bg (раздел „Стратегическо планиране/Документи“) достъпен на 14.09.2021г.
10. Национална концепция за пространствено развитие на България за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), Национален център за териториално развитие, С., 2020, приета с Решение на Министерски съвет № 306 от 07-ми май 2020, обн. ДВ, бр.42 от 12 май 2020 год., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 18.09.2021г.
11. Социално-икономическия анализ на регионите за планиране от ниво 2 в Република България, Национален център за териториално развитие ЕАД, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Оперативна програма „Регионално развитие“, <http://www.bgregion.eu/> (раздел „Планиране и програмиране“ 2021-2027)
12. Национална програма за развитие: България 2030, приета с Протокол № 67.25 на Министерския съвет от 02.12.2020 г., С., 2021, Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 18.10.2021г.
13. Междинен доклад за изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., приет с Решение на МС № 425 от 19.07.2019 г., Министерство на регионалното развитие и

- благоустройството, www.mrrb.bg (раздел „Регионално развитие/Наблюдение и оценка“).
14. Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014-2020 г.) за 2014 г., 2015 г., 2016 г., 2017г., 2018г., 2019 и 2020г., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, www.mrrb.bg (раздел „Регионално развитие/Наблюдение и оценка“).
15. Доклад за резултатите от Междинната оценка за изпълнението на Регионалния план за развитие (2014-2020) на Югозападен район от ниво 2, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, www.mrrb.bg (раздел „Регионално развитие/Наблюдение и оценка“).
16. Проект на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране (2021-2027), Национален център за териториално развитие ЕАД, 2021, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, www.mrrb.bg (раздел „Регионално развитие/Проекти на документи“).
17. Проект на Програма за развитие на регионите (2021-2027), Министерство на регионалното развитие и благоустройството, електронна страница на Управляващия орган, раздел „Планиране и програмиране 2021-2027, <http://www.bgregion.eu/> достъпен на 29.11.2021г.
18. Социално-икономически анализ за развитие на селските райони, Министерство на земеделието, храните и горите, 2020, <https://www.mzh.government.bg/> (раздел „Обща селскостопанска политика 2021-2027/Материали“).
19. Стратегия за цифровизация на земеделието и селските райони на Република България до 2027 г., приета с Решение № 247 на Министерския съвет от 02.05.2019 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 02.09.2021г.
20. Национален стратегически документ „Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030 г.“, приет с Решение № 493 на Министерския съвет от 21.07.2020 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 09.10.2021г.
21. Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., приета с Решение на МС № 621 от 25.10.2019 г. Министерство на околната среда и водите, (раздел „Климат/Стратегически документи“), <https://www.moew.government.bg> достъпен на 17.09.2021г.
22. Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., приет с Протокол № 8 на Министерския съвет от 27.02.2020 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 23.09.2021г.
23. Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г., приета с Решение на Министерския съвет на Република България № 505 от 19

- юли 2018 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 12.10.2020г.
24. Национална програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г., приета с Решение на Министерския съвет на Република България № 865 от 26 ноември 2020г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 19.10.2020г.
25. Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г., приет с Решение № 459 на Министерския съвет от 17.06.2021 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 05.10.2021г.
26. Национална стратегия за малките и средните предприятия за 2021-2027 г., приета с Решение № 281 на Министерския съвет от 01.04.2021 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 15.09.2021г.
27. Стратегия по заетостта на Република България 2021-2030 г., приета с Решение № 515 на Министерския съвет от 15.07.2021 г., Портал за обществени консултации (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 03.09.2021г.
28. Публичен портал на Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020) <http://2020.eufunds.bg/> достъпен на 25.11.2021 г.
29. Проект на Доклад за резултатите от последващата оценка за изпълнението на Регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Югозападен район от ниво 2, Портал за обществени консултации, (раздел „Обществени консултации“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 29.11.2021г.
30. Национален статистически институт, <https://www.nsi.bg> (текуща статистика и данни, получени от ТСБ София), достъпен на 10.11.2021г.
31. Информационна система ИНФОСТАТ, <https://infostat.nsi.bg/> достъпен на 20.11.2021г.
32. Национален регистър на населените места в България, <https://www.nsi.bg/nrm/> достъпен на 30.11.2021г.
33. Електронни публикации „Районите, областите и общините в Република България“ 2010-2018 г., Национален статистически институт, <https://www.nsi.bg/> (раздел „Публикации“), С., 2015-2021г.
34. Население и демографски процеси 2020, електронна публикация на Национален статистически институт, <https://www.nsi.bg/>, (раздел „Публикации“).
35. Регионални профили 2021, Институт за пазарна икономика, <https://www.regionalprofiles.bg/bg/> достъпен на 30.11.2021г.
36. Регистър на защитените територии и защитените зони в България, http://eea.government.bg/zpo/bg/area.jsp?NEM_Partition=2&categoryID=1&arealD=2081 достъпен на 20.11.2021г.

37. Информационна система за защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000, <http://natura2000.moew.government.bg/>, достъпен на 15.11.2021г.
38. Картографиране на българската икономика по региони, по сектори и по фирми. Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средни предприятия. <https://bgindustrymap.com/bg/> последно достъпен на 21.10.2021г.
39. Областна стратегия за развитие на Софийска област 2014-2020 г., Портал за обществени консултации, (раздел „Стратегически документи“), <https://www.strategy.bg> достъпен на 26.10.2021г.
40. Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Самоков, ДЗЗД План Самоков 2020, община Самоков, 2015.
41. Общ устройствен план на град Самоков и крайградска територия, приет с Решение № 1149 от 21.11.2013 г. на Общински съвет на община Самоков.
42. Общински план за развитие на община Самоков (2014-2020), приет с Решение на Общински съвет на община Самоков, <https://samokov.bg/> достъпен на 30.11.2021 г.
43. Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие на община Самоков (2014-2020) през 2018 г., <https://samokov.bg/> достъпен на 22.11.2021 г.
44. Междинна оценка за изпълнението на Общински план за развитие на община Самоков (2014-2020), <https://samokov.bg/> достъпен на 19.11.2021 г.
45. Стратегия за управление на общинската собственост в община Самоков (2020-2023), <https://samokov.bg/> достъпен на 29.11.2021 г.
46. Програма за развитие на туризма в община Самоков (2015-2020), <https://samokov.bg/> достъпен на 29.11.2021 г.
47. Стратегия за развитие на образованието в Община Самоков за периода 2016-2020 година, приета с Решение на Общински съвет гр.Самоков №312 от 19.05.2016 г., <https://samokov.bg/> достъпен на 03.11.2021 г.
48. Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Самоков (2016-2020), <https://samokov.bg/> достъпен на 13.10.2021 г.
49. Краткосрочна програма възобновяеми източници и биогорива на община Самоков (2020-2023), <https://samokov.bg/> достъпен на 17.09.2021 г.
50. Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците община Самоков (2010-2020), <https://samokov.bg/> достъпен на 25.10.2021 г.

**Програма за реализация на ПИРО на община САМОКОВ за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приоритет	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)*	Индикативен бюджет, хил.лв	Източник на финансиране	Срок за изпълнение месеца	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.1. Усъвършенстване на местната нормативна уредба.	Разработване и приемане от Общинския съвет на вътрешни нормативни актове, с цел насърчаване на местното икономическо развитие и повишаване качеството на публичните услуги.	Градска зона	n/a	общински бюджет	постоянен	Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.2. Оптимизиране на местни данъци и такси, облекчаване на процедурите за издаване на разрешителни, патенти и лицензи.	Разработване и приемане от Общинския съвет на вътрешни нормативни актове, с цел стимулиране на инвестиционната активност.	Градска зона	n/a	общински бюджет	постоянен	Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.3. Разработване на Стратегия за развитие на сектор „Рибарство“ в община Самоков.	Изготвяне на анализ и формулиране на Стратегия за развитието на сектор "Рибарство" на територията на община Самоков.	Градска зона	30	Програма за морско дело, рибарство и аквакултури	12 месеца	Местна инициативна рибарска група
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.4. Изграждане на специализирана инфраструктура за търговия, преработка и дистрибуция на риба и рибни продукти.	Проектиране и изграждане на 1 бр. специализиран обект, с възможности за замразяване, хладилно съхранение, опаковане, сортиране, етикетиране, търговия и дистрибуция на риба и рибни продукти.	Икономическа зона	350	Програма за морско дело, рибарство и аквакултури	24 месеца	Местна инициативна рибарска група
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.5. Проектиране за изграждане на логистичен център на територията на общината.	Изготвяне за проект за изграждане и оборудване на логистичен център със специфични инфраструктурни и технологични елементи.	Икономическа зона	250	Програма за развитие на регионите и публично-частни партньорства	18 месеца	Местна инициативна група / ПЧП
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство.	Дейност 1.1.6. Създаване на икономическа зона за индустриални производства (по Закона за устройство на територията).	Проектиране и изграждане на структурни елементи за обособяване на икономическа зона, подкрепяща индустриални производства на територията на общината.	Икономическа зона	180	публично-частни партньорства	36 месеца	Дирекция „Терит. селищно устройство и европейски програми“

Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.2. Подкрепа за технологично обновяване на микро и малките предприятия на територията на общината .	Дейност 1.2.1. Дигитализация на малки и средни предприятия (МСП).	Дейности на МСП, насочени към подобряване качеството на съществуващи процеси, продукти и услуги чрез въвеждане на базирани на ИКТ системи и приложения, в т.ч.: автоматизация на производствени процеси, подобряване качеството на продукти/услуги и за управление на процеси в предприятията. Създаване на интернет страница, мобилни приложения или друг вид електронна платформа. Въвеждане на ИКТ системи и приложения за осигуряване на кибер и информационната сигурност.	Икономическа зона	750	Програма "Иновации и конкурентоспособност на предприятията"/Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.2. Подкрепа за технологично обновяване на микро и малките предприятия на територията на общината .	Дейност 1.2.2. Въвеждане на иновативни производствени технологии за възобновяеми ресурси, в контекста на кръговата икономика.	Подкрепа на дейности за въвеждане на нови технологии, в т.ч. за намаляване на ресурсната и енергийна ефективност на производството и насърчаване на прехода към кръгова икономика. Насърчаване на МСП и реализация на проекти за въвеждане на нови производствени технологии.	Икономическа зона	350	Програма за иновации и конкурентоспособност на предприятията/Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.	Дейност 1.3.1. Прилагане на социални иновации, свързани с наемане на представители на маргинализираните групи, чрез обществени поръчки.	Адаптиране и валидиране на социални иновации на основата на иновативни модели, свързани с използването на социални критерии в обществените поръчки, с цел интеграция и реинтеграция на пазара на труда на маргинализирани групи. Подготовка и изпълнение на 5 бр. социални проекти и 30 бр. наети лица.	Икономическа зона	250	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.	Дейност 1.3.2. Насърчаване самонаемането и разкриването на самостоятелен бизнес от трайно безработни лица, с фокус върху младежи, жени и лица над 55 години.	Консултиране и обучения за 10 бр. стартиращи предприятия и 10 бр. самонаети лица, с цел разрастване на производство, асортимент, маркетинг, реализация на международните пазари (новостартиращ бизнес в приоритетни сектори, семеен бизнес и т.н.).	Икономическа зона	100	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.	Дейност 1.3.3. Предоставяне на обучения, свързани с развитието на предприемачески, управленски и бизнес знания и умения при разработване на бизнес идеи и планове за управлението на самостоятелна стопанска дейност.	Информирание и мотивиране безработни, неактивни и работещи лица, желаещи да развият собствен бизнес. Предоставяне на подкрепа за старт на реална стопанска дейност и намиране на подходящи източници на финансиране, чрез достъп до услуги и менторство за развитие на бизнес на 100 бр. заинтересовани лица.	Икономическа зона	130	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“

Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.	Дейност 1.3.4. Устойчива интеграция, чрез подкрепа на предприемачеството.	Насърчаване на предприемачеството чрез създаване на работни пространства и инструменти за консултиране и обучение на предприемачи с участието на работещи производствени предприятия.	Икономическа зона	100	Програма за иновации и конкурентоспособност на предприятията	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др.	Дейност 1.3.5. Обучения за професионална квалификация и преквалификация на трайно безработни лица и лица с ниско образование с фокус върху младежите, жените и лицата над 55 години.	Подкрепа на обучението за заети лица и преквалификация съобразно регионалните и местните потребности от квалификация на работната сила. Обучение на 120 заинтересовани лица за придобиване на ключови умения и квалификация от безработни лица и повишаване на тяхната пригодност за заетост.	Икономическа зона	130	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хум. дейности, екология, търговия, туризъм, общ. собственост“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство.	Дейност 1.4.1. Подкрепа за въвеждане на иновативни технологии и оборудване в земеделието и животновъдството.	Проектни идеи за прилагане на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал, повишаване на устойчивостта на 5 бр. земеделски стопанства за предизвикателствата и възможностите на екологичния и цифров преход.	Икономическа зона	200	Програма за развитие на селските райони	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство.	Дейност 1.4.2. Създаване на условия за развитие на биологични производства.	Подготовка на проектни предложения за въвеждане на иновативни технологии, увеличаване на асортимента на произвежданите биологични продукти, продължаващо обучение на 10 бр. земеделски стопани, организиране на информационни кампании за повишаване на потребителското търсене.	Икономическа зона	450	Програма за развитие на селските райони	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство.	Дейност 1.4.3. Насърчаване предприемачеството на млади фермери.	Подпомагане процеса на кандидатстване и създаване на земеделски стопанства за 5 бр. млади фермери, професионални и бизнес обучения, стимулиране процеса на модернизиране на създадените земеделски стопанства.	Крайградска функционална зона	150	Програма за развитие на селските райони	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство.	Дейност 1.4.4. Подкрепа за изграждане на борса за селскостопански продукти.	Проектни идеи за придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи за изграждане на тържище за преработка, съхраняване и маркетинг на земеделска и животновъдна продукция от приоритетните за общината производства.	Крайградска функционална зона	120	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство.	Дейност 1.4.5. Създаване на възможности за коопериране на земеделски производители.	Насърчаване изграждането на интегрирани структури за повишаване на конкурентоспособността на продукцията в селското стопанство, чрез коопериране и сдружаване на земеделски производители.	Крайградска функционална зона	120	Програма за развитие на селските райони	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство	Дейност 1.5.1. Изготвяне на програма за интегрирано управление на горите.	Изготвяне на анализ и разработване на Програма за интегрирано управление на горите на територията на община Самоков.	Градска зона	10	Програма за административен акапитет	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“

Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство	Дейност 1.5.2. Подкрепа за възстановяване и развитие на горското стопанство.	Дейности, насочени към развитие на горските територии и подобряване на жизнеспособността на горите; залесяване и създаване на горски масиви; възстановяване на щети от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития; инвестиции в технологии за лесовъдство, преработка и търговия с горски продукти.	Крайградска функционална зона	n/a	публично-частни партньорства	постоянен	Общинско предприятие „Общинско лесничество“
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство	Дейност 1.5.3. Изграждане и поддържане на горски пътища.	Подготовка и реализация на проекти за строителство на нови и поддържане на съществуващи горски пътища на територията на община Самоков. Предвижда се изграждане на 1250 км пътища средно за година.	територията на общината	700лв./км 875 общо	частно финансиране	годишно	частен сектор
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство	Дейност 1.5.4. Извършване на дейности по залесяване.	Осъществяване на контрол по естественото възстановяване на горските масиви и предприемане на регулярни действия по залесяване.	територията на общината	съгласно Наредба	държавен бюджет	годишно	държавни и общински горски стопанства
Приоритет 1. Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство	Дейност 1.5.5. Изграждане и поддържане на противопожарни зони, просеки и съоръжения.	Осъществяване на действия за създаване и поддържане на противопожарни просеки и минерализовани ивици на територията на общината.	територията на общината	съгласно Наредба	държавен бюджет	годишно	държавни и общински горски стопанства
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.1. Реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура.	Дейност 2.1.1. Изготвяне на Стратегия за развитие на ВиК инфраструктура.	Изготвяне на анализ и разработване на Стратегия за развитие на ВиК инфраструктурата на територията на община Самоков.	Градска зона	40	държавен бюджет/ ВиК Холдинг/Програма "Околна среда"	12 месеца	Община Самоков/Български ВиК Холдинг
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.1. Реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура.	Дейност 2.1.2. Изграждане на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината.	Проектиране за изграждане на инфраструктура за водоснабдяване и канализация за нуждаещите се населени места в общината.	територията на общината	3 000	Програма "Околна среда"	36 месеца	Български ВиК Холдинг
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.1. Реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура.	Дейност 2.1.3. Ремонт на водоснабдителна и канализационна мрежа в населените места на общината.	Рехабилитация и модернизиране на 1200 м амортизирана водоснабдителна и канализационна мрежа за нуждаещите се населени места на общината.	територията на общината	1 200	Програма за околна среда	36 месеца	Български ВиК Холдинг
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.1. Увеличаване на енергийните мощности на електропреносната мрежа за нуждите на община Самоков.	Изготвяне на комплексен анализ относно потребностите от допълнителни енергийни мощности на територията на община Самоков и обследване на възможностите за изграждане на нови мощности. Разработване на инвестиционни проекти.	територията на общината	2 400	публично-частни партньорства	36 месеца	Община Самоков/частен сектор
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.2. Проектиране и изграждане на нови енергийни мощности (микро ВЕЦ) на р.Искър.	Извършване на комплексен анализ, предпроектни проучвания и разработване на инвестиционен проект за 2 бр. микро ВЕЦ на р.Искър.	територията на общината	3 500	публично-частни партньорства	36 месеца	Община Самоков/частен сектор
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.3. Проектиране и изграждане на фотоволтаични паркове от нов тип (1 мегават/ч).	Извършване на комплексен анализ, предпроектни проучвания и разработване на инвестиционни проекти за изграждане на фотоволтаични инсталации от нов тип (1 мегават/ч).	територията на общината	600	публично-частни партньорства	24 месеца	Община Самоков/частен сектор

Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.4. Поетапно изграждане и въвеждане на технологични решения за ВЕИ на територията на общината.	Извършване на комплексен анализ за поетапно изграждане и разработване на инвестиционни проекти за създаване на 2 бр. водородни инсталации на територията на общината.	територията на общината	300	публично-частни партньорства	24 месеца	Община Самоков/частен сектор
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.5. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в административни сгради на територията на община Самоков.	Мерки за енергийна ефективност: подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.), топлоинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.) за 4 бр. сгради.	територията на общината	250	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.2. Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Дейност 2.2.6. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни и еднофамилни жилищни сгради на територията на община Самоков.	Мерки за енергийна ефективност: подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.), топлоинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.) за 10 бр. стради.	територията на общината	1 000	Програма за развитие на регионите	постоянен	Община Самоков/частен сектор
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.3. Реконструкция и подобряване на уличната мрежа в населените места на общината.	Дейност 2.3.1. Ремонт на улици в населените места на общината.	Подготовка на проектни предложения за ремонт на улична мрежа средно по 3,5 км за населено място в общината.	територията на общината	7 000	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.3. Реконструкция и подобряване на уличната мрежа в населените места на общината.	Дейност 2.3.2. Изграждане на тротоари, пътна маркировка и сигнализация.	Подготовка на проектни предложения за изграждане на тротоари, пътна маркировка и сигнализация средно по 1,5 км за населено място в общината.	територията на общината	450	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.4. Модернизация и рехабилитация на здравна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.4.1. Рехабилитация на доболничната помощ в общинския център.	Разработване на проектно предложение за рехабилитация и модернизиране на сградата на доболничната помощ в общината.	Градска зона	150	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.4. Модернизация и рехабилитация на здравна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.4.2. Рехабилитация на здравни обекти в селата на общината.	Подготовка на проектни предложения за рехабилитация и модернизиране на 5 бр. здравни обекти в населени места на общината.	Крайградска функционална зона	250	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.4. Модернизация и рехабилитация на здравна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.4.3. Модернизация на материалната база и медицинско оборудване на общинската болница.	Изготвяне на пректно предложение и последващо реализиране на проект за модернизиране на материалната база и доставка на медицинско оборудване за общинската болница.	Градска зона	1 000	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.1. Реконструкция на покриви на училищни сгради.	Изготвяне на проектно предложение и реализация на проект за реконструкция на покриви на 5 бр. училищни сгради.	територията на общината	125	Програма за развитие на регионите	18 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“

Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.2. Прилагане на мерки за енергийна ефективност в 4 училища.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за прилагане на мерки за енергийна ефективност в 4 бр. сгради на училища на територията на община Самоков.	територията на общината	200	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.3. Ремонт на физкултурни салони в училища и детски градини.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за ремонт на 5 бр. физкултурни салони в училища и детски градини на територията на община Самоков.	територията на общината	150	Програма за развитие на регионите	18 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.4. Изграждане и модернизиране на спортни игрища и открити площи в училищните дворове.	Изготвяне на проектни предложения и последващо изпълнение на проекти за изграждане на и модернизиране на 7 бр. игрища и 7 бр. открити площи в училищните дворове.	територията на общината	100	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.5. Изграждане на басейн и прилежаща инфраструктура в ЦДГ „Детелина“.	Проектиране и последващо реализиране на проект за изграждане на басейн и прилежаща инфраструктура в ЦДГ „Детелина“.	Градска зона	120	Програма за развитие на регионите	18 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.5.6. Проектиране и изграждане на образователна инфраструктура (университетски кампус).	Извършване на обследване, подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за изграждане на обект на образователна инфраструктура (университетски кампус).	Градска зона	8 000	Програма за развитие на регионите/ Публично-частно партньорство	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.6. Модернизация и рехабилитация на социална инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.6.1. Цялостен ремонт, саниране и модернизиране на общежитие на СУ „Никола Велчев“.	Подготовка на проектно предложение и последващо реализиране на проект за цялостен ремонт, саниране и модернизиране на общежитие на СУ „Никола Велчев“.	градска зона	120	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.6. Модернизация и рехабилитация на социална инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.6.2. Изграждане/реконструкция на сграда за разкриване на наблюдавано жилище.	Извършване на обследване, подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за изграждане или реконструкция на сграда за разкриване на наблюдавано жилище.	територията на общината	240	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.6. Модернизация и рехабилитация на социална инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.6.3. Ремонт и модернизация на спортна зала „Самоков“.	Подготовка на проектно предложение и последващо реализиране на проект за ремонт и модернизация на спортна зала „Самоков“.	Градска зона	120	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.7. Модернизация и рехабилитация на културна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност.	Дейност 2.7.1. Реновиране на сградния фонд на културни институции (читалища, младежки дом, библиотека, исторически музей) и на техника за провеждане на събития.	Подготовка на проектни предложения и последващо изпълнение на проекти за реновиране на сградния фонд на 4 бр. културни институции (читалища, младежки дом, библиотека, исторически музей) и доставка на техника за провеждане на събития.	територията на общината	480	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“

Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.8. Дейности за превенция и управление на риска от природни бедствия и адаптация към изменението в климата.	Дейност 2.8.1. Укрепване и корекция на речни корита – река Искър, Палакария, Бели Искър, Черни Искър, Леви Искър.	Подготовка на проектни предложения и последващо реализиране на проекти за корекции на речните корита, изграждане на прагове и диги на реки на 5 бр. обекти.	територията на общината	500	Министерски съвет/ Програма за околна среда	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.8. Дейности за превенция и управление на риска от природни бедствия и адаптация към изменението в климата.	Дейност 2.8.2. Дейности по опазване на водните обекти и почистване от замърсявания, чрез инициране на периодични кампании.	Подготовка и инициране на периодични кампании за предприемане на действия по опазване на водните обекти и почистване от замърсявания на 5 бр. водни обекти.	територията на общината	55	Програма за околна среда	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.9. Модернизиране на екологична инфраструктура и опазване на околната среда.	Дейност 2.9.1. Участие на община Самоков в създаването на междубоинска система за мониторинг на количеството и качеството на водата във водосборния басейн на река Искър.	Участие на община Самоков в проектиране за изграждане на междубоинска информационна система за оперативен мониторинг на количеството и качеството на водата във одосборния басейн на река Искър.	територията на общината	200	Програма за околна среда	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.1. Изграждане и модернизиране на зелени площи, места за отдих и спорт на открито (Street Fitness) в населените места на общината.	Подготовка на проектни предложения и последващо реализиране на проекти за изграждане и модернизиране на % бр. зелени площи и 5 бр. места за отдих и спорт на открито (Street Fitness) в населени места на общината.	територията на общината	100	Програма за развитие на регионите/Програма за околна среда	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.2. Благоустрояване на пред- и задблокови пространства („кални точки“ – изграждане на паркинги).	Проектиране за 5 бр. пред- и задблокови пространства, реконструкция на улична мрежа, осигуряване на места за паркиране, подмяна на алеите и пешеходни настилки и др.	Градска зона	75	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.3. Благоустрояване на междублокови пространства в градския център.	Проектиране за 10 бр. междублокови пространства, обособяване на кътове за отдих – пейки, кошчета, беседки, и др., реконструкция и създаване на зелени площи, ремонт на отводнителна система в зоните за отдих и др.	Градска зона	100	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.4. Изграждане на детски и спортни площадки, ски съоръжения и др.	Проектиране за изграждане на 10 бр. детски спортни площадки, вкл. монтиране на ски съоръжения, осигуряване на достъп за паркиране, пешеходни настилки и др.	територията на общината	100	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.5. Благоустрояване на нереновирани площи и прилежащи територии в малките населени места на общината.	Извършване на обследване, подготовка на проектни предложения и последващо изпълнение на проекти за благоустрояване на нереновирани площи и прилежащи територии в 5 бр. населени места на общината.	Крайградска функционална зона	100	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.10. Дейности за благоустрояване на населените места.	Дейност 2.10.6. Създаване на дигитални точки с wi-fi достъп в централните публични зони на населените места в общината (напр. соларни пейки „Бизнес яйце“, „соларни дървета“, „изнесени информационни офиси“ и др.).	Подготовка на проектно предложение и последващо реализиране на проект за изграждане на 10 бр. дигитални точки с wi-fi достъп в централните публични зони на населените места в общината.	територията на общината	45	публично-частно партньорство	18 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“

Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.11. Подобриване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Дейност 2.11.1. Реконструкция и модернизиране на градския стадион.	Разработване на проектна документация и извършване на дейности за реконструкция и модернизиране на градския стадион в община Самоков.	Градска зона	1 500	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.11. Подобриване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Дейност 2.11.2. Реконструкция и модернизиране на лекоатлетическа зала.	Разработване на проектна документация и извършване на дейности за реконструкция и модернизиране на лекоатлетическа зала.	Градска зона	150	Програма за развитие на регионите	18 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.11. Подобриване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Дейност 2.11.3. Реконструкция и модернизиране на спортен комплекс, включващ спортна зала и хотел.	Извършване на прединвестиционно проучване. Разработване на проектна документация и извършване на строително-монтажни дейности.	Градска зона	150	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.11. Подобриване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Дейност 2.11.4. Ремонт и изграждане на сграда на територията на мотополigon „Ридо“.	Извършване на обследване, подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за ремонт или изграждане на сграда територията на мотополigon „Ридо“.	Градска зона	120	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 2. Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	Мярка 2.11. Подобриване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Дейност 2.11.5. Изготвяне на проект за изграждане на сертифицирана писта за моторни спортове на територията на общината.	Извършване на прединвестиционно проучване. Разработване на проектна документация и извършване на строително-монтажни дейности за изграждане на сертифицирана писта за моторни спортове на територията на общината.	територията на общината	150	публично-частно партньорство	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 3. Подобриване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.1. Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.	Дейност 3.1.1. Подкрепа за осигуряване на модерна и ефективна доболнична помощ в община Самоков.	Извършване на обследване, подготовка на проектни предложения и последващо изпълнение на проекти за модернизиране на 5 бр. обекти за доболнична помощ в община Самоков.	Крайградска функционална зона	250	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобриване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.1. Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.	Дейност 3.1.2. Осигуреност с медикаменти до всички населени места в общината чрез здравно-социални и социални услуги.	Извършване на анализ и предприемане на дейности за осигуряване с медикаменти до всички населени места в общината чрез здравно-социални и социални услуги.	територията на общината	n/a	частно финансиране	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобриване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.1. Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.	Дейност 3.1.3. Възстановяване на стоматологични кабинети в учебните заведения.	Извършване на обследване, подготовка на проектно предложение и предприемане на действия за възстановяване на 5 бр. стоматологични кабинети в учебните заведения на територията на община Самоков.	територията на общината	100	Публично-частно партньорство	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобриване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.1. Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.	Дейност 3.1.4. Организиране на кампании за превенция и профилактика на социално значими заболявания.	Извършване на анализ и разработване на програма за провеждане на информационни кампании за превенция и профилактика на социално значими заболявания.	Градска зона	n/a	неправителствен сектор	ежегодно	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“

Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.	Дейност 3.2.1. Проекти за квалификация и придобиване на допълнителни професионални умения и компетенции.	Проектни предложения за подобряване на знанията и уменията на 100 бр. педагогически специалисти, образователни медиатори и др. за работа с деца и ученици. Подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи.	територията на общината	250	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.	Дейност 3.2.2. Осъществяване на партньорства за привличане на учители и разработване на програма за подкрепа на млади учители.	Извършване на анализ и изготвяне на програма за създаване на партньорства за привличане и подкрепа на млади учители в училищата на територията на община Самоков.	Градска зона	n/a	Министерство на образованието и науката (държавен бюджет)	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.	Дейност 3.2.3. Разширяване на дуалната програма за обучение в партньорство с бизнеса.	Разширяване на дуалното обучение и увеличаване на възможностите за осъществяването му по различни професии, съобразено с потребностите на бизнеса на регионално и местно ниво. Планира се подкрепа за 50 бр. ученици за период от 12 месеца с финансиране по 630 лв. на месец.	Градска зона	378	публично-частно партньорство	12 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.	Дейност 3.2.4. Превенция на ранно отпадане от училище и включване на всички деца в образователния процес.	Извършване на анализ и предприемане на превантивни действия за включване на всички деца в училищна възраст от общината в образователния процес.	територията на общината	n/a	Министерство на образованието и науката (държавен бюджет)	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.	Дейност 3.3.1. Реализация на проект/и за дигитализация на детски градини и училища.	Извършване на анализ и подготовка на проектно предложение за внедряване на иновативни методи за преподаване и за педагогическо взаимодействие, чрез дигитализация на учебното съдържание и достъп до платформа за дигитални образователни услуги и облачни технологии.	територията на общината	300	Научни изследвания и иновации	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.	Дейност 3.3.2. Въвеждане на иновативни методи на обучение, разработване на учебни програми, обвързани с изискванията на бизнеса и пазара на труда.	Извършване на анализ и подготовка на проектно предложение за въвеждане на иновативни методи за обучение. Разработване на устойчив механизъм за съвременяване на съществуващите и създаване на нови учебни програми, обвързани с изискванията на бизнеса и пазара на труда.	Градска зона	50	Програма за образование	18 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.	Дейност 3.3.3. Разработване на социално-образователни услуги за извънкласна ангажираност на учениците и младежите.	Извършване на анализ и разработване на програма за организиране на разнообразни извънкласни форми за ангажираност по интереси на ученици и младежи на територията на общината.	територията на общината	n/a	Публично-частно партньорство	12 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.	Дейност 3.3.4. Осигуряване на условия и ресурси за учебен процес в онлайн режим.	Извършване на анализ и предприемане на действия за осигуряване на оборудване и технически средства за организиране на учебен процес в електронна среда.	територията на общината	n/a	Министерство на образованието и науката (държавен бюджет)	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“

Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.1. Разкриване на нови социални услуги в общността, с цел осигуряване на подкрепа за хора с увреждания в резидентна грижа.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за разкриване на нови социални услуги в общността за осигуряване на подкрепа за 17 бр. лица с увреждания в резидентна грижа.	територията на общината	35	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.2. Разкриване на нови резидентни услуги за хора с тежки увреждания.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за разкриване на нова резидентна услуга за подкрепа за 15 бр. лица с тежки увреждания.	територията на общината	40	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.3. Разкриване на наблюдавано жилище.	Извършване на анализ и вземане на решение за разкриване на услуга в общността "Наблюдавано жилище" за хора в риск на територията на община Самоков. Подготовка на проектно предложение за осигуряване на финансиране.	Градска зона	250	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.4. Обезпечаване с нови транспортни средства на услугите, предоставяни в домашна среда.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за осигуряване на 4 бр. транспортни средства за извършване на социални услуги, предоставяни в домашна среда на територията на общината.	територията на общината	280	публично-частно партньорство	12 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.5. Осигуряване на обучения, супервизии и разширяване на национални партньорства.	Подготовка на проектно предложение и последващо реализиране на проект за провеждане на специализирано обучение за 15 бр. служители за екипи от действащи социални услуги и разширяване на мрежата от партньорства.	Градска зона	20	Програма за развитие на човешките ресурси	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни социални услуги за всички целеви групи.	Дейност 3.4.6. Създаване на интегрирана регионална екосистема от социални предприятия, развита в сътрудничество с близките общини и организации.	Извършване на анализ и предприемане на съвместни действия с потенциални партньори за създаване на интегрирана регионална екосистема от социални предприятия, развита в сътрудничество с близките общини и организации.	територията на общината	n/a	публично-частно партньорство	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.5. Модернизация и разширяване на културно-образователни услуги.	Дейност 3.5.1. Въвеждане на иновативни услуги в читалищата и библиотеките в общината чрез използването на ИКТ и партньорски организации.	Извършване на комплексен анализ и разработване на програма за въвеждане на иновативни услуги в читалищата и библиотеките на територията на общината, чрез използването на ИКТ и партньорски организации.	територията на общината	n/a	публично-частно партньорство	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.5. Модернизация и разширяване на културно-образователни услуги.	Дейност 3.5.2. Организиране и провеждане на традиционен фестивал на рибата, с включване в културния календар на общината.	Предприемане на действия за организиране и ежегодно провеждане на традиционен фестивал на рибата, с включване в културния календар на общината.	територията на общината	150	публично-частно партньорство+ бюджет община Самоков	ежегодно	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“

Приоритет 3. Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	Мярка 3.5. Модернизация и разширяване на културно-образователни услуги.	Дейност 3.5.3. Промотиране на традиционни за община Самоков фестивали и конкурси за включване в национален културно-туристически календар.	Извършване на комплексен анализ и изготвяне на програма за промотиране на традиционни за община Самоков фестивали и конкурси за включване в национален културно-туристически календар.	територията на общината	n/a	публично-частно партньорство + бюджет община Самоков	ежегодно	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.1. Прилагане на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности.	Дейност 4.1.1. Създаване на достъпна среда и дигитални ресурси за посещение и използване на културните обекти.	Извършване на обследвана и подготовка на проектни предложения за изграждане на достъпна среда и осигуряване на дигитални ресурси за използване при посещение на 4 бр. културни обекти.	територията на общината	40	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.1. Прилагане на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности.	Дейност 4.1.2. Дигитализиране на маршрути за посещения на културно-исторически обекти.	Извършване на анализ и разработване на проектно предложение за дигитализиране на маршрути за посещение на 1 бр. културно-исторически обект.	територията на общината	100	Бюджет на община	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.1. Прилагане на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности.	Дейност 4.1.3. Развитие на възможности за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт.	Извършване на комплексен анализ и разработване съвместно с партньори на програма за индивидуално настаняване, ваканционни къщи, диверсификация на туристическия продукт.	Зона за туризъм	n/a	публично-частно партньорство	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.1. Създаване на достъпна дигитална и прилежаща инфраструктура за посещение и използване на туристическите обекти.	Извършване на комплексен анализ и разработване съвместно с партньори на проектно предложение за изграждане на достъпна дигитална и прилежаща инфраструктура за посещение и използване на туристическите обекти.	Зона за туризъм	40	публично-частно партньорство	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.2. Изграждане на велоалеи.	Извършване на прединвестиционно обследване и подготовка на проектна документация за изграждане на велоалеи в населените места на община Самоков.	територията на общината	2 000	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.3. Реконструкция, изграждане и разширяване на Маунтийн Байк Парк на територията на к.к. Боровец	Извършване на прединвестиционно проучване. Разработване на проектна документация за реконструкция, изграждане и разширяване на Маунтийн Байк Парк на територията на к.к. Боровец.	к.к. Боровец	700	Програма за развитие на регионите/Публично-частно партньорство	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.4. Проектиране и изграждане на Pump Track парк със специализирано асфалтово покритие за рекерация и спорт в централна градска зона.	Извършване на прединвестиционно обследване и подготовка на проектна документация за изграждане на Pump Track паркна на пространство от 1 дка със специализирано асфалтово покритие за рекерация и спорт в централна градска зона.	Градска зона	300	Програма за развитие на регионите/Публично-частно партньорство	18 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“

Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.5. Изграждане на туристически екопътеки и създаване на свързаност между тях.	Извършване на прединвестиционно проучване и подготовка на проектна документация за изграждане на туристически екопътеки и създаване на свързаност между тях на територията на община Самоков.	Зона за туризъм	450	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти.	Дейност 4.2.6. Дигитализиране на маршрути за посещения на туристически обекти.	Извършване на комплексен анализ и съвместно с партньори разработване на проектно предложение за дигитализиране на маршрути за посещения на туристически обекти.	Зона за туризъм	200	публично-частно партньорство	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дейност 4.3.1. Изграждане на площадки и места за спортен риболов.	Извършване на прединвестиционно обследване и подготовка на проектна документация за изграждане на 3 бр. площадки и обособени места за спортен риболов.	Зона за туризъм	100	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дейност 4.3.2. Обособяване на традиционни зони/места за любителски риболов.	Извършване на прединвестиционно обследване и подготовка на проектна документация за изграждане на 3 бр. зони и обособени места за любителски риболов.	Зона за туризъм	225	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дейност 4.3.3. Насърчаване на инвестиции в довеждаща инфраструктура до зони/места за любителски риболов.	Извършване на прединвестиционно обследване и подготовка на проектна документация за изграждане на 10 км довеждаща инфраструктура до зони за любителски риболов.	Зона за туризъм	300	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дейност 4.3.4. Изграждане на нова и/или рехабилитация и модернизация на съществуващата прилежаща крайзавирна инфраструктура.	Извършване на прединвестиционно проучване. Разработване на проектна документация за изграждане на нова и/или рехабилитация и модернизация на съществуващата прилежаща крайзавирна инфраструктура.	Зона за туризъм	1 000	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 4. Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дейност 4.3.5. Подкрепа за развитието на водните спортове.	Извършване на комплексен анализ и разработване съвместно с партньори на програма и предприемане на действия за развитие на водните спортове на територията на общината.	Зона за туризъм	100	Публично-частно партньорство	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса.	Дейност 5.1.1. Разширяване и модернизиране на услугите, предоставени от администрацията.	Предприемане на действия за разширяване и модернизиране на услугите, предоставени от администрацията, чрез предлагане на 2 допълнителни административни услуги.	Градска зона	300	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	24 месеца	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“

Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса.	Дейност 5.1.2. Разработване на Стратегия за развитие на дигитални услуги за гражданите и бизнеса.	Извършване на комплексен анализ, подготовка на проектно предложение и последващо разработване на Стратегия за развитие на дигитални услуги за гражданите и бизнеса.	Градска зона	35	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	24 месеца	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса.	Дейност 5.1.3. Дигитализация на архива на общината.	Подготовка на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за дигитализиране на архива архива от хартиени документи на община Самоков, в т.ч и доставка на хардуерно и софтуерно оборудване.	Градска зона	750	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	36 месеца	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса.	Дейност 5.1.4. Провеждане на информационни кампании сред гражданите за ползата от инвестиции в интелигентни услуги.	Подготовка, организиране и провеждане на ежегодни информационни кампании сред гражданите за ползата от инвестиции в интелигентни услуги.	Градска зона	35	Бюджет на общината/Публич но-частно партньорство	ежегодно	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.2. Повишаване на компетенциите и професионализма на общинската администрация.	Дейност 5.2.1. Обучения на служителите от общинската администрация за предоставяне на електронни услуги.	Разработване на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за участие на 25 бр. общински служители в обучения зза предоставяне на електронни услуги.	Градска зона	40	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.2. Повишаване на компетенциите и професионализма на общинската администрация.	Дейност 5.2.2. Обучения за интелигентна специализация, услуги и продукти.	Разработване на проектно предложение и последващо изпълнение на проект за организиране на специализирани обучения за интелигентна специализация, услуги и продукти на 25 бр. експерти.	Градска зона	40	Програма за развитие на човешките ресурси	постоянен	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.2. Повишаване на компетенциите и професионализма на общинската администрация.	Дейност 5.2.3. Създаване на партньорства с организации и институции, специализирани в развитието на интелигентни общини.	Извършване на комплексен анализ и разработване съвместно с партньори на програма и предприемане на действия за създаване на партньорства с организации и институции, специализирани в развитието на интелигентни общини.	Градска зона	40	Бюджет на общината/Публич но-частно партньорство	постоянен	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване“
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики.	Дейност 5.3.1. Подкрепа на дейността на местната инициативна група (МИГ) Самоков.	Стимулиране на динамичното местно развитие на Местна инициативна група Самоков чрез създаване на условия за реализиране на приоритетите на Стратегията на МИГ Самоков.	Градска зона	10	Програма за развитие на селските райони/Бюджет на общината	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“

Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики.	Дейност 5.3.2. Насърчаване на дейността на местната инициативна рибарска група (МИРГ) Самоков.	Стимулиране развитието на Местна инициативна рибарска група Самоков чрез създаване на условия за реализиране на приоритетите на Стратегията на МИРГ Самоков.	Градска зона	10	Програма за морско дело, рибарство и аквакултури	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики.	Дейност 5.3.3. Изграждане на местен информационен бизнес център.	Извършване на комплексен анализ, подготовка на проектно предложение и последващо реализиране на проект за изграждане на 1 брой информационен център с 3 бр. щатни служители.	Градска зона	100	Програма за развитие на регионите	24 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики.	Дейност 5.3.4. Създаване на функционална интегрирана услуга, чрез използване на дигиталната инфраструктура на Агенция „Пътна инфраструктура”, с цел събиране на локална информация за икономическо и социално развитие.	Извършване на анализ и обследване на възможностите за разработване на интегрирана функционална услуга за събиране на локална информация, чрез използване на дигиталната инфраструктура на Агенция „Пътна инфраструктура”.	Градска зона	200	Програма за развитие на регионите	36 месеца	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление.	Дейност 5.4.1. Изграждане на система за обмен на информация между органите на местно самоуправление със съседните общини.	Проектиране на електронна система за обмен на информация между органите на местно самоуправление на община Самоков и съседните ѝ общини.	територията на общината	200	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация”	24 месеца	Дирекция „Административно правно и информационно обслужване”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление.	Дейност 5.4.2. Разработване на система за проследяване реализацията на зрелостниците от общината.	Извършване на анализ относно потребностите от проследяване реализацията на завършващите средно образование ученици и разработване на алгоритъм за проектиране на информационната система.	територията на общината	150	Програма за образование	18 месеца	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление.	Дейност 5.4.3. Създаване на партньорства с неправителствени организации в областта на социалните дейности и образованието.	Предвижда се координация и комуникация на община Самоков с неправителствени организации, работещи в областта на социалните дейности и образованието, както и сключване на споразумения за сътрудничество и изпълнение на съвместни проекти.	територията на общината	40	Бюджет на общината/Неправителствен сектор	постоянен	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”
Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление.	Дейност 5.4.4. Участие на община Самоков в инициатива за координирано брендиране, пазарно позициониране и предоставяне на общи услуги с добавена стойност между Столичната и близките общини.	Извършване на анализ и предприемане на действия за осъществяване на 7 бр. участия в организирани изложения на общините.	територията на общината	50	Бюджет на общината	ежегодно	Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”

Приоритет 5. Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	Мярка 5.5. Рехабилитация, модернизация и подобряване на транспортната свързаност със съседни общини.	Дейност 5.5.1. Рехабилитация и модернизация на общински пътища, свързващи общината със съседните общини.	Извършване на прединвестиционно обследване и изготвяне на технически проекти за реконструкция на общински пътища. Предвижда се ремонт, рехабилитация и модернизиране на 25 км общински пътища, свързващи община Самоков със съседни територии.	територията на общината	25 000	Програма за развитие на регионите	постоянен	Дирекция „Териториално селищно устройство и европейски програми“
					73 343			

* Възможно е една мярка да включва само една дейност и тогава мярката и дейността съвпадат. Различни дейности и проектни идеи се посочват само в случай на комплексни мерки, които се осъществяват чрез повече от една дейност.

**Посочва се дали съответната мярка ще се осъществява само на територията на определена зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие), в друга територия извън зоните или на цялата територия на общината. В случай че мярката ще се реализира в приоритетна зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) се посочва само наименование/номер на зоната

ПИРО НА ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

/хил. лв./

Период	Собствени средства - Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републикански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източници	Отн. дял (%)	ОБЩО в лв.	ОБЩО в отн. дял (%)
2021 - 2027										
Приоритет 1 Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.	159,075	3,50%	613,575	13,50%	3476,925	76,50%	295,425	6,50%	4545	100%
Приоритет 2 Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.	1194,9	3,50%	4608,9	13,50%	26117,1	76,50%	2219,1	6,50%	34140	100%
Приоритет 3 Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.	73,605	3,50%	283,905	13,50%	1608,795	76,50%	136,695	6,50%	2103	100%
Приоритет 4 Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.	194,425	3,50%	749,925	13,50%	4249,575	76,50%	361,075	6,50%	5555	100%
Приоритет 5 Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.	945	3,50%	3645	13,50%	20655	76,50%	1755	6,50%	27000	100%
ОБЩО	2567,005	3,50%	9901,305	13,50%	56107,395	76,50%	4767,295	6,50%	73343	100%

**МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО
НА ОБЩИНА САМОКОВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.**

Индикатори за продукт					
Приоритет, мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Целева стойност
	Описание на индикатора	хил. лв., бр., % и др.	НСИ, Общината, Агенция за МСП, Агенция по заетостта и др.	6 мес., 1 год. и т.н.	Към края на периода
ПРИОРИТЕТ 1					
Създаване на механизми за икономическо развитие, на основата на регионална интелигентна специализация и традиционни стопански сектори.					
Мярка 1.1 Създаване на благоприятна бизнес среда, чрез прилагане на гъвкави и адаптивни финансови механизми и форми на публично-частно партньорство Мярка 1.2. Подкрепа за технологично обновяване на микро и малките предприятия на територията на общината Мярка 1.3. Насърчаване на предприемачеството във всички форми и сфери, вкл. младежко, социално, женско и др. Мярка 1.4. Повишаване конкурентоспособността на селското стопанство	Разработени стратегии	брой	ИСУН, Агенция за МСП, Държавен фонд „Земеделие“	1 година	1
	Разработени вътрешни нормативни актове	брой	Община Самоков	1 година	3
	Изградена специализирана инфраструктура	брой	ИСУН	1 година	1
	Изградени обекти в икономическа зона	брой	Община Самоков	1 година	2
	Реализирани проекти за подкрепа на МСП	брой	Община Самоков	3 години	5
	Реализирани социални иновации	брой	Община Самоков	3 години	5

Мярка 1.5. Устойчиво развитие на горското стопанство.	Създадени стартиращи предприятия	брой	Община Самоков	3 години	10
	Обучени лица за предприемачество и бизнес	брой	Агенция за МСП/Община Самоков	в края на периода	100
	Обучени лица за преквалификация	брой	Агенция по заетостта/Община Самоков	в края на периода	120
	Подкрепени земеделски стопанства за въвеждане на иновативни технологии	брой	община Самоков	в края на периода	5
	Подкрепени земеделски стопанства за биологични производства	брой	община Самоков	в края на периода	10
	Подкрепени млади фермери	брой	община Самоков	в края на периода	5
	Изградени горски пътища	км	община Самоков	1 година	1250

ПРИОРИТЕТ 2

Разширяване и модернизиране на техническата инфраструктура и благоустрояване на населените места.

Мярка 2.1. Реконструкция и/или изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура Мярка 2.2 Енергетика и електропреносна мрежа. Енергийна ефективност на публични, жилищни сгради и инсталации.	Изградена/рехабилитирана ВиК мрежа	метри	Български ВиК Холдинг	в края на периода	1200
	Изградени енергийни мощности	МВт	Български ВиК Холдинг	в края на периода	1
	Изградени микро ВЕЦ	брой	Община Самоков	в края на периода	2
	Изградени фотоволтаични инсталации от нов тип	брой	Община Самоков	в края на периода	10

Мярка 2.3. Реконструкция и подобряване на уличната мрежа в населените места на общината Мярка 2.4. Модернизация и рехабилитация на здравна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност. Мярка 2.5. Модернизация и рехабилитация на образователна инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност. Мярка 2.6. Модернизация и рехабилитация на социална инфраструктура, вкл. и мерки за енергийна ефективност. Мярка 2.7. Модернизация и рехабилитация на културна инфраструктура вкл. и мерки за енергийна ефективност. Мярка 2.8. Дейности за превенция и управление на риска от природни бедствия и адаптация към измененията в климата. Мярка 2.9. Модернизиране на екологична инфраструктура и опазване на околната среда. Мярка 2.10. Дейности за благоустройство на населените места.	Изградени водородни инсталации	брой	Община Самоков	в края на периода	2
	Административни сгради с въведени мерки за енергийна ефективност	брой	Община Самоков	в края на периода	4
	Многофамилни и еднофамилни жилищни сгради с въведени мерки за енергийна ефективност	брой	Община Самоков	1 година	10
	Подобрена улична мрежа	км	Община Самоков	1 година	3,5
	Изградени/ремонтирани тротоари, пътна маркировка и сигнализация.	км	Община Самоков	1 година	1,5
	Модернизирани обекти на здравна инфраструктура	брой	Община Самоков	в края на периода	7
	Модернизирани обекти на образователна инфраструктура, в т.ч мерки за енергийна ефективност	брой	Община Самоков	в края на периода	28
	Изградени обекти на образователна инфраструктура	брой	Община Самоков	в края на периода	2
	Модернизирани обекти на социална инфраструктура	брой	Община Самоков	в края на периода	2

Мярка 2.11. Подобряване на съществуващата спортна материална база в населените места на общината.	Изградени обекти на културна инфраструктура	брой	Община Самоков	в края на периода	4
	Изпълнени корекции на речни корита	брой	Община Самоков	в края на периода	5
	Почистени от замърсяване водни обекти	брой	Община Самоков	в края на периода	5
	Благоустроени междублокови пространства	брой	Община Самоков	в края на периода	25
	Благоустроени елементи на селищната среда	брой	Община Самоков	в края на периода	25
	Реконструирани обекти на спортна инфраструктура	брой	Община Самоков	в края на периода	5
ПРИОРИТЕТ 3					
Подобряване на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и спорта.					
Мярка 3.1 Подкрепа за повишаване качеството и достъпа до спешна и доболнична помощ.	Модернизирани обекти на доболнична помощ	брой	Община Самоков	в края на периода	5
	Възстановени училищни стоматологични кабинети	брой	Община Самоков	в края на периода	5
Мярка 3.2. Повишаване степента на образование, квалификация и професионално обучение на населението на общината, в съответствие с изискванията на пазара на труда.	Обучени педагогически специалисти и образователни медиатори	брой	Община Самоков	в края на периода	100
	Обучени ученици по дуална програма	брой	Община Самоков	в края на периода	50
Мярка 3.3. Дигитализация на образованието и създаване на нови образователни ресурси.	Реализирани проекти за дигитализация на образователни услуги	брой	Община Самоков	в края на периода	8
	Потребители на нови социални и резидентни услуги	брой	Община Самоков	в края на периода	32
Мярка 3.4. Гарантиране на развити и разнообразни	Придобити транспортни средства за социални услуги	брой	Община Самоков	в края на периода	4

социални услуги за всички целеви групи. Мярка 3.5. Модернизация и разширяване на културно-образователни услуги.	Обучени социални работници	брой	Община Самоков	в края на периода	15
	Проведен фестивал на рибата	брой	Община Самоков	всяка година	1
ПРИОРИТЕТ 4 Развитие на туризма. Интегрирано оползотворяване на местното културно-историческо наследство и природните ресурси за формиране на община Самоков като атрактивна туристическа дестинация.					
Мярка 4.1. Прилагане на ефективни механизми за опазване, поддържане и промотиране на движимите и недвижими културни, исторически и археологически ценности. Мярка 4.2. Развитие на инфраструктурата за подобряване на достъпа до туристическите обекти. Мярка 4.3. Подкрепа за развитие на риболовен туризъм, спортен и любителски риболов.	Дигитализирани културни обекти и маршрути	брой	Община Самоков	в края на периода	5
	Изградени велоалеи	км	Община Самоков	в края на периода	20
	Изградени/реконструирани екопътеки	км	Община Самоков	1 година	3
	Изградени площадки и места за спортен и любителски риболов с довеждаща инфраструктура	брой зони км	Община Самоков	в края на периода	3 3 10
ПРИОРИТЕТ 5 Повишаване на административния капацитет на общината, интегрирана териториална свързаност и изграждане на мрежи за партньорство със съседни общини и региони, НПО и гражданско общество.					
Мярка 5.1. Трансформация от традиционно към дигитално регионално управление за предоставяне на комплексни	Въведени нови административни услуги	брой	Община Самоков	в края на периода	2

административни услуги на гражданите и бизнеса. Мярка 5.2. Повишаване на компетенциите и професионализма на общинската администрация. Мярка 5.3. Създаване на механизми за взаимодействие между структурите на гражданските общности и органите на местната власт при формиране, изпълнение и популяризиране на интегрирани местни политики. Мярка 5.4. Трансфер на знания в областта на междуобщинското сътрудничество и местното самоуправление. Мярка 5.5. Рехабилитация, модернизация и подобряване на транспортната свързаност със съседни общини.	Обучени общински служители за електронни услуги и интелигентна специализация	брой	Община Самоков	в края на периода	50	
	Участия в изложения на общините/форуми/конференции	брой	Община Самоков	в края на периода	7	
	Рехабилитирани и модернизирани общински пътища	км	Община Самоков	в края на периода	25	
Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	<i>Описание на индикатора</i>	<i>хил. лв., бр., % и др.</i>	<i>НСИ, Общината, Агенция за МСП, Агенция по заетостта и др.</i>	<i>6 мес., 1 год. и т.н.</i>	<i>Към началото на периода¹</i>	<i>Към края на периода</i>
Стратегическа цел 1	Нетни приходи от продажби	хил. лв.	НСИ, ТСБ София	1 година	533 952	640 000

¹ Към момента на разработване на ПИРО Самоков (2021-2027) са налични статистически данни за 2019 год.

Постигане на балансирано икономическо развитие, основано на конкурентните предимства на региона, в контекста на дигиталната трансформация на икономиката и управлението.	Нефинансови предприятия	брой	НСИ, ТСБ София	1 година	1 986	2 050
	Произведена продукция	хил. лв.	НСИ, ТСБ София	1 година	382 391	397 000
	Дълготрайни материални активи	хил. лв.	НСИ, ТСБ София	1 година	329 940	345 000
Стратегическа цел 2 Повишаване качеството на живот, подобряване на жизнената среда и изграждане на модерна инфраструктура, в съответствие със съвременните екологични стандарти.	Относителен дял от населението в общината с подобрена техническа (пътна, ВиК, друга) инфраструктура	%	Община Самоков	1 година	п/а	75
	Относителен дял на населението, повлияно от мерки за опазване на околната среда/ борба с природните рискове	%	Община Самоков	1 година	п/а	50
Стратегическа цел 3. Създаване на възможности за оползотворяване на туристическия потенциал на община Самоков и интегрирането му със съседните общини.	Разработени туристически продукти	Брой	Община Самоков, Министерство на туризма	1 година	п/а	4